С П Р А В К А
за отразяване на становищата по проекта на
Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование, постъпили в МОН

№	Организация/потребител /вкл. начина на получаване на предложението/	Предложение	Приема/не приема предложението	Мотиви
260.	ivelin.bg 17 юни 2025 г. 11:52:57 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 1 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения,	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права. Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право. Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди. Обосновка: 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек,		

		който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето; - какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми – психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето.		
261.	ivelin.bg 17 юни 2025 г. 11:53:49 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето,	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището

		подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата. 3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане. Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване		форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца.		
262.	ivelin.bg 17 юни 2025 г. 11:55:13 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването. 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството; - образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Име: Ивелин Николов		
263.	СемействоИванови 17 юни 2025 г. 12:18:36 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 1/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на

		синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най- добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права.		повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
264.	СемействоИванови 17 юни 2025 г. 12:19:20 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и

		Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди. Обосновка: 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето; - какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен		допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми – психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето.		
265.	СемействоИванови 17 юни 2025 г. 12:19:42 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по- голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответствуващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане. Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца.		
266.	СемействоИванови 17 юни 2025 г. 12:20:15 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 4/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно

		Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването. 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството; - образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение. Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие		формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		– чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Татяна Иванова		
267.	ВаняЗлатева 17 юни 2025 г. 12:36:12 ч. Портал за обществени консултации	Като баба на дете със специални образователни потребности съм крайно притеснена, бих казала потресена от предстоящите промени в ЗПУО, публикуван на 23.05.2025, които реално лишават родителите на деца със СОП от правото да участват в решението дали детето им да посещава училище или да бъде на домашно обучение. Ако промените бъдат приети това ще се решава единствено от екипите за подкрепа на личностното развитие. Внукът ми е на 10 г. и неговите родители вземат решенията касаещи детето. В този ред на мисли, категорично възразявам срещу предложената промяна в чл.107 от ЗПУО, изборът на форма на обучение да се прави от екипа за подкрепа на личностното развитие. Тази дискриминационна промяна лишава родителите от правото да вземат решение за формата на обучение на собствените им деца. Предложеният текст за промяна на чл.107 създава условия за корупция в училищата и лишава децата ни от нормалната среда за обучение и социализация. Не съм съгласна с предложните изменения и настоявам за правото родителите да имат основната роля при вземането на решение относно образованието на децата им! Моля мнението ми да бъде зачетено, а редакцията да бъде преразгледана!	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

268.	Нина Василева 17 юни 2025 г. 14:09:55 ч. Портал за обществени консултации	**Част 1 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование .** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права. Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право. Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди. Обосновка:		
269.	Нина Василева 17 юни 2025 г. 14:10:54 ч. Портал за обществени консултации	**част 1 (2)** 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето;	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото

		- какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми – психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето.		образование относно определянето на формата на обучение.
270.	Нина Василева 17 юни 2025 г. 14:14:26 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование!** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния

		1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата. 3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане. Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация		регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
271.	Нина Василева 17 юни 2025 г. 14:12:31 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2 (2)** 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от

		на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца.		регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
272.	Нина Василева 17 юни 2025 г. 14:16:15 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование !** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването. 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството;	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		- образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение.		
273.	Нина Василева 17 юни 2025 г. 14:17:23 ч. Портал за обществени консултации	Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Васил Василев	Приема се частично	. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
274.	Мирослав Сираков 17 юни 2025 г. 14:11:23 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 1/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и

		Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права.		допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
275.	Мирослав Сираков 17 юни 2025 г. 14:11:47 ч.	**ЧАСТ 2/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция

	Портал за обществени консултации	родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право. Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди. Обосновка: 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето; - какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на		се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми – психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето.		
276.	Мирослав Сираков 17 юни 2025 г. 14:12:22 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане. Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца.		
277.	Мирослав Сираков 17 юни 2025 г. 14:12:59 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 4/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и

		чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването. 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството; - образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение. Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не		допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Мирослав Сираков		
278.	Соня Атанасова 17 юни 2025 г. 14:16:04 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 1/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права.		
279.	Соня Атанасова 17 юни 2025 г. 14:16:23 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право. Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди. Обосновка: 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек,	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето; - какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми – психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето.		
280.	Соня Атанасова 17 юни 2025 г. 14:16:48 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин,	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с

		съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата. 3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане. Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване		определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца.		
281.	Соня Атанасова 17 юни 2025 г. 14:17:31 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 4/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването. 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството;	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		- образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение. Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Соня Атанасова		
282.	Надя Атанасова 17 юни 2025 г. 14:18:22 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 1/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с

		познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права.		определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
283.	Надя Атанасова 17 юни 2025 г. 14:18:44 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно

		Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди. Обосновка: 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето; - какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми –		формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето.		
284.	Надя Атанасова 17 юни 2025 г. 14:19:07 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата. 3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане. Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца.		
285.	17 юни 2025 г. 14:19:54 ч. Надя Атанасова Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 4/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно

		чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването. 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството; - образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение. Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не		която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Надя Атанасова		
286.	Симеон Иванов 17 юни 2025 г. 14:23:55 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 1/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права.		
287.	Симеон Иванов 17 юни 2025 г. 14:24:19 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право. Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди. Обосновка: 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек,	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето; - какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми – психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето.		
288.	Симеон Иванов 17 юни 2025 г. 14:24:42 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин,	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с

		съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата. 3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане. Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване		определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца.		
289.	Симеон Иванов 17 юни 2025 г. 14:25:10 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 4/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването. 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството;	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		- образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение. Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Симеон Иванов		
290.	Ася Бачева asyabacheva@gmail.com 17 юни 2025 г. в 13:38:07 Електронна поща	Пиша това писмо, за да **възразя** срещу множество от точките, които са предложени за обществено обсъждане на Закона за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование. Моля да обърнете сериозно внимание и да вземете предвид аргументите по-долу. 1. **Ограничаване на академичната свобода** – Законът въвежда забрани за определени идеологически и политически теми в образованието, което може да ограничи свободата на преподавателите и учениците да обсъждат важни социални въпроси. 2. **Потенциална дискриминация** – Въвеждането на дефиниции за „нетрадиционна сексуална ориентация“ може да доведе до дискриминация срещу определени групи ученици и преподаватели,	Приема се за сведение	Не се съдържа предложение

		което противоречи на принципите на равнопоставеност и недискриминация в образованието. 3. **Неясноти в прилагането** – Формулировките в закона относно забраните за определени теми могат да доведат до различни интерпретации и правна несигурност за училищата и учителите. 4. **Махнете чл. 11, ал. 2.**		
		БЕЗУМИЕТО НАРЕЧЕНО ДОБРОДЕТЕЛИ И РЕЛИГИИ Задължителен характер на дисциплина като „Добродетели и религии“ е абсолютно недопустим в съвременна европейска страна, каквато България се стреми да бъде. **Светски характер на образованието** – Българската конституция гарантира светски характер на държавното образование, което означава, че религиозното обучение няма как да бъде задължително. **Риск от индоктринация** – Въвеждането на религия като задължителен предмет може да доведе до налагане на определени религиозни възгледи върху учениците, вместо да ги насърчава към критично мислене и обективно изучаване на различните религии. **Разделение сред учениците** – Налагането на религиозни традиции може да доведе до разделение между учениците на религиозен принцип, вместо да насърчава толерантност и разбирателство. **Религията е личен избор** – Не на последно място домашната среда трябва да имат основната роля в религиозното възпитание на децата, а не държавата чрез образователната система. Ето аргументацията на друг гражданин по повода, чието мнение подкрепям: *„Законът за изменение и допълнение (ЗИД) на Закона за предучилищното и училищното образование предвижда:* *§ 25. В чл. 76 се правят следните изменения и допълнения:* *[…]* *3. Създава се нова ал. 8:* *„Учебният предмет Добродетели и религии е насочен към ценностно формиране на личността и възпитание в добродетели и за изучаването му се разработват алтернативни учебни програми,*	Приема се за сведение	Предложеният нов учебен предмет добродетели и религии ще се изучава наред с останалите общообразователни учебни предмети, които формират характера на светското образование. Критическото мислене е меко умение, включено в ключовите компетентности, което се развива при обучението по всички учебни предмети. Чрез включването му в задължителните учебни часове не се отнема правото на родителите да възпитават децата си. Законопроектът отчита конституционно установените права в чл. 37, като се предоставя избор между алтернативни учебни програми за конфесионално или неконфесионално обучение. Съобразно свободно упражненото си право на вероизповедание или религиозни или атеистични възгледи учениците ще избират измежду вариантите на програми по учебния предмет.

		предоставящи възможност за избор между учебно съдържание с елементи на конфесионално обучение и без елементи на конфесионално обучение. Изборът на учебна програма по учебния предмет Добродетели и религии се извършва при условията на чл. 12, ал. 2.“ *§ 31. В чл. 88 се правят следните изменения и допълнения:* *1. Създава се нова ал. 2:* *„(2) В задължителните учебни часове в съответствие с държавния образователен стандарт за учебния план се включва и изучаването на учебния предмет Добродетели и религии.“* *Без ни най-малко да омаловажавам нито религията, нито важния въпрос за ценностното формиране на личността, възразявам срещу въпросното предложение със следните мотиви:* *1. Изучаването на религиите в исторически, културен и философски аспект и сега присъства в хуманитарните предмети от задължителната програма.* *2. И сега желаещите могат да изучават религия (православие, ислям или т.нар. неконфесионална, но също религиозно насочена програма) като избираем предмет. Не е ясно кое налага превръщането на въпросния предмет в задължителен за всички.* *3. Въвеждането на религиозно обучение като част от задължителната учебна програма, дори да има възможност за избор, накърнява светския характер на училището и поставя под въпрос мисията му да гради умения за критично мислене, основаващо се на научни достижения.* *4. Въвеждането на религиозно обучение като част от задължителната учебна програма, дори да има възможност за избор, създава предпоставки за опасно разделение и противопоставяне на децата от малки. Училището следва да бъде място на обединение и подчертаване на общото помежду ни.* *5. Очевидно липсва обществен консенсус по този изключително важен въпрос, който засяга пряко всички ученици, техните родители и всички граждани на Република България, защото решението крие потенциал да повлияе на облика на образованието*		Разделянето на децата в зависимост от алтернативната учебна програма не е принудително, а се основава на избора на учениците и техните родители

		и обществото като цяло. Омбудсманът неслучайно призова за прозрачност на процеса по обсъждане и вземане на решение с обществен консенсус. И двете видимо липсват. Отвореното писмо против въвеждането на предмета като част от задължителната учебна програма има 9000 подписа, а МОН така и не отговори на въпросите, зададени в придружаващото писмо при внасянето му. *6. Не е ясно как ще се гарантират фундаментални права.* *Позоваването на европейската практика („навсякъде се учи религия“) е силно спекулативно. Почти навсякъде, където присъства такъв предмет, програмата няма нищо общо с одобрените у нас към момента (припомням, че според информация от МОН конфесионалните до голяма степен ще се запасят), има възможност за отказ (на места дори само по желание на детето), а в някои държави – избор на друг, коренно различен и напълно неутрален предмет. Много държави, в които тази възможност не е била добре уредена, са понесли осъдителни решения от Европейския съд за правата на човека.* *У нас обаче се планира въвеждането на общ задължителен предмет „Добродетели и религии“, който да дава възможност за избор между различни програми. Въпросните програми могат лесно да се променят без поправки в ЗПУО.* *Споменатият чл. 12, ал. 2 гласи само: „Изборът по ал. 1 за малолетните се извършва вместо тях и от тяхно име от техните родители, а за непълнолетните - от учениците със съгласието на техните родители“. Всички знаем, че в реалният избор в българското училище е силно ограничен: за чуждите езици, за нивата, на които се изучават, за спорта, за профилиращите предмети и пр. Няма никаква яснота как ще се случва съставянето на групи. Министър Вълчев „успокоява“, че никой няма да бъде принуден да изучава религия, ако не желае, само че няма никакви гаранции за това. Не е ясно как ще се случва, когато децата са недостатъчно за сформиране на група. Има разлика дали принуждаваме децата да учат език, който не отговаря на*		

		желанието им, или религия, която не отговаря на личните им разбирания и тези на семейството им. *7. Няма никаква яснота кой и как ще преподава по православие, ислям и етика, какво ще съдържат програмите, нито колко ще струва подготовката на достатъчно учители (допълнителна квалификация на сегашните, подготовка на богослови и др.) и осигуряването на учебници за всички ученици. Не е ясно дали този предмет ще се добави към бездруго претоварената програма на учениците или ще измести друг учебен час от бездруго недостигащите.* *8. В ЗИД не се уточнява кога следва да се въведе въпросният предмет, което на практика позволява той да бъде въведен масово още от следващата учебна година. Но дори да се спази декларираното намерение това да се случи от 2026/2027 г. и само за 1 клас, такъв неприемливо ранен срок не би позволил разработване на качествени програми, адекватна подготовка на учителите, пилотно въвеждане и апробация, задълбочен анализ на резултатите и последващи корекции, създаване на качествени учебници и др.* *9. Намерението да се въведе за 1 клас само по себе си е силно обезпокоително. Първо, на тази възраст няма изградено абстрактно мислене. Второ, идеята да преподават началните учители поставя логичния въпрос за дълбокия когнитивен дисонанс у децата: как един и същи авторитет в един час ще говори за креационизъм, а в следващия – за еволюция? Как един и същи учител ще води различни програми? Как ще възпитаваме общочовешки ценности, ако децата от най-малки учат, че са по-добри от съучениците си, защото тяхната религия е по-добра и единствено вярна?* *10. Особено тревожни са прокрадващите се сигнали, вкл. в изявления на министър Вълчев, че програмата, предвидена за деца, които не желаят да изучават религия, също ще съдържа значителна част религиозен материал. Възпитанието в добро*		

		обаче не е прерогатив на религията и внушението за обратното има опасни последици. *Безспорно училището има важна възпитателна роля, но поставянето на знак за тъждество между морала и религията е манипулативно и нередно. Силно неоснователно е също да смятаме, че с час по „добродетели“ може да се постигне полезен възпитателен ефект, намаляване на агресията, ограничаване употребата на вредни вещества и др. Изследванията показват, че тези проблеми имат дълбоки корени, които следва да се адресират с промяна в цялостната култура, в т.ч. семейството, училището и обществото, а не с „час по добродетели“.* *11. Страната ни е на последните места в Европа по ред показатели, свързани с образованието: академични и социално-емоционални умения, критично и творческо мислене, мотивация за учене през целия живот, здравна култура, толерантност, гражданско самосъзнание и други важни компетентности. Учениците ни се представят под критичния минимум на собствените ни и международните изпити. На този фон МОН предлага… религия.* *12. Дори да говорим за час по етика, това не бива да се случва прибързано, както в момента. Вместо да пилеем огромни ресурси за въвеждането на нов предмет, за който още не знаем какво ще съдържа, как ще се впише между останалите и как ще повлияе на учениците и тяхното израстване, трябва да започнем сериозен и задълбочен експертен и обществен дебат за целите на образованието; да очертаем нужните реформи, стъпвайки на надеждни данни, анализи и научно обосновани принципи и прогнози; да набележим стъпките в близък и далечен план за осъществяването им, включително адекватно проследяване на резултатите и своевременни корекции. Едва тогава ще видим как, къде и в каква форма има място подобен предмет.* *В заключение изразявам категорично мнение против въвеждането на задължителен учебен предмет „Добродетели и религии“. Призовавам изучаването на определена религия да остане*		

		избираемо, както досега, и да се съсредоточим върху преосмислянето и осъвременяването на образователната система като цяло.“		
		Друг тотален абсурд е смесването на дисциплината с оценяването на знанията по материала в учебната програма. Предлагащите закона забравят: **Различни стилове на учене –** Учениците имат различни начини на учене и изразяване на знанията си. Някои могат да бъдат по-спонтанни и креативни, без да следват строго установени правила, но това не означава, че не са успешни. **Фокус върху резултатите, а не върху процеса –** Прекаленото акцентиране върху дисциплината може да доведе до механично следване на правила, вместо да насърчава критично мислене и самостоятелност. Да си припомним Сталин и Хитлер. **Психологически натиск –** Свързването на успеха с дисциплината може да създаде ненужен стрес и тревожност у учениците, особено тези, които имат различни когнитивни или емоционални нужди. **Креативност и иновации –** Историята показва, че много велики учени и творци не са били „дисциплинирани“ в традиционния смисъл, но са постигнали огромни успехи благодарение на нестандартното си мислене. Да си припомним Айнщайн). **Равнопоставеност –** Учениците от различни социални среди може да имат различни възможности за спазване на строгите дисциплинарни изисквания, което може да доведе до неравенство в оценяването. *„ПРИКРИТАТА ОЦЕНКА ЗА ДИСЦИПЛИНА* *Извеждам това в изричен пост, защото смятам, че е особено важно.* *В §47, т. 4 на Закона за изменение и допълнение на ЗПУО се предлага създаване на нова ал. 5 в чл. 117, гласяща: „Чрез оценяването в процеса на училищното обучение се насърчава активното учене и придобиването на житейски значими умения и се отчитат и придобитите от учениците социално–поведенчески умения“.*	Приема се за сведение	Законопроектът не предвижда оценка на дисциплината

		Това представлява изключително опасна легитимация на наказателните оценки и смесване на оценката за знания и умения с оценка за поведение. *Оценката за поведение/дисциплина дори в явна форма е вредна и опасна. Тя на практика прехвърля отговорността от професионално подготвения възрастен учител към детето и евентуално родителите. Оценката за поведение е чисто и просто наказателна мярка, която в някои случаи може да постигне краткотрайно подчинение , но не и полезен ефект във формирането на личността. Неслучайно всички значими автори в педагогическата и психологическата литература отричат наказателния подход. Децата и подрастващите имат нужда от подкрепа, насърчение и личен пример, от здрава връзка със зрели и отговорни възрастни, от уважение, което ги учи да уважават себе си и другите, не от санкции и оценки. Последните единствено задълбочават усещането на децата за собственото им безсилие и незначимостта на личността им в училището и в крайна сметка, обществото като цяло. А това именно често стои в корена на агресивното, антисоциално или самоувреждащо поведение.* *В прикрития вид, който в момента ни се предлага, тази оценка е още по-опасна. Второкласникът, който тича в коридора, защото е бил принуден два часа да седи на чина, без да мръдне, да получава ниска оценка по родинознание, понеже не е усвоил правилата в урока за правата и задълженията на учениците? Седмокласникът с отлични математически умения – защото от скука говори в час? Дванадесетокласникът с развито критично мислене и подчертан интерес към проблемите на гражданското общество – защото си позволява да изрази различно мнение от това на учителя?“*		
		ЗАБРАНИ Целият закон изобилства от забрани. Опасявам се, че друго, освен забрани, в него не откривам. Духът на този проект ни връща в едни минали 45 години, в които смятам, че никой от нас не желае да се връща. Адекватно мнение, което споделям:	Приема се за сведение	Не съдържа предложения.

		„МОН предложи изменения в закона, с които съвсем умишлено се отварят вратички за произвол над децата ни и тирания от комунистически вид. Изменения, които до момента минават между капките и за сега аз съм единственият човек, който е взел отношение по този проблем, а остава само около седмица до края на общественото обсъждане. *За какво става въпрос? Под благовидната идея "за подобряване дисциплината на учениците" се вкарват вратички в закона, с които могат да се нарочват деца, да се свалят техните оценки или да се ограничават правата им за изява, себеизразяване, състезания и така нататък. Вратичките са мотивирани по много нагъл начин - според Министерството тъй като родителите сме почнали лека-полека да си търсим правата в съда, с което е имало осъдителни присъди за произвола на някои директори и учители срещу децата ни, с новия закон се търси начин, по който училищата да могат да дерибействат над учениците, без родителите им да могат да ги защитят в съда. Тирания без съдебен контрол - това е целта на внесените изменения, както в прав текст са я написали авторите.* *А конкретните вратички са няколко. Първо искат забележката да не поставя от директора, а от учителя, като с това се цели да се избегне съдебния контрол. Забележките официално ще получат статут на "предупредителни мерки" - така че да не изглеждат толкова страшно. Но тук идва вратичката - когато ученикът получи три такива "предупредителни" забележки в рамките на учебната година - на него му се забранява да участва във всякакви "мероприятия, изяви и дейности, извън обучението по учебен план". Нещо повече, в текста дори не пише, че това ограничение се отнася само за дейности и мероприятия в училището. Т.е. по начина, по който е написано, на детето ви ще се забрани да посещава всякакви състезания, олимпиади, курсове. Вероятно и спортни клубове.* *Такава мярка, освен че е прекалена и е унизителна, тя де факто противоречи и с целите и смисъла на закона. Образователната система предвижда да наказва децата като ги лишава от .. образование. Защото всички тези мероприятия и дейности*		

		представляват образование по смисъла на този закон. И в неговите принципи и цели е записано, че стремежът е системата да насърчава ученето през целия живот. *Още повече - точно този тип дейности са всъщност научно доказани като една от най-добрите мерки за насърчаване на добро поведение при децата и подобряване на техните социални умения. Дори българската държава вече е изхрачила едни пари - точно по проект на МОН - и е направила проучване по проект „Твоят час“ (BG05M2OP001-2.004), ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ „ПРОГРАМА ЗА ОБРАЗОВАНИЕ“. Според данни от проекта, реализиран между 2016 и 2018 г., извънкласните дейности, организирани в 2304 училища в България, са допринесли за повишаване на мотивацията и самочувствието на учениците, както и за намаляване на проблемно поведение чрез включване в дейности по интереси. Проектът установява, че участието на 451 498 ученици в тематични програми по интереси и за преодоляване на обучителни затруднения е довело до подобряване на социалните им умения и намаляване на агресивни прояви, тъй като дейностите насърчават сътрудничеството и чувството за принадлежност към общността. И сега изведнъж същото министерство плюе на труда си и внася закон, с който да направи точно обратното, само и само да угоди на осъжданите тирани от образователните институции. Които просто много ги е яд, че родителите започнахме лека-полека да защитаваме децата си от техния произвол и садистични своеволия. Сами можете да се досетите какво щеше да се случи със състезателят по математика от НПМГ, когото оставиха дори на изпит - ами просто щяха да му напишат 3 забележки още в първия ден и щеше да отиде в изолатора и да не ходи повече по никакви състезания. Състезания, които после имат пряко отношение към неговата професионална реализация, а дори и влизането в университет.* ! Друг начин, по който дерибеите в МОН искат да могат да нарочват децата ви и да им пречат да се реализират е чрез нововъведената компонента за оценка за поведение. Въпреки, че в същия		

		законопроект са предвидени текстове, според които оценяването трябва да става по ясни предварително зададени критерии, изведнъж се оказва, че с всяка оценка по всеки един предмет учителите ще могат да оценяват и "придобитите от учениците социално–поведенчески умения". И тук искам дебело да подчертая, че НЕ СТАВА ДУМА ЗА ОЦЕНКА ПО ПРЕДМЕТА "РЕЛИГИЯ И ДОБРОДЕТЕЛИ". Не, там изрично е записано в законопроекта, че няма да се поставя оценка. Вместо това оценка за поведението на детето ви ще се поставя ПО ВСИЧКИ ОСТАНАЛИ ПРЕДМЕТИ. И там не се предвижда да има ясно зададени критерии и стандарти за поведение - напротив, всеки учител по *собствено усмотрение ще може да сваля успеха на детето ви, защото според него то не е усвоило някакви витиевати поведенчески умения, които не се учат по предмета.* *С каква правоспособност учител по математика или география ще оценява социално-поведенчески умения? Да не би да е завършил поведенческа психология и психотерапия? В кой учебник детето може да ги научи тези умения? Какви упражнения за поведенчески умения ще правят? Как ще излгежда контролното? Как може да иде на изпит да си повиши оценката по тези умения? Ама как така ще повишава, идеята е учителят-дерибей да има механизми, с които да наказва и да намалява. И тези механизми да не подлежат на съдебен контрол - да се върнем в ерата на тиранията и мракобесието.* *! Но това не е всичко. Представете си, че има казус в училището ви, с който вие не сте съгласни. И например се оплаквате от някой учител. Или пък директорът е политически парашуст, а вие сте от другата партия. Или е искал да правите секс, а вие не му откликвате. Или просто сте самотна майка и ви изнудват. Е, от тук насетне училището ще може да отстрани детето ви от училище за 3 дни, в случай че учителят реши, че по някакъв начин възпрепятства учебния му процес с поведението си. Не 3 минути, не 3 часа - ТРИ ДНИ! Три дни, в които ако детето е малолетно, вие трябва по спешност да излезете в отпуск, да си затворите*		

		магазина, да намерите детегледачка или каквото и да е там - от днес за утре. *И какво ще разбере едно малко дете от това, че са го отстранили за 3 дни? Ще разбере, че не е желано на училище ли? Че не го искат да ходи там? Абсурдна е тази мярка. Мярка, с която пък големите ученици най-вероятно ще злоупотребяват и нарочно ще играят кючеци в час, само и само да ги пуснат 3 дни на свобода. Сами разбирате, че тази простотия няма да има никакъв ама НИКАКЪВ дисциплиниращ ефект. Напротив, тя ще вреди много повече, отколкото ще постигне. Но единственото, което ще допринесе, е още един много сериозен инструмент за институционален тормоз и привеждане в безропотно подчинение на родител. Родител, който учителят може буквално да разори като го всяка седмица го вади от работа за по 3 дни.* *И докато НПО-тата за хора с увреждания са се концентрирали върху явно фашисткия чл. 107 за формата на обучение, те по някакъв начин пропускат големият троянски кон, на който всички ще бъдем жертви. Но най-големите жертви отново ще са точно децата със СОП! Естествено, че ще са децата със СОП - чиито майки и сега ги викат през няколко дни за щяло и нещяло "ела си вземи детето, защото пречи" - дори без да имат никакво законово основание за това. Е, сега вече ще имат. И сега вече няма само децата със СОП да са на прицел. Вече всяка майка ще може да бъде тормозена всеки ден, докато е на работа, да ходи и да си взима детето. Просто ей така, защото някой е казал, че пречи.“*		
		И не на последно място, а бих казала на първо: НЕТРАДИЦИОННА СЕКСУАЛНА ОРИЕНТАЦИЯ **Уважаеми госпожи и господа,** 2025 г., България е светска пълноправна държава-членка на Европейския съюз. Нека да се държим като такава и да махнем неадекватния текст чл. 11, ал. 2. Аз работя 8 в глобална компания в областта на високите технологии и всяка година минаваме обучение за включване, което означава, че всеки	Приема се за сведение	Предложенията не засягат текстове от ЗПУО, подложени за обществено обсъждане

		може да се самоопределя както иска и ние трябва да си дадем тази възможност. Грози уволнение всеки, който дръзне да поставя под въпрос подобни свободи. Хайде нека се държим наистина като развита светска държава от XXI век, за което първа предпоставка са адекватните закони. Вярвам, че мнението ми и на хиляди други мислещи граждани ще бъде взето предвид.		
291.	Мария Стефанова, родител, гр. Бургас missmims09@proton.me June 17, 2025 2:01 PM Електронна поща	Моля да се запознаете с моето становище относно предложенията в Проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование. **Предложение в ЗИД:** „§ 47. В чл. 117 се правят следните изменения и допълнения: 1. Създава се нова ал. 2: „(2) Оценяването в системата на предучилищното и училищното образование се извършва при спазване на следните принципи: 1. обективност и справедливост – използване на ясни и предварително определени критерии за оценяване, а при външно оценяване – и на стандартизирани инструменти; 2. съгласуваност и координация – прилагане на различни форми, видове и инструменти за оценяване и синхрон при оценяването по различните предмети и в различните етапи; 3. прозрачност и проследимост – известяване на критериите за оценяване, възможност за обратна връзка за поставената оценка и информация за напредъка; 4. насоченост към мотивация и стимулиране за подобряване на постиженията и по-широко прилагане на формиращо оценяване, подчертаващо напредъка, а не само крайните резултати.“ 2. Досегашната ал. 2 става ал. 3, като в нея се създава т. 3: „3. насърчаване на постиженията и развиването на вътрешна мотивация за учене чрез осигуряване на навременна обратна връзка на ученика за резултатите от вложените от него усилия и за нуждата от саморегулиране на усилията му.“ 4. Създава се нова ал. 5:		

		„(5) Чрез оценяването в процеса на училищното обучение се насърчава активното учене и придобиването на житейски значими умения и се отчитат и придобитите от учениците социално–поведенчески умения.“ **<u>Възражения към предложенията по-горе:</u>** 1. Те не изпълняват заявеното намерение за пренасочване на оценяването от запаметяване към умения. 2. И сега на различните функции на оценяването, в т.ч. изброените тук, е отделено внимание в Наредба 11, чл. 5. Проблемът е, че не излизаме от рамките на "констатиращата“ и „селективната“. 3. Не е ясно какво следва да означава "синхрон в оценяването по различни предмети". 4. "Саморегулирането на усилията" в този контекст е просто поредното "как да принудим детето да научи това, което ние искаме от него в този момент" и няма нищо общо с важното умение за саморегулиране на ученето, което би трябвало да включва свободно целеполагане, избор на време и средства за следване на поставените цели, умения за самооценка и др. 5. Предложението в §47, т. 4. а именно, създаване на нова ал. 5 в чл. 117, гласяща: „Чрез оценяването в процеса на училищното обучение се насърчава активното учене и придобиването на житейски значими умения и се отчитат и придобитите от учениците социално–поведенчески умения“, е категорично неприемливо. То представлява изключително опасна легитимация на наказателните оценки и смесване на оценката за знания и умения с оценка за поведение. Оценката за поведение/дисциплина дори в явна форма е вредна и опасна. Тя на практика прехвърля отговорността от професионално подготвения възрастен учител към детето и евентуално родителите. Оценката за поведение е чисто и просто наказателна мярка, която в някои случаи може да постигне краткотрайно подчинение , но не и полезен ефект във формирането на личността. Неслучайно всички значими автори в педагогическата и психологическата литература отричат наказателния подход. Децата и подрастващите имат нужда	Приема се за сведение	Не е обект на уреждане на законово равнище. Законопроектът не въвежда оценка на поведението.

		от подкрепа, насърчение и личен пример, от здрава връзка със зрели и отговорни възрастни, от уважение, което ги учи да уважават себе си и другите, не от санкции и оценки. В прикрития вид, който в момента ни се предлага, тази оценка е още по-опасна. Второкласникът, който тича в коридора, защото е бил принуден два часа да седи на чина, без да мръдне, да получава ниска оценка по родинознание, понеже не е усвоил правилата в урока за правата и задълженията на учениците? Седмокласникът с отлични математически умения – защото от скука говори в час? Дванадесетокласникът с развито критично мислене и подчертан интерес към проблемите на гражданското общество – защото си позволява да изрази различно мнение от това на учителя? * Когато говорим за преразглеждане на оценяването, трябва да помислим за какво служи то в крайна сметка и въобще за мястото му в училище. Цифровата (или еднословна) оценка дълбоко опорочава процеса на учене, подменяйки из основи целта и смисъла. Детето вече не учи, за да задоволи вроденото си любопитство и естествения подтик за развитие, а за да отговори на външни очаквания, да избегне наказание, да почувства моментно възнаграждение. Учителите се превръщат в треньори, чиято цел е подопечните им да се представят добре на поредното НВО и това вече започва от първия досег с училището. Оценяването, чиято масова цел е да покаже какво не знае ученикът, води и до състояние на постоянен стрес, в което устойчивото и автентично учене просто не е възможно – чисто неврологично дори, да не говорим за подменената мотивация и за всички други опасни последици от стреса, в т.ч. за психичното здраве. Оценката няма нищо общо с ползотворна обратна връзка, която помага на ученика да подобрява знанията и уменията си, а на учителя - да адаптира и да усъвършенства методите и подходите си. Особено вредни са тестовете, които възпитават опасни нагласи на налучкване, фалшиво усещане за знания, неумение за изразяване.		Не се съдържа конкретно предложение

		Необходимо е фундаментално преразглеждане на оценяването. То може да се запази единствено за финални изпити, удостоверяващи, че ученикът е овладял определено ниво на компетентности за съответния етап. В процеса на обучение обаче е важно да даваме конструктивна обратна връзка, която подкрепя усилията, очертава конкретни насоки за работа, насърчава мотивацията за развитие и вярата в собствените сили и възможности. Всичко това е изначално невъзможно в сегашната система на оценяване и предложенията в ЗИД по никой начин не способстват за решаването на проблема; напротив, задълбочават го с неясни формулировки и създават нови, още по-опасни проблеми с включването на компонент поведение.		
		Предложение в ЗИД: § 25. В чл. 76 се правят следните изменения и допълнения: […] 3. Създава се нова ал. 8: „Учебният предмет Добродетели и религии е насочен към ценностно формиране на личността и възпитание в добродетели и за изучаването му се разработват алтернативни учебни програми, предоставящи възможност за избор между учебно съдържание с елементи на конфесионално обучение и без елементи на конфесионално обучение. Изборът на учебна програма по учебния предмет Добродетели и религии се извършва при условията на чл. 12, ал. 2.“ § 31. В чл. 88 се правят следните изменения и допълнения: 1. Създава се нова ал. 2: „(2) В задължителните учебни часове в съответствие с държавния образователен стандарт за учебния план се включва и изучаването на учебния предмет Добродетели и религии.“ **Възражения:** Без ни най-малко да омаловажавам нито религията, нито важния въпрос за ценностното формиране на личността, възразявам срещу въпросното предложение със следните мотиви:	Приема се за сведение	Предложеният нов учебен предмет добродетели и религии ще се изучава наред с останалите общообразователни учебни предмети, които формират характера

		1. Изучаването на религиите в исторически, културен и философски аспект и сега присъства в хуманитарните предмети от задължителната програма. 2. И сега желаещите могат да изучават религия (православие, ислям или т.нар. неконфесионална, но също религиозно насочена програма) като избираем предмет. Не е ясно кое налага превръщането на въпросния предмет в задължителен за всички. 3. Въвеждането на религиозно обучение като част от задължителната учебна програма, дори да има възможност за избор, накърнява светския характер на училището и поставя под въпрос мисията му да гради умения за критично мислене, основаващо се на научни достижения. 4. Въвеждането на религиозно обучение като част от задължителната учебна програма, дори да има възможност за избор, създава предпоставки за опасно разделение и противопоставяне на децата от малки. Училището следва да бъде място на обединение и подчертаване на общото помежду ни. 5. Очевидно липсва обществен консенсус по този изключително важен въпрос, който засяга пряко всички ученици, техните родители и всички граждани на Република България, защото решението крие потенциал да повлияе на облика на образованието и обществото като цяло. Омбудсманът неслучайно призова за прозрачност на процеса по обсъждане и вземане на решение с обществен консенсус. И двете видимо липсват. Отвореното писмо против въвеждането на предмета като част от задължителната учебна програма има 9000 подписа, а МОН така и не отговори на въпросите, зададени в придружаващото писмо при внасянето му. 6. Не е ясно как ще се гарантират фундаментални права. Позоваването на европейската практика („навсякъде се учи религия“) е силно спекулативно. Почти навсякъде, където присъства такъв предмет, програмата няма нищо общо с одобрените у нас към момента (припомням, че според информация от МОН конфесионалните до голяма степен ще се запасят), има възможност за отказ (на места дори само по желание на детето), а в някои		на светското образование. Критическото мислене е меко умение, включено в ключовите компетентности, което се развива при обучението по всички учебни предмети. Чрез включването му в задължителните учебни часове не се отнема правото на родителите да възпитават децата си. Законопроектът отчита конституционно установените права в чл. 37, като се предоставя избор между алтернативни учебни програми за конфесионално или неконфесионално обучение. Съобразно свободно упражненото си право на вероизповедание или религиозни или атеистични възгледи учениците ще избират измежду вариантите на програми по учебния предмет. Разделянето на децата в зависимост от алтернативната учебна програма не е принудително, а се основава на избора на учениците и техните родители.

		държави – избор на друг, коренно различен и напълно неутрален предмет. Много държави, в които тази възможност не е била добре уредена, са понесли осъдителни решения от Европейския съд за правата на човека. У нас обаче се планира въвеждането на общ задължителен предмет „Добродетели и религии“, който да дава възможност за избор между различни програми. Въпросните програми могат лесно да се променят без поправки в ЗПУО. Споменатият чл. 12, ал. 2 гласи само: „Изборът по ал. 1 за малолетните се извършва вместо тях и от тяхно име от техните родители, а за непълнолетните - от учениците със съгласието на техните родители“. Всички знаем, че в реалният избор в българското училище е силно ограничен: за чуждите езици, за нивата, на които се изучават, за спорта, за профилиращите предмети и пр. Няма никаква яснота как ще се случва съставянето на групи. Министър Вълчев „успокоява“, че никой няма да бъде принуден да изучава религия, ако не желае, само че няма никакви гаранции за това. Не е ясно как ще се случва, когато децата са недостатъчно за сформиране на група. Има разлика дали принуждаваме децата да учат език, който не отговаря на желанието им, или религия, която не отговаря на личните им разбирания и тези на семейството им. 7. Няма никаква яснота кой и как ще преподава по православие, ислям и етика, какво ще съдържат програмите, нито колко ще струва подготовката на достатъчно учители (допълнителна квалификация на сегашните, подготовка на богослови и др.) и осигуряването на учебници за всички ученици. Не е ясно дали този предмет ще се добави към бездруго претоварената програма на учениците или ще измести друг учебен час от бездруго недостигащите. 8. В ЗИД не се уточнява кога следва да се въведе въпросният предмет, което на практика позволява той да бъде въведен масово още от следващата учебна година. Но дори да се спази декларираното намерение това да се случи от 2026/2027 г. и само за 1 клас, такъв неприемливо ранен срок не би позволил разработване на качествени програми, адекватна подготовка на учителите,		

		пилотно въвеждане и апробация, задълбочен анализ на резултатите и последващи корекции, създаване на качествени учебници и др. 9. Намерението да се въведе за 1 клас само по себе си е силно обезпокоително. Първо, на тази възраст няма изградено абстрактно мислене. Второ, идеята да преподават началните учители поставя логичния въпрос за дълбокия когнитивен дисонанс у децата: как един и същи авторитет в един час ще говори за креационизъм, а в следващия – за еволюция? Как един и същи учител ще води различни програми? Как ще възпитаваме общочовешки ценности, ако децата от най-малки учат, че са по-добри от съучениците си, защото тяхната религия е по-добра и единствено вярна? 10. Особено тревожни са прокрадващите се сигнали, вкл. в изявления на министър Вълчев, че програмата, предвидена за деца, които не желаят да изучават религия, също ще съдържа значителна част религиозен материал. Възпитанието в добро обаче не е прерогатив на религията и внушението за обратното има опасни последици. Безспорно училището има важна възпитателна роля, но поставянето на знак за тъждество между морала и религията е манипулативно и нередно. Силно неоснователно е също да смятаме, че с час по „добродетели“ може да се постигне полезен възпитателен ефект, намаляване на агресията, ограничаване употребата на вредни вещества и др. Изследванията показват, че тези проблеми имат дълбоки корени, които следва да се адресират с промяна в цялостната култура, в т.ч. семейството, училището и обществото, а не с „час по добродетели“. 11. Страната ни е на последните места в Европа по ред показатели, свързани с образованието: академични и социално-емоционални умения, критично и творческо мислене, мотивация за учене през целия живот, здравна култура, толерантност, гражданско самосъзнание и други важни компетентности. Учениците ни се представят под критичния минимум на собствените ни и международните изпити. На този фон МОН предлага… религия. 12. Дори да говорим за час по етика, това не бива да се случва прибързано, както в момента. Вместо да пилеем огромни ресурси за		

		въвеждането на нов предмет, за който още не знаем какво ще съдържа, как ще се впише между останалите и как ще повлияе на учениците и тяхното израстване, трябва да започнем сериозен и задълбочен експертен и обществен дебат за целите на образованието; да очертаем нужните реформи, стъпвайки на надеждни данни, анализи и научно обосновани принципи и прогнози; да набележим стъпките в близък и далечен план за осъществяването им, включително адекватно проследяване на резултатите и своевременни корекции. Едва тогава ще видим как, къде и в каква форма има място подобен предмет. В заключение изразявам категорично мнение против въвеждането на задължителен учебен предмет „Добродетели и религии“. Призовавам изучаването на определена религия да остане избираемо, както досега, и да се съсредоточим върху преосмислянето и осъвременяването на образователната система като цяло.		
		Предложение в ЗИД: „§ 50. В чл. 120 се създава ал. 9: „(9) Оценките от националното външно оценяване в края на IV, VII и X клас, както и от държавните зрелостни изпити и от държавния изпит за придобиване на професионална квалификация са окончателни.“ **Възразявам със следните мотиви:** Въпросното предложение очевидно е реакция срещу решението на Върховния административен съд от м. март 2025 г., с което той обяви за нищожна забраната да се оспорват оценките от матурите, въведена в Наредба № 11 от 1 септември 2016 г. Тогава съдът напомни, че с „наредба, която съставлява подзаконов нормативен акт, не може да се уреждат първични отношения извън уредените такива в закона и по този начин да се дописва законът“. Забраната за оспорване на оценки от изпити с изключително голямо значение за бъдещото обучение и развитие на децата и младите хора обаче е сама по себе си порочна. Известни са редица случаи на	Приема се за сведение	Следва да се прави разлика между резултат и оценка. Оценките от НВО и ДЗИ са окончателни по начина, по който окончателни са и оценките от държавните изпити в дипломите за висше образование. Нито в исторически план в България, нито в друга образователна система оценката от матура подлежи на преразглеждане. Оценката се поставя в резултат на преглед и оценяване на изпитната работа от двама независими оценители, специалисти в съответната област – учители и/или университетски преподаватели, а при разминаване между двамата –

		технически грешки и некоректно оценяване. Важно е да се разработи ефективен механизъм за установяването им и коригирането на оценката, а не да се постулира забрана в закона. Обичайното възражение е, че това би проточило неимоверно много кампаниите за кандидатстване. По отношение на ДЗИ то е несъстоятелно, защото дори да бъде коригирана след първата кандидатстудентска кампания, оценката ще има значение за всички следващи и за ред други аспекти на реализацията на човека. Що се отнася до НВО, опираме до много по-сериозния проблем, а именно употребата им за кандидатстване в прогимназия и най-вече гимназия. През последните години те са изключително скъпо начинание – както за цялото общество, така и за семействата на седмокласниците, без абсолютно никакъв полезен ефект за образованието. Напротив, ясно се виждат вредни последици като разширяване на ножицата между училищата, ограничаване на избора на профилирано/професионално образование, огромен стрес за децата, учителите и родителите, задълбочаване на неравния достъп до качествено образование, невъзможност за отсяване на децата с таланти и сериозни интереси в определена област, невъзможност за анализ на състоянието и проблемите в образованието и ефектите от една или друга реформа. **Предложение:** Да се разработи ефективен механизъм за оспорването и коригирането на оценката от НВО и ДЗИ. Външните оценявания да се върнат към първоначалната заявената си цел: да служат за обективна оценка и диагностициране на проблеми на училищно, регионално и национално ниво и проследяване на ефектите от взетите мерки. Да се преустанови задължителното кандидатстване и избор на профилирана/ професионална паралелка. Да се даде възможност на всяко училище да определя само правилата и критериите си за прием.		работата се оценява и от трети специалист. И към момента са създадени възможности учениците, съответното зрелостниците да се запознаят с оценените си изпитни работи и в случай на техническо несъответствие между резултатите. Създаден е уточняващ текст.

		Предложение в ЗИД: Законът за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование предвижда изменение в § 85. В чл. 172, ал. 1, т. 12 така: „12. да не използват мобилни устройства за комуникация в училище, освен за строго образователни цели, по здравословни причини или при форсмажорни обстоятелства“ **Възразявам със следните мотиви:** Предложението разширява обсега на сега съществуващата забрана за използване на мобилни телефони по време на учебните часове (ЗПУО, чл. 172). Новата формулировка може да доведе до пълна забрана за използване на мобилни устройства, включително отнемането им за цял ден и налагане на санкции при употребата им при възникване на спор дали е имало уважителна причина за това. **Предложение:** към сега съществуващия чл. 172, ал. 1, т. 12 от ЗПУО („да не използват мобилните си телефони по време на учебните часове“) да се добави: „освен за образователни цели“.	Приема се за сведение	Изказана е принципна подкрепа.
292.	Искрен Иванов 17 юни 2025 г. 14:26:30 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 1/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от

		Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права.		регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
293.	Искрен Иванов 17 юни 2025 г. 14:27:00 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право. Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди. Обосновка:	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището

		1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето; - какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми – психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето.		форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

294.	Искрен Иванов 17 юни 2025 г. 14:27:32 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответствуващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата. 3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане. Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца.		
295.	Искрен Иванов 17 юни 2025 г. 14:28:12 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 4/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от

		право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването. 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството; - образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение. Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Искрен Иванов		регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
296.	Сийка Иванова 17 юни 2025 г. 14:29:20 ч.	**ЧАСТ 1/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование**	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с

	Портал за обществени консултации	В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права.		родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

297.	Сийка Иванова 17 юни 2025 г. 14:29:40 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право. Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди. Обосновка: 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето; - какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми – психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето.		
298.	Сийка Иванова 17 юни 2025 г. 14:30:02 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата. 3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане. Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца.		
299.	Сийка Иванова 17 юни 2025 г. 14:30:34 ч.	**ЧАСТ 4/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция

	Портал за обществени консултации	Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването. 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството; - образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение. Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права.		се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Сийка Иванова		
300.	Петя Сиракова 17 юни 2025 г. 14:31:57 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 1/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права.		
301.	Петя Сиракова 17 юни 2025 г. 14:32:19 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право. Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди. Обосновка: 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип.	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за

		2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето; - какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми – психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето.		извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
302.	Петя Сиракова 17 юни 2025 г. 14:32:43 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето:	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на

		Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответствуващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата. 3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане. Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания.		вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца.		
303.	Петя Сиракова 17 юни 2025 г. 14:33:14 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 4/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването. 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е:	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		- юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството; - образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение. Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Петя Сиракова		
304.	Borisyaro 17 юни 2025 г. 14:54:54 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 1/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и

		Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права.		допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
305.	Borisyaro 17 юни 2025 г. 14:55:14 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на

		Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право. Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди. Обосновка: 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето; - какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е		процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми – психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето.		
306.	Borisyaro 17 юни 2025 г. 14:55:34 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата. 3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане. Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца.		
307.	Borisyaro 17 юни 2025 г. 14:56:00 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 4/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно

		ЗПУО чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването. 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството; - образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение. Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на		формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		международните задължения на България. Настояваме текстът да не бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Борис Яроменок		
308.	elito8510 17 юни 2025 г. 14:59:47 ч. Портал за обществени консултации	**Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** *ЧАСТ 1 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование ОСНОВЕН ТЕКСТ: В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение* Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права. Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право. Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди. Обосновка: 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие;		

		- средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето; - какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми – психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето.		
309.	elito8510 17 юни 2025 г. 15:00:22 ч. Портал за обществени консултации	**Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** ЧАСТ 2 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование ОСНОВЕН ТЕКСТ: В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответствуващ на развитието на способностите на детето,	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от

		подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата. 3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане. Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване		регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца.		
310.	elito8510 17 юни 2025 г. 15:02:00 ч. Портал за обществени консултации	**Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** ЧАСТ 3 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование ОСНОВЕН ТЕКСТ: В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването. 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството;	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		- образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение. Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Име Елена Венциславова Георгиева		
311.	gosho8309 17 юни 2025 г. 15:10:25 ч. Портал за обществени консултации	**Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** ЧАСТ 1 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование ОСНОВЕН ТЕКСТ: В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с

		Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права. Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право.		определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди. Обосновка: 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето; - какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми –		

		психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето.		
312.	gosho8309 17 юни 2025 г. 15:11:35 ч. Портал за обществени консултации	**Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** **ЧАСТ 2** Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование ОСНОВЕН ТЕКСТ: В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответствуващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата. 3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане. Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца.		
313.	gosho8309 17 юни 2025 г. 15:13:04 ч. Портал за обществени консултации	**Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** **ЧАСТ 3** Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование ОСНОВЕН ТЕКСТ: В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с

		чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването. 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството; - образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение. Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не		определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Георги Стоянов Георгиев		
314.	RumenIvanov 17 юни 2025 г. 15:18:48 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ_1 -Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права. Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право. Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди. Обосновка: 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето;		

		- какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми – психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето.		
315.	RumenIvanov 17 юни 2025 г. 15:19:35 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2- Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния

		1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата. 3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане. Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека		регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца		
316.	RumenIvanov 17 юни 2025 г. 15:20:16 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3 - Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването. 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството; - образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение. Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Румен Иванов Иванов		
317.	Силвия Василева, психолог и майка на три деца в училищна възраст s.vassileva@hesed.bg 17 юни 2025 3:13:30 Електронна поща	**СТАНОВИЩЕ** Относно: Предложени промени в Закона за изменение и допълнение на ЗПУО **I. Относно: §47, т. 4 на Закона за изменение и допълнение на ЗПУО се предлага създаване на нова ал. 5 в чл. 117, гласяща: „Чрез оценяването в процеса на училищното обучение се насърчава активното учене и придобиването на житейски значими умения и се отчитат и придобитите от учениците социално–поведенчески умения.“** Изразявам категоричното си **несъгласие** с така предложената редакция в §47 със следните аргументи: 1. **Неяснота и липса на измеримост при оценяване на "социално–поведенчески умения".**	Приема се за сведение	Законопроектът не въвежда оценка на поведението

		Включването на социално–поведенчески умения в академичното оценяване създава *висок риск от субективност*, тъй като тези умения трудно подлежат на обективно, стандартизирано измерване. Нещо повече, този текст противоречи на заложените принципи на оценяването в системата на предучилищното и училищното образование, а именно „обективност и справедливост – използване на ясни и предварително определени критерии за оценяване, а при външно оценяване – и на стандартизирани инструменти“; *Според НАЦИД (Национален център за информация и документация), към 2024 г. няма национално утвърдени и стандартизирани инструменти за измерване на социално-поведенчески умения в училищна среда.* Това може да доведе до неравнопоставеност между учениците и създава условия за злоупотреба с власт. 2. Смесване на различни функции на оценяването. Оценяването следва да измерва учебните постижения. Включването на поведенчески и личностни елементи в този процес размива неговата основна функция и създава объркване. Абсолютно недопустимо е подобно смесване. **3. Потенциален натиск върху учителите.** Учителите биха били поставени в ситуация да оценяват личностни характеристики, което е силно субективно и често извън обхвата на тяхната експертиза. Това може да доведе до конфликти с родители и ученици. *Проучване на УНИЦЕФ България (2022) сред 1200 учители и директори показва, че:* • *67% от учителите не се чувстват подготвени да оценяват поведенчески или социални умения.* • *73% от тях смятат, че подобно оценяване може да доведе до неоснователна стигматизация, особено на ученици в уязвимо положение (деца със СОП, от ромски произход или в бедност).*		

		4. Опасност от стигматизация или фаворизиране. Съществува риск ученици с различен социален или културен произход, включително със СОП, да бъдат неоснователно санкционирани или фаворизирани, което противоречи на принципа за равен достъп до образование. **5. Житейските умения са важни, но не следва да се оценяват формално.** Тези умения следва да бъдат развивани чрез училищната култура, проектно-базирано обучение и извънкласни дейности, а не чрез формално оценяване. Всъщност напълно невъзможно е чрез оценяването да се насърчи придобиването на житейски значими умения. Съвсем различни са методите за постигане на тази цел. Заключение: Предложеното изменение в настоящата му форма създава сериозни рискове за обективността, справедливостта и равнопоставеността в процеса на оценяване. То представлява изключително опасна легитимация на наказателните оценки и смесване на оценката за знания и умения с оценка за поведение. **Предлагам текстът да бъде напълно оттеглен,** като целите му бъдат реализирани чрез педагогически практики, а не чрез формализирано оценяване.		
		II. Относно предложените промени в § 90–91 и § 95 от законопроекта, касаещи мерките и санкциите спрямо учениците. Изразявам категоричното си **несъгласие** с така предложените промени, които значително **усилват санкционния характер** на педагогическото взаимодействие и създават опасност от **фокусиране на училищната среда върху наказанията**, което противоречи на съвременните принципи на приобщаващото образование, психологическата подкрепа и личностното развитие на учениците. 1. **Въвеждане на предупредителни мерки и нова санкция за отстраняване от училище до 3 дни.** Мерките имат стигматизиращ ефект и могат да доведат до социална изолация. Мярката за **отстраняване до 3 дни** напомня на наказателни практики в системата за задържане, а не в	Приема се за сведение.	Разделението между предупредителни мерки и санкции е насочено към осигуряване на гъвкава педагогическа среда и етапно и възпитателно въздействие

		образованието. Това противоречи на принципа на **право на образование**, гарантирано от Конституцията и Конвенцията за правата на детето. *Изследване на Института за изследвания в образованието (ИИО, 2021) показва, че ученици, на които е налагано временно отстраняване, са три пъти по-склонни да загубят мотивация и да прекъснат образованието си.* 2. **Автоматично лишаване от участие в извънкласни дейности при три предупредителни мерки.** Тази мярка игнорира индивидуалния напредък на ученика. Това създава **наказателна кумулация**, която не отчита **контекста, личността и прогреса** на ученика. Извънкласните дейности често имат изключителна роля в социализацията, самочувствието и мотивацията за учене. Лишаването от участие в извънкласни дейности, може да има **обратен ефект** и да задълбочи откъсването на ученика от училищния живот. *Изследване на УНИЦЕФ и МОН (2020) показва, че участието в извънкласни дейности намалява проблемното поведение с 32% и увеличава мотивацията с 45%.* Учениците с ниска самооценка и поведенчески трудности най-много се нуждаят от извънкласна ангажираност, а автоматичното им изключване от такава ограничава важен канал за развитие и приобщаване. Т.е. тази мярка е контрапродуктивна за постигане целите на закона. **4. Разширяване на правата на учителите за налагане на мерки без участие на директора.** Предвижда се възможност всеки учител да налага предупредителната мярка „забележка“, без да е предвиден механизъм за възражение. Увеличаването на правомощията без ясен механизъм за контрол и обжалване от страна на учениците **създава риск от злоупотреби** и нарушаване на правата на децата. Това е особено притеснително, защото: - Липсва процедура за изслушване или обжалване; - Създава риск от субективност и неравно третиране;		Текстът е допълнен.

		- Променя ролята на учителя от възпитател в наказваща фигура; - Може да доведе до ескалация на напрежението между учители и ученици; - Всеки учител има различен стил на преподаване и различен праг на търпимост. В резултат, **едно и също поведение на ученик може да бъде санкционирано от един учител, но пренебрегнато от друг.** Това води до непредсказуемост и неравнопоставеност в прилагането на санкции, което подкопава доверието в училището и създава усещане за несправедливост. - Предоставя предпоставки за натрупване на санкции, водещи до ограничения, без реална оценка на поведението. Предложените промени са в противоречие с принципите на приобщаващото образование и противоречат на философията на закона, който изисква фокус върху подкрепа, превенция и възстановителен подход. Прилагането на наказания без възможност за защита и без участие на специалисти (психолог, социален работник) може да доведе до отпадане от училище на уязвими ученици. *Проучване на СБУ (2023), обхванало 2100 учители, показва, че:* • 64% се чувстват неподготвени да прилагат дисциплинарни санкции; • *78% смятат, че подобни мерки без експертна подкрепа „влошават отношенията с ученици и родители“;* • *82% предпочитат възстановителен подход и консултиране, а не наказания.* *Данни от МОН (2022) показват, че 72% от учениците, отпаднали по „дисциплинарни причини“, са били предмет на повтарящи се санкции, без съпътстваща подкрепа.*		

		<u>Заключение:</u> Предложените текстове в § 90–91 и § 95 **усилват репресивния аспект на училищната дисциплина** за сметка на образователната и възпитателната функция на институцията. Те са неясни, рискови и потенциално вредни за учениците и не следва да бъдат приети в този им вид. Предлаганите текстове създават риск от прекомерно санкциониране, нарушаване на правата на учениците и влошаване на училищната среда.		
		III. Относно: Предложение за изменение на чл. 120 от Закона за предучилищното и училищното образование – създаване на нова ал. 9 Законът за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование предвижда в § 50 следната промяна: В чл. 120 се създава ал. 9: „Оценките от националното външно оценяване в края на IV, VII и X клас, както и от държавните зрелостни изпити и от държавния изпит за придобиване на професионална квалификация са окончателни.“ **Възразявам** категорично срещу така предложената редакция. Аргументите ми са следните: 1. Липса на механизъм за защита на правата на учениците Обявяването на оценките за окончателни изключва възможността за обжалване, дори при технически или административни грешки. Това ограничава правото на защита на учениците и противоречи на принципите на правото. 1. Невъзможност за корекция на очевидни грешки В практиката не са редки случаите на допуснати грешки при проверката или въвеждането на резултати. Без законова възможност за преразглеждане, дори очевидни неточности не могат да бъдат коригирани. *Според МОН (данни от 2021 г.), при всяка сесия на НВО и ДЗИ се получават между 300–600 жалби за технически или процедурни грешки (въвеждане на резултати, сгрешени сканирания и др.).*	Приема се за сведение	Следва да се прави разлика между резултат и оценка. Оценките от НВО и ДЗИ са окончателни по начина, по който окончателни са и оценките от държавните изпити в дипломите за висше образование. Нито в исторически план в България, нито в друга образователна система оценката от матура подлежи на преразглеждане. Оценката се поставя в резултат на преглед и оценяване на изпитната работа от двама независими оценители, специалисти в съответната област – учители и/или университетски преподаватели, а при разминаване между двамата – работата се оценява и от трети специалист. И към момента са създадени възможности учениците, съответното зрелостниците да се запознаят с оценените си изпитни работи и в случай на техническо несъответствие между резултатите. Разпоредбата е допълнена и прецизирана

		Около 15–20% от тях водят до реална промяна в оценката след повторна проверка. 1. Противоречие с принципите на административното производство Резултатите от такива важни изпити трябва да подлежат на административен и съдебен контрол. Законът не следва да изключва тази възможност. 1. Противоречие с международни практики В много европейски държави резултатите от национални и зрелостни изпити подлежат на апелация или повторна проверка. България би се отклонила от добрите международни стандарти, ако лиши учениците от това право. **Заключение:** Предложеното изменение създава сериозни рискове за обективността, справедливостта и доверието в системата на оценяване. Предлагам текстът да бъде преработен така, че да се гарантира възможност за обжалване или повторна проверка при необходимост.		
318.	Мария Николова meri_nikol@abv.bg 17 юни 2025 14:35:37 Електронна поща	Като учител заставам зад добре аргументираното становище на Ирина Манушева във връзка с въвеждането на религия в училище. ДОБРОДЕТЕЛИ И РЕЛИГИИ Законът за изменение и допълнение (ЗИД) на Закона за предучилищното и училищното образование предвижда: § 25. В чл. 76 се правят следните изменения и допълнения: […] 3. Създава се нова ал. 8: „Учебният предмет Добродетели и религии е насочен към ценностно формиране на личността и възпитание в добродетели и за изучаването му се разработват алтернативни учебни програми, предоставящи възможност за избор между учебно съдържание с елементи на конфесионално обучение и без елементи на конфесионално обучение. Изборът на учебна програма по учебния	Приема се за сведение	Предложеният нов учебен предмет добродетели и религии ще се изучава наред с останалите общообразователни учебни предмети, които формират характера на светското образование. Критическото мислене е меко умение, включено в ключовите компетентности, което се развива при обучението по всички учебни предмети. Чрез включването му в задължителните учебни часове не се отнема правото на родителите да възпитават децата си.

		предмет Добродетели и религии се извършва при условията на чл. 12, ал. 2.“ § 31. В чл. 88 се правят следните изменения и допълнения: 1. Създава се нова ал. 2: „(2) В задължителните учебни часове в съответствие с държавния образователен стандарт за учебния план се включва и изучаването на учебния предмет Добродетели и религии.“ Без ни най-малко да омаловажавам нито религията, нито важния въпрос за ценностното формиране на личността, възразявам срещу въпросното предложение със следните мотиви: 1. Изучаването на религиите в исторически, културен и философски аспект и сега присъства в хуманитарните предмети от задължителната програма. 2. И сега желаещите могат да изучават религия (православие, ислям или т.нар. неконфесионална, но също религиозно насочена програма) като избираем предмет. Не е ясно кое налага превръщането на въпросния предмет в задължителен за всички. 3. Въвеждането на религиозно обучение като част от задължителната учебна програма, дори да има възможност за избор, накърнява светския характер на училището и поставя под въпрос мисията му да гради умения за критично мислене, основаващо се на научни достижения. 4. Въвеждането на религиозно обучение като част от задължителната учебна програма, дори да има възможност за избор, създава предпоставки за опасно разделение и противопоставяне на децата от малки. Училището следва да бъде място на обединение и подчертаване на общото помежду ни. 5. Очевидно липсва обществен консенсус по този изключително важен въпрос, който засяга пряко всички ученици, техните родители и всички граждани на Република България, защото решението крие потенциал да повлияе на облика на образованието и обществото като цяло. Омбудсманът неслучайно призова за прозрачност на процеса по обсъждане и вземане на решение с обществен консенсус. И двете видимо липсват. Отвореното писмо против въвеждането на предмета		Законопроектът отчита конституционно установените права в чл. 37, като се предоставя избор между алтернативни учебни програми за конфесионално или неконфесионално обучение. Съобразно свободно упражненото си право на вероизповедание или религиозни или атеистични възгледи учениците ще избират измежду вариантите на програми по учебния предмет. Разделянето на децата в зависимост от алтернативната учебна програма не е принудително, а се основава на избора на учениците и техните родители.

		като част от задължителната учебна програма има 9000 подписа, а МОН така и не отговори на въпросите, зададени в придружаващото писмо при внасянето му. 6. Не е ясно как ще се гарантират фундаментални права. Позоваването на европейската практика („навсякъде се учи религия“) е силно спекулативно. Почти навсякъде, където присъства такъв предмет, програмата няма нищо общо с одобрените у нас към момента (припомням, че според информация от МОН конфесионалните до голяма степен ще се запасят), има възможност за отказ (на места дори само по желание на детето), а в някои държави – избор на друг, коренно различен и напълно неутрален предмет. Много държави, в които тази възможност не е била добре уредена, са понесли осъдителни решения от Европейския съд за правата на човека. У нас обаче се планира въвеждането на общ задължителен предмет „Добродетели и религии“, който да дава възможност за избор между различни програми. Въпросните програми могат лесно да се променят без поправки в ЗПУО. Споменатият чл. 12, ал. 2 гласи само: „Изборът по ал. 1 за малолетните се извършва вместо тях и от тяхно име от техните родители, а за непълнолетните - от учениците със съгласието на техните родители“. Всички знаем, че в реалният избор в българското училище е силно ограничен: за чуждите езици, за нивата, на които се изучават, за спорта, за профилиращите предмети и пр. Няма никаква яснота как ще се случва съставянето на групи. Министър Вълчев „успокоява“, че никой няма да бъде принуден да изучава религия, ако не желае, само че няма никакви гаранции за това. Не е ясно как ще се случва, когато децата са недостатъчно за сформиране на група. Има разлика дали принуждаваме децата да учат език, който не отговаря на желанието им, или религия, която не отговаря на личните им разбирания и тези на семейството им. 7. Няма никаква яснота кой и как ще преподава по православие, ислям и етика, какво ще съдържат програмите, нито колко ще струва подготовката на достатъчно учители (допълнителна квалификация		

		на сегашните, подготовка на богослови и др.) и осигуряването на учебници за всички ученици. Не е ясно дали този предмет ще се добави към бездруго претоварената програма на учениците или ще измести друг учебен час от бездруго недостигащите. 8. В ЗИД не се уточнява кога следва да се въведе въпросният предмет, което на практика позволява той да бъде въведен масово още от следващата учебна година. Но дори да се спази декларираното намерение това да се случи от 2026/2027 г. и само за 1 клас, такъв неприемливо ранен срок не би позволил разработване на качествени програми, адекватна подготовка на учителите, пилотно въвеждане и апробация, задълбочен анализ на резултатите и последващи корекции, създаване на качествени учебници и др. 9. Намерението да се въведе за 1 клас само по себе си е силно обезпокоително. Първо, на тази възраст няма изградено абстрактно мислене. Второ, идеята да преподават началните учители поставя логичния въпрос за дълбокия когнитивен дисонанс у децата: как един и същи авторитет в един час ще говори за креационизъм, а в следващия – за еволюция? Как един и същи учител ще води различни програми? Как ще възпитаваме общочовешки ценности, ако децата от най-малки учат, че са по-добри от съучениците си, защото тяхната религия е по-добра и единствено вярна? 10. Особено тревожни са прокрадващите се сигнали, вкл. в изявления на министър Вълчев, че програмата, предвидена за деца, които не желаят да изучават религия, също ще съдържа значителна част религиозен материал. Възпитанието в добро обаче не е прерогатив на религията и внушението за обратното има опасни последици. Безспорно училището има важна възпитателна роля, но поставянето на знак за тъждество между морала и религията е манипулативно и нередно. Силно неоснователно е също да смятаме, че с час по „добродетели“ може да се постигне полезен възпитателен ефект, намаляване на агресията, ограничаване употребата на вредни вещества и др. Изследванията показват, че тези проблеми имат дълбоки корени, които следва да се адресират с промяна в		

		цялостната култура, в т.ч. семейството, училището и обществото, а не с „час по добродетели“. 11. Страната ни е на последните места в Европа по ред показатели, свързани с образованието: академични и социално-емоционални умения, критично и творческо мислене, мотивация за учене през целия живот, здравна култура, толерантност, гражданско самосъзнание и други важни компетентности. Учениците ни се представят под критичния минимум на собствените ни и международните изпити. На този фон МОН предлага… религия. 12. Дори да говорим за час по етика, това не бива да се случва прибързано, както в момента. Вместо да пилеем огромни ресурси за въвеждането на нов предмет, за който още не знаем какво ще съдържа, как ще се впише между останалите и как ще повлияе на учениците и тяхното израстване, трябва да започнем сериозен и задълбочен експертен и обществен дебат за целите на образованието; да очертаем нужните реформи, стъпвайки на надеждни данни, анализи и научно обосновани принципи и прогнози; да набележим стъпките в близък и далечен план за осъществяването им, включително адекватно проследяване на резултатите и своевременни корекции. Едва тогава ще видим как, къде и в каква форма има място подобен предмет. В заключение изразявам категорично мнение против въвеждането на задължителен учебен предмет „Добродетели и религии“. Призовавам изучаването на определена религия да остане избираемо, както досега, и да се съсредоточим върху преосмислянето и осъвременяването на образователната система като цяло.		
319.	Антонина Аловатска, предподавател и родител, гр. София antonina.alovatska@gmail.com	Моля да се запознаете с моето становище относно предложенията в Проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование. **Предложение в ЗИД:** „§ 47. В чл. 117 се правят следните изменения и допълнения: 1. Създава се нова ал. 2:	Приема се за сведение	Следва да се прави разлика между резултат и оценка. Оценките от НВО и ДЗИ са окончателни по начина, по който окончателни са и оценките от държавните изпити в дипломите за висше образование. Нито в

	17 юни 2025 14:25:41 Електронна поща	„(2) Оценяването в системата на предучилищното и училищното образование се извършва при спазване на следните принципи: 1. обективност и справедливост – използване на ясни и предварително определени критерии за оценяване, а при външно оценяване – и на стандартизирани инструменти; 2. съгласуваност и координация – прилагане на различни форми, видове и инструменти за оценяване и синхрон при оценяването по различните предмети и в различните етапи; 3. прозрачност и проследимост – известяване на критериите за оценяване, възможност за обратна връзка за поставената оценка и информация за напредъка; 4. насоченост към мотивация и стимулиране за подобряване на постиженията и по-широко прилагане на формиращо оценяване, подчертаващо напредъка, а не само крайните резултати.“ 2. Досегашната ал. 2 става ал. 3, като в нея се създава т. 3: „3. насърчаване на постиженията и развиването на вътрешна мотивация за учене чрез осигуряване на навременна обратна връзка на ученика за резултатите от вложените от него усилия и за нуждата от саморегулиране на усилията му.“ 4. Създава се нова ал. 5: „(5) Чрез оценяването в процеса на училищното обучение се насърчава активното учене и придобиването на житейски значими умения и се отчитат и придобитите от учениците социално–поведенчески умения.“ **<u>Възражения към предложенията по-горе:</u>** 1. Те не изпълняват заявеното намерение за пренасочване на оценяването от запаметяване към умения. 2. И сега на различните функции на оценяването, в т.ч. изброените тук, е отделено внимание в Наредба 11, чл. 5. Проблемът е, че не излизаме от рамките на "констатиращата“ и „селективната“. 3. Не е ясно какво следва да означава "синхрон в оценяването по различни предмети".		исторически план в България, нито в друга образователна система оценката от матура подлежи на преразглеждане. Оценката се поставя в резултат на преглед и оценяване на изпитната работа от двама независими оценители, специалисти в съответната област – учители и/или университетски преподаватели, а при разминаване между двамата – работата се оценява и от трети специалист. И към момента са създадени възможности учениците, съответното зрелостниците да се запознаят с оценените си изпитни работи и в случай на техническо несъответствие между резултатите. Разпоредбата е допълнена и прецизирана.

		4. "Саморегулирането на усилията" в този контекст е просто поредното "как да принудим детето да научи това, което ние искаме от него в този момент" и няма нищо общо с важното умение за саморегулиране на ученето, което би трябвало да включва свободно целеполагане, избор на време и средства за следване на поставените цели, умения за самооценка и др. 5. Предложението в §47, т. 4. а именно, създаване на нова ал. 5 в чл. 117, гласяща: „Чрез оценяването в процеса на училищното обучение се насърчава активното учене и придобиването на житейски значими умения и се отчитат и придобитите от учениците социално–поведенчески умения“, е категорично неприемливо. То представлява изключително опасна легитимация на наказателните оценки и смесване на оценката за знания и умения с оценка за поведение. Оценката за поведение/дисциплина дори в явна форма е вредна и опасна. Тя на практика прехвърля отговорността от професионално подготвения възрастен учител към детето и евентуално родителите. Оценката за поведение е чисто и просто наказателна мярка, която в някои случаи може да постигне краткотрайно подчинение , но не и полезен ефект във формирането на личността. Неслучайно всички значими автори в педагогическата и психологическата литература отричат наказателния подход. Децата и подрастващите имат нужда от подкрепа, насърчение и личен пример, от здрава връзка със зрели и отговорни възрастни, от уважение, което ги учи да уважават себе си и другите, не от санкции и оценки. В прикрития вид, който в момента ни се предлага, тази оценка е още по-опасна. Второкласникът, който тича в коридора, защото е бил принуден два часа да седи на чина, без да мръдне, да получава ниска оценка по родинознание, понеже не е усвоил правилата в урока за правата и задълженията на учениците? Седмокласникът с отлични математически умения – защото от скука говори в час? Дванадесетокласникът с развито критично мислене и подчертан интерес към проблемите на гражданското общество – защото си позволява да изрази различно мнение от това на учителя? *		

		Когато говорим за преразглеждане на оценяването, трябва да помислим за какво служи то в крайна сметка и въобще за мястото му в училище. Цифровата (или еднословна) оценка дълбоко опорочава процеса на учене, подменяйки из основи целта и смисъла. Детето вече не учи, за да задоволи вроденото си любопитство и естествения подтик за развитие, а за да отговори на външни очаквания, да избегне наказание, да почувства моментно възнаграждение. Учителите се превръщат в треньори, чиято цел е подопечните им да се представят добре на поредното НВО и това вече започва от първия досег с училището. Оценяването, чиято масова цел е да покаже какво не знае ученикът, води и до състояние на постоянен стрес, в което устойчивото и автентично учене просто не е възможно – чисто неврологично дори, да не говорим за подменената мотивация и за всички други опасни последици от стреса, в т.ч. за психичното здраве. Оценката няма нищо общо с ползотворна обратна връзка, която помага на ученика да подобрява знанията и уменията си, а на учителя - да адаптира и да усъвършенства методите и подходите си. Особено вредни са тестовете, които възпитават опасни нагласи на налучкване, фалшиво усещане за знания, неумение за изразяване. Необходимо е фундаментално преразглеждане на оценяването. То може да се запази единствено за финални изпити, удостоверяващи, че ученикът е овладял определено ниво на компетентности за съответния етап. В процеса на обучение обаче е важно да даваме конструктивна обратна връзка, която подкрепя усилията, очертава конкретни насоки за работа, насърчава мотивацията за развитие и вярата в собствените сили и възможности. Всичко това е изначално невъзможно в сегашната система на оценяване и предложенията в ЗИД по никой начин не способстват за решаването на проблема; напротив, задълбочават го с неясни формулировки и създават нови, още по-опасни проблеми с включването на компонент поведение.		
		<u>Предложение в ЗИД:</u> § 25. В чл. 76 се правят следните изменения и допълнения:	Приема се за информация	Предложеният нов учебен предмет добродетели и религии ще се изучава

		[…] 3. Създава се нова ал. 8: „Учебният предмет Добродетели и религии е насочен към ценностно формиране на личността и възпитание в добродетели и за изучаването му се разработват алтернативни учебни програми, предоставящи възможност за избор между учебно съдържание с елементи на конфесионално обучение и без елементи на конфесионално обучение. Изборът на учебна програма по учебния предмет Добродетели и религии се извършва при условията на чл. 12, ал. 2.“ § 31. В чл. 88 се правят следните изменения и допълнения: 1. Създава се нова ал. 2: „(2) В задължителните учебни часове в съответствие с държавния образователен стандарт за учебния план се включва и изучаването на учебния предмет Добродетели и религии.“ **Възражения:** Без ни най-малко да омаловажавам нито религията, нито важния въпрос за ценностното формиране на личността, възразявам срещу въпросното предложение със следните мотиви: 1. Изучаването на религиите в исторически, културен и философски аспект и сега присъства в хуманитарните предмети от задължителната програма. 2. И сега желаещите могат да изучават религия (православие, ислям или т.нар. неконфесионална, но също религиозно насочена програма) като избираем предмет. Не е ясно кое налага превръщането на въпросния предмет в задължителен за всички. 3. Въвеждането на религиозно обучение като част от задължителната учебна програма, дори да има възможност за избор, накърнява светския характер на училището и поставя под въпрос мисията му да гради умения за критично мислене, основаващо се на научни достижения. 4. Въвеждането на религиозно обучение като част от задължителната учебна програма, дори да има възможност за избор, създава		наред с останалите общообразователни учебни предмети, които формират характера на светското образование. Критическото мислене е меко умение, включено в ключовите компетентности, което се развива при обучението по всички учебни предмети. Чрез включването му в задължителните учебни часове не се отнема правото на родителите да възпитават децата си. Законопроектът отчита конституционно установените права в чл. 37, като се предоставя избор между алтернативни учебни програми за конфесионално или неконфесионално обучение. Съобразно свободно упражненото си право на вероизповедание или религиозни или атеистични възгледи учениците ще избират измежду вариантите на програми по учебния предмет. Разделянето на децата в зависимост от алтернативната учебна програма не е принудително, а се основава на избора на учениците и техните родители.

		предпоставки за опасно разделение и противопоставяне на децата от малки. Училището следва да бъде място на обединение и подчертаване на общото помежду ни. 5. Очевидно липсва обществен консенсус по този изключително важен въпрос, който засяга пряко всички ученици, техните родители и всички граждани на Република България, защото решението крие потенциал да повлияе на облика на образованието и обществото като цяло. Омбудсманът неслучайно призова за прозрачност на процеса по обсъждане и вземане на решение с обществен консенсус. И двете видимо липсват. Отвореното писмо против въвеждането на предмета като част от задължителната учебна програма има 9000 подписа, а МОН така и не отговори на въпросите, зададени в придружаващото писмо при внасянето му. 6. Не е ясно как ще се гарантират фундаментални права. Позоваването на европейската практика („навсякъде се учи религия“) е силно спекулативно. Почти навсякъде, където присъства такъв предмет, програмата няма нищо общо с одобрените у нас към момента (припомням, че според информация от МОН конфесионалните до голяма степен ще се запасят), има възможност за отказ (на места дори само по желание на детето), а в някои държави – избор на друг, коренно различен и напълно неутрален предмет. Много държави, в които тази възможност не е била добре уредена, са понесли осъдителни решения от Европейския съд за правата на човека. У нас обаче се планира въвеждането на общ задължителен предмет „Добродетели и религии“, който да дава възможност за избор между различни програми. Въпросните програми могат лесно да се променят без поправки в ЗПУО. Споменатият чл. 12, ал. 2 гласи само: „Изборът по ал. 1 за малолетните се извършва вместо тях и от тяхно име от техните родители, а за непълнолетните - от учениците със съгласието на техните родители“. Всички знаем, че в реалният избор в българското училище е силно ограничен: за чуждите езици, за нивата, на които се изучават, за спорта, за профилиращите предмети и пр. Няма никаква		

		яснота как ще се случва съставянето на групи. Министър Вълчев „успокоява“, че никой няма да бъде принуден да изучава религия, ако не желае, само че няма никакви гаранции за това. Не е ясно как ще се случва, когато децата са недостатъчно за сформиране на група. Има разлика дали принуждаваме децата да учат език, който не отговаря на желанието им, или религия, която не отговаря на личните им разбирания и тези на семейството им. 7. Няма никаква яснота кой и как ще преподава по православие, ислям и етика, какво ще съдържат програмите, нито колко ще струва подготовката на достатъчно учители (допълнителна квалификация на сегашните, подготовка на богослови и др.) и осигуряването на учебници за всички ученици. Не е ясно дали този предмет ще се добави към бездруго претоварената програма на учениците или ще измести друг учебен час от бездруго недостигащите. 8. В ЗИД не се уточнява кога следва да се въведе въпросният предмет, което на практика позволява той да бъде въведен масово още от следващата учебна година. Но дори да се спази декларираното намерение това да се случи от 2026/2027 г. и само за 1 клас, такъв неприемливо ранен срок не би позволил разработване на качествени програми, адекватна подготовка на учителите, пилотно въвеждане и апробация, задълбочен анализ на резултатите и последващи корекции, създаване на качествени учебници и др. 9. Намерението да се въведе за 1 клас само по себе си е силно обезпокоително. Първо, на тази възраст няма изградено абстрактно мислене. Второ, идеята да преподават началните учители поставя логичния въпрос за дълбокия когнитивен дисонанс у децата: как един и същи авторитет в един час ще говори за креационизъм, а в следващия – за еволюция? Как един и същи учител ще води различни програми? Как ще възпитаваме общочовешки ценности, ако децата от най-малки учат, че са по-добри от съучениците си, защото тяхната религия е по-добра и единствено вярна? 10. Особено тревожни са прокрадващите се сигнали, вкл. в изявления на министър Вълчев, че програмата, предвидена за деца, които не желаят да изучават религия, също ще съдържа значителна част		

		религиозен материал. Възпитанието в добро обаче не е прерогатив на религията и внушението за обратното има опасни последици. Безспорно училището има важна възпитателна роля, но поставянето на знак за тъждество между морала и религията е манипулативно и нередно. Силно неоснователно е също да смятаме, че с час по „добродетели“ може да се постигне полезен възпитателен ефект, намаляване на агресията, ограничаване употребата на вредни вещества и др. Изследванията показват, че тези проблеми имат дълбоки корени, които следва да се адресират с промяна в цялостната култура, в т.ч. семейството, училището и обществото, а не с „час по добродетели“. 11. Страната ни е на последните места в Европа по ред показатели, свързани с образованието: академични и социално-емоционални умения, критично и творческо мислене, мотивация за учене през целия живот, здравна култура, толерантност, гражданско самосъзнание и други важни компетентности. Учениците ни се представят под критичния минимум на собствените ни и международните изпити. На този фон МОН предлага… религия. 12. Дори да говорим за час по етика, това не бива да се случва прибързано, както в момента. Вместо да пилеем огромни ресурси за въвеждането на нов предмет, за който още не знаем какво ще съдържа, как ще се впише между останалите и как ще повлияе на учениците и тяхното израстване, трябва да започнем сериозен и задълбочен експертен и обществен дебат за целите на образованието; да очертаем нужните реформи, стъпвайки на надеждни данни, анализи и научно обосновани принципи и прогнози; да набележим стъпките в близък и далечен план за осъществяването им, включително адекватно проследяване на резултатите и своевременни корекции. Едва тогава ще видим как, къде и в каква форма има място подобен предмет. В заключение изразявам категорично мнение против въвеждането на задължителен учебен предмет „Добродетели и религии“. Призовавам изучаването на определена религия да остане избираемо, както досега, и да се съсредоточим върху		

		преосмислянето и осъвременяването на образователната система като цяло.		
		Предложение в ЗИД: „§ 50. В чл. 120 се създава ал. 9: „(9) Оценките от националното външно оценяване в края на IV, VII и X клас, както и от държавните зрелостни изпити и от държавния изпит за придобиване на професионална квалификация са окончателни.“ **Възразявам със следните мотиви:** Въпросното предложение очевидно е реакция срещу решението на Върховния административен съд от м. март 2025 г., с което той обяви за нищожна забраната да се оспорват оценките от матурите, въведена в Наредба № 11 от 1 септември 2016 г. Тогава съдът напомни, че с „наредба, която съставлява подзаконов нормативен акт, не може да се уреждат първични отношения извън уредените такива в закона и по този начин да се дописва законът“. Забраната за оспорване на оценки от изпити с изключително голямо значение за бъдещото обучение и развитие на децата и младите хора обаче е сама по себе си порочна. Известни са редица случаи на технически грешки и некоректно оценяване. Важно е да се разработи ефективен механизъм за установяването им и коригирането на оценката, а не да се постулира забрана в закона. Обичайното възражение е, че това би проточило неимоверно много кампаниите за кандидатстване. По отношение на ДЗИ то е несъстоятелно, защото дори да бъде коригирана след първата кандидатстудентска кампания, оценката ще има значение за всички следващи и за ред други аспекти на реализацията на човека. Що се отнася до НВО, опираме до много по-сериозния проблем, а именно употребата им за кандидатстване в прогимназия и най-вече гимназия. През последните години те са изключително скъпо начинание – както за цялото общество, така и за семействата на седмокласниците, без абсолютно никакъв полезен ефект за образованието. Напротив, ясно се виждат вредни последици като	Приема се за сведение	Следва да се прави разлика между резултат и оценка. Оценките от НВО и ДЗИ са окончателни по начина, по който окончателни са и оценките от държавните изпити в дипломите за висше образование. Нито в исторически план в България, нито в друга образователна система оценката от матура подлежи на преразглеждане. Оценката се поставя в резултат на преглед и оценяване на изпитната работа от двама независими оценители, специалисти в съответната област – учители и/или университетски преподаватели, а при разминаване между двамата – работата се оценява и от трети специалист. И към момента са създадени възможности учениците, съответното зрелостниците да се запознаят с оценените си изпитни работи и в случай на техническо несъответствие между резултатите. Разпоредбата е допълнена и прецизирана

		разширяване на ножицата между училищата, ограничаване на избора на профилирано/професионално образование, огромен стрес за децата, учителите и родителите, задълбочаване на неравния достъп до качествено образование, невъзможност за отсяване на децата с таланти и сериозни интереси в определена област, невъзможност за анализ на състоянието и проблемите в образованието и ефектите от една или друга реформа. **Предложение:** Да се разработи ефективен механизъм за оспорването и коригирането на оценката от НВО и ДЗИ. Външните оценявания да се върнат към първоначалната заявената си цел: да служат за обективна оценка и диагностициране на проблеми на училищно, регионално и национално ниво и проследяване на ефектите от взетите мерки. Да се преустанови задължителното кандидатстване и избор на профилирана/ професионална паралелка. Да се даде възможност на всяко училище да определя само правилата и критериите си за прием.		
		Предложение в ЗИД: Законът за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование предвижда изменение в § 85. В чл. 172, ал. 1, т. 12 така: „12. да не използват мобилни устройства за комуникация в училище, освен за строго образователни цели, по здравословни причини или при форсмажорни обстоятелства“ **Възразявам със следните мотиви:** Предложението разширява обсега на сега съществуващата забрана за използване на мобилни телефони по време на учебните часове (ЗПУО, чл. 172). Новата формулировка може да доведе до пълна забрана за използване на мобилни устройства, включително отнемането им за цял ден и налагане на санкции при употребата им при възникване на спор дали е имало уважителна причина за това.	Приема се	Изразена е принципна подкрепа.

		Предложение: към сега съществуващия чл. 172, ал. 1, т. 12 от ЗПУО („да не използват мобилните си телефони по време на учебните часове“) да се добави: „освен за образователни цели“.		
320.	Магдалена Бояджийска, учител mboadzijska@gmail.com 17 юни 2025 9:16:52 Електронна поща	Реших да дам своето мнение във връзка с предложенията за промени в ЗПУО, тъй като смятам, че като човек от 23 години в системата, мога да бъде полезна! И тъй като от 23 години съм в системата, преживяла съм много: и смяна на директори, и смяна на учебни програми и ред още други промени, та на основата на този ми опит си позволявам да Ви обърна внимание на промяната касаеща оценяването на учителите ежегодно. Смятам, че това ще бъде още едно излишно натоварване на доведения до прегаряне български учител и това ще го демотивира още повече, особено демотивиращо ще се отрази на младите колеги(те и сега недоволстват, когато главен учител реши да посети техен час), а при липса на кадри и сега, след тази мярка, ще се окажем с преподаватели пенсионери по всички предмети. Друг аргумент срещу въвеждането на това предложение е съмнението, че комисията, която ще оценява учителите, просто ще изпълнява желанието на ръководството да се освободи от учители, които по една или друга причина са станали неудобни. Третият ми аргумент е свързан с учителите пред пенсия - тези хора са вече толкова уморени от системата, че едва ли им е до ежегодното повишаване на квалификацията и когато комисията трябва да ги оцени, ясно е, че няма да са измежду отличниците. Ниската оценка може да се използва от работодателя да уволни човека и да си спести изплащането на няколкото работни заплати, които дължи при пенсионирането на учителя. Та тъй като стана дума за повишаване на квалификацията, а аз откакто съм в системата, редовно я повишавам (и вече имам толкова много сертификати и удостоверения, че мога да си застеля две стаи с тях), смятам, че тези обучителни институции само прибират едни пари, качеството е незадоволително и само се губи времето на учителя. Ето защо моето предложение е, да не се променя настоящето положение в ЗПУО.	Приема се за сведение	Не се съдържат конкретни предложения по Законопроекта

		Надявам се, че изтъкнатите от мен аргументи ще бъдат взети под внимание! Пожелавам Ви ползотворна работа!		
321.	Директори от областната организация на СРСНПБ – Перник Система за документооборот „ЕВЕНТИС“ – вх. 1102-71/16.06.2025 г.	СТАНОВИЩЕ На директорите от областната организация на СРСНПБ - Перник <u>Относно:</u> проект на Закон за изменение на Закона за предучилищното и училищното образование На свое заседание на 05 юни 2025 година директорите от областната организация на СРСНПБ - Перник обсъдиха проекта на Закон за изменение на Закона за предучилищното и училищното образование. В тази връзка представям на вниманието Ви становища, предложения и бележки, които обединиха колегията от Перник: 1. В & 7 се предлага изменение на чл. 16, който касае предоставяне на езикова подкрепа за децата и учениците, които не владеят български език в достатъчна степен за ефективно усвояване на компетентностите, заложени в държавните образователни стандарти за предучилищно образование и за общообразователна подготовка, включително за които българският език не е майчин. Като част от Европейски съюз е важно да предоставим възможност, която предлага всяка от страните на Европа за децата, които идват от други държави.	Приема се	Изразява се подкрепа
		2. В & 19 се създава чл. 51а, който касае създаване на Национален център за кариерно ориентиране, който да извършва дейности по провеждане на държавната политики в областта на кариерното ориентиране и консултиране, на организационното подпомагане и методическото ръководство на кариерното ориентиране и консултиране, осъществявано от центровете за подкрепа за личностно развитие и от училищата, както и квалификацията на кариерните консултанти в тях. Същата дейност да се осъществява от ЦПЛР , каквито има във всеки областен и общински център, без да се налага да се разширява административния апарат и да се финансира подобна структура.	Не се приема	Практиката показва неравномерност в обхвата и качеството на услугите – предимно на общинско ниво, но не и на областно, тъй като кариерните консултанти към момента са назначени в центрове за подкрепа за личностно развитие, а те са общински институции, както и липса на единна методическа и организационна рамка на извършваното от кариерните консултанти кариерно ориентиране

		Измества се акцента – в основата е добрата подготовка, родители и ученици се ориентират достатъчно добре в баланса между желания и предоставените възможности.		на учениците. С предложения Национален център за кариерно ориентиране се цели именно да се преодолеят тези недостатъци чрез създаване на единна структура с национален обхват, за да се даде възможност за ефективно прилагане на държавната политика в областта на кариерното ориентиране и консултиране като се обединят ресурсите и експертизата и се оптимизират административните и финансовите параметри. Така ще се постигне по-високо качество и по-добро териториално покритие на кариерните услуги от кариерни консултанти във всяка област.
		3. В & **33 се правят изменения на чл. 95, ал. 2,** които касаят изпълнението на индивидуалния учебен план за учениците в индивидуална форма на обучение и ще облекчат административната тежест в училище, свързана с ежемесечно подаване на информация до РУО.	Приема се	Изразява се подкрепа
		4. В &37 се внасят изменения в чл.102, който касае полудневна и целодневна организация на учебния ден. Вписва се нова ал. 6, отнасяща се до организирането на целодневна организация на учебния ден за учениците със специални образователни потребности, които се обучават в индивидуална форма на обучение, което да става при желание на родителите и след становище на регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, като за дейностите по допълнителна подкрепа, извън учебния план, в рамките на целодневната организация учениците се организират в специални групи. Индивидуалната форма на обучение предполага специални потребности на учениците, които често са	Не се приема	Училището е задължено да осигури условия за обучение и развитие на всеки ученик, независимо от здравословното му състояние и формата на обучение. В предложения в Законопроекта текст се посочва, че училището организира целодневна организация на учебния ден за учениците със специални образователни потребности, които се обучават в индивидуална форма на обучение, **при желание на**

		на редуциран учебен план и дневен режим. С оглед установените в хода на годините нагласи родителите да записват децата си в т.нар. масови училища без оглед на възможностите на самото дете. Системата ще се окаже неподготвена за прилагането на ал.6.		**родителите** и **след становище на регионалния център** за подкрепа на процеса на приобщаващото образование. Именно това становище е определящо, тъй като то ще отчете индивидуалните особености и потребности на всеки такъв ученик и ще бъде съобразено максимално с най-добрия интерес на ученика, включително със здравословното му състояние, както и със средата в училището.
		5. Предложение на СРСНПБ - област Перник е в чл. 107, ал. 4 относно препоръка по ал. 2, която предлага промяна от дневна в индивидуална форма на обучение на ученик със специални образователни потребности, регионалният екип по чл. 190, ал. 1 извършва допълнителна специализирана оценка и изразява становище относно потвърждаване или отхвърляне на препоръката. **Предлагаме** окончателния избор за формата на обучение да се прави не от ученика или родителя, а от ЕПЛР.	Приема се за сведение	Направена е корекция.
		6. Предложение на СРСНПБ- област Перник по отношение на чл.119, ал. 3, която касае провеждането на национално външно оценяване. От настоящия запис: „В края на IV, VII и X клас се провежда национално външно оценяване за установяване степента на постигане на компетентностите за съответния етап, определени с държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка." да отпадне „IV и X" , както и: „ за установяване степента на постигане на компетентностите за съответния етап, определени с държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка." **Предлагаме чл.119, ал. 3 да се промени,** както следва: В края на VII клас се провежда национално външно оценяване за определяне степента на постигане на компетентностите."	Приема се за сведение	Предложенията не засягат текстове от ЗПУО, подложени за обществено обсъждане

		7. В &53 се внасят изменения в чл.124, който касае учениците от I клас, които не са усвоили компетентностите, заложени в учебната програма по български език и и литература и могат да повтарят класа, но не повече от веднъж. **Предложението на СРСНПБ - област Перник по отношение на чл. 124 е** да се отнася не само до учениците от I клас, а и за учениците от I до IV клас, както и да се отнася за всички учебни предмети. **Подкрепяме** възможността учениците от V и VI клас също да бъдат организирани в допълнително обучение по време на лятната ваканция.	Приема се за сведение	Предложенията не засягат текстове от ЗПУО, подложени за обществено обсъждане Изразена е подкрепа
		8. Предложение на СРСНПБ - област Перник по отношение на чл.128, ал. 1, която касае издаването на удостоверение за завършен клас на учениците, завършили обучението си в I, II и III клас. **Предлагаме чл. 128, ал. 1** да се промени, както следва: На учениците, завършили обучението си в I, II, III, V и VI клас само за целите на продължаване на обучението по искане на родителите да се издава удостоверение за завършен клас.	Приема се за сведение	Предложенията не засягат текстове от ЗПУО, подложени за обществено обсъждане
		9. В &85 се внасят изменения в чл. 172, ал. 1, т. 12, която касае използването на мобилни устройства за комуникация в училище, освен за строго образователни цели, по здравословни причини или при форсмажорни обстоятелства. **Подкрепяме** предложеното изменение и предлагаме да се внесе конкретика.	Приема се	Изразена е подкрепа
		10. Предлагаме в чл. 172, ал.1 да отпадне т. 8, която касае представяне на **ученическата книжка** пред родители и педагогически специалисти.	Приема се за сведение	Предложенията не засягат текстове от ЗПУО, подложени за обществено обсъждане
		11. В & 91 се предвижда изменения в чл. 199, които колегията на СРСНПБ област Перник счита за козметични и	Приема се за сведение	Разделението между предупредителни мерки и санкции е

		нефункционални. По същество чл. 199 в досегашния си вид е по - ясен и категоричен, каквито би трябвало да са санкциониращите норми. Какви са целите на внасящите проекта и те работели ли са в училище, за да познават системата в усилията на педагогическите специалисти да установят нормален режим на работа в противодействие на ученици и свръхподкрепящи родители, които оправдават всяко действие на децата си на всяка цена и без оглед на действителната ситуация или действие от тяхна страна, често влизащи и в саморазправа и заплахи с МОН, РУО и медии. Замяната на „санкция" с „предупредителна мярка" само би удовлетворила потребностите на родителската общност, целяща да не наранява, подценява, демотивира и психически да не дестабилизира детето им. **Добавянето на думи като „може" вместо императивността на ал. 3** /... той се отстранява от училище до отпадане на основанието/ в никакъв случай не допринася за подобряването на дисциплината в училище и прехвърля отговорностите в полето на педагогическите специалисти, които са подложени на натиск от страна на родителите за всяко свое решение. Създаването на ал.6, което касае отстраняването от училище, ще изравни училищното ни образование с училищата в света, но има опасност родителите и учениците да го възприемат като награда и част от възможността да ползват още 3 към 15 дни по семейни причини.		насочено към осигуряване на гъвкава педагогическа среда и етапно и възпитателно въздействие
		12. **В & 93 се предвижда изменение в чл. 201, ал. 4,** което касае налагането на предупредителни мерки в рамките на една учебна години. Предложението ни е да се замени „предупредителни мерки“ със „санкции“, като се включват и други санкциониращи мерки като „да не се обучава ученикът и в целодневна организация“.	Приема се за сведение	Разделението е насочено към осигуряване на гъвкава педагогическа среда и етапно и възпитателно въздействие

		13. В & 100 се предвижда създаване на чл. 210а, който касае подписване на споразумение с детската градина или училището за спазване на правилника на институцията. **Предлагаме да не се добавя този член,** който би вкарал окончателно адвокатите и съда в училище в подкрепа на претенциите на родителите към институциите в системата на предучилищното и училищното образование. Със записването на детето си в избраното училище, родителите приемат Правилника за дейността, който е гласуван на Педагогически съвет и е утвърден със заповед на директора.	Приема се	Разпоредбата отпада от Законопроекта
		14. В & 140 се предвижда изменение в чл. 347, ал. 5 и ал. 6, които касаят замяна на думите „кмета на общината" с „директора на детската градина или училището". Не подкрепяме подобно изменение. Институциите в системата на предучилищното и училищното образование не разполагат с длъжностни лица, които да издават наказателни постановления. Директорите нямат лостове за събиране на глоби.	Не се приема	Досегашната практика показва, че съществуващото законово правомощие на кметовете да реализират административно-наказателна отговорност, не се упражнява. Предоставянето й на директорите ще доведе до по-голяма оперативност и по-ясна отговорност и ангажираност.
322.	Виктория Светославова Чакърова Система за документооборот „ЕВЕНТИС“ – вх. № 94-3759/17.06.2025 г.	Здравейте, дами и господа от Министерство на образованието и науката, Казвам се Виктория Светославова Чакърова от гр.Бургас, с адрес: к-с Изгрев, бл.199, ет.9, ап.37 и телефонен номер 0887092439. Майка съм на дете от спектъра и искам да отправя официално възражение към поправките в чл.107 от ЗПУО, които се подготвят тихомълком. Искам да Ви обърна внимание на предвидената поправката в чл.107 от ЗПУО, според която родителите на ученици със СОП се лишават от правото да определят формата на обучение на техните деца и това право се дава в ръцете на екипите за подкрепа. Аз и други родители на деца със СОП твърдо се противопоставяме на тази поправка, тъй като:	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да

		Първо, тя е дискриминационна – децата с нормално развитие или техните родители имат право сами да избират формата на обучение, а учениците със СОП и техните родители няма да имат това право, ако поправката влезе в сила; Второ, влизането в сила на тази поправка дава възможност на директори и учители, които не желаят в училището си ученици със СОП да оказват натиск върху екипа за подкрепа те да бъдат преместваны в т.нар. „изнесена паралелка“ (ЦСОП). Дори и в момента има такива практики, но натискът се оказва върху родителите. Едва ли ще може да се гарантира, че екипите за подкрепа ще бъдат независими и напълно коректни в оценката си. Настоявам тази поправка да отпадне!		подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
323.	Красимир Чакъров Система за документооборот „ЕВЕНТИС“ – вх. № 94-3763/17.06.2025 г.	Здравейте, дами и господа от Министерство на образованието и науката, Искам да Ви обърна внимание на предвидената поправката в чл. 107 от ЗПУО, според която родителите на ученици със СОП се лишават от правото да определят формата на обучение на техните деца и това право се дава в ръцете на екипите за подкрепа. Аз и други родители на деца със СОП твърдо се противопоставяме на тази поправка, тъй като: Първо, тя е дискриминационна - децата с нормално развитие или техните родители имат право сами да избират формата на обучение, а учениците със СОП и техните родители няма да имат това право, ако поправката влезе в сила; Второ, влизането в сила на тази поправка дава възможност на директори и учители, които не желаят в училището си ученици със СОП да оказват натиск върху екипа за подкрепа те да бъдат преместваны в т.нар. "изнесена паралелка" (ЦСОП). Дори и в момента има такива практики, но натискът се оказва върху родителите. Едва ли ще може да се гарантира, че екипите за подкрепа ще бъдат независими и напълно коректни в оценката си. Настоявам тази поправка да отпадне!	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

324.	Ваня Тодорова Златева Система за документооборот „ЕВЕНТИС“ – вх. № 94-3764/17.06.2025 г.	Здравейте, дами и господа от Министерство на образованието и науката, Казвам се Ваня Тодорова Златева от гр.Бургас, с адрес: к-с Изгрев, бл.177, ет.2, ап.10 и телефонен номер 0887541014 и Ви пиша, за да изразя официално възражението си към поправката в чл.107 от ЗПУО, която планувате да въведете! Искам да Ви обърна внимание на предвидената поправката в чл. 107 от ЗПУО, според която родителите на ученици със СОП се лишават от правото да определят формата на обучение на техните деца и това право се дава в ръцете на екипите за подкрепа. Аз и други родители на деца със СОП твърдо се противопоставяме на тази поправка, тъй като: Първо, тя е дискриминационна - децата с нормално развитие или техните родители имат право сами да избират формата на обучение, а учениците със СОП и техните родители няма да имат това право, ако поправката влезе в сила; Второ, влизането в сила на тази поправка дава възможност на директори и учители, които не желаят в училището си ученици със СОП да оказват натиск върху екипа за подкрепа те да бъдат преместваны в т.нар. "изнесена паралелка" (ЦСОП). Дори и в момента има такива практики, но натискът се оказва върху родителите. Едва ли ще може да се гарантира, че екипите за подкрепа ще бъдат независими и напълно коректни в оценката си. Настоявам тази поправка да отпадне!	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
325.	**Валери Веселинов** valerivd95@gmail.com 16 юни 2025 21:46:42 Електронна поща	Относно: Мнение против въвеждането на предмета "Религия и добродетели" и в частност включването на "вяра" като задължителен предмет. Бих искал да се възползвам от момента на дискусия и да изразя своите причини защо смятам, че въвеждането на подобен предмет НЕ е правилно. 1. От изказванията на г-н Министъра оставам с впечатлението, че подобен предмет се създава, за да възпитава добрина, толерантност,	Приема се за сведение	Предложеният нов учебен предмет добродетели и религии ще се изучава наред с останалите общообразователни учебни предмети, които формират характера на светското образование. Критическото мислене е меко умение, включено в ключовите компетентности, което се

		търпимост, уважение. Не виждам как това ще стане, когато още от първи клас децата ни ще бъдат разделени на религиозна основа. Не става ясно какви са добродетелите, които са специфични за християнството и ги няма в другите два профила и обратно. Ако идеята наистина е ВЪЗПИТАНИЕ, а не ВЯРА, защо не преподаваме възпитание по всички възможни начини - чрез адаптиране на приказки, песни, статии, личен пример и ситуации от реалния живот. Още повече че дори часовете по история, география и литературата са създадени така, че да дадат един широк поглед на учениците, изучавайки световна история, световна литература и съответно световна география. Не става ясно кое налага 12-годишно изучаване на религия, стеснявайки взора на децата в една точка. Още повече Министърът ВСЕ ОЩЕ не е представил ясна, точна и ПЪЛНА визия за това какво ще представлява предметът и как ще се помести в програмата на учениците. 2. Притеснителен е фактът, че най-активно участие в дискусиите заемат богослови и лица с позиция в религиозната йерархия. Няма я позицията на детските психолози и педагозите, на родителите, които да потвърдят твърдението, че религията е единственият или поне най-силният способ за възпитаване в ценности и добродетели. Липсват доказателства, че с урок от 40 минути на седмица ще успеем да постигнем желаните резултати при децата. 3. Считам за несправедливо децата, избрали религия, да се обучават от учители, завършили 4-годишно висше образование в дадена сфера (оставам с личното впечатление, че това ще са богослови?!) , а децата, избрали общия нерелигиозен профил, да се обучават от учители, преминали едномесечен (или дори няколкомесечен) курс. При липсваща цялостна програма за този предмет (и представен план как този предмет ще се имплементира в програмата на по-големите ученици) как можем да сме спокойни, че ще има и адекватна обучителна програма за бъдещите преподаватели? 4. Каква е позицията на Министерството на образованието относно богословите, които в публичен ефир заявяват, че теорията за		развива при обучението по всички учебни предмети. Чрез включването му в задължителните учебни часове не се отнема правото на родителите да възпитават децата си. Законопроектът отчита конституционно установените права в чл. 37, като се предоставя избор между алтернативни учебни програми за конфесионално или неконфесионално обучение. Съобразно свободно упражненото си право на вероизповедание или религиозни или атеистични възгледи учениците ще избират измежду вариантите на програми по учебния предмет. Разделянето на децата в зависимост от алтернативната учебна програма не е принудително, а се основава на избора на учениците и техните родители.

		еволюция на Дарвин е измислица? * Представям клип от дискусия в студио между Ирина Манушева и Александър Тодор - богослов, където около 10:11 секунди вторият казва "тази фалшива тероия на.. на... на... Дарвин". Граждански активист и богослов дебатират „за“ или „против“ часове по религия в училище - YouTube Ще може ли МОН да предотврати подобни твърдения в час? И как ще предпазим децата от навлизане на руската пропаганда в училищата, след като за всички ни е ясно, че напоследък БПЦ е под огромното влияние на пропуските настроения, както и че вече имаше случаи на прорусko "залитане" на учители в часове по руски език /деца бяха обличани в руски военни униформи/? 5. МОН смята ли, че има опасност родителите още повече да абдикират от изграждането на личност от децата си, поставяйки и това си задължение (възпитанието) на училището? не е ОК това. 6. Колко ученици са избрали Религията към момента, когато тя е свободноизбираем предмет и колко ученици посещават неделни училища? МОН счита ли за финансово оправдано наемането на работа на трима преподаватели, които да водят съответното трите паралелки - християнство, мюсюлманство и не религиозният профил ? Категорично има нужда да се направи нещо по отношение деморализирането на обществото, но особено сред младото поколение това трябва да стане с голямо внимание и с пълна адекватност, отговаряща на времето, в което живеем и на хода на технологичните и обществени промени.		
326.	Светлозара Паскова, гр. София svetlozarapaskova@gmail.com 18 юни 2025 г. в 6:32:35 Електронна поща	**ОТНОСНО:** Проект на закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование **СТАНОВИЩЕ** Относно проекта на закона за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование, се обръщам с предложение да бъдат разгледани текстовете в чл. 64 и чл. 66,	Приема се за сведение	Предложенията не засягат текстове от ЗПУО, подложени за обществено обсъждане

		засягащи организацията на работа в детските градини. Липсата на законоустановени периоди на ваканции поражда конфликти между детски градини, общини и родители. По време на ваканциите за училищата, определени със заповед на министъра на образованието и науката, детските градини работят в условия на сборни групи. Това се налага заради намален брой деца, посещаващи детските градини. През летния период голяма част от детските градини на територията на Столична община работеха при условия на дежурни градини, като затваряха за присъствие в рамките един месец. Това позволяваше да се направят нужните ремонтни дейности в безопасна среда - без присъствие на деца и персонал. Спомагаше и за едномесечен непрекъснат отпуск за педагогическия, непедагогическия, кухненския и административен персонал, които изправени пред предизвикателството на целогодишна непрекъсната работа, се сблъскват с невъзможност за пълноценно възстановяване и почивка. Появява се риск от демотивация, намалена ефективност и изнервеност. При работа с деца е от изключителна важност да се запазва спокойствие, търпение и уравновесеност. При недостатъчна продължителност на ползване на отпуск (полагаем) горните са трудно постижими. Всички искат мотивирани педагози, които осъзнато и ефективно да упражняват своята професия и да постигат добри резултати с децата. Наличието на лятна ваканция в размер на един месец за детските градини не е непосилна и революционна идея. Съществуват много примери в държави от Европа – Франция, Германия, Италия, Румъния, Швеция, Финландия, които доказват, че нормативно може да бъде регламентирана почивката и в детските градини. Законодателното право регулира отпуск с мисъл за възстановяване, а не за административно удобство. След гореизложеното предлагам изменения и допълнения в Закона за предучилищно и училищно образование на текстовете на чл. 64 и чл. 66, така че да се възпроизведат точно текста на чл.101 и чл.104 от ЗПУО по отношение на ваканциите и да осигурят равнопоставеност на институциите в предучилищното и училищно образование.		

327.	Мария Каменова, председател на БАЧУ bachu.bg@gmail.com 18 юни 2025 г. в 8:00:47 Електронна поща И Система за документооборот „ЕВЕНТИС“ – вх. № 1101-99/18.06.2025 г.	**Относно: предложения на БАЧУ към ЗИД на ЗПУО** **УВАЖАЕМИ Г-Н МИНИСТЪР,** благодарим за включените в ЗИД на ЗПУО предложения, по които БАЧУ е информирала МОН и споделила в продължение на години, особено премахването на чл. 10. ал. 4, 5. Заедно с това, в процеса на прилагане на ЗПУО сме идентифицирали и други други важни предложения за необходими промени, които включваме в настоящото обсъждане. Промените бяха обсъдени и на проведената среща с екип на МОН- 28.05.2025 г. Вярваме, че предложенията са важни не само за ЧОИ, техните деца, ученици и родители, но и за усъвършенстване на образователната ни система, в която ЧО е активна част от нея и е двигател на иновациите. **Предложения на Българската асоциация на частните училища за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищно образование, идентифирани в периода на прилагането му от членове на БАЧУ** Като цяло, представените предложения към ЗИД на ЗПУО са насочени към **модернизация и децентрализация** на българската образователна система, чрез: **децентрализация и по-голяма автономия на образователните институции с премахване на излишната бюрокрация-** опростяване на административните процедури и освобождаване на време за учители и директори, както и повече правомощия на директорите да вземат решения, съобразени с конкретните нужди на училището и местната общност; **даване на по-голяма свобода на училища и детски градини да определят своите академични графици, съобразно международни практики**, като същевременно се запазва контрол върху качеството;	Приема се за сведение	Предложенията не засягат текстове от ЗПУО, подложени за обществено обсъждане

		усъвършенстване на образователните процесите за деца, ученици и тяхната интеграция, както и съобразяване с утвърдени европейски и международни практики; **фокус върху практическия опит и социалната ангажираност на учениците,** като важен аспект за тяхното всестранно развитие. **Като цяло те могат да се считат и като част от възможни и ефективни решения, съотнесени към усъвършенстване на образователната структура в България!** **Предлагаме следните ключови предложения към ЗИД на ЗПУО и потенциалните ползи от тях** **1. По-голяма автономия за частните училища и детски градини. Предлагаме промяна, касаеща чл. 101а (нов) от ЗПУО, целяща да предостави значително по-голяма автономия на частните образователни институции по отношение на учебното време и ваканциите.** Представеното предложение в член 101а (нов) в Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) е насочено към предоставяне на значително по-голяма организационна автономия на частните училища и детски градини. То засяга ключов аспект от образователния процес – структурата на учебното време и ваканциите. Целта е частните образователни институции да могат самостоятелно да организират своя академичен календар, като същевременно се придържат към основните държавни образователни стандарти и национални ценности. **Основни елементи на предложението:** 1. **Гъвкав академичен календар:** Частните училища и детски градини да получат правото сами да определят началната и крайната дата на учебната година, както и продължителността на учебните срокове. 2. **Гарантиран обем учебно съдържание:** Запазва се задължението за покриване на минималния брой учебни дни, установен в **Наредба № 10 от 01.09.2016 г. за организацията**		

		на дейностите в училищното образование. Това гарантира, че независимо от графика, учениците ще получат необходимия обем знания съгласно държавните образователни стандарти (ДОС). 3. **Интеграция на чуждестранни ученици и на тези, чиито родители се завръщат в Родината: възможност за предварително изучаване на български език**. Това е ключова стъпка за улесняване на интеграцията на ученици, за които българският не е майчин език, и им позволява успешно да продължат образованието си в българската образователна система. Това е възможност и за **българи, живели в чужбина, но завърнали се у нас и търсещи образование за своите деца**, най-близко до това, в което са живели до този момент. 4. **Спазване на националната идентичност:** Академичният календар е съобразен с официалните национални празници на Република България, с което се запазва връзката с националния културен и празничен календар. 5. **Оптимизация на почивката:** Предоставянето на автономия цели постигането на по-добър баланс между периодите на учене и ваканциите, съобразен със спецификите на учебните програми и нуждите на учениците, като по този начин се намалява стресът и преумората. **Анализ на мотивите** Мотивите зад предложението са силни и отразяват съвременните тенденции в образованието: • **Международни стандарти и практики:** Много частни градини и училища в България са част от международни образователни вериги (като **Монтесори, Селестен Френе, Мейпъл Беър, Британика**) или следват чуждестранни акредитирани програми (IB, Cambridge и др.). Тези системи често имат свой собствен, утвърден академичен календар		

		(напр. начало на годината в края на август, по-дълга есенна ваканция). • **Привличане на чуждестранни семейства:** България става все по-атрактивна дестинация за работа и живот за граждани от ЕС и трети страни. За тези семейства възможността децата им да се обучават по познат за тях академичен календар е съществен фактор при избора на държава. Гъвкавостта би улеснила прехода и адаптацията им. Със същата острота се отнася и за семействата, завърнали се да живят в Родината си след години. • **Педагогическа целесъобразност:** Различните педагогически модели имат различна философия относно разпределението на учебното натоварване, като се наблягат на по-кратки, но по-концентрирани учебни периоди, последвани от чести ваканции, за да се поддържа висока мотивация и да се избегне "прегаряне" на учениците. **Заключение** Предложението промени в чл. 101а (нов) в ЗПУО е логична стъпка към модернизация на българското образование и привеждането му в съответствие с най-добрите европейски и световни практики. То цели да даде свобода, която не е за сметка на качеството, тъй като запазва изискванията на държавните стандарти и по-добро и по-ефективно образование за децата и учениците.		
		2. Предложение за изменение на чл. 108, ал. 7 от ЗПУО (Признаване на завършен клас) Предлагаме **децентрализация на процеса по признаване на завършен клас** до X клас, като правомощието се прехвърли от Регионалното управление на образованието (РУО) към **директора на съответното училище**. **Предложен текст:** • Чл. 108, ал. 7 (нова редакция): "(7) Документите по ал. 1 за завършен клас за класовете до X. клас включително, се	Приема се за сведение	Предложенията не засягат текстове от ЗПУО, подложени за обществено обсъждане

		подават до директора на училището, в което лицето желае да продължи обучението си." **Мотиви за предложението:** • **Децентрализация и улеснен административен процес:** Намалява се административната тежест и се скъсява пътят на документите. • **По-голяма автономия на училищата:** Училищата ще имат по-голяма свобода и отговорност в този процес. • **Съобразяване с европейски практики:** Подобни процеси в страни като Обединеното кралство, Нидерландия и Финландия се осъществяват директно на ниво училище. • **По-бърза интеграция на учениците:** Улесняването на процедурата ще позволи на учениците да продължат образованието си без излишни забавяния.		
		3. Предложение за изменение на процедурата за промяна на профила на ученика Тази промяна предвижда **премахване на изискването за съгласуване с РУО** при промяна на профила на ученика в гимназиален етап и предоставяне на **автономност на директора на училището** да взима това решение. **Предложен текст:** Чл. … (нов) (1) Промяната на профила на ученика в гимназиален етап се извършва с разрешение на директора на училището. (2) Условията и редът за промяна на профила се определят от вътрешните правила на училището и включват организиране на изпити или други форми на оценка за проверка на знанията и уменията на ученика в новия профил. (3) Директорът на училището издава заповед за промяна на профила въз основа на подадено заявление	Приема се за сведение	Предложенията не засягат текстове от ЗПУО, подложени за обществено обсъждане

		от родителя/ученика и резултатите от съответните изпити или други форми на оценяване. (4) Промяната на профила да бъде съобразена с възможностите на училището, наличието на свободни места и спазването на държавните образователни стандарти. **Мотиви за предложението:** • **Намаляване на административната тежест:** Елиминира се ненужна административна стъпка. • **По-голяма автономия на училищата:** Училищата ще могат да дефинират собствени правила и критерии, гарантирайки справедлив и обективен процес. • **Гарантиране на качеството на обучението:** Изискването за вътрешни изпити или други форми на оценка ще гарантира, че ученикът притежава необходимите знания и умения за новия профил. • **Съобразяване с добри практики в образованието:** Подобно на предишните предложения, и тук е важен опитът на други държави, където училищата имат такава автономност.		
		4. **Предложение за регулиране на стажовете за ученици.** Стажът на учениците в разнообразни и творчески области и бизнес среда е **изключително ценен мост между теорията и практиката**, който подпомага образованието по много начини. Той предоставя възможност на младите хора да приложат наученото в класната стая в реални условия, като същевременно развиват набор от ключови умения, необходими за успешна кариера и пълноценен живот. Предложенията целят **улесняване и разширяване на възможностите за стажове** за ученици, като се разграничават две възрастови групи. **Ученици под 16 години:** • **Разширяване на обхвата на стажовете:** Да се позволи участие в разнообразни и творчески области (изкуства, технологии,	Приема се за сведение	Предложенията не засягат текстове от ЗПУО, подложени за обществено обсъждане

		административни задачи) и бизнес срада, стига работата да не застрашава здравето и безопасността им. • **Ползи за кариерно ориентиране:** Натрупване на практически опит, изграждане на трудови навици и повишаване на мотивацията. **Социална ангажираност:** Предлага се училищата да могат да залагат в учебната програма изискване за 2-4 седмици работен стаж в компании или участие в проекти, • свързани с хора в неравностойно положение през ваканциите, като част от възпитанието в добродетели и социална ангажираност. **Ученици над 16 години:** • **Улесняване на документирането:** Опростяване на бюрократичните процедури за одобрение на стажове. • **Практически опит и кариерно ориентиране:** Предоставяне на ценен опит, който да помогне на учениците да направят по-информиран избор за бъдещата си професия. • **Изграждане на трудови навици и мотивация:** Ранният досег до работна среда може да повиши отговорността и дисциплината, да повиши мотивацията им за учене и да ги насърчи да полагат повече усилия в училище, да повиши самочувствието и увереността в собствените им сили. • **Социално възпитание:** Участието в дейности с хора в неравностойно положение насърчава емпатията и гражданската отговорност. • **Директна оферта:** Често стажовете водят до предложения за постоянна работа след завършване на образованието. Работодателите предпочитат да наемат хора, които вече познават и чиито умения са видели в действие. **Предимство на пазара на труда:** Дори и да не получат предложение за работа от фирмата, в която са стажували, учениците с опит от стаж са много по-привлекателни за бъдещи работодатели, тъй като вече притежават реален опит.		

		• **Развитие на ключови умения (твърди и меки):** Учениците придобиват специфични умения, свързани с конкретната професия или индустрия – работа със специализиран софтуер, управление на бази данни, изпълнение на конкретни задачи и процедури. **Изграждане на професионални мрежи (нетворкинг): контакти:** Стажът предоставя уникална възможност за свързване с професионалисти в избраната област. Тези контакти могат да бъдат изключително ценни за бъдещи възможности за работа, менторство или съвети. **Препоръки:** Доброто представяне по време на стаж може да доведе до ценни препоръки от работодателя, които да помогнат при кандидатстване за бъдещи позиции. • **Разбиране на корпоративната култура и етика:** Учениците се запознават с правилата, ценностите и очакванията в професионалната среда, което е важно за тяхната адаптация и успех в бъдеще. Стажовете предлагат смислени задачи под менторство и са незаменим компонент на съвременното образование. Те не просто допълват, а задълбочават и обогатяват академичното обучение и придобитите компетентности, подготвяйки учениците за предизвикателствата и възможностите на реалната работна среда.		
		5. Предложение за изменение на чл. 283, ал. 14 от ЗПУО Предложеното изменение е в съответствие с принципите на **равнопоставеност, защита на интересите на детето и осигуряване на стабилност в образователния процес**. То не само ще облекчи финансовата тежест за много семейства, но и ще допринесе за по-ефективно използване на капацитета на образователната система като цяло, като се даде приоритет на благосъстоянието и непрекъснатостта на развитието на децата. **Съществуващ текст в ал.14 :** „Средствата се изплащат до приемането на дете в държавна или общинска детска градина или училище“	Приема се за сведение	Предложенията не засягат текстове от ЗПУО, подложени за обществено обсъждане

		Предлаган текст: Средствата се предоставят за учебната година, за която са изпълнени условията на ал. 12, т. 1 и т. 2 **до приемането на детето в държавна или общинска детска градина, ако не е обхванато в системата на МОН, или до приемането и записването му в държавна или общинска детска градина, ако е обхванато в системата на МОН“.** Ключът в предложението е възможността родителите, чиито деца са записани в ЧДГ и ЧУ да продължат да получават компенсацията и след като не запишат детето си и то остане в частната образователна институция до края на учебната година. Тази промяна следва да бъде отразена и в **Наредбата за компенсиране на разходите за деца, които не са приети в държавни или общински детски градини**. Акцентите ни са върху няколко ключови ползи: • **Право на избор и разширяване на обхвата:** ○ Предложението дава **реално право на избор** на родителите дали да преместят детето си в общинска детска градина или да го оставят в частна до края на учебната година, без да губят компенсацията. ○ Това ще **разшири обхвата на децата в предучилищна възраст**, тъй като освободените места в общинските детски градини ще могат да бъдат заети от други деца, които в момента не са обхванати в системата. • **Преодоляване на "порочни практики":** ○ Промяната ще елиминира съществуващата практика, при която в средата или края на учебната година, при липса на обявени свободни места, се приемат предимно деца от частни детски градини. Това повдига въпроси за действителната липса на места и защо тези деца не са били включени в системата по-рано.	Приема се за сведение	Предложенията не засягат текстове от ЗПУО, подложени за обществено обсъждане

		• **Инвестиция в ранното детско развитие, определящо за бъдещата реализация на детето и осъзнатостта от страна на МОН за ролята на този период:** o Подчертаваме, че децата в частни детски градини и училища са **част от образователната система на МОН**, вписани в нейния регистър. o **Прекъсването на образователния процес** в средата на учебната година, заради преместване, често има **негативно влияние върху емоционалното и психическо състояние на детето**, неговата адаптация и индивидуалния план за развитие. Запазването на средата е от ключово значение за благосъстоянието на детето в ранната детска възраст. • **Подкрепа за родителите и образователната общност:** o Частните детски градини работят интензивно с родителите, изграждайки **силна образователна общност**. Прекъсването на тази връзка може да доведе до демотивация и затруднения. o Продължаването на компенсациите ще гарантира **стабилност в грижата за детето** през цялата учебна година и ще подкрепи усилията на родителите да осигурят най-доброто образование и среда за своите деца. • Финансова подкрепа и социална справедливост: o Компенсациите са **съществена финансова помощ** за семействата, позволяваща им да избират качествено образование, съобразено с нуждите на детето, без да изпитват големи лишения. o Резултатите показват, че компенсациите са необходими за около 2200 деца на възраст от 3-6 години, което като **разход за държава, която е приела образованието и ранното детско развитие за приоритет, е незначителен.**		

		• Реалности в системата: o Признава се, че **не се очаква скорошно решаване на проблема с недостига на места** в общинските детски градини, особено в големите градове- гр. София, където населението нараства непрекъснато. В тази ситуация, подкрепата за частните детски градини е прагматично решение. o **Правото на избор на родителите** да оставят детето си в частна детска градина с компенсация **освобождава места в общинските детски градини** за други деца, които нямат възможност да посещават частни. Това е пряк принос към осигуряване на достъп до безплатно обучение и социализация за по-широк кръг деца. **Допълнителен аргумент в подкрепа на промяната в чл. 283, ал. 14 от ЗПУО** Предлаганата промяна **не е въвеждане на нов и нетестван механизъм**, а по-скоро **утвърждаване и оптимизиране на съществуващия модел** за подкрепа на частните образователни институции. • **Подкрепа на съществуващите норми в ЗПУО:** Законът за предучилищното и училищното образование ясно признава и регламентира ролята на частните детски градини и училища в системата на образованието. Предложението за продължаване на компенсациите за родители, чиито деца са в частни детски градини, независимо от предложено място в общинска, е в пълно съответствие с този принцип. То **зачита избора на родителите и подкрепя разнообразието** в образователната система, вместо да ги принуждава да се преместят. • **Избягване на рискове, свързани с нови ПЧП практики:** Вместо да се експериментира с нови, неутвърдени модели на публично-частни партньорства, които често крият рискове от неефективност и дори корупционни практики, предлаганата промяна е **ясна и прозрачна мярка**. Тя стъпва на вече съществуващ и		

		доказано работещ механизъм за финансово подпомагане на семействата, което е по-лесно за администриране и по-малко податливо на злоупотреби. Този аргумент допълнително засилва тезата, че предлаганата промяна е **прагматична, ефективна и съобразена с духа на действащото законодателство**, като същевременно избягва потенциални проблеми, свързани с по-сложни и рискови нови схеми. Фактът, че **родители на повече от 1200 деца** са подписали Отворено писмо до всички ангажирани институции, изразявайки **категоричната си подкрепа** за предложеното изменение, е изключително силен аргумент. Това демонстрира: • **Належаща нужда:** Големият брой подписи показва, че проблемът с компенсациите и правото на избор е реален и засяга значителен брой семейства. • **Директен отзвук от засегнатите страни:** Искането идва пряко от хората, които са най-заинтересовани и пряко засегнати от настоящата регулация – родителите. Техният глас е от ключово значение при формирането на политики, които пряко влияят върху живота им и образованието на децата им. • **Повишаване на легитимността:** Подкрепата от толкова много родители придава допълнителна тежест и легитимност на предложената промяна, като я прави по-трудна за пренебрегване от страна на законодателните и изпълнителните органи. Този активен граждански ангажимент е ясен сигнал, че настоящият механизъм за компенсации се нуждае от преработка, за да отговори по-добре на нуждите на семействата и да осигури **стабилност и право на избор** в предучилищното образование. **Заключение** Всички предложени изменения в ЗИД на ЗПУО са в съответствие с принципите на **равнопоставеност, защита на интересите на детето/ ученика, осигуряват качество и стабилност в образователния процес и** имат ясна цел- обществената полза от		

		промени в системата, целящи нейното усъвършенстване, които могат да трансформират обучението и да подготвят по-добре младите хора за бъдещето.		
328.	Мая Стефанова, гр. София m.stefanova67@abv.bg 18 юни 2025 г. в 8:24:29 Електронна поща	СТАНОВИЩЕ Относно проекта на закона за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование, се обръщам с предложение да бъдат разгледани текстовете в чл. 64 и чл. 66, засягащи организацията на работа в детските градини. Липсата на законоустановени периоди на ваканции поражда конфликти между детски градини, общини и родители. По време на ваканциите за училищата, определени със заповед на министъра на образованието и науката, детските градини работят в условия на сборни групи. Това се налага заради намален брой деца, посещаващи детските градини. През летния период голяма част от детските градини на територията на Столична община работеха при условия на дежурни градини , като затваряха за присъствие в рамките на един месец. Това позволяваше да се направят нужните ремонтни дейности в безопасна среда – без присъствие на деца и персонал. Спомагаше и за едномесечен непрекъснат отпуск за педагогическия, непедагогическия, кухненския и административен персонал, които изправени пред предизвикателството на целогодишна непрекъсната работа, се сблъскват с невъзможност за пълноценно възстановяване и почивка. Появява се риск от демотивация, намалена ефективност и изнервеност. При работа с деца е от изключителна важност да се запазва спокойствие, търпение и уравновесеност. При недостатъчна продължителност на ползване на отпуск (полагаем) горните са трудно постижими. Всички искат мотивирани педагози, които осъзнато и ефективно да упражняват своята професия и да постигат добри резултати с децата. Наличието на лятна ваканция в размер на един месец за детските градини не е непосилна и революционна идея. Съществуват много примери в държави от Европа – Франция, Германия, Италия, Румъния, Швеция, Финландия, които доказват, че нормативно може	Приема се за сведение	Предложенията не засягат текстове от ЗПУО, подложени за обществено обсъждане

		да бъде регламентирана почивката и в детските градини. Законодателното право регулира отпуск с мисъл за възстановяване, а не за административно удобство. След гореизложеното предлагам изменения и допълнения в Закона за предучилищното и училищното образование на текстовете на чл. 64 и чл. 66, така че да се възпроизведат точно текста на чл. 101 и чл. 104 от ЗПУО по отношение на ваканциите и да осигурят равнопоставеност на институциите в предучилищното и училищното образование.		
329.	Бояна Бонева boyana.boneva.bg@gmail.com June 18, 2025 9:50 AM Електронна поща	По повод общественото обсъждане за училищен предмет "Добродетели и религии", изказвам абсолютното си несъгласие от въвеждането му училищната програма! Образованието в България е светско и трябва да продължи да бъде такова! Ако все пак се търси засилване грамотността на учениците откъм добродетели и религии, то увеличете часовете по "Етика" и "Философия", където се изучават подобни неща и са предмет на тези дисциплини. Защо изобщо се мисли в посока да се създава нов предмет, като вече има такъв, който има в ресора си тези теми?! Просто час и половина на срок са силно недостатъчни, за да е смислено обучението по предметите от "Философски цикъл". Увеличете ги и воала!	Приема се за сведение	Съобразно свободно упражненото си право на вероизповедание или религиозни или атеистични възгледи учениците ще избират измежду вариантите на програми по учебния предмет.
330.	Катя Мерджанова, гр. София katia.merdjanova@gmail.com June 18, 2025 10:13 AM Електронна поща	**СТАНОВИЩЕ** Относно проекта на закона за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование, се обръщам с предложение да бъдат разгледани текстовете в чл. 64 и чл. 66, засягащи организацията на работа в детските градини. Липсата на законоустановени периоди на ваканции поражда конфликти между детски градини, общини и родители. По време на ваканциите за училищата, определени със заповед на министъра на образованието и науката, детските градини работят в условия на сборни групи. Това се налага заради намален брой деца, посещаващи детските градини. През летния период голяма част от детските градини на територията на Столична община работеха при условия на дежурни градини, като затваряха за присъствие в рамките един месец. Това позволяваше да	Приема се за сведение	Предложенията не засягат текстове от ЗПУО, подложени за обществено обсъждане

		се направят нужните ремонтни дейности в безопасна среда - без присъствие на деца и персонал. Спомагаше и за едномесечен непрекъснат отпуск за педагогическия, непедагогическия, кухненския и административен персонал, които изправени пред предизвикателството на целогодишна непрекъсната работа, се сблъскват с невъзможност за пълноценно възстановяване и почивка. Появява се риск от демотивация, намалена ефективност и изнервеност. При работа с деца е от изключителна важност да се запазва спокойствие, търпение и уравновесеност. При недостатъчна продължителност на ползване на отпуск (полагаем) горните са трудно постижими. Всички искат мотивирани педагози, които осъзнато и ефективно да упражняват своята професия и да постигат добри резултати с децата. Наличието на лятна ваканция в размер на един месец за детските градини не е непосилна и революционна идея. Съществуват много примери в държави от Европа – Франция, Германия, Италия, Румъния, Швеция, Финландия, които доказват, че нормативно може да бъде регламентирана почивката и в детските градини. Законодателното право регулира отпуск с мисъл за възстановяване, а не за административно удобство. След гореизложеното предлагам изменения и допълнения в Закона за предучилищно и училищно образование на текстовете на чл. 64 и чл. 66, така че да се възпроизведат точно текста на чл.101 и чл.104 от ЗПУО по отношение на ваканциите и да осигурят равнопоставеност на институциите в предучилищното и училищно образование.		
331.	GTZ 17 юни 2025 г. 15:30:34 ч. Портал за обществени консултации	**Изменение на чл. 64 и чл.66** Относно проекта на закона за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование, се обръщам с предложение да бъдат разгледани текстовете в чл. 64 и чл. 66, засягащи организацията на работа в детските градини. Липсата на законоустановени периоди на ваканции поражда конфликти между детски градини, общини и родители. По време на ваканциите за училищата, определени със заповед на министъра на образованието и науката, детските градини работят в условия на сборни групи. Това	Приема се за сведение	Предложенията не засягат текстове от ЗПУО, подложени за обществено обсъждане

		се налага заради намален брой деца, посещаващи детските градини. През летния период голяма част от детските градини на територията на Столична община работеха при условия на дежурни градини, като затваряха за присъствие в рамките един месец. Това позволяваше да се направят нужните ремонтни дейности в безопасна среда - без присъствие на деца и персонал. Спомагаше и за едномесечен непрекъснат отпуск за педагогическия, непедагогическия, кухненския и административен персонал, които изправени пред предизвикателството на целогодишна непрекъсната работа, се сблъскват с невъзможност за пълноценно възстановяване и почивка. Появява се риск от демотивация, намалена ефективност и изнервеност. При работа с деца е от изключителна важност да се запазва спокойствие, търпение и уравновесеност. При недостатъчна продължителност на ползване на отпуск (полагаем) горните са трудно постижими. Всички искат мотивирани педагози, които осъзнато и ефективно да упражняват своята професия и да постигат добри резултати с децата. Наличието на лятна ваканция в размер на един месец за детските градини не е непосилна и революционна идея. Съществуват много примери в държави от Европа – Франция, Германия, Италия, Румъния, Швеция, Финландия, които доказват, че нормативно може да бъде регламентирана почивката и в детските градини. Законодателното право регулира отпуск с мисъл за възстановяване, а не за административно удобство. След гореизложеното предлагам изменения и допълнения в Закона за предучилищно и училищно образование на текстовете на чл. 64 и чл. 66, така че да се възпроизведат точно текста на чл.101 и чл.104 от ЗПУО по отношение на ваканциите и да осигурят равнопоставеност на институциите в предучилищното и училищно образование.		
332.	1marti1 17 юни 2025 г. 15:31:53 ч.	**ЧАСТ 1 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН"	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция

	Портал за обществени консултации	Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права. Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на		се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право. Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди. Обосновка: 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето; - какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да		

		има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми – психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето.		
333.	1marti1 17 юни 2025 г. 15:33:25 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата. 3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане. Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека		

		чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца.		
334.	1marti1 17 юни 2025 г. 15:36:59 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването. 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството;	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		- образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение. Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Име: Мартин Стефанов Трайков		
335.	poly86 17 юни 2025 г. 15:42:53 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 1 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е

		семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права. Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право. Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди.		определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

336.	poly86 17 юни 2025 г. 15:43:15 ч. Портал за обществени консултации	Обосновка: 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето; - какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми – психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

337.	poly86 17 юни 2025 г. 15:43:53 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответствуващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата. 3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

338.	poly86 17 юни 2025 г. 15:44:09 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
339.	poly86 17 юни 2025 г. 15:44:31 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно

		4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването.		която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
340.	poly86 17 юни 2025 г. 15:47:22 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството; - образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение. Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Име: Полина Николова Нешева		
341.	DVelikova 17 юни 2025 г. 17:04:53 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 1 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права. Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право. Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди.		
342.	DVelikova 17 юни 2025 г. 17:05:47 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 1 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** Обосновка: 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек,	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от

		който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето; - какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми – психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето.		регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
343.	DVelikova 17 юни 2025 г. 17:08:41 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответствуващ на развитието на способностите на детето,	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището

		подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция.		форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
344.	DVelikova 17 юни 2025 г. 17:09:41 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата. 3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане. Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
345.	DVelikova 17 юни 2025 г. 17:10:15 ч.	**ЧАСТ 2 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с

	Портал за обществени консултации	1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца.		родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
346.	DVelikova 17 юни 2025 г. 17:11:35 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от

				регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
347.	DVelikova 17 юни 2025 г. 17:12:28 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството; - образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение. Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		Димитричка Великова		
348.	Дияна Рангелова 17 юни 2025 г. 17:14:00 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 1 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права. Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право. Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди.		
349.	Дияна Рангелова 17 юни 2025 г. 17:14:41 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 1 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** Обосновка: 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето;	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		- какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми – психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето.		
350.	Дияна Рангелова 17 юни 2025 г. 17:15:23 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния

		родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата. 3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане. Конвенция за правата на хората с увреждания		регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
351.	Дияна Рангелова 17 юни 2025 г. 17:15:42 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** лен 5 - Равенство и забрана на дискриминация 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото

		чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца.		образование относно определянето на формата на обучение.
352.	Дияна Рангелова 17 юни 2025 г. 17:16:21 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
353.	Дияна Рангелова 17 юни 2025 г. 17:17:11 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е

		чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването. 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството; - образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение.		определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
354.	Дияна Рангелова 17 юни 2025 г. 17:17:55 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището

		Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Дияна Рангелова		форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
355.	MVelikov 17 юни 2025 г. 17:32:28 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 1 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права. Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право. Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди.		
356.	MVelikov 17 юни 2025 г. 17:32:45 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 1 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** Обосновка: 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да

		профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето; - какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми – психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето.		подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
357.	MVelikov 17 юни 2025 г. 17:33:41 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин,	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно

		съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция.		която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
358.	MVelikov 17 юни 2025 г. 17:34:57 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата. 3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане. Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания.		
359.	MVelikov 17 юни 2025 г. 17:35:19 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
360.	MVelikov 17 юни 2025 г. 17:35:42 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на

		Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването. 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството; - образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение.		процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
361.	MVelikov 17 юни 2025 г. 17:36:11 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и

		– чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Методий Великов		допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
362.	Филип Филипов 17 юни 2025 г. 17:45:40 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 1/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права.		
363.	Филип Филипов 17 юни 2025 г. 17:46:25 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право. Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди. Обосновка: 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото

		2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето; - какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми – психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето.		образование относно определянето на формата на обучение.
364.	Филип Филипов 17 юни 2025 г. 17:46:44 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето:	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на

		Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата. 3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане. Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания.		вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца.		
365.	Филип Филипов 17 юни 2025 г. 17:47:17 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 4/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването. 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето;	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		- етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството; - образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение. Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Филип Филипов		
366.	Стефка Пеева 17 юни 2025 г. 17:48:16 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 1/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно

		познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права.		която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
367.	Стефка Пеева 17 юни 2025 г. 17:48:36 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право.	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено,

		Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди. Обосновка: 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето; - какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми –		че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето.		
368.	Стефка Пеева 17 юни 2025 г. 17:48:55 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответствуващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата. 3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане. Конвенция за правата на хората с увреждания	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца.		
369.	Стефка Пеева 17 юни 2025 г. 17:49:25 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 4/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на

		право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването. 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството; - образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение. Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Стефка Пеева		повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
370.	elenaii 17 юни 2025 г. 17:52:21 ч.	**ЧАСТ 1/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование**	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с

	Портал за обществени консултации	В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права.		родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

371.	elenaii 17 юни 2025 г. 17:52:42 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право. Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди. Обосновка: 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето; - какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми – психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето.		
372.	elenaii 17 юни 2025 г. 17:53:03 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата. 3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане. Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца.		
373.	elenaii 17 юни 2025 г. 17:53:37 ч.	**ЧАСТ 4/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция

	Портал за обществени консултации	Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването. 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството; - образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение. Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права.		се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Елена Измирлиева		
374.	merimeri 17 юни 2025 г. 18:13:17 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 1/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права.		
375.	merimeri 17 юни 2025 г. 18:13:40 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право. Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди. Обосновка: 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето; - какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми – психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето.		
376.	merimeri 17 юни 2025 г. 18:13:57 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин,	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно

		съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата. 3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане. Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване		която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца.		
377.	merimeri 17 юни 2025 г. 18:14:44 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 4/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването. 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството; - образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Мария Пеева		
378.	Yordan Yordanov 17 юни 2025 г. 19:01:46 ч. Портал за обществени консултации	**В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН"** ЗАГЛАВИЕ: ЧАСТ 1 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование ОСНОВЕН ТЕКСТ: В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от

		несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Име: Йордан Йорданов		регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
379.	Yordan Yordanov 17 юни 2025 г. 19:05:00 ч. Портал за обществени консултации	**В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН"** Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права. Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото

		Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди. Име: Йордан Йорданов		образование относно определянето на формата на обучение.
380.	Yordan Yordanov 17 юни 2025 г. 19:06:35 ч. Портал за обществени консултации	**В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН"** Обосновка: 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето; - какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми – психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето. Име: Йордан Йорданов		
381.	Yordan Yordanov 17 юни 2025 г. 19:09:14 ч. Портал за обществени консултации	**В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН"** ЗАГЛАВИЕ: ЧАСТ 2 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование ОСНОВЕН ТЕКСТ: В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата. 3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане. Име: Йордан Йорданов		
382.	Yordan Yordanov 17 юни 2025 г. 19:11:12 ч. Портал за обществени консултации	**В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН"** Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца. ЗАГЛАВИЕ: ЧАСТ 3 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование ОСНОВЕН ТЕКСТ: В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		"ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването. 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството; - образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение. Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до		

		експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Име: Йордан Йорданов		
383.	teodora_todorova 17 юни 2025 г. 21:21:11 ч. Портал за обществени консултации	**В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 1** Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование ОСНОВЕН ТЕКСТ: В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права. Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право. Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужда.		
384.	teodora_todorova 17 юни 2025 г. 21:24:09 ч. Портал за обществени консултации	**В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 2** Обосновка: 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно

		водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие.		която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
385.	teodora_todorova 17 юни 2025 г. 21:26:00 ч. Портал за обществени консултации	**В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3** Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето; - какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми – психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

386.	teodora_todorova 17 юни 2025 г. 21:26:28 ч. Портал за обществени консултации	**В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 4** Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование ОСНОВЕН ТЕКСТ: В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
387.	teodora_todorova 17 юни 2025 г. 21:27:17 ч. Портал за обществени консултации	**В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 5** Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата. 3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с

		правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане. Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация		определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
388.	teodora_todorova 17 юни 2025 г. 21:27:45 ч. Портал за обществени консултации	**В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 6** 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
389.	teodora_todorova 17 юни 2025 г. 21:29:17 ч.	**В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 7** Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование ОСНОВЕН ТЕКСТ: В подкрепа на	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено

	Портал за обществени консултации	СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването.		мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
390.	teodora_todorova 17 юни 2025 г. 21:29:57 ч. Портал за обществени консултации	**В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 8** 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството; - образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение. Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо:	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния

		- да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Име Теодора Йорданова Тодорова		регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
391.	Radonix 17 юни 2025 г. 22:33:57 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 1 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото

		Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права. Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право. Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди. Обосновка: 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са		образование относно определянето на формата на обучение.

		конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето; - какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми – психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми		

		на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето.		
392.	Radonix 17 юни 2025 г. 22:35:03 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответствуващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата. 3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане. Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека		

		чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца.		
393.	Radonix 17 юни 2025 г. 22:37:41 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването. 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето;	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		- етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството; - образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение. Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Име: Радка Тодорова Туликова		
394.	Людмила Димитрова	Тъй като технически ми е трудно да изложа идеите си за промени в Закона за предучилищното и училищното образование в Портала за обществени консултации, ги представям.	Не се приема	На учениците със специални образователни потребности се осигурява както обща, така и допълнителна подкрепа за личностно

	Система за документооборот „ЕВЕНТИС“ – вх. № 94-3332/18.06.2025 г.	Защо учениците със специални образователни потребности нямат право да повтарят учебната година (дори ако искат), а здравите деца имат право? Що за несправедливост и дискриминация! Би трябвало да имат право да повтарят по здравословни причини, когато се налага или имат желание. Болните деца, които учат по-бавно и по-трудно от здравите, понякога имат нужда да наваксат пропуските си от минали години (като повтарят учебната година), за да могат да вървят след това в крак със здравите деца. Моето дете е хиперактивно, но с нормално умствено развитие, с много интереси и наклонности, а здравословното му състояние позволява завършване на средно образование и нормална професионална реализация и приобщаване към обществото. Преди няколко години, то имаше много голям проблем с вниманието. Затова го записах да учи 3 години ментална аритметика, която не беше препоръчана от лекар, но имаше голям ефект върху съсредоточаването му. Но за съжаление през тези 3 години той изпусна учебен материал. След менталната аритметика години наред се опитва да догони пропуснатия учебен материал, но не може, защото това не е в човешките възможности дори за здравите деца. Стремейки се да догони дори премина на индивидуално обучение по много предмети, но се оказа че това ще направи почти невъзможно завършването на средното образование. Догонването на учебния материал на практика е изтезание за болните деца и е жестоко за тях като натоварване. Единствено те се нуждаят от промяна на Закона, която да им позволи да повтарят 1 или 2 учебни години, за да могат след това да разгърнат всичките си възможности. Нека Законът прояви разбиране и човечност към тези деца и да не спъва тяхното развитие и професионална реализация.		развитие. В рамките на общата подкрепа те могат да бъдат подкрепяни чрез допълнително обучение по различни учебни предмети, по които имат пропуски, а в рамките на допълнителната подкрепа – да се получават ресурсно подпомагане от ресурсни учители и други специалисти, които адаптират учебното съдържание спрямо потребностите на конкретния ученик и персонализират преподаването и ученето. Практиката показва, че учениците със специални образователни потребности не се нуждаят от повтаряне на класа, а именно от описаната по-горе подкрепа, тъй като повтарянето на класа затруднява тяхната социализация и адаптация в учебната среда и се отразява негативно върху взаимодействието им с техните връстници.
395.	valentina_ush 18 юни 2025 г. 11:43:39 ч.	**Несъгласие с предложената редакция на чл. 107 за ЗПУО** Във връзка с предложената промяна в чл. 107 за ЗПУО, която	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с

	Портал за обществени консултации	цели **отнемането на правата на родителите да участват в процеса на вземане на решение относно формата на обучение на деца със специални образователни потребности**, изразявам категоричното си **несъгласие и възмущение** от това предложение. Това предложение е в разрез с правата на човека и противоречи с правото на децата със СОП да получават подкрепа за личностно развитие, съобразена с техните индивидуални потребности и да бъдат интегрирани в училищната среда. Тази мярка единствено би дала зелена светлина на училищата да предложат форма на обучение за децата със СОП, в която те няма да 'пречат', вместо да се намират начини за тяхното адекватно интегриране и развитие.		родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
396.	Bai_jordan 18 юни 2025 г. 12:29:18 ч. Портал за обществени консултации	**Махат ролята на родителите на деца със соп в избора на формата на обучение!** Здравейте "умни" глави! Защо се опитвате да отнемете правото на родителите на деца със СОП да решават, кое е добре за техните деца и кое НЕ! С тези малоумни промени прехвърляте тези права на екип от "експерти", които най-вероятно за пръв път виждат детето и на които абсолютно не им пука за него, а са там да си вземат държавната заплата и да си улеснят живота! Ако тябва да изброя колко пъти важите "ЕКСПЕРТИ" са се мъчили да ми изхвълят детето от училището в което учеше до скоро няма да ми стигнат пръстите на двете ръце! И накрая ме принудиха да го направя, защото беше непрекъснат тормоз. Сега всеки ден карам сина си на едно село 15 километъра от Варна, защото вашите "експерти" бяха ни подложили на постоянен тормоз!!! Внимавайте в картинката за да не ви се види министерството тясно!	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от

				регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
397.	Cveti82 18 юни 2025 г. 13:20:42 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 1 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права. Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право. Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди.		
398.	Cveti82 18 юни 2025 г. 13:21:02 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 1 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** Обосновка: 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие;	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на

		- средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето; - какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми – психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето.		процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
399.	Cveti82 18 юни 2025 г. 13:21:27 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на

		1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата. 3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане.		повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
400.	Cveti82 18 юни 2025 г. 13:21:43 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото

		Всеобщата декларация за правата на човека чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца.		образование относно определянето на формата на обучение.
401.	Cveti82 18 юни 2025 г. 13:22:34 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
402.	Cveti82 18 юни 2025 г. 13:24:42 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството;	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и

		- образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение. Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Име: Цветелина Генчева		допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
403.	vibco 18 юни 2025 г. 14:26:50 ч. Портал за обществени консултации	**ЗАГЛАВИЕ: ЧАСТ 1 от 3** Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование ОСНОВЕН ТЕКСТ: В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с

		познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права. Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право. Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди. Обосновка:		определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето; - какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми – психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето. Димитър Димитров		

404.	vibco 18 юни 2025 г. 14:24:43 ч. Портал за обществени консултации	**ЗАГЛАВИЕ: ЧАСТ 2 от 3** ЗАГЛАВИЕ: ЧАСТ 2 от 3 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование ОСНОВЕН ТЕКСТ: В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата. 3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца. Димитър Димитров		
405.	vibco 18 юни 2025 г. 14:25:32 ч. Портал за обществени консултации	**ЗАГЛАВИЕ: ЧАСТ 3 от 3** ЗАГЛАВИЕ: ЧАСТ 3 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование ОСНОВЕН ТЕКСТ: В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с

		чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването. 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството; - образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение. Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не		определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Димитър Димитров		
406.	Цвета Брестничка, писател и граждански активист cvetabrest@gmail.com 18 юни 2025 15:08	По повод предложението за въвеждане на нов задължително-избираем предмет "Добродетели и религии" (с варианти: религия – православие, религия – ислям или добродетели/етика) изразявам острото си несъгласие с това предложение със следните мотиви: 1. Смесването на възпитание в добродетели и религиозно възпитание е подвеждащо: научният консенсус е, че няма сериозни доказателства за връзката на религиозното възпитание с по-високи нива на добродетелност. Нещо повече, статистика показва голяма степен на съвпадение на страните с ниска престъпност и страните с ниска степен на религиозност: от първите 30 страни с най-ниски нива на престъпност 16 са от страните с най-ниска религиозност и само 2 - от тези с най-висока религиозност. И обратното сред първите 30 страни с най-висока престъпност присъстват 8 от страните с най-висока религиозност и само 1 от страните с най-ниска религиозност. 2. Отношението към религията е една от най-чувствителните теми при самоидентификацията на всеки човек. Всяка религия приема и утвърждава правотата на собствената си доктрина като единствено вярната картина на света. Всички други гледни точки по презумпция се приемат за неверни, грешни и дори греховни. Разделянето на децата от най-ранна училищна възраст по религиозен признак е съществена предпоставка за напрежение и конфликти както между различните групи ученици, така и между техните родители. Училището не е подготвено да се справя с подобни конфликтни ситуации, което неизбежно ще води до ескалацията им, а това е най-малкото, от което всички имаме нужда. 3. Въпреки че предметът е заявен като задължително-избираем, образователната система не е в състояние да гарантира свободата на избор на ВСЯКО дете и неговото семейство. Нито училищата-	Приема се за сведение	Предложеният нов учебен предмет добродетели и религии ще се изучава наред с останалите общообразователни учебни предмети, които формират характера на светското образование. Критическото мислене е меко умение, включено в ключовите компетентности, което се развива при обучението по всички учебни предмети. Чрез включването му в задължителните учебни часове не се отнема правото на родителите да възпитават децата си. Законопроектът отчита конституционно установените права в чл. 37, като се предоставя избор между алтернативни учебни програми за конфесионално или неконфесионално обучение. Съобразно свободно упражненото си право на вероизповедание или религиозни или атеистични възгледи учениците ще избират измежду вариантите на програми по учебния предмет. Разделянето на децата в зависимост от алтернативната учебна програма не е принудително, а се основава на

		мастодонти, нито малките селски училища имат ресурс да осигурят квалифицирани учители за 2-3 деца, ако техният избор се различава от избора на мнозинството ученици в училището. Това означава, че под прикритието на избираем предмет, деца ще бъдат задължавани да учат по програма, която е в разрез с разбиранията и избора на семейството. Такова посегателство върху свободата на съвестта е недопустимо в една правова европейска държава. В допълнение това ще доведе и до съдебни дела от страна на родителите - още един риск, с който училището трябва да се справя. 4. Въвеждането на предмет "Добродетели и религии" разбуни духовете в обществото още на ниво предложение и породи остри конфронтации между привържениците и противниците на предложението. Обществен консенсус по темата няма. Това означава, че въвеждането на подобен предмет ще породи силна съпротива и разделение в обществото, както и съмнения за скрити мотиви и намерения. Ролята на образователната система е да създава консенсусна картина за света, а не да всява раздори и противопоставяния. 5. И в момента учебната програма на учениците е претоварена, те са лишени от възможност да се движат и спортуват достатъчно и от достатъчно време да развиват талантите и интересите си по подходящ начин. Всичко това е сред съществените причини за агресията, предизвикателното поведение и антисоциалните прояви на децата. Въвеждането на още един допълнителен час натоварване няма да подобри, а ще влоши ситуацията. Като вземам предвид необходимостта от засилване ролята на училищното образование при формирането на добродетели и ценности у децата, предлагам: 1. Оттегляне на предложението за въвеждане на задължително-избираем предмет "Добродетели и религии" и свързаните с него промени в останалата част на ЗПУО. Предметът "Религия" да остане свободно-избираем, както досега и усилията на МОН да са насочени към осигуряване на възможност този избор да е реален.		избора на учениците и техните родители

		2. Проучване, избиране, адаптиране и пилотиране на утвърдени по света модели за развиване на социално-емоционалните умения на учениците и постепенно прилагане на тези модели във всички училища. Възпитанието в добродетели и ценности не става чрез преподаване, а чрез ежедневно практикуване и подкрепяща училищна среда. Ако все пак се върви към въвеждането на допълнителен специализиран предмет, то би следвало той да е неконфесионален, единен за всички ученици и да създава споделени ценности.		
407.	Мила Паликарска mila.palikarska@gmail.com 18 юни 2025 14:34 Електронна поща И Система за документооборот „ЕВЕНТИС“ – вх. № 0301-46/18.06.2025 г.	Моля да имате предвид следното лично, гражданско становище, касаещо предложените промени в ЗПУО: 1. САМОСТОЯТЕЛНА ФОРМА НА ОБУЧЕНИЕ **Предложение в Закона за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование: "§ 43. В чл. 112, ал. 3 след думите „определяне на“ се добавя „срочни или“, а след думата „план“ се добавя „в зависимост от момента на записване за обучение в тази форма“.** Към момента въпросната алинея гласи: "Самостоятелната форма включва самостоятелна подготовка и изпити за определяне на годишни оценки по учебните предмети от училищния учебен план." Едно от много малкото хубави неща в ЗПУО е възможността за обучение в т. нар. самостоятелна форма по желание на родителите. Детето учи у дома (или в учебно заведение, което не се вълнува от изискванията на МОН), а в края на годината се явява на изпити по всички предмети. Защо да не развалим и това? Факт, че формулировката в ЗИД дава възможност за различни тълкувания (което само по себе си е нередно), но най-очевидното е задължаване за явяване на изпити по два пъти годишно. Това обаче: Би затруднило много децата и родителите: както заради двойния стрес и двойната загуба на време, така и заради необходимостта още повече да се съобразяват с "държавния" учебен материал и неговото разпределение. Още повече би демотивирало училищата да предлагат тази форма (и сега са малко тези, на които им се занимава	Приема се	В Законопроекта се уточнява, че изпити за срочна оценка се полагат при включване на ученика в СФО след завършване на първия учебен срок.

		с организирането на изпити; представям си, ако трябва да го правят два пъти годишно). Личното ми мнение е, че трябва да направим всичко възможно да предотвратим подобно извращаване на една от много малкото смислени възможности в ЗПУО.		
		2. ПОДПИСВАНЕ НА СПОРАЗУМЕНИЕ **Предложение в ЗИД: § 100. Създава се чл. 210 а: „Чл. 210а. Родителите подписват споразумение с детската градина или училището за спазване на правилника на институцията.“** Възразявам със следните мотиви: Законите са задължителни за всички. Оттам-нататък споразумения се сключват между равноправни партньори по въпроси, които ги засягат лично и не са изрично уредени в нормативната уредба. Не е ясно: - Какъв правен статут би имало подобно споразумение? Какво следва от отказа да бъде подписано или от неизпълнението на подписано споразумение? - Кой ще го изготвя? Как ще бъдат балансирани ангажиментите на двете страни? - Ще бъде ли индивидуално договорено с всеки родител? - Ще може ли родителят да се възползва от услуги на адвокат при договаряне на споразумението? - Как ще се гарантират правата на родителите, които не могат да си позволят адвокатска услуга? - Какъв избор ми имал родител, който не е съгласен със споразумението, изготвено от училището? Нека да припомним, че родителите често нямат реален избор на училище (класиране по райони, наличие на само едно училище в населеното място, кандидатстване с НВО, ограничено предлагане на определени профили и професии и др.) Те нямат и реално, ефективно влияние върху вземането на решения, в които на теория би трябвало да имат, в т.ч. по въпроси като униформи, правила за мобилните устройства, избираеми учебни часове, чужди езици и нива, на които се изучават, спорт, допълнителни профилиращи предмети и пр.	Приема се	Разпоредбата отпада от Законопроекта

		Вместо да се търсят механизми за осъществяване на действителен избор и за разширяване на възможностите за родителско участие в училищния живот, ЗИД на практика предлага те предварително да се подписват, че са съгласни с всичко. Това, заедно с ограничаването на ролята на обществените съвети, също залегнало в ЗИД, още повече поставя родителите в подчинена позиция, вместо да насърчава ролята им на активни партньори – едно от доказаните с множество научни изследвания у нас и по света условия, необходими за успешното и устойчиво образование на децата.		
		3. ЗАБРАНА ЗА ТЕЛЕФОНИ **Законът за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование предвижда: § 85. В чл. 172, ал. 1, т. 12 се изменя така: „12. да не използват мобилни устройства за комуникация в училище, освен за строго образователни цели, по здравословни причини или при форсмажорни обстоятелства“** Възразявам със следните мотиви: Предложението разширява обсега на сега съществуващата забрана за използване на мобилни телефони по време на учебните часове (ЗПУО, чл. 172. Новата формулировка може да доведе до пълна забрана за използване на мобилни устройства, включително отнемането им за цял ден и налагане на санкции при употребата им при възникване на спор дали е имало уважителна причина за това. Това би могло да има крайно неблагоприятни и опасни последствия. 1. Всяка мислима процедура за задължаване на учениците да оставят телефоните си за целия ден би била унизителна за тях и затрудняваща учителите. 2. Телефоните са буквално спасение за много деца. За тези, които се чувстват изолирани от съучениците си, и в междучасието се обаждат на приятел. За тези, които са станали обект на злепоставяне, вербално насилие или дори физическо от страна на връстници или учители и в междучасието се обаждат на родителите си - не с оглед на разправа, а споделяне и утеха. За тези, които са получили паник атака по време на изпитване или са закъснели за час и искат да	Приема се за сведение	Изразена е частична подкрепа.

		обяснят, преди родителят им да види електронния дневник. За тези, които се чувстват зле физически или психически, но медицинската сестра / психологът не е на работа и наблизо няма ДОВЕРЕН учител, на когото да споделят и да им обърне внимание. 3. Крайно време е да започнем да вземаме решения, основаващи се на научни изследвания, анализи и прогнози. През м. февруари 2025 г. в сп. Lancet беше публикувано мащабно изследване, показващо, че сама по себе си забраната за телефони в училищата не води нито до подобряване на образователните резултати, нито до положителен ефект върху благополучието на учениците, нито дори до намаляване на общото екранно време. Училищното образование у нас се намира в тежка криза, част от която е липсата на усещане за смисъл у учениците и чувството, че са бездушни обекти на обучително и възпитателно въздействие в система, предназначена да служи преди всичко сама на себе си. Учебният материал не съответства на потребностите им и не способства развиването на умения, които са им необходими днес и ще им бъдат необходими в бъдеще. Оценяването е фокусирано върху тестове, които не измерват полезни знания и умения и не дават полезна обратна връзка, за сметка на това води до силен стрес, възпрепятстващ ученето, и често се използват като наказателен инструмент от учителите. Липсват възможности за свободно целеполагане, избор на средства за следване на поставените цели и самооценка. Липсва уважение към личността на ученика, възможности за изразяване на мнение и водене на дебати, за реално участие в управлението на училищния живот и мн. др. Всичко това неминуемо води до усещане за безсилие и незначимост, което често стои в корена на агресивното, антисоциално или самоувреждащо поведение и импулса за нарушаване на правилата. В този контекст всеки разговор за санкции и забрани води само и единствено до задълбочаване на проблема. Вместо това следва да работим активно за качествена промяна в подготовката на учителите, учебната програма и училищната култура като цяло, за да създадем човеколюбива и уважителна среда, възпитаваща по естествен път.		

		Най-просто казано: да правим така, че учениците да не злоупотребяват с телефоните си не поради страх от наказание, а от интерес към случващото се в часа и уважение към съучениците и учителя. Не бива да забравяме, че това и сега става изключително успешно в много класни стаи благодарение на добри педагогически практики. Необходимо е да търсим начини да ги подкрепяме и разпространяваме, а не още повече да отблъскваме учениците от училището. Предложение: към сега съществуващия чл. 172, ал. 1, т. 12 от ЗПУО („да не използват мобилните си телефони по време на учебните часове“) да се добави: „освен за образователни цели“.		
		4. ПРИКРИТАТА ОЦЕНКА ЗА ДИСЦИПЛИНА **Извеждам това в отделна точкаа, защото смятам, че е особено важно. В §47, т. 4 на Закона за изменение и допълнение на ЗПУО се предлага създаване на нова ал. 5 в чл. 117, гласяща: „Чрез оценяването в процеса на училищното обучение се насърчава активното учене и придобиването на житейски значими умения и се отчитат и придобитите от учениците социално–поведенчески умения“.** Това представлява изключително опасна легитимация на наказателните оценки и смесване на оценката за знания и умения с оценка за поведение. Оценката за поведение/дисциплина дори в явна форма е вредна и опасна. Тя на практика прехвърля отговорността от професионално подготвения възрастен учител към детето и евентуално родителите. Оценката за поведение е чисто и просто наказателна мярка, която в някои случаи може да постигне краткотрайно подчинение , но не и полезен ефект във формирането на личността. Неслучайно всички значими автори в педагогическата и психологическата литература отричат наказателния подход. Децата и подрастващите имат нужда от подкрепа, насърчение и личен пример, от здрава връзка със зрели и отговорни възрастни, от уважение, което ги учи да уважават себе си и другите, не от санкции и оценки. Последните единствено задълбочават усещането на децата за собственото им безсилие и	Не се приема	Законопроектът не въвежда оценка на поведението.

		незначимостта на личността им в училището и в крайна сметка, обществото като цяло. А това именно често стои в корена на агресивното, антисоциално или самоувреждащо поведение. В прикрития вид, който в момента ни се предлага, тази оценка е още по-опасна. Второкласникът, който тича в коридора, защото е бил принуден два часа да седи на чина, без да мръдне, да получава ниска оценка по родинознание, понеже не е усвоил правилата в урока за правата и задълженията на учениците? Седмокласникът с отлични математически умения – защото от скука говори в час? Дванадесетокласникът с развито критично мислене и подчертан интерес към проблемите на гражданското общество – защото си позволява да изрази различно мнение от това на учителя? Моля да обърнете внимание например, че според изследване на УНИЦЕФ от преди няколко години в България всеки седми ученик между 10 и 19 години в България страда от някакво психично разстройство. Това съвсем не говори добре за състоянието на децата ни, които прекарват сериозна част от своето ежедневие в училище, респективно се опитвам да кажа, че освен дисциплината, има доста други теми около поведението и живота на децата в училище, които също са важни.		
		5. НВО И ДЗИ **Законът за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование предвижда: „§ 50. В чл. 120 се създава ал. 9:** **„(9) Оценките от националното външно оценяване в края на IV, VII и X клас, както и от държавните зрелостни изпити и от държавния изпит за придобиване на професионална квалификация са окончателни.“** Възразявам със следните мотиви: Въпросното предложение очевидно е реакция срещу решението на Върховния административен съд от м. март 2025 г., с което той обяви за нищожна забраната да се оспорват оценките от матурите, въведена в Наредба № 11 от 1 септември 2016 г. Тогава съдът напомни, че с „наредба, която съставлява подзаконов нормативен		Следва да се прави разлика между резултат и оценка. Оценките от НВО и ДЗИ са окончателни по начина, по който окончателни са и оценките от държавните изпити в дипломите за висше образование. Нито в исторически план в България, нито в друга образователна система оценката от матура подлежи на преразглеждане. Оценката се поставя в резултат на преглед и оценяване на изпитната работа от двама независими

		акт, не може да се уреждат първични отношения извън уредените такива в закона и по този начин да се дописва законът“. <u>Забраната за оспорване на оценки от изпити с изключително голямо значение за бъдещото обучение и развитие на децата и младите хора обаче е сама по себе си порочна.</u> Известни са редица случаи на технически грешки и некоректно оценяване. Важно е да се разработи ефективен механизъм за установяването им и коригирането на оценката, а не да се постулира забрана в закона. Обичайното възражение е, че това би проточило неимоверно много кампаниите за кандидатстване. По отношение на ДЗИ то е несъстоятелно, защото дори да бъде коригирана след първата кандидатстудентска кампания, оценката ще има значение за всички следващи и за ред други аспекти на реализацията на човека. Що се отнася до НВО, опираме до много по-сериозния проблем, а именно употребата им за кандидатстване в прогимназия и най-вече гимназия. През последните години те са изключително скъпо начинание – както за цялото общество, така и за семействата на седмокласниците, без абсолютно никакъв полезен ефект за образованието. Напротив, ясно се виждат вредни последици като разширяване на ножицата между училищата, ограничаване на избора на профилирано/професионално образование, огромен стрес за децата, учителите и родителите, задълбочаване на неравния достъп до качествено образование, невъзможност за отсяване на децата с таланти и сериозни интереси в определена област, невъзможност за анализ на състоянието и проблемите в образованието и ефектите от една или друга реформа. <u>Предложение:</u> Да се разработи ефективен механизъм за оспорването и коригирането на оценката от НВО и ДЗИ.	Приема се частично	оценители, специалисти в съответната област – учители и/или университетски преподаватели, а при разминаване между двамата – работата се оценява и от трети специалист. Предложената промяна е в съответствие със съдебното решение на ВАС, който не е коментирал въпросът по същество. Разпоредбата е допълнена

		Външните оценявания да се върнат към първоначалната заявената си цел: да служат за обективна оценка и диагностициране на проблеми на училищно, регионално и национално ниво и проследяване на ефектите от взетите мерки. Да се преустанови задължителното кандидатстване и избор на профилирана/ професионална паралелка. Да се даде възможност на всяко училище да определя само правилата и критериите си за прием. Изключително искрено моля да обърнете вниимание на позицията на НМД и Асоциация „Родители“ тук, която аз лично изцяло подкрепям: https://roditeli.org/v-nastoyasthiya-si-format-nvo-ne-sluzhi-v-interes-na-deczata-pozicziya-na-asocziacziya-roditeli-vav-vrazka-s-provezhdaneto-na-nvo-v-4-7-i-10-klas/?fbclid=IwY2xjawK_XG9leHRuA2FlbQIxMQBicmlkETBIZE04eldEeVQzQ0VFSW5nAR6SrkeBMlrI1L0mMsWmqYFWS0NvaG1IVRtRUVxh5Fmid19Y5DKBfDDPUq74GA_aem_SvY-J3SdnZ4V731RH62lcg		
		6. ДОБРОДЕТЕЛИ И РЕЛИГИИ **Законът за изменение и допълнение (ЗИД) на Закона за предучилищното и училищното образование предвижда:** **§ 25. В чл. 76 се правят следните изменения и допълнения:** **[…] 3. Създава се нова ал. 8:** **„Учебният предмет Добродетели и религии е насочен към ценностно формиране на личността и възпитание в добродетели и за изучаването му се разработват алтернативни учебни програми, предоставящи възможност за избор между учебно съдържание с елементи на конфесионално обучение и без елементи на конфесионално обучение. Изборът на учебна програма по учебния предмет Добродетели и религии се извършва при условията на чл. 12, ал. 2.“** **§ 31. В чл. 88 се правят следните изменения и допълнения:** **1. Създава се нова ал. 2: „(2) В задължителните учебни часове в съответствие с държавния образователен стандарт за учебния**	Приема се за сведение	Предложеният нов учебен предмет добродетели и религии ще се изучава наред с останалите общообразователни учебни предмети, които формират характера на светското образование. Критическото мислене е меко умение, включено в ключовите компетентности, което се развива при обучението по всички учебни предмети. Чрез включването му в задължителните учебни часове не се отнема правото на родителите да възпитават децата си. Законопроектът отчита конституционно установените права в

		план се включва и изучаването на учебния предмет Добродетели и религии.“ Без ни най-малко да омаловажавам нито религията, нито важния въпрос за ценностното формиране на личността, възразявам срещу въпросното предложение със следните мотиви: 1. Изучаването на религиите в исторически, културен и философски аспект и сега присъства в хуманитарните предмети от задължителната програма. 2. И сега желаещите могат да изучават религия (православие, ислям или т.нар. неконфесионална, но също религиозно насочена програма) като избираем предмет. Не е ясно кое налага превръщането на въпросния предмет в задължителен за всички. 3. Въвеждането на религиозно обучение като част от задължителната учебна програма, дори да има възможност за избор, накърнява светския характер на училището и поставя под въпрос мисията му да гради умения за критично мислене, основаващо се на научни достижения. 4. Въвеждането на религиозно обучение като част от задължителната учебна програма, дори да има възможност за избор, създава предпоставки за опасно разделение и противопоставяне на децата от малки. Училището следва да бъде място на обединение и подчертаване на общото помежду ни. 5. Очевидно липсва обществен консенсус по този изключително важен въпрос, който засяга пряко всички ученици, техните родители и всички граждани на Република България, защото решението крие потенциал да повлияе на облика на образованието и обществото като цяло. Омбудсманът неслучайно призова за прозрачност на процеса по обсъждане и вземане на решение с обществен консенсус. И двете видимо липсват. Отвореното писмо против въвеждането на предмета като част от задължителната учебна програма има 9000 подписа, а МОН така и не отговори на въпросите, зададени в придружаващото писмо при внасянето му. 6. Не е ясно как ще се гарантират фундаментални права.		чл. 37, като се предоставя избор между алтернативни учебни програми за конфесионално или неконфесионално обучение. Съобразно свободно упражненото си право на вероизповедание или религиозни или атеистични възгледи учениците ще избират измежду вариантите на програми по учебния предмет. Разделянето на децата в зависимост от алтернативната учебна програма не е принудително, а се основава на избора на учениците и техните родители

		Позоваването на европейската практика („навсякъде се учи религия“) е силно спекулативно. Почти навсякъде, където присъства такъв предмет, програмата няма нищо общо с одобрените у нас към момента (припомням, че според информация от МОН конфесионалните до голяма степен ще се запасят), има възможност за отказ (на места дори само по желание на детето), а в някои държави – избор на друг, коренно различен и напълно неутрален предмет. Много държави, в които тази възможност не е била добре уредена, са понесли осъдителни решения от Европейския съд за правата на човека. У нас обаче се планира въвеждането на общ задължителен предмет „Добродетели и религии“, който да дава възможност за избор между различни програми. Въпросните програми могат лесно да се променят без поправки в ЗПУО. Споменатият чл. 12, ал. 2 гласи само: „Изборът по ал. 1 за малолетните се извършва вместо тях и от тяхно име от техните родители, а за непълнолетните - от учениците със съгласието на техните родители“. Всички знаем, че в реалният избор в българското училище е силно ограничен: за чуждите езици, за нивата, на които се изучават, за спорта, за профилиращите предмети и пр. Няма никаква яснота как ще се случва съставянето на групи. Министър Вълчев „успокоява“, че никой няма да бъде принуден да изучава религия, ако не желае, само че няма никакви гаранции за това. Не е ясно как ще се случва, когато децата са недостатъчно за сформиране на група. Има разлика дали принуждаваме децата да учат език, който не отговаря на желанието им, или религия, която не отговаря на личните им разбирания и тези на семейството им. 7. Няма никаква яснота кой и как ще преподава по православие, ислям и етика, какво ще съдържат програмите, нито колко ще струва подготовката на достатъчно учители (допълнителна квалификация на сегашните, подготовка на богослови и др.) и осигуряването на учебници за всички ученици. Не е ясно дали този предмет ще се добави към бездруго претоварената програма на учениците или ще измести друг учебен час от бездруго недостигащите.		

		8. В ЗИД не се уточнява кога следва да се въведе въпросният предмет, което на практика позволява той да бъде въведен масово още от следващата учебна година. Но дори да се спази декларираното намерение това да се случи от 2026/2027 г. и само за 1 клас, такъвнеприемливо ранен срок не би позволил разработване на качествени програми, адекватна подготовка на учителите, пилотно въвеждане и апробация, задълбочен анализ на резултатите и последващи корекции, създаване на качествени учебници и др. 9. Намерението да се въведе за 1 клас само по себе си е силно обезпокоително. Първо, на тази възраст няма изградено абстрактно мислене. Второ, идеята да преподават началните учители поставя логичния въпрос за дълбокия когнитивен дисонанс у децата: как един и същи авторитет в един час ще говори за креационизъм, а в следващия – за еволюция? Как един и същи учител ще води различни програми? Как ще възпитаваме общочовешки ценности, ако децата от най-малки учат, че са по-добри от съучениците си, защото тяхната религия е по-добра и единствено вярна? 10. Особено тревожни са прокрадващите се сигнали, вкл. в изявления на министър Вълчев, че програмата, предвидена за деца, които не желаят да изучават религия, също ще съдържа значителна част религиозен материал. Възпитанието в добро обаче не е прерогатив на религията и внушението за обратното има опасни последици. Безспорно училището има важна възпитателна роля, но поставянето на знак за тъждество между морала и религията е манипулативно и нередно. Силно неоснователно е също да смятаме, че с час по „добродетели“ може да се постигне полезен възпитателен ефект, намаляване на агресията, ограничаване употребата на вредни вещества и др. Изследванията показват, че тези проблеми имат дълбоки корени, които следва да се адресират с промяна в цялостната култура, в т.ч. семейството, училището и обществото, а не с „час по добродетели“. 11. Страната ни е на последните места в Европа по ред показатели, свързани с образованието: академични и социално-емоционални умения, критично и творческо мислене, мотивация за учене през		

		целия живот, здравна култура, толерантност, гражданско самосъзнание и други важни компетентности. Учениците ни се представят под критичния минимум на собствените ни и международните изпити. На този фон МОН предлага… религия. 12. Дори да говорим за час по етика, това не бива да се случва прибързано, както в момента. Вместо да пилеем огромни ресурси за въвеждането на нов предмет, за който още не знаем какво ще съдържа, как ще се впише между останалите и как ще повлияе на учениците и тяхното израстване, трябва да започнем сериозен и задълбочен експертен и обществен дебат за целите на образованието; да очертаем нужните реформи, стъпвайки на надеждни данни, анализи и научно обосновани принципи и прогнози; да набележим стъпките в близък и далечен план за осъществяването им, включително адекватно проследяване на резултатите и своевременни корекции. Едва тогава ще видим как, къде и в каква форма има място подобен предмет. В заключение изразявам категорично мнение против въвеждането на задължителен учебен предмет „Добродетели и религии“. Призовавам изучаването на определена религия да остане избираемо, както досега, и да се съсредоточим върху преосмислянето и осъвременяването на образователната система като цяло.		
		7. ОЦЕНЯВАНЕ НА УЧЕНИЦИТЕ **Законът за изменение и допълнение на Закона за предучилищна и училищна подготовка предвижда: „§ 47. В чл. 117 се правят следните изменения и допълнения:** **1. Създава се нова ал. 2:** **„(2) Оценяването в системата на предучилищното и училищното образование се извършва при спазване на следните принципи:** **1. обективност и справедливост – използване на ясни и предварително определени критерии за оценяване, а при външно оценяване – и на стандартизирани инструменти;**	Приема се за сведение	

		2. съгласуваност и координация – прилагане на различни форми, видове и инструменти за оценяване и синхрон при оценяването по различните предмети и в различните етапи; **3. прозрачност и проследимост – известяване на критериите за оценяване, възможност за обратна връзка за поставената оценка и информация за напредъка;** **4. насоченост към мотивация и стимулиране за подобряване на постиженията и по-широко прилагане на формиращо оценяване, подчертаващо напредъка, а не само крайните резултати.“** **2. Досегашната ал. 2 става ал. 3, като в нея се създава т. 3:** **„3. насърчаване на постиженията и развиването на вътрешна мотивация за учене чрез осигуряване на навременна обратна връзка на ученика за резултатите от вложените от него усилия и за нуждата от саморегулиране на усилията му.“** **3. Досегашната ал. 3 става ал. 4.** **4. Създава се нова ал. 5:** **„(5) Чрез оценяването в процеса на училищното обучение се насърчава активното учене и придобиването на житейски значими умения и се отчитат и придобитите от учениците социално–поведенчески умения.“** Възразявам срещу предложенията в §47 със следните мотиви: 1. Те не изпълняват заявеното намерение за пренасочване на оценяването от запаметяване към умения. 2. И сега на различните функции на оценяването, в т.ч. изброените тук, е отделено внимание в Наредба 11, чл. 5. Проблемът е, че не излизаме от рамките на "констатиращата“ и „селективната“. 3. Не е ясно какво следва да означава "синхрон в оценяването по различни предмети". 4. "Саморегулирането на усилията" в този контекст е просто поредното "как да принудим детето да научи това, което ние искаме от него в този момент" и няма нищо общо с важното умение за саморегулиране на ученето, което би трябвало да включва свободно		Законопроектът не въвежда оценка на поведението

		целеполагане, избор на време и средства за следване на поставените цели, умения за самооценка и др. 5. Предложението в §47, т. 4. а именно, създаване на нова ал. 5 в чл. 117, гласяща: „Чрез оценяването в процеса на училищното обучение се насърчава активното учене и придобиването на житейски значими умения и се отчитат и придобитите от учениците социално–поведенчески умения“, е категорично неприемливо. То представлява изключително опасна легитимация на наказателните оценки и смесване на оценката за знания и умения с оценка за поведение. Оценката за поведение/дисциплина дори в явна форма е вредна и опасна. Тя на практика прехвърля отговорността от професионално подготвения възрастен учител към детето и евентуално родителите. Оценката за поведение е чисто и просто наказателна мярка, която в някои случаи може да постигне краткотрайно подчинение , но не и полезен ефект във формирането на личността. Неслучайно всички значими автори в педагогическата и психологическата литература отричат наказателния подход. Децата и подрастващите имат нужда от подкрепа, насърчение и личен пример, от здрава връзка със зрели и отговорни възрастни, от уважение, което ги учи да уважават себе си и другите, не от санкции и оценки. Последните единствено задълбочават усещането на децата за собственото им безсилие и незначимостта на личността им в училището и в крайна сметка, обществото като цяло. А това именно често стои в корена на агресивното, антисоциално или самоувреждащо поведение. В прикрития вид, който в момента ни се предлага, тази оценка е още по-опасна. Второкласникът, който тича в коридора, защото е бил принуден два часа да седи на чина, без да мръдне, да получава ниска оценка по родинознание, понеже не е усвоил правилата в урока за правата и задълженията на учениците? Седмокласникът с отлични математически умения – защото от скука говори в час? Дванадесетокласникът с развито критично мислене и подчертан интерес към проблемите на гражданското общество – защото си позволява да изрази различно мнение от това на учителя? *		Не се съдържат конкретни предложения

		Когато говорим за преразглеждане на оценяването, трябва да помислим за какво служи то в крайна сметка. Оценката подменя целта на ученето и убива автентичната мотивация; не е ли крайно време да помислим въобще за мястото ѝ в училище? Цифровата (или еднословна) оценка дълбоко опорочава процеса на учене, подменяйки из основи целта и смисъла. Детето вече не учи, за да задоволи вроденото си любопитство и естествения подтик за развитие, а за да отговори на външни очаквания, да избегне наказание, да почувства моментно възнаграждение. Учителите се превръщат в треньори, чиято цел е подопечните им да се представят добре на поредното НВО и това вече започва от първия досег с училището. Оценяването, чиято масова цел е да покаже какво не знае ученикът, води и до състояние на постоянен стрес, в което устойчивото и автентично учене просто не е възможно – чисто неврологично дори, да не говорим за подменената мотивация и за всички други опасни последици от стреса, в т.ч. за психичното здраве. Оценката няма нищо общо с ползотворна обратна връзка, която помага на ученика да подобрява знанията и уменията си, а на учителя - да адаптира и да усъвършенства методите и подходите си. Особено вредни са тестовете, които възпитават опасни нагласи на налучкване, фалшиво усещане за знания, неумение за изразяване. Необходимо е фундаментално преразглеждане на оценяването. То може да се запази единствено за финални изпити, удостоверяващи, че ученикът е овладял определено ниво на компетентности за съответния етап. В процеса на обучение обаче е важно да даваме конструктивна обратна връзка, която подкрепя усилията, очертава конкретни насоки за работа, насърчава мотивацията за развитие и вярата в собствените сили и възможности. Всичко това е изначално невъзможно в сегашната система на оценяване и предложенията в ЗИД по никой начин не способстват за решаването на проблема; напротив, задълбочават го с неясни формулировки и създават нови, още по-опасни проблеми с включването на компонент поведение.		

408.	Д-р Емилия Славова, университетски преподавател по английски език и междукултурна комуникация, инициатор на „12 писма до дванайсетокласниците“, съосновател на първия родителски кооператив в България eslavova@gmail.com 18 юни 2025 14:09 29 юни 2025 20:17 Електронна поща Система за документооборот „ЕВЕНТИС“ – вх. № 94-4460/30.06.2025 г.	Становище относно въвеждането на задължително-избираем предмет Добродетели и религия По повод предложението за въвеждане на нов задължително-избираем предмет "Добродетели и религия" (с варианти: религия – православие, религия – ислям или добродетели/етика) изказвам острото си несъгласие с това предложение със следните мотиви: Въпреки широко огласените намерения да се постигне обществен консенсус по темата, такъв консенсус НЯМА. Напротив: има множество реакции против, ето само част от тях: * Петиция срещу въвеждането на този предмет в тази форма с 8900 гласа против (https://www.peticiq.com/signatures/473707/); * Позиция на Асоциация "Родители" (https://roditeli.org/pozicziya-na-asocziacziya-roditeli-otnosno-vavezhdaneto-na-zadalzhitelen-predmet-po-religiya-v-uchilisthe/); *Анкета сред родители на Асоциация "Родители" с красноречиви резултати (https://roditeli.org/wp-content/uploads/2025/03/roditeli-religia-v-uchilishte-top-lines-report.pdf); * Позиция на Национална мрежа за децата по предложенията за изменения в ЗПУО (https://nmd.bg/podkrepa-i-razvitie-a-ne-sankczii-i-podchinenie-v-uchilisthe/); *120 въпроса на Национална мрежа за децата относно религията в училище (https://nmd.bg/naczionalna-mrezha-za-deczata-roditeli-grazhdanski-organizaczii-i-aktivisti-s-nad-120-vaprosa-kam-ministerstvo-na-obrazovanieto-i-naukata/); * Отворено писмо на представители на българската академична общност относно въвеждането на религия в училище (https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSeQ_bPTuH2nr-nwIC5isVgRmZ5D6uegSZUzJGIu4bkKmu4J1Q/viewform) * Становище на Обществения съвет към 41 ОУ „Св. Патриарх Евтимий“ относно концепцията на МОН за изучаване на добродетели и религии (https://www.facebook.com/vera.asenova);	Приема се за сведение	Предложеният нов учебен предмет добродетели и религии ще се изучава наред с останалите общообразователни учебни предмети, които формират характера на светското образование. Критическото мислене е меко умение, включено в ключовите компетентности, което се развива при обучението по всички учебни предмети. Чрез включването му в задължителните учебни часове не се отнема правото на родителите да възпитават децата си. Законопроектът отчита конституционно установените права в чл. 37, като се предоставя избор между алтернативни учебни програми за конфесионално или неконфесионално обучение. Съобразно свободно упражненото си право на вероизповедание или религиозни или атеистични възгледи учениците ще избират измежду вариантите на програми по учебния предмет. Разделянето на децата в зависимост от алтернативната учебна програма не е принудително, а се основава на избора на учениците и техните родители

		* Становище на граждански организации и експерти от сферата на образованието относно “Концепция за изучаване на добродетели и религии – програма „добродетели/ етика“; * Петиция до Омбудсмана на РБ в защита на светския характер в българското образование (https://www.peticiq.com/485611); *Два протеста под надслов "Училището не е църква!" на 8 май и 15 май 2025 г.; * Множество изразени позиции против въвеждането на този предмет на интелектуалци и университетски преподаватели: проф. Амелия Личева, проф. Валерия Фол, проф. Веселин Дафов, д-р Женя Лазарова, проф. Калин Янакиев, проф. Олег Йорданов, проф. Сергей Игнатов и т.н.; * Дори православни формации изразяват негативно отношение към това предложение, както става ясно от сайта Hristianstvo.bg (https://hristianstvo.bg/от-евангелие-към-методичка/; https://hristianstvo.bg/когато-вярата-се-подменя-с-национална/; https://hristianstvo.bg/религия-православие-патриотизъм-иде/ и т.н.) Струва си МОН внимателно да се запознае с всяко от изброените възражения и да преосмисли позицията си, според която предложението се радва на широк обществен консенсус. **Консенсусът по-скоро е в обратната посока: подобен предмет, наложен като задължителен, е опасен и вреден.** **Затова предлагам:** **Оттегляне на предложението по чл. 11, ал. 1 „**Обучение, свързано с религиите, включително с елементи на конфесионално обучение, в системата на предучилищното и училищното образование се осъществява само при условията и по реда на този закон.“ и свързаните с него промени в останалата част на ЗПУО. **Часът по религия следва да остане както е в момента - като избираем предмет.** Противното би обезсмислило твърдението, че		

		всяко дете ще има **избор**. Най-ясният гарант за подобен избор и именно предметът да остане **избираем**. Ако се въвежда нов час, целящ да осъществи възпитателна функция, борба с агресията, създаване на добродетели, възпитаване на ценности и пр., то той следва да е изцяло светски (**без конфесионални елементи**), да се посещава от **всички ученици** (а не да се прилага сегрегация на религиозна основа), и да се обмисли внимателно след **широк дебат** между професионалните общности: педагози, психолози, философи, литератори, специалисти по гражданско образование и т.н. Този час не бива да се свързва с която и да е религиозна общност, защото това е автоматична предпоставка за разделение сред учениците, а също и сред обществото. Конфесионалното образование има своето място и то е в храма: чрез неделни училища, летни училища, извънкласни клубове по интереси, всякакви доброволчески инициативи и пр. Живеем в демократична държава, член на Европейския съюз, и никой не ограничава правата на вярващите да упражняват своята религия, нито правата на децата да се запознават с различните религии. Но това трябва да стъпва на изцяло доброволна основа и не бива да минава през институционално наложеното и задължително за всички образование в страната. **МОН следва да се съобрази с обществените нагласи и да не допусне поредното разделение в обществото около това силно контестирано предложение.**		
		Категорично се противопоставям на намерението на Министерство на образованието и науката (МОН) да бъде въведен нов задължително-избираем предмет „Добродетели и религия“ с три опции: Религия - православие, Религия - ислям и Добродетели и етика. Въпреки че намеренията зад това предложение са добри (**Цел 6**: „Развиване на социално-емоционалните и социално-поведенческите умения на учениците, формиране на устойчива нравствена култура и добродетели“), като целта е да се намали агресията в училище и да	Приема се за сведение	Предложеният нов учебен предмет добродетели и религии ще се изучава наред с останалите общообразователни учебни предмети, които формират характера на светското образование. Критическото мислене е меко умение, включено в ключовите компетентности, което се развива при обучението по всички учебни предмети.

		се постигне по-добър социално-емоционално климат в училище, предложеното решение не само няма научно доказан потенциал да реши поставените проблеми, но нещо повече: има сериозен риск да предизвика обратния ефект и да влезе в конфликт с **Цел 7**: „Образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства, преодоляване на сегрегацията и недопускане на вторична сегрегация“. Това е така, защото: 1. За да се постигне по-добър социално-емоционален климат в класната стая и да се намали агресията, е необходимо да се работи с всички деца едновременно, а не в сегрегирани общности, всяка от които възпитава различен комплекс от ценности. Ако се въвежда нов предмет, той трябва да е един за всички и да е изцяло светски, без никакви „конфесионални елементи“. 2. За целта е необходим фокус върху социално-емоционалните и гражданските умения, които са предмет на разработване от психолози, социолози и философи, а не на богослови. Българската академична общност, както и неправителственият сектор в областта на образованието, следва да бъдат въвлечени активно в изработването на такъв предмет, който да отговори на поставените задачи. 3. Българското училище е светско и съответно ценностният фундамент трябва да почива върху светски ценности. Те са ясно дефинирани в преамбюла на Конституцията на Република България (КРБ) и в Договора за Европейския съюз (ДЕС, чл. 2), към който страната ни се е присъединила, заявявайки своята ценностна и цивилизационна ориентация. 4. КРБ признава православното вероизповедание за традиционно. Това му дава известни предимства пред останалите, но съвсем не му позволява да доминира над всички останали и да ги изключва, настоявайки за задължителен предмет „Вероучение“ в системата на училищното образование. Българската православна църква има достатъчно ресурс, за да организира неделни и летни училища или		Чрез включването му в задължителните учебни часове не се отнема правото на родителите да възпитават децата си. Законопроектът отчита конституционно установените права в чл. 37, като се предоставя избор между алтернативни учебни програми за конфесионално или неконфесионално обучение. Съобразно свободно упражненото си право на вероизповедание или религиозни или атеистични възгледи учениците ще избират измежду вариантите на програми по учебния предмет. Разделянето на децата в зависимост от алтернативната учебна програма не е принудително, а се основава на избора на учениците и техните родители

		следучилищни занимания, които освен духовна, биха имали и мощна социална функция и биха подпомогнали много родители в отглеждането и възпитанието на децата им. 5. Възможността за избор на предмет, свързан с религиозно образование, следва да става именно в рамките на избираем, а не задължително-избираем предмет, а също така е редно да има възможности за избор на други конфесии там, където има концентрация на други религиозни общности (католически, протестантски и т.н.). 6. Опознаването на религиите в техния културен, исторически, философски аспект е важно за всеки съвременен човек, живеещ в глобален, мултикултурен свят. Това познание вече е застъпено в учебната програма на предмети като история, литература, изобразително изкуство и философия, но би могло да се разшири, за да може българското образование да подготвя граждани на света. 7. Не по-малко важно е привеждането на българското образование в крак с европейските и световни тенденции. В много страни днес се въвеждат часове по емпатия (Дания), изкуствен интелект (Китай), медийна грамотност (Финландия), а Великобритания обновява сексуалното и здравното си образование с уроци за преодоляване на мизогинията и токсичната мъжественост сред момчетата и неутрализиране на влиянието на инфлуенсъри като Андрю Тейт в резултат на обществения трус след излъчването на сериала „Юношество“. Българското образование също следва да се бори за равенство между мъжете и жените, което е в конфликт с налаганите напоследък традиционни роли на пола. 8. Предвид заявените в КРБ „общочовешки ценности: (...) равенство, справедливост и търпимост“, издигнатите във върховен принцип „права на личността, нейното достойнство и сигурност“ (Преамбюл на КРБ), както и ценностите на Европейския съюз, заявени в чл. 2 на ДЕС: „Съюзът се основава на ценностите на зачитане на човешкото достойнство, на свободата, демокрацията, равенството, правовата държава, както и на зачитането на правата на човека, включително правата на лицата, които принадлежат към малцинства. Тези		

		ценности са общи за държавите-членки в общество, чиито характеристики са плурализмът, недискриминацията, толерантността, справедливостта, солидарността и равенството между жените и мъжете“, българското училище следва много по-категорично да застане зад човешките права, правата на малцинствата, както и равенството между жените и мъжете. 9. За целта трябва категорично да се пресече възможността за всякакво стигматизиране на малцинствени групи на базата на техния произход, вяра, пол и сексуална ориентация, както и да не се допуска ограничаване на свободата на словото, въведено в чл. 11, ал. 3 на ЗПУО (ДВ, бр. 69 от 2024 г.). В противоречие със съвременното научно знание, този член определя като пропаганда „идеи и възгледи, свързани с нетрадиционна сексуална ориентация и/или определяне на полова идентичност, различна от биологичната“ и дискриминира 10% от българските деца. Науката не дели сексуалната ориентация на традиционна и нетрадиционна. Следва и законът за училищното образование да не го прави. 10. Накрая, но не и по важност, следва МОН да се съобрази с огромния брой възражения срещу въвеждането на предмет „Добродетели и религии“ в системата на училищното образование, тъй като стана очевидно, че **обществен консенсус няма** и че темата има потенциала да взриви обществото, свидетелство за което са множеството проведени срещи, протести, изпратени становища и подписани петиции. **Във връзка с горните мотиви, предлагам следното:** в **чл. 5** с добавена точка 4 - ценностно формиране на личността и възпитание в добродетели, да се въведе така: „ценностно формиране на личността чрез образование в общочовешки ценности“. **Чл. 11. (1)** „Предучилищното и училищното образование в Република България е светско“ да се запази в досегашния си вид и да отпадне предложеният текст „Обучение, свързано с религиите, включително с елементи на конфесионално обучение, в системата на		

		предучилищното и училищнотообразование се осъществява само при условията и по реда на този закон.“ **Чл. 11 (2)** да отпадне изцяло текстът „извършване на пропаганда, популяризиране или подстрекаване по какъвто и да е начин, пряко или косвено, на идеи и възгледи, свързани с нетрадиционна сексуална ориентация и/или определяне на полова идентичност, различна от биологичната.“ **Чл. 76 (4)** да отпадне „При условията и по реда на този закон в процеса на училищното образование може да се изучава и учебният предмет Религия, както и учебният предмет Добродетели и религии.“ **Чл. 76 (8)** да отпадне изцяло („Учебният предмет Добродетелии религии е насочен към ценностно формиране на личността...“). **Чл. 88 (2)** да отпадне изцяло („В задължителните учебни часове в съответствие с държавния образователен стандарт за учебния план се включва и изучаването на учебния предмет Добродетелии религии“). **чл. 98 (2)** да отпадне споменаването на предмет Добродетели и религии. Да отпадне ал. **12а** от **Допълнителните разпоредби** („“Конфесионално обучение“ е...“) Пожелавам на МОН да намери правилния баланс между интересите на различните групи и общности в българското общество; да засили гражданското, интеркултурното, здравното и сексуалното образование; да развива медийната и дигиталната грамотност и социално- емоционалните умения на българските деца; и да стане гарант за образование, основано на общочовешки ценности, свобода, равенство и човешки права.		
409.	Али Alie Fiorello aliefiorello@gmail.com 18 юни 2025 11:13 Електронна поща	Силно подкрепям създаването на подкрепа за децата да изучават български език! Аз съм чужденца, който се е преместил в България. Много пъти децата ми са чували „Това е България, говорете български“. Но няма ясен начин да им се помогне да учат. Те ходят на детска градина и не разбират. Би било полезно да има курс или начин, който да им помогне да научат езика и да се интегрират.	Приема се за сведение	Изразява се подкрепа

410.	Таня Кръстева, родител, обществено ангажиран гражданин tanya.krustevad@gmail.com 18 юни 2025 15:33 Електронна поща	**СТАНОВИЩЕ** **относно предложените изменения в Закона за предучилищното и училищното образование (ЗИД на ЗПУО)** Във връзка с публикувания за обществено обсъждане проект за изменения и допълнения на Закона за предучилищното и училищното образование, изразявам категорично несъгласие с редица от предложените текстове, които създават условия за: - Хаос в оценяването на ученици; - Ограничаване на правата на децата и родителите; - Възможности за институционален натиск и тормоз; - Липса на ясни гаранции за защита на човешки права и достойнство в образователната среда. Излагам следните основни проблемни аспекти: 1. Предмет "Добродетели и религии" като задължителен Въвеждането на предмет, който третира философски, етични и религиозни въпроси, без ясни учебни цели, план, критерии за преподаване и без добре работещ механизъм за избор на алтернатива, нарушава правото на свобода на съвестта и убежденията. Настоявам за: - Подобряване на механизма за избор, което ще елиминира нуждата от задължителен характер на предмета; - изготвяне на изцяло светска алтернатива на предложения предмет; - предвиждане на пилотна програма с независима оценка, която да потвърди ефективността на учебните цели, план и методи; - ясен учебен план, изготвен прозрачно от експерти на МОН с гражданско участие;	Приема се за сведение	Законопроектът отчита конституционно установените права в чл. 37, като се предоставя избор между алтернативни учебни програми за конфесионално или неконфесионално обучение. Съобразно свободно упражненото си право на вероизповедание или религиозни или атеистични възгледи учениците ще избират измежду вариантите на програми по учебния предмет.

		- гаранции, че няма да бъде допусната индоктринация, дискриминация или намеса на религиозни институции в образованието; - ясна декларация кой ще поеме политическата отговорност при бъдещо етническо и религиозно разделение на обществото ако се въведе такъв предмет.		
		2. Оценка на "социално-поведенчески умения" по всички предмети Предложението учителите да включват субективни преценки за поведение в оценките по учебните дисциплини, без ясни критерии, стандарти или психологическа подготовка, е недопустимо. Това: - Напълно компрометира обективността на оценяването; - напълно обезсмисля ползването на оценките като индикатор за академичен успех; - превръща оценката в инструмент за репресия и наказания; - означава, че учителят ще трябва да оценява умения, които не преподава; - допуска дискриминация срещу децата със СОП; - означава, че учителят ще трябва да оценява психологически умения, без да има професионална психологическа квалификация; - допуска двойно наказание за децата, които изостават с материала и вероятно скучаят в час – веднъж академично и втори път поведенчески.	Приема се за сведение	Законопроектът не въвежда оценка на поведение
		3. Възможност за отстраняване на ученик от училище за 3 дни Създаването на механизъм за временно отстраняване на ученик по субективна преценка на учител е: - Правно неясно и атакуемо; - социално опасно, особено за по-големи деца, които ще останат на произвола 3 дни без супервизия от възрастни; - финансово натоварващо за родителите на по-малки деца и следователно индиректен механизъм за репресия от учител към родител;	Не се приема	Отстраняването се прилага само в краен случай и в зависимост от конкретната ситуация

		- педагогически неефективно, като ще е демотивиращо за малките и активно търсено от по-големите ученици с цел пропускане на учебно време.		
		4. Санкция за участие в дейности при три "предупредителни мерки" Наказанието при три предупреждения – забрана за участие във всякакви дейности извън учебния план, е непропорционално противоречи на принципите на Закона. Тази мярка: - Наказва чрез лишаване от образование и социализация; - води до допълнително маргинализиране; - може да се използва произволно и без реална възможност за защита.	Не се приема	Разделението е насочено към осигуряване на гъвкава педагогическа среда и етапно и възпитателно въздействие
		5. Задължително "споразумение" между родител и училище Подписването на споразумение, което задължава родителя да се съобразява с вътрешни правила, без право на участие в тяхното изработване, е форма на административен натиск. Това поражда конфликт с демократичните принципи на управление на образованието.	Приема се	Разпоредбата отпада от Законопроекта
		6. Пълна забрана на мобилни телефони в училище Пълната забрана без изключения е непропорционална. Телефонът често е единственото средство за сигурност и комуникация. Всяка допълнителна забрана трябва да е: - Мотивирана с конкретни случаи; - съобразена със спецификата на възраст, нужди и контекст; - обсъдена с родители.	Приема се за сведение	В Законопроекта са уредени изключенията.
		7. Общи съображения Проектозаконът пропуска възможността за истинска модернизация на образованието. Вместо да поставя ученика в центъра на процеса, той въвежда механизми на контрол и подчинение. Образованието се нуждае от подкрепа, включване и диалог. Призовавам: - Да се преразгледат и оттеглят спорните текстове;	Приема се за сведение	Не се съдържат конкретни предложения по Законопроекта

		- да се организират обществени консултации с участие на родители, ученици и експерти; - да се гарантира, че всяка промяна ще служи на децата.		
411.	Силвия Кънчева, главен експерт в отдел „Училищна мрежа в страната“, дирекция „Образование на българите зад граница и училищна мрежа“, Министерство на образованието и науката s.kantcheva@mon.bg 18 юни 2025 г. в 15:51:17 Електронна поща	Във връзка с проекта на Закона за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование, предлагаме да се добави алинея 7 в чл. 39, с която да се регламентира отнемането на статута на иновативно училище за специализираните училища. Тази алинея е аналогична на ал. 12 в чл. 38, в която е уредена процедурата на отписване за неспециализираните училища. Предложеният текст на новата алинея е даден по-долу в червено. **Чл. 39**. (1) Специализирани са училищата за подготовка на кадри в областта на **математиката и природните науки,** спорта, изкуствата, културата и за нуждите на вероизповеданията. (2) Специализираните училища са: 1. спортни училища (V – XII клас включително); 2. училища по културата (I – XII, V – XII или VIII – XII клас включително); 3. училища по изкуствата (I – XII, V – XII клас или VIII – XII клас включително); 4. духовни училища (VIII – XII клас включително). **5. математически и природоматематически гимназии (V - XII или VIII - XII клас включително)** (3) Спортните училища са държавни или общински. Държавни са спортните училища, определени по критерии, при условия и по ред, определени в Закона за физическото възпитание и спорта. (4) Училищата по културата и училищата по изкуствата са държавни. **(5) Математическите и природоматематическите гимназии са общински. Математическите и природоматематическите гимназии може да се определят като държавни училища по реда на чл. 38, ал. 9-11 и ал. 13. Математическите и природоматематическите гимназии може да бъдат и частни.**	Приема се по принцип	

		~~(5)~~ **(6)** Специализирано училище по ал. 2, т. 1, 2 ~~и~~ 3 **и 5** може да бъде обявено за иновативно училище по реда на чл. 38, ал. 6 при спазване на изискванията по чл. 38, ал. 7 и критериите по чл. 38, ал. 8. (7) При отпадане на обстоятелствата по ал. 7 и 8 на чл. 38 за обявяване на специализирано училище за иновативно с решение на Министерския съвет по предложение на министъра на образованието и науката се отнема статута му на иновативно училище.		
41 2.	ПГ на ПП „Възраждане“ Коста Стоянов Система за документооборот „ЕВЕНТИС“ – вх. № 94-3756/17.06.2025 г.	Запознах се в подробности със законопроекта за допълнение и изменение на Закона за предучилищното и училищно образование, внесен на 23.05.2025 в системата за Обществени консултации. Законопроектът е придружен от Мотиви към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование и Становище на администрацията на Министерския съвет. В платформата са публикувани множество становища, критики и предложения, част от които повтарящи се. Например коментарите и становищата относно предложение текст в чл. 107 да се елиминира участието на родителите при избор на паралелка за малолетното им дете със СОП след 7 клас са подчертано негативни. Становището, което предлагам на Вашето внимание обхваща мнението ми по текстовете, които подчертано не подкрепям. Сред останалите текстове също има такива, които според мен и експертната група, с която работя, също не отговарят на заявените мотиви и цели. Особено внимателно прочетох предложените промени, свързани с образованието на децата със специални образователни потребности, тъй като бях внесъл предложение съдържащо 10 изменения, което да оптимизират възможностите децата със СОП не само да не отпадат рано от системата, но също да получат шанс за по-нататъшно развитие. За съжаление на открих нито един сходен текст на тези, които съм предложил и относно които се проведоха серия от разговори с експерти в МОН и по време		

		на проведената н Народното събрание кръгла маса, посветена на предложенията и добрите практики за работа с децата със СОП. Моите предложения бяха: 1. да се добави „достъпност на изпитните материали“ към условия за равен достъп до образование, които институциите в системата на предучилищното и училищното образование са задължени да предоставят на децата и учениците; 2. да се предостави възможност на учениците със специфични нарушения на способността за учене (дислексия, дискалкулия, дисграфия и др.) да използват адекватна към нуждите им асистираща технология, за да прочетат изпитните материали по време на Националното външно оценяване и на Държавния зрелостен изпит; 3. да се осигури удължено време при провеждане на НВО и ДЗИ за учениците със специфични нарушения на способността за учене (дислексия, дискалкулия, дисграфия и др.) на същия принцип, на който за учениците с нарушено зрение, с увреден слух, с интелектуални затруднения, с множество увреждания, с детска церебрална парализа, с физически увреждания и/или малформации, е осигурено удължено време и това да бъде изрично записано в текста на съответната наредба;	Приема се за сведение	Изпитните материали и към момента са достъпни. На учениците със специални образователни потребности се предоставят разумни улеснения при явяването на изпити, както и различни формати на изпити – с компютър, устни, с материали с уголемен и друг шрифт и т.н. И към момента нормативната уредба определя такива подкрепящи технологии като един от видовете разумни улеснения. Удължено време за тези ученици и към момента е осигурено като един от видовете разумни улеснения. Такава възможност е осигурена в НЕИСПУО.

		4. да се създаде условие в националната електронна информационна система за предучилищното и училищното образование (НЕИСПУО) и в ползваните от училищата „електронни дневници“ (като Shkolo и др.) да се вписват темите и дейностите, които са „работени“ от ресурсния учител, логопеда и другите специалисти, работещи с ученика, по осъществяването на допълнителната подкрепа за личностно развитие. 5. да се осигури достъпът на родителите до тази информация в електронния дневник, в изпълнение на чл.2, ал.2 от ЗПУО, на чл. 125, ал. 1 и ал. 2 от Семейния кодекс, където е определено, че родителите имат право и задължение да се грижат за детето, да го възпитават, обучават и защитават, а това включва и правото им да бъдат информирани за неговото развитие, поведение и нужди и на чл. 5 и чл. 18 от Конвенция на ООН за правата на детето. Към момента в НЕИСПУО и в електронните дневници се записва само часа „ресурсно подпомагане“, без родителите да имат достъп до конкретните теми и дейности извършени с ученика от съответния специалист. Темите и дейностите са необходими, за да е в състояние родителя да подкрепи детето си в домашни условия за затвърждаване на постигнатия напредък в ресурсните часове. 6. Да се закрепи правило, при което учениците със СОП да бъдат оценявани само в крайни случаи с качествена оценка, но не и преди да са изчерпани другите възможности за изпитване и оценяване реалните знания, умения и компетенции на ученика. Към момента учениците със СОП, обучаващи се по индивидуални програми, могат да получават количествени оценки, но това зависи от конкретните особености на тяхната индивидуална образователна програма (ИОП) и съответните нормативни изисквания. Много често, като вече е превърнато в правило едва ли не, на основание на чл. 142, ал. 2 и ал. 3 от ЗПУО в индивидуалните учебни програми се включват адаптирани форми на оценяване - качествени оценки. Това е системно препятствие и предразсъдък по признак увреждане пред бъдещото развитие на учениците със СОП и неравно третиране по отношение бъдещо кандидатстване във висши училища и колежи,		В Законопроекта са предложени промени в чл. 95, ал. 1, т. 1 и в ал. 7, които са в подкрепа на това учениците със специални образователни потребности да бъдат по-малко оценявани с оценки с качествен показател. Дипломата за средно образование доказва придобити всички компетентности, посочени в ДОС за ООП.

		тъй като на такива ученици се издава свидетелство, а не диплома. Със свидетелство за завършено образование не може да се кандидатства в университет в България. Университетите изискват диплома за завършено средно образование, която удостоверява, че кандидатът е преминал успешно пълния курс на обучение и е покрил държавните образователни стандарти. От друга страна, университетите приемат кандидати със слаби оценки на зрелостните изпити, използвайки чл. 21 от Закона за висшето образование, което също е неравно третиране на учениците с и без СОП, обучаващи се чрез индивидуални програми по даден учебен предмет.	Не се приема	Предложението е предмет на подзаконовата нормативна уредба.
		7. да се осигури възможност чрез подаване на заявление от ученика (чрез родителите му), учениците със СОП да не изучават задължително избираемата дисциплина по втори чужд език, тъй като заболяванията, състоянията на увреждане и специфичните затруднения в способността за учене обуславят понякога непреодолими трудности при изучаването на втори чужд език. Това води начало на верига от препятствия за успешното завършване на всяка учебна година – преминаване на качествена оценка и невъзможност, заради това, да се кандидатства във висше училище. Води и до влошено психоемоционално състояние на учениците със заболявания, увреждания и специфични нарушения. Води и до намалена самооценка и системно подценяване. Да се изменят ДОС така, че ученикът със СОП, който не е изучавал втори чужд език, поради обективни обстоятелства на затрудненията си, да може да получи диплома за средно образование. Това ще изравни възможностите на здравите ученици с шансовете на учениците със СОП да получат възможност да учат във висши училища. Предлагам часовете по втори чужд език да се заменят с ресурсно подпомагане според индивидуалните нужди на ученика.		Виж бележките по т. 7 Предложението не е предмет на Законопроекта.
		8. Да се увеличи възможният максимален брой часове за ресурсно подпомагане на ученик със СОП, без да се увеличава общото седмично натоварване за съответния ученик. Да се осигури възможност ресурсното подпомагане да се осъществява и в час по съответния учебен предмет, като ресурсният учител да има за цел да		Предложението не е предмет на Законопроекта.

		подкрепя ученика да участва наравно с останалите ученици и да изучава предмета според възможностите си в момента на провеждане на часа. Към момента ресурсното подпомагате като допълнителна подкрепа за личностно развитие се осъществява извън мястото на провеждане на часа и няма нищо общо с тематиката и проблематиката на учебните предмети. 9. Да се измени ЗПУО (визирайки чл. 122) и ДОС така, че да се осигури възможност на учениците със СОП да получат диплома за средно образование, дори в нея да фигурират оценки „слаб 2“ по най-много два непрофилиращи учебни предмета. По този начин ще се избегне масовата ситуация, при която ученикът имащ оценка слаб 2 по предмет в сферата на изкуствата (непрофилиращ предмет) и немски език (като втори чужд, задължителноизбираем), преминава на качествена оценка по двата предмета и с това приключват възможностите му да кандидатства в университет по специалности с математика и информационни технологии, например. Ще се разреди и напрежението в системата, породено от натиска от директорите да се напише среден 3 на ученик, който по критериите в Наредба 11/2016, чл. 9, ал.2 , т.4 -5. 10. Да се въведат текстове в ЗПУО и в Правилника за устройството и функциите на регионалните управления на образованието, които да способстват за наемане на лица, които да изпълняват функциите на експерти по приобщаващо образование за съответната община, като това ще покрие необходимостта от методическа помощ в по-малките общини и населени места, където има недостиг на специалистите специални педагози и ресурсни учители. 11. Да се намали значително обема на „функционалната оценка“ и да се предотврати фиктивното и „про-форма“ попълване на документи, касаещи обучението и развитието на учениците със СОП. Към момента много често текстовете на функционалните оценки се преписват година след година, като се нанасят козметични промени и това е недопустимо. Да се въведе задължение на отделите "Организационно-методическа дейност и контрол" да извършват	Не се приема	Съдържанието на учебниците е обект на Закона за авторското право и сродните му права.

		проверки по фактическата достоверност на съдържанието на функционалните оценки на учениците със СОП. Промяната да се постигне чрез изменение в Правилника за устройството и функциите на регионалните управления на образованието. Фактическите проверки да се вписват в плана на дейността на експертите по приобщаващото образование и да се контролират по определения в Правилника ред. В общини, където липсва такива експерти, да се привлекат опитни специални педагози да извършване на методическа дейност и контрол. 12. Да се измени ЗПУО, като се предвидят и съответни целеви изменения на други отнасящи се до проблема актове чрез заключителни разпоредби, както и да се измени Наредба № 10 от 19 декември 2017 г. за познавателните книжки, учебниците и учебните помагала, по такъв начин, че да се постанови условие учебниците (самостоятелни или в учебни комплекти) да се включват в Списък на познавателните книжки, учебниците и учебните комплекти, които може да се използват в системата на предучилищното и училищното образование за всяка учебна година, само ако към учебника е включен файл, съдържащ текста на уроците на учебника. Файловете с текстовете на уроците от учебниците да могат да се отварят с програма за текстообработка и да подлежат на такава. Предлагаме технологично решение: текстовия файл на избрания учебник да се предоставя в облака на училището, като достъпът до него да се предоставя само на учениците със СОП, в чийто индивидуални планове фигурира такова разумно улеснение. Така родителите (евентуално ресурсния учител) ще могат да свалят файла от училищния облак и ще могат да адаптират текстовете за своето дете. Това изменение е крайно належащо, за да могат учениците със специфични нарушения на способността за учене (дислексия, дисграфия, дискалкулия и др.) да могат да променят шрифта, отстоянието между буквите, между редовете, да могат да подчертават, да използват цветови ленти за подчертаване, зачертаване, очертаване, да търсят по ключова дума и др. , като по този начин могат да достъпват информацията в учебника по	Не се приема	Настоящите оценки с качествен показател, а именно „постига изискванията“, „справя се“ и „среща затруднения“, позволяват в по-голяма степен да се прецизира степента, в която ученик със специални образователни потребности е постигнал компетентностите, заложени в индивидуалната учебна програма по даден учебен предмет.

		улесняващ за тяхното състояние начин. Към момента в Списъка с одобрените от МОН учебници (самостоятелни и в комплекти) няма такива, които да дават възможност за адаптиране текстовете в подкрепа качеството на обучението на учениците със СОП. Електронните учебници са неизползваеми за учениците със дислексия, понеже не позволяват дори елементарно адаптиране на шрифта и отстоянието, т.е. учениците с дислексия са поставени в неравни условия спрямо останалите ученици, които нямат СОП, но също и спрямо учениците с нарушено зрение, за които се предоставят брайлови учебници по същите обективни причини – невъзможност да прочетат текста на съответния учебник. 13. Да се изменят актовете така, че на учениците със специални образователни потребности, които се обучават по индивидуална учебна програма, да се поставят оценки с качествен показател, който може да бъде: "зачита се", "не се зачита". Нюансите на равнищата на постигане на целите в индивидуалните програми, стоящи зад „зачита се“, да бъдат отразявани при отчитането на резултатите от работата на ЕПЛР. Въпреки, че не открих някое от моите предложения да е било възприето, предлагам на Вашето внимание систематизирана информация относно неприемливите според мен и експертния екип, с който работя текстове от предложение закон за изменение и допълнение на ЗПУО:		
		Предложение в ЗИД на ЗПУО от МС 2 § Нови текстове, свързани с провеждане на интегрирани политики за ранно детско развитие (чл. 5, нови алинеи 3,4,5). Не подкрепям 1. Формулировката „от раждането до задължителната възраст за училищно образование“ е неуместна, тъй като: - „от раждането“ : грижите за новороденото и за детето в ранна	Приема се за сведение	Предложенията не засягат текстове от ЗПУО, подложени за обществено обсъждане

		детска възраст от 1 до 3 години е приоритет на семейството. Институционализираната масова система на МОН няма как да предостави на малкото дете необходимата грижа и внимание - „задължителна възраст“ не е точно понятие, би следвало да е „задължително училищно образование“. - Яслите не са задължителни, за децата е по-добре да не посещават ясли, предвид високата заболеваемост и липса на квалифициран персонал. Разбира се, когато родителите са затруднени – яслата става решение, докато не се намерят други, индивидуални грижи; - Изпълнението на Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България за периода 2021-2030 г. се очаква да доведе и до увеличаване на средния брой години, прекарани в образование до 14 години през 2030 г. (стр. 105 Одитен доклад на Сметната палата „Осигуряване на качеството на училищното образование“ за периода от 01.01.2019 г. до 30.06.2023 г.) Предлагам: да отпадне опитът на МОН да разпростре ЗПУО от раждането на детето и да въведе ново понятие „задължителна възраст“.		
		3 § Разширяване на групите граждани, които могат да се възползват от образователната система Не подкрепям Очертава се допълнително бюджетно натоварване; Вж. предложения в Одитен доклад на Сметната палата по проблемите на образованието: обхватът е достатъчен спрямо финансовото натоварване на бюджета	Не е ясно предложението	Предложенията не засягат текстове от ЗПУО, подложени за обществено обсъждане
		4 § Отпада възможността частни детски градини и училища да получават държавно финансиране в случай че до 20% от приема е за деца със СОП или изявени дарби	Не се приема	Законопроектът разширява възможностите на частните училища.

		Не подкрепям 1. Практиката показва, че частните детски градини и училища имат възможности да осигурят среда с по-малък брой деца и ученици в група и паралелка и по такъв начин да отговорят на необходимостта от индивидуализиране на обучението и възпитанието на деца със СОП или с таланти и дарби. 2. Практиката показва също, че понякога именно частните училища са последна възможност деца със СОП да не отпаднат от образователната система именно поради създадените от МОН и от ЗПУО унифициращи задължителни кардинално неотменими условия на обучение в общинските и държавните училища. 3. Държавата е длъжна да подкрепи родителите да осигурят най-добрите или оптималните възможности за децата си, особено със СОП или пък с изявени дарби.		
		Добавена ал. 3 към чл. 17 касае езикова подкрепа за деца и ученици с предоставена временна закрила или търсещи или получили международна закрила в страната по реда на Закона за убежището и бежанците Не подкрепям 1. Вж. коментара по параграф 3; 2. Натоварването на бюджета на МОН няма да има дългосрочни ползи за икономиката и развитието на България; 3. На фона на недостига на средства за осигуряване на по-малък брой на децата в групите и на учениците в паралелките да се отделят средства да мигрантите и тяхното благополучие е нередно, несправедливо и не отговаря на обществения интерес и очаквания	Не се приема	Ангажиментите, свързани с обучението на деца и ученици с предоставена временна закрила или търсещи или получили международна закрила в страната по реда на Закона за убежището и бежанците произтичат от други нормативни актове. ЗПУО създава механизми за изпълнението на тези разпоредби, тъй като владеенето на български език е условие за извършване на обучение за тези лица в системата на предучилищното и училищното образование
		11 § В чл. 24 се въвежда понятие „ранна детска грижа“ Не подкрепям 1. Яслите трябва да останат в обхвата на министерството на здравеопазването по две основни причини:	Приема се частично	Статутът на самостоятелните детски ясли не се променя.

		- Профилактиката не е обект на образователния процес и в ранна детска възраст здравословното развитие на бебето и детето е от първостепенна важност и - от първостепенна важност са закаляването, физкултурните занимания и гимнастиката, приучаване към хигиенни навици, здравословно хранене, свободна игра на чист въздух 2. Замяната на „отглеждане“ с „ранна детска грижа“ не прави разлика в качеството и бюджета , отделен за яслената среда 3. Понятието „ранна детска грижа“ има три компонента, които събрани заедно звучат неадекватно: каква друга да е грижата в яслите освен ранна и детска; 4. Понятието „ранна грижа“ е нонсенс, тъй като грижите в яслите винаги се прилагат при отчитане на закономерностите на ранната детска възраст (от 1 до 3 години) **Предлагам:** Понятието „ранна детска грижа“ да се замени с „грижи и възпитание“		Понятието „ранна детска грижа“ се променя на „ранно учене и грижи“
		19 § Създава се нов чл. 51а, с който се създава нова държавна администрация за професионално и кариерно ориентиране Не подкрепям 1. Държавната администрация трябва да се намалява като брой и структури, а не да се раздува със съответните щатове и бюджети! 2. Към момента ориентирането към професионални профили и кариерно развитие се осъществяват от кариерни консултанти, чиято консултативна дейност е извънучилищна и така и трябва да бъде, за да няма вмешателство от страна на държавни експерти при избора на профил, професия и при кариерно консултиране на учениците 3. Подобна държавна администрация би била обект на корупционни схеми от университетите и колежите в условията на раздути бройки за прием във висше образование и като цяло изкисвания за висше образование дори за професии и работа, при които то не е необходимо.	Не се приема	За създаването на новата институция не се изисква създаване на нови щатове, тъй като се предвижда съдване чрез преобразуване; Новата институция няма да има статут на държавна администрация, а ще е специализирано обслужващо звено по смисъла на чл. 50 от ЗПУО.

		21 § Изменението в чл. 55 изменя концепцията на предучилищното възпитание и грижи Не подкрепям 1. Вж. ред 11 2. Формулировката „отчитайки значението на играта в процеса на педагогическото взаимодействие.“ Не добавя стойност и качество към грижите и възпитанието в детската градина, особено имайки предвид натоварената програма буквално с часове още от втора група в детската градина! Това са Четиригодишни деца! Те трябва да играят свободно на чист въздух. Приоритет е физическото укрепване, възпитанието в хигиенни навици и хигиена на взаимоотношенията с околните и чак накрая подготовка за училище. 3. Играта трябва да е приоритет, а не само да се „отчита“. Играта трябва да е волна, а не под постоянно „педагогическо взаимодействие“ 4. Педагогическото взаимодействие трябва да е приоритетно свързано с възпитание, а не с обучителна подготовка за първи клас!	Приема се за сведение	Съществуващите текстове не са променени по същество.
		22 § Новите ал. 5 и 6 в чл. 62 касаят сегрегираните детски градини Не подкрепям самият текст, но подкрепям идеята 1. Сегрегацията на детските градини и училищата върви с пълна сила дори в областните градове и причината за това явление не само общинската политика, а държавната – фиксирана в ЗПУО. 2. Кметовете разполагат с ограничен ресурс извън перото за заплати и разходи на работодател от държавния бюджета в образованието 3. Десегрегацията е комплексно явление, чието възникване е въпрос не само на образователна политика, но също на социална и икономическа.	Приема се за сведение	Не се съдържа предложение

		4. Наливането на средства в една система я раздума и проблемът довел до необходимостта от средствата, се окрупнява. В резултат от 10 години наблюдаваме екстремно ниво на сегрегация в образователната система.		
		26 § В чл. 77 се създава нова ал. 3, която посочва, че общообразователните предмети трябва да подпомагат придобиването на социално-емоционални умения, които са основа за личностното развитие и играят ключова роля за личното благополучие и пълноценната интеграция на ученика Подкрепям в частта придобиването на социални умения. 1. Емоционалното състояние на ученика зависи от множество фактори, голяма част от които външни – на средата. Когато средата не подкрепя естественото и здраво емоционално развитие на детето, няма как да се очаква общообразователните предмети да го правят. 2. Процесът на възпитание и нравствено формиране минава пред довери и разбиране, а в към момента такива отношение в училището са рядкост поради пълната институционализация и формализация на образованието, което се постигна за 10 години прилагане на този закон и ДОС	Приема се за сведение	Изразена е частична подкрепа
		35 § Промените в чл. 99 касаят групирането на ученици в подготвителен езиков клас и десегрегирането на сегрегирани училища чрез прилагане на общинска политика и държавния обр. Стандарт за институциите Подкрепям в частта за групирането на учениците в подготвителния езиков клас. Не подкрепям подхода само общините да прилагат политика за десегрегация, тъй като: 1. Сегрегацията е продукт на настоящия закон и настоящия обществен ред, постигнат с огромно количество изменение на	Приема се за сведение	Изразена е частична подкрепа

		нормативните и под- нормативните актове. Реално приетите закони за последните 12 години доведоха до засилена тенденция към сегрегация и депопулация на големи територии от държавата		
		38 § Чл. 105 ограничава правомощията на кметовете да определят неучебни дни без разрешение от МОН Не подкрепям 1. Има случаи, при които реакцията в дадената община трябва да е незабавна 2. отношението МОН – кмет във връзка с правата на кмета би трябвало да се уредят в ЗМСМА. В случая МОН излиза извън правомощията си да ограничава права на кметовете, при условие че местната власт се регулира от отделен закон	Не се приема	Практиката показва, че кметовете на общини тълкуват твърде разширително това свое правомощие. Често използването на разпоредбата и позоваването на извънредни и непредвидени обстоятелства е на база несъществуващи такива, а се основава на усмотрението на кмета, което противоречи на целите на предвидената хипотеза и крие риск от неоснователна загуба на учебно време.
		39 § В чл. 107 се елиминира участието на родителите при избор на паралелка за малолетното им дете със СОП след 7 клас Не подкрепям 1. Противоречие с чл. 12 от Закона за предучилищното и училищното образование - чл. 12 от ЗПУО гарантира правото на децата със СОП да получават подкрепа за личностно развитие, съобразена с техните индивидуални потребности.	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с

		- Тази подкрепа се осигурява чрез индивидуални образователни планове, които се изготвят в сътрудничество между родители, специалисти и образователни институции. - предвижданата възможност за преместване на ученици със СОП в други училища без предварително съгласие и участие на родителите в процеса нарушава баланса на интересите на заинтересованите страни. 2. Противоречие с Конституцията на Република България - в чл. 47, ал. 1 е фиксирано правото и задължението на родителите да отглеждат и възпитават децата си. - Това включва и правото да участват активно в процесите, които засягат образованието и развитието на техните деца. - Предложената от МОН промяна нарушава това основно право, като ограничава възможността на родителите вземат решения относно образованието на техните деца със СОП. 3. Противоречие с Конституцията на Република България - чл. 4, ал. 1 - който изисква законите да бъдат ясни, точни и непротиворечиви. **Предложение:** Да отпадне от разглеждане нататък параграф 39 от този ЗИД		определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
		46 § В чл. 115 а ал. 1 (т.1) се орязват правомощия на кмета на общината да обявява почивни дни Не подкрепям Вж. 38	Не се приема	Практиката показва, че кметовете на общини тълкуват твърде разширително това свое правомощие. Често използването на разпоредбата и позоваването на извънредни и непредвидени обстоятелства е на база несъществуващи такива, а се основава на усмотрението на кмета, което противоречи на целите на предвидената хипотеза и крие риск от неоснователна загуба на учебно време.
		50 § Предложената нова ал. 9 на чл. 120 определя като „окончателни“		Следва да се прави разлика между резултат и оценка. Оценките от НВО

		Оценките от националното външно оценяване в края на IV, VII и X клас, както и от държавните зрелостни изпити и от държавния изпит за придобиване на професионална квалификация Не подкрепям 1. От оценките на НВО зависи по-нататъшното образователно развитие на ученика, следователно предложената окончателност не отговаря на целите на образованието , заложени в този закон, а именно: - чл. 5, ал. 1 т. 6. формиране на устойчиви нагласи и мотивация за учене през целия живот; - чл. 5, ал. 1, т. 7. придобиване на компетентности за разбиране и прилагане на принципите на демокрацията и правовата държава, на човешките права и свободи, на активното и отговорното гражданско участие; 2. Оценката на НВО е административен акт и като такъв може да бъде обжалван 3. МОН няма компетентност да определя кои административни актове могат и не могат да се обжалват 4. На 28.03.2025 г. Върховният административен съд (ВАС) обяви за нищожна забраната да се оспорват оценките от матурите. Тя е въведена от МОН с Наредба № 11 от 1 септември 2016 г. за оценяване на резултатите от обучението на учениците и заради нея не могат да се коригират дори и очевидни грешки при оценяването. ВАС установява, че министърът не е имал право да уреди подобни въпроси с наредбата, надхвърлил е законовата делегация да издаде подзаконовия акт и на практика е дописал Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО).	Приема се частично	и ДЗИ са окончателни по начина, по който окончателни са и оценките от държавните изпити в дипломите за висше образование. Нито в исторически план в България, нито в друга образователна система оценката от матура подлежи на преразглеждане. Оценката се поставя в резултат на преглед и оценяване на изпитната работа от двама независими оценители, специалисти в съответната област – учители и/или университетски преподаватели, а при разминаване между двамата – работата се оценява и от трети специалист. И към момента са създадени възможности учениците, съответното зрелостниците да се запознаят с оценените си изпитни работи и в случай на техническо несъответствие между резултатите. Предложената със законопроекта разпоредба не е в противоречие със съдебното решение на ВАС. Окончателността на оценката касае само оценките, които са формирани при спазване на нормативноустановените условия и ред. Относно възможността да бъдат поправяни грешки, то текстът е коригиран.
		91 § В чл. 199, ал. 1 се предвиждат нови санкции за ученици, налагани директно от класния ръководител и директора		Разделението между предупредителни мерки и санкции е

		Не подкрепям 1. Практиката показва, че учителите изграждат „отношение“ към учениците, които не им се подчиняват, особено когато у самия учител липсват качества и компетентност да се справя в възпитателния характер на своята работа. Такива учители пишат забележки ежедневно на едни и същи ученици. 2. Оформя се центробежна тенденция, при която институцията се стреми да изхвърли учениците, с които се постига по-трудно възпитателен ефект от взаимодействието учител -ученик. 3. В наложените твърде тесни рамки за приемливо поведение попадат няколко ученика от класа, като всички останали биват ежедневно подлагани на система от перфидни унижения, като например „наказателно изпитване“. 4. Лошите педагогически практики, съчетани с огромен обем от форми и методи на наказания (предложени с това изменение) и добавени към напълно формализираната система, ще доведат до ежедневен масов отказ от учене, дори при деца с добре развита воля. 5. Страхът от наказание не е мотиватор, а ключ към неуспех и изоставане		насочено към осигуряване на гъвкава педагогическа среда и етапно и възпитателно въздействие
		100 § Чл. 210а. Родителите подписват споразумение с детската градина или училището за спазване на правилника на институцията Не подкрепям 1. Всички граждани са длъжни да спазват законите в страната. 2. Споразумения се подписват когато има две прави страни с най-малко два правни аспекта, докато в случая е „или подписвате споразумението, или…“ какво ? Подобна формулировка на фона на задължителното образование и на фона на декларирания в мотивите стремеж на МОН да приема родителите като партньори, е неприемлив. Реципрочно споразумение, подготвено от родителите към институцията не се предвижда, т.е. налице е	Приема се	Разпоредбата отпада от Законопроекта

		неравнопоставеност на страните. 3. Родителите като физически лица поставят подписа си под споразумението, в което са записани само техни задължения и ред, определен от училището, без да им се осигури фактическа възможност да допълват текста на споразумението. Това, от своя страна нарушава равнопоставеността на страните.		
		106 § В чл. 218 , ал. вместо „атестиране“ще се използва „оценяване на труда“ Не подкрепям 1. Както термина „атестиране“, така и „оценяване на труда“ на учителя са неподходящи наименования на процеса на отчитане на резултатите от дейността на учителя. 2. Оценяването на труда би следвало да се фиксира в Кодекс на труда **Предлагам:** 1. Вместо атестиране и „оценяване на труда“ да се въведе система от изпитване на педагогическите специалисти, включително директори и експерти от РУО. 2. На всеки 3 години всички педагогически специалисти да държат изпити в две области – едната да бъде тази, по която преподават, като за целта се подготви система от поне 30 въпроса тестова форма на научната област. Изпитът да съдържа и 10 въпроса с отворен отговор в областта на педагогическото взаимодействие. В последната част нека педагогическите специалисти да напишат и есе на педагогическа тема в рамките на 1000 думи. 3. Тестът да се провежда за 3 часа с 10 минути почивка по средата на процеса. 4. Да се ангажират анонимни оценители от друга административна област. 5. Оценката да бъде в скала от 100 точки и всеки педагогически специалист, който не е покрил 50 точки, да отпада от образователната система.	Не се приема	Концепцията за професионалното развитие на педагогическите специалисти е, че оценяването на труда е логически свързано с подкрепящ процес, а не наказателна селекция. Изпитната система не предлага механизъм за повишаване на качеството, а води до елиминиране на специалисти без възможност за развитие и подкрепа. Предложението включва комплексни процеси (есета, тестове, психоизследвания, анонимни оценители), които ще изискват значителен административен ресурс и носят сериозен риск от субективна оценка и нарушаване на правата на работещите. Предложението за окончателност на оценката и изключване на административното обжалване противоречи на принципите на правовата държава и правото на защита, заложени в Конституцията и административнопроцесуалното законодателство.

		6. Оценката да е окончателна и да не подлежи на административно обжалване на принципа на предложението на МОН ал. 9 от чл. 120. 7. Преди първоначално постъпване на работа , педагогическият специалист да преминава през тест за психическа и емоционална пригодност за работа с деца и младежи. В последствие на всеки 5 години педагогически стаж всеки педагогически специалист да минава през същата оценка за пригодност. Всички, които не успеят да преминат теста, отпадат от системата, като оценката е окончателна и не подлежи на административно обжалване. 8. Всички тези регламенти да се оформят в държавен образователен стандарт за педагогическа пригодност		
		131 § В новия чл. 264б се въвежда законов регламент за „райониране“ на детските градини и училищата Не подкрепям 1. Под въздействието на настоящите законови регламенти в България, включително в областта на образованието и социалната политика, цели райони са етнически и икономически сегрегирани. 2. Под въздействието на законова мярка „райониране“ шансът някое дете да попадне в различна среда от тази , в която расте и която не е благоприятна, е минимален. 3. Предложения текст противоречи на предложения чл. 99	Приема се за сведение	Не се съдържа предложение.
		140 § С промените в чл. 347 се увеличава размера на паричните санкции и се променя субекта на издаване на наказателни постановления Не подкрепям 1. Санкциите са високи и неефективни, особено като имаме предвид, че всяко четвърто дете търпи лишения поради бедност на семейството 2. Издаването на наказателни постановления от директори на градини и училища противоречи на административните нарушения и наказания, чл. 37 , ал.3, т.2, като в случая директорът на детската	Не се приема	Размерът на санкциите не е увеличаван от влизане в сила на закона и се привежда в съответствие с настоящите обществено-икономически отношения, отчитайки процента на инфлационните процеси. Не е налице хипотезата на чл. 37, ал. 3, т. 2 от ЗАНН, тъй като родителите нямат задължение да изберат точно това училище, а може да запишат детето си във всяко друго училище,

		градина или училището е заинтересован от бюджетната субсидия, която всеки ученик носи в училищния делегиран бюджет. 3. Актът за установяване на административното нарушение се съставя в присъствието на нарушителя и свидетелите, които са присъствали при извършване или установяване на нарушението (чл. 40, ал. 1 от Закона за административните нарушения и наказания). 4. Не може да участва в разглеждането на административнонаказателна преписка и в издаването на наказателно постановление длъжностно лице, което е съставило акта за нарушението или е свидетел по него (чл. 51, ал. 1, т.б) 5. Предложения текст на ал. 7 „Събраните средства от глоби постъпват в приход по бюджета на съответното училище или детска градина, прилагащо система на делегиран бюджет, а за детските градини, които не прилагат система на делегиран бюджет – в съответната община. Средствата се разходват само за дейности, свързани с подпомагане на равния достъп, както и за развитие на детските градини и училищата, а в случаите, в които средствата постъпват в общината - и на центровете за подкрепа за личностно развитие.“ е абсурден, тъй като лицето, което ще прилага санкциите е материално заинтересовано и като материално отговорно лице на училището и като налагащо санкцията и като разпределението на постъпилите от наказателните от него постановления средства.		при което няма да е налице състава на административното нарушение. Необходимо е процедурата да се развива при условията и по реда на ЗАНН; Обстоятелство, че сумите от глоби ще постъпят в бюджета на съответната институция може да е допълнителен стимул за издаване на наказателни постановления, но не влия на обективността на административнонаказващия орган.
413.	Д-р Юлиян Петров, Синдикат образование към КТ „Подкрепа“ sep@podkrepa.bg 17 юни 2025 г. 15.48 ч. Система за документооборот „ЕВЕНТИС“ –	В рамките на общественото обсъждане на промените на ЗПУО, в чл. 217, ал. 5 и ал. 6, Ви предлагаме в конкурсните комисии за избор на директори на образователни институции да бъдат включени и представители на работниците и служителите определени от общото събрание на работниците и служителите.	Приема се частично	В комисиите ще се включват представител, определен от ПС

	вх. № 15-64/17.06.2025 г.			
414.	Силвия Георгиева Национално сдружение на общините в Република България Система за документооборот „ЕВЕНТИС“ – вх. № 1103-177/17.06.2025 г.	На основание чл. 27, ал. 1 от Закона за нормативните актове и в нормативно установения срок и след проучване до общините, Ви предоставяме становище на НСОРБ по проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование в частта, засягаща ролята на общините в предучилищното и училищно образование: **I. I. ПОЗИЦИЯ ПО ПРЕДЛОЖЕНИ ИЗМЕНЕНИЯ И ДОПЪЛНЕНИЯ** Националното сдружение на общините в Република България принципно подкрепя инициативата на МОН за внасяне на промени в Закона за предучилищното и училищното образование. Считаме, че законопроектът следва да даде адекватни и работещи решения на натрупаните в системата проблеми – акцент върху знания за сметка на умения и компетентности, недостатъчно добро качество на образованието, нарушена връзка между обучението и реалните потребности на пазара на труда, слаба обществена подкрепа и ограничени възможности за реализиране на общинска образователна политика и т.н. Поради това, основната ни тревога е, че предлаганият проект **не само не предвижда промени в посока разширяване правомощията на общините, но и ограничава още повече минималните възможности за провеждане на общинска образователна политика**. През годините местните власти поеха тежки отговорности по реформиране на системата - оптимизация на мрежата, значително подобряване на материалната база, дейности по осмисляне свободното време на учениците, дори финансирането на частните детски градини и училища. Въпреки отредената им от закона роля само като финансиращ орган, общините доказаха, че отговорно и с огромна грижа се отнасят към бъдещето на българските деца и ученици.		

		В контекста на стремежа на местните власти да допринасят за по-доброто образование на българските деца, за нас са неразбираеми направените предложения за все по-голяма централизация на системата – подход, който не доведе до положителни промени през последните 10 години. Решения, които в момента са изцяло в правомощията на местната власт като например десегрегация на детски градини и училища и прием в училищата с двусменен режим, вече ще трябва да се съгласуват с началника на РУО. Кметът на общината ще трябва да го уведомява дори при обявяване на неучебен ден за празника на общината – дата, която е известна и утвърдена в обществото пространство. Още по-нереалистично е, в условията на криза, общината да предлага и да очаква решение на министъра на образованието и науката за обявяване на неучебни дни. Сега действащата разпоредба е доказала своята приложимост именно при извънредни ситуации и природни бедствия, които налагат спешна реакция с оглед запазване живота и здравето на децата. Във връзка с гореизложеното, **настояваме за внасяне на следните промени в законопроекта:** 1. 1. Да отпадне изменението на ал.3 и нова ал.4 на чл.105 (§38); 2. 2. Да отпаднат нови алинеи 2-4 на чл.143 (§58); 3. 3. Измененията на ал. 5 на чл. 347 (§140) да придобият следния вид: *(5): Актовете за установяване на нарушенията по ал. 1, 2, 3 и 4 се съставят от:* *1. 1. длъжностни лица, определени със заповед на кмета на общината;* *2. 2. директори на детски градини или училища, определени със заповед на кмета на общината - за нарушения в района на обхват на съответната институция по чл. 264б по постоянен адрес на детето или ученика "* 4. 4. Да отпадне предлаганото изменение на чл.347, ал.6	Не се приема	Практиката показва, че кметовете на общини тълкуват твърде разширително това свое правомощие. Често използването на разпоредбата и позоваването на извънредни и непредвидени обстоятелства е на база несъществуващи такива, а се основава на усмотрението на кмета, което противоречи на целите на предвидената хипотеза и крие риск от неоснователна загуба на учебно време. Досегашната практика показва, че съществуващото законово правомощие на кметовете да реализират административно-наказателна отговорност, не се

				упражнява. Предоставянето й на директорите ще доведе до по-голяма оперативност и по-ясна отговорност и ангажираност.
		II. II. ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ВКЛЮЧВАНЕ НА НОВИ ИЗМЕНЕНИЯ И ДОПЪЛНЕНИЯ След проведена среща с министъра на образованието и науката и организирани в рамките на две заседания дискусии в Управителния съвет на НСОРБ, настояваме в проекта да бъдат включени текстове за: • **Създаване на условия за поетапна промяна в системата на делегираните бюджети, чрез осигуряване на условия за апробиране на нови модели за финансиране на образователните институции в пилотни общини.** Практиката показа, че регламентираното в закона разпределение основно на база брой ученици не само не доведе до положителни промени, но и стана причина за недобри практики като „кражба“ на ученици, занижаване на изискванията, невписване на отсъствия и т.н. Поради демографския срив и намаляването на броя на децата, училищата в малките населени места са обречени на ниски бюджети, което е една от причините за влошаване качеството на образованието и е заплаха за тяхното съществуване. В допълнение, многобройни средства с целеви характер, които се предоставят на училищата чрез общинските бюджети, превърнаха общините в обикновени „разплащателни“ каси. Крайно време е този подход да бъде преосмислен – значителните допълнителни ресурси, които ежегодно се осигуряват за системата не доведоха до повишаване на качеството на обучителния процес, а по-скоро до ежегодно увеличаващи се преходни остатъци на училищата. Както нееднократно сме имали възможност да коментираме с различните ръководни състави на Министерство на образованието и науката, считаме, че финансирането на образователните институции трябва да бъде пряко обвързано с обективни стандарти за качество,	Приема се за сведение	Предложенията не засягат текстове от ЗПУО, подложени за обществено обсъждане

		с ясно измерими показатели за резултат. При наличието на стандарти за качество, които държавата изисква от всяко училище, би било разумно консолидиране на средствата за образование на ниво община и тя, в диалог с директорите, родителите и бизнеса, да решава за какви дейности и какъв ресурс да бъде определен за всяка образователна институция. **НСОРБ изразява готовност да подпише Споразумение с МОН за реализация на пилотен проект в няколко различни по мащаб общини за апробиране на подобен механизъм**; • **Създаване на правни възможности за въвеждане на мандатност на директорите на училища**. Ограничените възможности за освобождаване на директорите на общински училища, създадоха статута на „вечни“ директори. Считаме за наложително да се въведе мандат с разумна продължителност, след чието изтичане директорът да подлежи на атестация и в зависимост от резултатите да бъде преназначен или освободен. По този начин ще се повиши мотивацията за работа на директорите, ще се насърчи стремежа им за повишаване на резултатите и ще се даде възможност за привличане на добри образователни мениджъри. И обратно, системата ще може безпроблемно да се освободи от директори, които доказано неефективно управляват поверените им образователни институции. Оставаме отворени за обсъждане и на други подходящи варианти; • **Отпадане на всички ограничения за използване от общините на сградите на закритите училища**. Поставените в ЗПУО ограничения „изпъстриха“ нашите села (а вече и градове) с изоставени и рушащи се сгради, за чиято охрана общините отделят не малко средства. Тромавите процедури по доказване „липсата на обществена потребност“ и промяна в предназначението на сградите, не позволяват на общините ефективно да управляват собствеността си в полза на своите граждани. Поради това настояваме, общините да получат право да се разпореждат със сградите на закритите	Приема се за сведение Приема се за сведение	Предложенията не засягат текстове от ЗПУО, подложени за обществено обсъждане Предложенията не засягат текстове от ЗПУО, подложени за обществено обсъждане

		училища по общия ред, регламентиран в Закона за общинската собственост. Уверени сме, че МОН ще се отнесе с необходимата отговорност към направените от нас предложения и ще направи необходимите решителни крачки към осигуряване на по-добро образование за българските деца. Запазваме си правото за внасяне на допълнителни предложения както в рамките на общественото обсъждане, така и в хода на обсъждане на законопроекта от 51-то Народно събрание.		
415.	Ноу-хау център за алтернативни грижи за деца, Нов Български Университет Антоанета Матеева Галина Маркова Илко Йорданов Росица Богалинска-Петрова info@knowhowcentre.org Система за документооборот „ЕВЕНТИС“ – вх. № 18-233/18.06.2025 г.	Обръщаме се към Вас в качеството си на членове на постоянната Междуведомствена работна група за планиране и координиране на политиките за ранно детско развитие (ПМРГ), определена със Заповед № Р-191 от 13.10.2023 г. на Министър-председателя на Република България. В хода на своята работа членове на ПМРГ разработиха планови и аналитични документи, както и проекти на документи за стратегически и нормативни промени в областта на политиките за ранно детско развитие. В резултат на дейността на ПМРГ миналата година Министерският съвет прие първия стратегически документ в страната в сферата на ранното детско развитие – Годишен план за насърчаване на ранното детско развитие 2024. Вярваме, че тези разработки имат потенциал да обогатят предложените от МОН промени в ЗПУО, публикувани за обществено обсъждане на 23 май 2025 г., в частта им, отнасяща се до ранното детско развитие. Убедени сме, че съгласуваните в рамките на ПМРГ предложения за обхватни промени могат да допринесат за осъществяване на единна и цялостна политика за развитие на децата на България във възрастовата група от 0 до 7 години. Ето защо се обръщаме към Вас с молба и предложение в най-кратки срокове да разгледате възможността за създаване на организация от страна на МОН за оползотворяване на наличния потенциал и ангажираността и професионализма на членовете на ПМРГ чрез свикване на заседание на ПМРГ за обсъждане на ЗИД за ЗПУО и/или	Приема се за сведение	Предложенията не засягат текстове от ЗПУО, подложени за обществено обсъждане

		провеждане на задълбочена експертна дискусия между ПМРГ и екипа на ръководеното от Вас министерство, посветена на визията за политиките за ранното детско развитие и свързаните с него предлагани законови изменения. Вярваме, че значимостта на интегрираните политики за ранно детско развитие, включващо физическото, езиковото, духовно-нравственото, социалното, емоционалното и творческото развитие на децата от раждането им до постъпването им в първи клас, определени като приоритетни в програмата на правителството и МОН, налагат приемане на цялостна концепция за нормативни промени в тази сфера, въз основа на която да бъдат разработени актуални предложения за изменения и допълнения на ЗПУО. Убедени сме, че предлаганото от нас активно включване на членове на ПМРГ чрез предложените формати за дискусии, които МОН да организира преди изтичане на обявения краен срок за обществено обсъждане на ЗИД на ЗПУО, ще допринесе за качеството и дълбочината на общественото обсъждане.		
41 6.	Росица Тенева Георгиева r.t.georgieva@gmail.com 18 юни 2025 г. 12.47 ч. Система за документооборот „ЕВЕНТИС“ – вх. № 94-3805/18.06.2025 г. вх. № 0103-296/19.06.2025 г. Портал за обществени	Моля, да се запознаете с моето възражение във връзка с “Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование“ от дата 23.05.2025 г. , в частност промяната на чл.107 . Като родител на ученичка със СОП категорично възразявам срещу предложената промяна на чл.107, а именно: „Чл. 107. (1) Формата на обучение се избира от ученика при условията на чл. 12, ал. 2, а за ученици със специални образователни потребности – от екипа за подкрепа за личностно развитие, при спазване изискванията на този закон. Мотиви: За така предложената промяна липсват мотиви и оценка на въздействието ѝ. Моля, вносителя на съответната промяна да отговори на въпросите ми изложени по-долу. Съгласно **“ЗАКОНА ЗА ЛИЦАТА И СЕМЕЙСТВОТО”**	Приема се частично	Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния

	консултации, 18 юни 2025 г.	т. 3. Лицата, които не са навършили 14-годишна възраст, са малолетни. Вместо тях и от тяхно име правни действия извършват техните законнипредставители - родители или настойници. т. 4. Лицата от 14 години до навършване на 18-годишна възраст са непълнолетни. Те извършват правни действия със съгласието на техните родители или попечители, но те могат сами да сключват обикновени дребни сделки за задоволяване на текущите им нужди и да разполагат с това, което са придобили със своя труд. **На какво правно основание родителите/настойниците/попечителите на деца със СОП се планира да бъдем изключени от избора на формата на обучение и това наше право се прехвърля на ЕПЛР назначен(да се има предвид финансово зависим) в повечето случаи от Директора на съответното училище?** **Кой носи отговорност и се бори с евентуалните негативни последици от едно такова решение, взето недобросъвестно , необективно или поради липсата на компетентност?** **Как се елиминират факторите - предубеденост на учителя спрямо ученици със СОП и евентуален натиска от Директора върху ЕПЛР , за да вземе решение, с което родителя/настойник/попечител не е съгласен?** **По какъв начин ще се отчита фактора, че членовете на ЕПЛР и учителите не винаги могат да предразположат и да имат коректно отношение към всяко дете(със СОП и без СОП)?** **Ако промяната въпреки всичко се приеме и не сме съгласни с решението на ЕПЛР по какъв начин родителя/настойник/попечител ще може да обжалва преди да влезе в сила съответното решение на ЕПЛР?** **Кой защитава интереса на ученика, предвид, че всички участници в процеса са назначени от Директора и са финансово зависими от него. Същите изготвят необходимите документи за**		регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование (РЦППО) относно определянето на формата на обучение.

		съответното решение и на база същите документи се очаква РЦППО да вземе финално решение? Проблемите с реалното и ефективно приобщаване на децата със СОП не са напълно решени на ниво учители, ЕПЛР и ръководство, за да се отнема този избор от родител/попечител/настойник на ученик със СОП. Липсва обективност , прозрачност и родителя/попечител/настойник е единствения, който е запознат със спецификите на детето си, със силните и слабите му страни. Родителя е този, който при едни неблагоприятни последици от целия образователен процес понася отговорност, осигурява допълнителна подкрепа извън училището, и би желал да участва в процеса на самоподготовка на ученика с цел превенция на обучителните затруднения. Давам за пример реален случай с моята дъщеря - ученичка със СОП от изминалата 2023/2024 учебна година с входящ номер на жалба в МОН: №94-6054/21.10.2024г. Учител в последния момент, в края на 10-ти клас решава да остави двойки за годината по два предмета на дъщеря ми. С това свое си действие същия реално блокира успешното завършване на първи гимназиален етап. Този учител е новопостъпил в училището за тази учебна година(2023/2024г.), информиран е, че дъщеря ми е ученичка със СОП и има определен ЕПЛР. През учебната година имах общо три регулярни срещи с ЕПЛР , като само на последната когато учителката вече беше решила да остави двойки, ЕПЛР взе отношение и предложи през следващата учебна година да премине на обучение на индивидуална учебна програма (оценяване с качествени оценки съгласно чл. 9 ал. 8 от НАРЕДБА № 11 ОТ 1 СЕПТЕМВРИ 2016 Г. ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО НА УЧЕНИЦИТЕ) .Ако не се съглася същата отива на поправителни изпита. От така протеклите събития извода ми е, че ЕПЛР едва ли не чака срещата на края на годината, на която след като учителя каже, че детето не покрива минимум по ДОС (който също не бе ясено	Приема се частично	В Законопроекта е предложена промяна в чл. 95, ал. 1, т. 1 и в ал. 7, която е насочена към ограничаване на индивидуалните учебни програми при ученици със специални образователни потребности. Регионалният екип към РЦПППО не се произнася по документи, а извършва повторна функционална оценка на ученика.

		регламентиран в самото начало на учебната година за всички ученици) и единственото, което предлага е преминаване на индивидуална програма през следващата учебна година за съответните предмети. Нормативната уредба дава много възможности на ЕПЛР, с които да бъдат избегнати подобни проблеми или да се работи по овладяването им в дневна форма на обучение и на количествени оценки. Защо ЕПЛР, не е реагирал по-рано? Дали учителя не му е сигнализирал на време, дали ЕПЛР не е имал физическата и времева възможност да реагира? **Със сигурност има причина, но защо избират лесния вариант - индивидуална учебна програма?** Учителя е нов за тази учебна година, не е отчетен факта от ЕПЛР, че той може да няма физическото време и възможност да определи в действителност дали дъщеря ми не може или й трябва повече време, за да се справи. ЕПЛР не отчита факта, че следващата година, учителя може да бъде друг, да е по добър, предразполагащ и реално ученичката да покрива съответния минимум. Друг е въпроса, че този минимум по ДОС стана като еднорога, само чувам за него, но така й не ми бе предоствен. След проверка от РУО ми бе върнат отговор с изх. номер: № РУО1-40878/29.11.2024г. ,който бе още по-притеснителен тъй като съдържаше твърдения на ЕПЛР от доклади , за които аз не съм информирана реално. Копие от план за подкрепа, предложения или протокол от някои от трите срещи не съм получавала, което ме кара да предполагам, че нещо може удобно да е дописано или променено като е запазен входящия номер в училищната документация. Споменава се отсъствие на интерес , неизпълнение на поставени задачи в клас и домашни, неща с които категорично не съм съгласна. Тоест излиза, че те могат да си пишат и казват каквото им е удобно и техния доклад се приема за истина. И тук идва проблема, този/тези доклад/доклади ще са базата на която ще стъпи и едно евентуално решение на ЕПЛР за промяна на формата на обучение, ако му се прехвърли това право.	Не се приема	

		Предложението финалната дума да е на РЦПППО също не е добре измислено предвид, че същите биха взели отношение единствено и само по документи изготвени от същия този ЕПЛР, учителите и ръководството на съответното училище. Като цяло от РУО не са разбрали същността на жалбата, интерпретацията им на комуникацията ми с учителя в частта, в която я запознавам със силните и слаби страни на дъщеря ми, очакванията ми относно работата на консултанта преди реалното започване на изпит също изключително много ме притесни. През цялото време фокуса е върху мен и това, което според тях искам, без да се споменат наредбите и закона, които съм посочила като евентуални нарушения спрямо дъщеря ми. След като ЕПЛР не успя да се мотивира солидно, не успя да изложи с какво ще се подобри образованието за дъщеря ми с предлаганата от тях промяна, познавайки възможностите на дъщеря ми и след консултация с всички външни специалисти и педагози включени в процеса на подкрепа извън училище, не се съгласих и преминахме към поправителните изпити. За първата поправителна сесия, ресурсния учител, който цяла година работи с нея беше пуснат в отпуска и не участва.За втората нямам информация, за третата според дъщеря ми консултант не е влезнал. Предвид, че за 2023/2024 учебна година на дъщеря ми е осигурено ресурсно подпомагане, логопед и психолог, също така нормативната уредба дава механизмите и инструментариума да бъдат предложени способи и методика за преодоляване на очевидно възникналите от втория срок на 10-ти клас обучителните затруднения, ЕПЛР не го прави. Единственото което е направило да изготви доклади и да изиска такива от учителите , чиято единствена цел е да бъде изведена на индивидуална учебна програма.		

		Индивидуалната учебна програма сама по-себе си ще доведе до комбинирана форма на обучение, ще лиши ученичка, която е интегрирана и приобщена от достъпа й до съучениците й, като всъщото време ще трябва да работи с учител, който в нашия случай и в последствие разбирам, че той е предубеден, и за него тези деца не могат и никога няма да могат(през същата учебна година е оставила още едно дете със СОП от 9-ти клас и друго от 11-ти клас на поправителни изпити). Опита ни в годините показва, че дъщеря ми може да бъде обучена и да постига същата успеваемост като всяко друго дете/ученик без СОП за Среден “3” ако се обучава и оценява в дневна форма, ако аз като родител получавам адекватна обратна връзка от съответния учител, за да се подготвя регулярно. Индивидуалната учебна програмна за деца със СОП не води до качествено образование за тях когато е избрана без да се приложат всички предвидени мерки за преодоляване на обучителните затруднения в дневна форма и на количествени оценки. Индивидуалната учебна програма за деца СОП трябва да е много краен избор, защото при нея учителя се освобождава от отговорността да изисква и да обучава, той може да напише “среща затруднения” когато има обективни причини и може да си измисли “справя се” когато детето няма обективни причини да не се справи. Имам непотвърдена информация, че се поставят цели, които ученика със СОП вече е постигнал, за да може да се отчете успешна дейност. С други думи: липсва механизъм за проследимост от родителя и оценка на качеството на преподаване/контакт на ученика с учителя, ресурсния, логопеда и психолога. Реално индивидуалната учебна програма за ученици със СОП като дъщеря ми би превърнала училището в полудневна или почасова забавачка, а тя няма нужда от това. Същата води до “премахването” на всяко неудобно дете, с което няма желание или капацитет да се работи.		

		Дъщеря ми премина през общо 6 бр. изпити 3 - БЕЛ и 3 - БЕЛ-ИУЧ, за съжаление не успя , защото учителя очаква от нея за поправителния да знае всичко за тройка! (Тройки, същия този учител е писал на ученици без СОП за в пъти по-малко материал в края на учебната година и не ги е оставил на поправителен). Няма анализ от учителя на работата й след всяко явяване на изпит от поправителната сесия, няма обратна връзка върху какво да се упражнява. Няма допълнителни обучителни часове(според наредбата за приобщаващо образование, които се дават от ЕПЛР през лятото) със същия този учител, който на последната среща твърдеше, че иска да работи индивидуално с дъщеря ми. На мен не ми бяха предоставени копия на изпитните работи, за да разберем къде е слабото й място и ангажираната външна подкрепа от мен като родител и други специалисти също да се включи. И така продължи в 11-ти клас с два изпита от 10-ти, без завършен първи гимназиален етап. Не пуснах заявление за ресурсен, логопед и психолог тъй като се оказва, че при обучителни затруднения те не помагат и няма смисъл от тях. В началото на учебната 2024/2025 г. непосредствено след третата поправителна сесия, бях поканена на среща с членовете на ЕПЛР от учебната 2023/2024г., там бях запозната с правно становище изготвено от тях до Директора за преминаване на дъщеря ми към индивидуална учебна програма на обучение. Същия този ЕПЛР, не направи правно становище, когато дъщеря ми имаше нужда от допълнителни обучителни часове през втория срок за 10-ти клас и през лятото за поправителните изпити до Директора, за да й бъдат предоставени. Защо? Чий интерес защитава ЕПЛР? Приемайки тази промяна на чл. 107 не се ли дава възможност за груби злоупотреби с качеството на образование, интеграция и приобщаване на деца със СОП? Целта не е ли да се гарантират едни пари в бюджета на училището? Нека разгледаме в следната хипотеза, финансовия въпрос произлизащ от промяната на формата на обучение, като към днешна	Приема се за сведение	Не съдържа конкретни предложения, свързани със Законопроекта

		дата според действащия текст на чл. 107 , ЕПЛР само предлага, не взема решение, нека също така се има предвид, че информацията(Решението на Министерски съвет, ЗПУО и Наредбата за финансиране) не е официално потвърдена и е взета от публично достъпни места в интернет: Съгласно , чл. 282 от ЗПУО, Наредбата за финансиране на институциите в системата на предучилищното и училищно образование и Министерски Съвет - Р Е Ш Е Н И Е № 868 от 16 декември 2024 година ЗА ПРИЕМАНЕ НА СТАНДАРТИ ЗА ДЕЛЕГИРАНИТЕ ОТ ДЪРЖАВАТА ДЕЙНОСТИ С НАТУРАЛНИ И СТОЙНОСТНИ ПОКАЗАТЕЛИ ПРЕЗ 2025 Г., Приложение 4, III. Функция „Образование” , стандартите определени за различните форми свързани с ученици със СОП са следните: **Приход към училищния бюджет за ученик без СОП: - 3 446 лв.** Стандарт за ученик в паралелка в неспециализирано училище, без професионална гимназии - **3 446 лв**. Учител пише доклад, че еди си кое дете има обучителни затруднения и трябва да му се направи оценка на индивидуалните потребности. Приемаме, че родителя се съгласява,детето се определя като СОП минава се цялата процедура и родителя пуска заявление за ресурсен, логопед и психолог. Ако детето е с ТЕЛК и е прието като СОП е още по-лесно. Директора определя състава на ЕПЛР. Приход към училищния бюджет за ученик със СОП и ресурсно подпомагане: - **11 604 лв.** Стандарт за ученик в паралелка в неспециализирано училище, без професионална гимназии - **3 446 лв.** Норматив за дете/ученик на ресурсно подпомагане - **7 191 лв.** Норматив за създаване условия за приобщаващо образование за дете/ученик на ресурсно подпомагане - **967 лв**. До тук за ученик с ресурсно подпомагане в училищния бюджет се очаква да постъпят – **3 446 + 7 191 + 967 = 11 604 лв.**		

		Ако се прехвърли правото на избор на формата на обучение на ЕПЛР, в който може да участва ресурсен, логопед , психолог и учители ще се гарантира постъпването на тази сума в училищния бюджет В един момент се установява, че ученика не покрива минималните изисквания по ДОС за един и/или повече предмети(това е много лесно особено след като детето е определено като СОП). ЕПЛР предлага на родителя , ученика да мине в комбинирана форма на обучение. Приемаме, че родителя се съгласява и избира тази форма. **Приход към училищния бюджет за ученик със СОП на ресурсно подпомагане в комбинирана форма на обучение: - 14 461 лв.** Стандарт за ученик в паралелка в неспециализирано училище, без професионална гимназии - **3 446 лв**. Норматив за дете/ученик на ресурсно подпомагане **- 7 191 лв.** Норматив за създаване условия за приобщаващо образование за дете/ученик на ресурсно подпомагане - **967 лв**. Допълващ стандарт за ученик в комбинирана форма на обучение - **2 857 лв**. До тук за ученик на ресурсно подпомагане в комбинирана форма на обучение в училищния бюджет се очаква да постъпят - **3 446 + 7 191 + 967 + 2 857 = 14 461 лв**. В един момент , например преминавайки от един етап на образованието в друг се установява, че ученика е по-добре да мине от комбинирана на изцяло индивидуална форма на обучение , ЕПЛР предлага на родителя, приемаме, че родителя се съгласява. **Приход към училищния бюджет за ученик със СОП на ресурсно подпомагане в индивидуална форма на обучение: - 17 969 лв.** Норматив за дете/ученик на ресурсно подпомагане - **7 191 лв.** Норматив за създаване условия за приобщаващо образование за дете/ученик на ресурсно подпомагане - **967 лв.** Стандарт за ученик в индивидуална форма на обучение - **9 811 лв.**		

		До тук за ученик на ресурсно подпомагане в индивидуална форма на обучение в училищния бюджет се очаква да постъпят - **7 191 + 967 + 9 811 = 17 969 лв.** В крайна сметка ученици, които не са със СОП, за тях държавата плаща в пъти по-малко, завършват с количествени оценки в дневна форма и имат възможност да вземат диплома. Ученици, които са със СОП , за тях държавата плаща в пъти повече, не посещават училище(или посещават частично), завършват с качествени оценки и нямат право да вземат диплома докато не валидират всички предмети през всичките години през които са били на качествени оценки по тях. Валидирането е изпит като поправителния, върху целия материал за съответните предмети за съответния клас. Съгласно чл. 257, ал.1 от ЗПУО директорът на училището е орган за управление и контрол на държавните и общинските институции в системата на предучилищното и училищното образование. Системата на делегирани бюджети концентрира изключително големи правомощия в ръцете на училищните директори, като те практически определят всички ключови параметри, свързани с дейността на училището. Ето само част от тези параметри които касаят финансовата обвързаност на ЕПЛР, учители и заместник директори с Директора. Правомощията на Директора: • определя числеността на персонала, индивидуалните възнаграждения и преподавателската натовареност • провежда конкурси за подбор, сключва и прекратява трудовите договори с педагогическите специалисти • сключва и прекратява трудовите договори с непедагогическите специалисти • планира и разработва училищния бюджет		

		• извършва промени по плана на приходите и разходите на училищния бюджет в т.ч. прехвърляне на средства между дейностите и бюджетните пера - в хода на изпълнението на училищния бюджет през годината. • определя броя на групите и паралелките, както и броя на учениците в тях съобразно нормите и стандартите, определени в подзаконовите нормативни актове – това е основа за изчисляване на приходите на училищата • определя размера на възнагражденията на педагогическия и непедагогическия персонал ЕПЛР, учителите и заместник директорите са назначени от Директора, т.е. те са финансово зависими от него. Хипотетично, Директора е наясно, че ако ЕПЛР промени формата от дневна в комбинирана/индивидуална на някое от децата със СОП, в най-добрия случай на всички или успее да вкара още деца/ученици в тази категория ще привлече пари в бюджета. Има недоказуеми начини това да се случи, хипотетично Директора успява да убеди, че е необходимо да се пишат двойки и забележки, за да се притискат и заблуждават родители да преминават на индивидуална учебна програма и съответно да се съгласят с промяна на формата на обучение. ЕПЛР, учители и заместник директори, може да не са съгласни с Директора, но какво могат да направят - или трябва да напуснат или да не направят това, което той/тя им казва(вербално без писмена заповед) и да бъдат освободени при първия възможен случай или пък ощетени спрямо други свои колеги, които са се съгласили да го направят, а най-лошото е да се налага да търпят арогантно и агресивно поведение от директор? Предвид, че нормативната уредба дава възможност след промяна на формата от дневна в комбинира, ЕПЛР да предложи връщането от комбинирана в дневна, само		

		информативно за град София, си направете статистика, колко ученици са преминали обратно от комбинирана форма в дневна и колко от комбинирана форма в индивидуална. Съгласно чл. 9 ал. 9 от НАРЕДБА № 11 ОТ 1 СЕПТЕМВРИ 2016 Г. ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО НА УЧЕНИЦИТЕ се дава възможност да се премине от качествено на количествено оценяване, каква статистика имаме по въпроса? **Дали промяната всъщност не води до влошаване на възможността за интеграция ,приобщаване и преодоляване на обучителните затруднения на учениците със СОП? Ами ако, училището няма интерес да загуби съответното финансиране и въобще не се работи в тази посока?** В тази хипотеза извода е , че ЕПЛР би защитавал интереса на учителя и училището - училището и учителя имат интерес детето да е на индивидуална учебна програма (качествени оценки) и индивидуална/комбинирана форма на обучение, защото: 1. Така се изважда от формулата за успеваемост, не може да се яви на ДЗИ , не се явява на НВО-та. 2. Промяната на формата от своя страна води до не влизане в часовете с класа (индивидуална форма) или посещаване само на някои от часовете (комбинирана форма) . Неудобните и нежелани деца/ученици в определени часове се премахват. 3. Извеждането в друга форма на обучение различна от дневната, позволява да се освободи още едно място в дневната форма , което да бъде запълнено, съответно и финансирано. 4. Сумите предвидени за училищния бюджет за дете/ученик със СОП в		

		индивидуалн/комбинирана форма са в пъти повече от дете ученик без СОП в дневна форма на количествени оценки. Изключително притеснително е как се наливат едни пари в бюджета на училището, в същото време детето/ученика не е там като всички останали и неговия успех се изключва от успеха на останалите от училището. Като заключение подкрепям аргументите и доводите на всички възразили срещу тази промяна в портала за Обществено обсъждане на Министерски Съвет		
417.	Д-р Анелия Андреева, Национален инспекторат по образованието Система за документооборот „ЕВЕНТИС“ – вх. № 0301-46/18.06.2025 г.	Във връзка с публикувания проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование Ви предоставям следното становище по компетентност. Националният инспекторат по образованието подкрепя предложението в **§ 127** за изпращането на доклад от началниците на регионалните управления на образование до директора на Националния инспекторат по образованието за оказаната методическа подкрепа. По този начин ще се осигури по-добрата координация между двете институции, по-добра подкрепа и своевременно проследяване на изпълнението на насоките и препоръките, дадени от инспектиращите екипи. Националният инспекторат по образованието подкрепя предложените промени в Закона за предучилищното и училищното образование, свързани с квалификацията на учителите и атестацията - **§ 106, § 107, § 109, § 110, § 111, § 112, § 115.** Индикаторът, с който измерваме в процеса на инспектиране ефективността на квалификационната дейност на педагогическите специалисти – т.е. целесъобразността на осъществените квалификации, е с ниска степен на изпълнение - 62,65%. Училищните екипи са концентрирани предимно върху организацията на квалификационната дейност, но не и върху нейната ефективност. Формалните изисквания за организирането на квалификационната дейност (съгласно Наредба 15 от 22 юли 2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и	Приема се за сведение	Направените предложения ще бъдат обсъдени при изменения и допълнения на ДОС, който урежда реда и условията за статута и професионалното развитие на педагогическите специалисти.

		другите педагогически специалисти) се спазват почти във всички училища, но провеждането на квалификационната дейност с реално прилагане на новото или усъвършенствано знание в педагогическите ситуации и учебни часове е оценено от инспектиращите екипи със задоволителна оценка (38% степен на изпълнение). В изключително нисък процент от наблюдаваните при инспекциите часове се открива използване на наученото от проведените обучения. Квалификациите, включени в регистъра, не изискват като резултати доказателства за прилагане на новите знания и умения в училищната практика, а директорите много рядко включват в контролната си дейност проверка именно на практическото отразяване в учебните часове. Сравнително често – в около 1/3 от инспектираните училище учителите споделят наученото с колегите си на специално организирани вътрешноучилищни обучения, но и резултатите от тази последваща дейност не се проследяват. Квалификационната дейност се планира и реализира от комисия за квалификационната дейност, която изготвя и отчет за резултатите от квалификациите, съгласно наредбата. Има разработени и утвърдени правила за участие на персонала в квалификационна дейност. Педагогическите специалисти споделят, че изборът на теми за квалификация става след проучване на тяхното мнение чрез анкета в края на учебната година. Избраните теми за квалификация много често не съответстват на спецификата на училището, например в училището има иновация, но квалификацията няма връзка с темата, или при наличие на голяма група ученици от уязвими групи или с образователни затруднения педагогическите специалисти не получават обучение, което да подпомогне процесите на приобщаване. При планирането не се вземат предвид резултатите от контролната дейност на директора и заместник-директорите, или установени при проверка от РУО индивидуални пропуски в работата на учителите. Планираната промяна, ако не се изпълнява формално, може много да подобри качеството на квалификационните дейности. Предложената промяна по отношение на атестирането - замяна с оценяване на труда, което ще се провежда всяка година, а не на всеки		

		4 години значително ще подобри изпълнението: първо, ежегодното оценяване на труда за т.н. „диференцирано възнаграждение“ е познат процес, той се случва във всички институции в системата от доста време; критериите са приети от системата, процедурата не е сложна. По-ясното откроряване на последиците след получаване на незадоволителна оценка много ще помогне на системата да се освободи от не справящите се специалисти, в т.ч. и директори. Ежегодното оценяване е напълно посилно за екипите на институциите в системата и вярвам, че ще се случва без особени сътресения. В тази връзка **ще е необходимо и актуализиране на професионалните профили на педагогическите специалисти**, за да отговарят по-добре на съвременните потребности на децата и учениците. Предложената промяна от **§ 116 до § 123** за създаване на информационна система към регистъра с квалификационните програми, чрез която да се наблюдават в реално време провежданите обучения, така и включване на рейтинг на квалификационните програми ще допринесе за по-добър контрол и повишаване на качеството на квалификационната дейност. Повишаване изискванията към съдържанието на програмата, т.е. да се одобряват програми, които съответстват на приоритетите на системата, още в етапа на вписване на програмата за обучение сериозно ще допринесе за подобряване резултата от дейността. Промяната ще помогне да се завиши контролът при провеждането на обученията (много често се заявява една тема, а реално в обучението се провежда друго). Мониторингът на квалификациите, който се провежда в момента, не е достатъчен – малко на брой проверки, не по същество. Ще бъде полезно, ако може да се наблюдава обучителният процес онлайн; много важно е **да се осигури проследяване прилагането на наученото, т.е. самите програми да не дават автоматично кредити, а след доказване на приложимост**. Националният инспекторат по образованието подкрепя предложените промени, които ще повлияят положително за		

		повишаване на качеството, предоставяно от училищата и детските градини. Становището е изпратено и на следните електронни адреси: n.tzekova@mon.bg, p.ivanova@mon.bg, e.kostadinova@mon.bg		
418.	Петя Иванова ivanova.lawconsult@gmail.com 18.06.2025 г., 17:05 ч. Електронна поща И Портал за обществени консултации, 18 юни 2025 г.	**По отношение на предложените промени в ЗПУО касаещи налагането на санкции и въвеждането и налагането на предупредителни мерки.** В т. 17 от Мотивите към Проекта на Закона за предучилищното и училищното образование (№ 454-01-51 от 21.11.2014 г., 43-то НС) е записано следното: *„17. Законопроектът предлага **съвременни подходи за управление на дисциплината**, основани на подкрепа, мотивиране и превенция. При работата с децата и с учениците институциите в системата на предучилищното и училищното образование основават дейността си на принципа на **позитивната дисциплина**, който се свързва с мерки и подходи, гарантиращи изслушване на детето и ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите.* *След изчерпването на останалите механизми за въздействие върху вътрешната мотивация и за преодоляване на проблемното поведение на учениците **може да се налагат и санкции като крайно решение**.“* I. В действащия към момента ЗПУО **липса легална дефиниция** на понятието *„проблемно поведение“*, което от своя страна предоставя неограничени възможности за различни интерпретации, широко тълкуване и прилагане на субективен подход в зависимост от личната преценка, мненията и възприятията на участниците в образователния процес - децата, учениците, учителите, директорите и другите педагогически специалисти, както и родителите.	Не се приема	Разделението между предупредителни мерки и санкции е насочено към осигуряване на гъвкава педагогическа среда и етапно и възпитателно въздействие

		II. Съгласно чл. 199, ал. 1 от действащия към момента ЗПУО: *„За неизпълнение на задълженията, определени в този закон, в нормативните актове по неговото прилагане и в правилника за дейността на училището, след изчерпване на останалите механизми за въздействие върху вътрешната мотивация и за преодоляване на проблемното поведение на учениците може да се налагат следните санкции:* *1. забележка;* *2. преместване в друга паралелка в същото училище;* *3. предупреждение за преместване в друго училище;* *4. преместване в друго училище;* *5. преместване от дневна форма в самостоятелна форма на обучение.“* **С предложените изменения и допълнения** в § 91. от Проекта на Закона за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование, **на практика се намалява броя на санкциите**, като същият се свежда до 3 (три), **при запазване на съществуващите и към настоящия момент такива** по чл. 199, ал. 1, т. 1, 2 и 5, **а останалите санкции** по чл. 199, ал. 1, т. 1 и 3 **се трансформират в т. нар. „предупредителни мерки“**, като към тях се добавя още 1 (една) „предупредителна мярка“, а именно - предупреждение за преместване в друга паралелка в същото училище. Освен това, в предложения Проект на Закона за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование изрично е посочено, че налагането на санкции може **(НО НЕ Е ЗАДЪЛЖИТЕЛНО)** да се предхожда от налагането на предупредителни мерки. **Този законодателен подход буди недоумение** на първо място по отношение на това какво точно се цели с така предложените изменения и допълнения на ЗПУО, в т.ч. и **кое е новото в случая**, а на второ място - по какъв начин и в какво точно се изразява прилагането на съвременни подходи за управление на дисциплината, основани на принципа на позитивната дисциплина, съобразно разписаното в т. 17 от Мотивите към Проекта на Закона за предучилищното и училищното образование (№ 454-01-		

		51 от 21.11.2014 г., 43-то НС). Налице е и известно недомислие с оглед разписаното в § 93. от Проекта на Закона за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование. **Недоумение също буди** предложената нова ал. 6 на чл. 199 от ЗПУО, а именно: *„(6) Когато ученикът с поведението си значително възпрепятства провеждането на дейностите в училището, той може да се отстрани от училище за срок не по-дълъг от 3 дни.“*. Тук възниква въпросът това вид санкция ли е или вид предупредителна мярка или пък е вид дивидент за учениците, които имат огромното желание да не посещават училище и прилагането на тази разпоредба от ЗПУО би могло да ги освободи от това задължение и да им осигури отсъствие по съвсем уважителни причини. Също така възниква и въпросът какво точно се разбира под формулировката *„…с поведението си значително възпрепятства провеждането на дейностите в училището…“,* респективно кой, на какъв принцип и въз основа на какви **обективни критерии** преценява дали и кога е налице поведение, което значително възпрепятства провеждането на дейностите в училище. Препоръчително е да се направи правен анализ по отношение на законосъобразността и целесъобразността на подобна разпоредба в контекста на чл. 53 от Конституцията на Република България.		
		III. При положение че се запази възприетия подход в Проекта на Закона за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование по отношение въвеждането на разграничение и налагането на санкции и/или предупредителни мерки, то считам за удачно да се направи и разграничение по отношение на възрастта на учениците, като се възприеме **диференциран подход съобразно възрастта**, а именно – **начален етап, прогимназиален етап и гимназиален етап**. Това предложение е продиктувано от обстоятелството, че учениците в начален и прогимназиален етап са силно податливи на негативни влияния от заобикалящата ги среда, респективно не винаги могат да управляват поведението си, да разбират свойството и значението на		

		извършеното от тях, както и да ръководят постъпките си. Същевременно обаче, **при прилагане на подходящи мерки** за формиране на умения за комуникация, контрол на импулсите, емоционална регулация, самоконтрол, както и на умения и навици, които им помагат да се справят с ежедневните предизвикателства и да развият своя потенциал, **учениците в начален и прогимназиален етап**, **чрез методи на убеждение а не на административна принуда**, биха могли **да променят трайно** своето поведение посредством усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите. Прилагането на подобни мерки, особено по отношение на ученици до 14-годишна възраст, в много по-голяма степен би допринесло за положителна промяна в поведението в дългосрочен план, отколкото налагането на санкции, които в допълнителна степен биха създали усещането за отхвърляне в тази специфична възраст. При всички положения, изграждането или развитието на съзнание и усещане за необходимостта от спазване на определени правила и норми, в дългосрочен план би имало много по-голям стабилитет от налагането на една или друга санкция и преместването в друго училище или паралелка. **С какво и по какъв начин последното помага за придобиване и развитие на умения и/или полезни навици**?!		
		IV. Съдебната практика на административните съдилища, в т.ч. и на Върховния административен съд показва, че към настоящия момент **масово не се спазва** разпоредбата на чл. 201, ал. 2 от действащия към момента ЗПУО. Санкции се налагат при неизяснена или частично изяснена фактическа обстановка, при липса на мотиви за налагане на санкция, при неотчитане или неправилно отчитане на вида и тежестта на нарушението, както и на възрастовите и личностни особености на ученика, при неправилно упражняване на оперативната самостоятелност, при превратно упражняване на власт. **Масово не се спазва** и изискването санкции да се налагат след изчерпване на останалите механизми за въздействие върху вътрешната мотивация и за преодоляване на проблемното		

		поведение на учениците. В този смисъл **е крайно необходимо** да се въведат ясни правила и критерии за налагане на предупредителни мерки, санкции и други такива, **които в максимална степен да ограничат възможността за прилагане на субективен подход** и да гарантират законните права и интереси на учениците и техните родители.		
		V. Във всички случаи, при налагане на санкции и/или предупредителни мерки е необходимо становище от психолог и/или педагогически съветник, което да отразява проблемното поведение, приложените механизми за въздействие върху вътрешната мотивация и за преодоляване на проблемното поведение, резултата от тях, отчетените възрастови и личностни особености на ученика.		
		VI. **Неразбираема е логиката и целта** на законодателното предложение съдържащо се в § 93. от Проекта на Закона за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование, а именно: *„Когато в рамките на една учебна година на ученика са наложени три предупредителни мерки, до края на учебната година той няма право да участва в мероприятия, изяви и дейности, извън обучението по учебен план.“*. **Каква е целта на това предложение и с какво то допринася за училищната среда и изпълнението на целите на действащия към момента ЗПУО?!**		
		VII. **Неразбираема е логиката и целта** на законодателното предложение съдържащо се в § 95. от Проекта на Закона за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование, а именно: *„Предупредителната мярка „забележка“ се налага от класния ръководител или всеки учител, който преподава на ученика, а всички останали предупредителни мерки - от директора.“*. Класният ръководител, както и съответните учители **разполагат с възможността** за вписване на отзиви или т. нар. похвали и забележки в електронния дневник. В не малка част от случаите отново е налице **субективен елемент** и пълна липса на възможност от страна на родителите на ученика да впишат коментар по съответния отзив. Нещо, което следва да се		

		промени, като се предостави такава възможност с оглед гарантиране на правата и защитата на интересите и на двете страни. Като родител мога да дам конкретни примери за вписани отзиви (забележки), които не отразяват правилно обективната истина, подкрепени с доказателствен материал. Що се отнася до налагането на предупредителни мерки от страна на класния ръководител и останалите учители възниква въпросът при какви обстоятелства и въз основа на какви обективни критерии се налага предупредителна мярка, кой и по какъв начин упражнява контрол върху този процес и как гарантира законосъобразността и целесъобразността на наложената предупредителна мярка, липсата на субективен елемент и т.н. Считам за неоспорим факт, че на една част от учителите им липсват способности и умения за преподаване и справяне с предизвикателствата в училищна среда, както и качества като устойчивост и самоконтрол. Също е факт, че определени учители не допускат предизвикателно поведение в своите часове и то без да им се налага да вписват отзиви или да налагат предупредителни мерки. Нарича се авторитет и считам, че това е посоката, в която следва да се върви! Освен това, с оглед обществената значимост на професията е необходима оценка за психологична пригодност, аналогична на приложимата за служителите на МВР. Налагането на предупредителна мярка „забележка“ от класния ръководител или всеки учител не може да се приеме, респективно да бъде част от механизмите за въздействие върху вътрешната мотивация и за преодоляване на проблемното поведение на учениците. Това въздействие би могло да се осъществи посредством откриване на първоизточника и целенасочената работа върху него.		
		VIII. **Неразбираема е логиката и целта** на законодателното предложение съдържащо се в § 95. от Проекта на Закона за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование, а именно: „*Изслушването се извършва от директора или оправомощено от него лице, а при необходимост - в присъствието на психолог или на педагогически съветник.“*. Кой и на какъв принцип определя тази необходимост – от една страна, а от		

		друга страна как се гарантира изпълнението на изискванията по чл. 201, ал. 2 от действащия към момента ЗПУО? Освен това, **масово не се спазва** разпоредбата на чл. 204, ал. 3 от действащия към момента ЗПУО, което може да се установи и по броя съдебни решения.		
		IX. Предложенията за облекчаване на режима по налагане на санкции и предупредителни мерки водят до повишаване степента на опасност от проява на субективизъм, неправилно упражняване на оперативна самостоятелност, злоупотреба със служебно положение, превратно упражняване на власт. Промяната в процедурата по оспорване на санкции и предупредителни мерки в полза на административния орган би довело до ограничаване правото на защита и до грубо нарушение на законни права и интереси, респективно до засягане на правната сфера на ученика. Освен това подобно предложение е в разрез с Конституцията на Република България и Европейска конвенция за правата на човека (ЕКПЧ). Оспорването по реда на АПК следва за се запази с цел осигуряване спазването на основни принципи като законност, съразмерност, истинност, безпристрастност и други. Осигуряването на комфорта на директора на училището, класния ръководител и учителите не може, а и не бива да бъде в ущърб на учениците и в нарушение на основни човешки права, свободи и законни интереси.		
		X. Налагането на санкции или аналогични на санкциите предупредителни мерки не решава проблемите на децата и не води до преодоляване на проблемното им поведение, а само до неговото потискане за определен период от време. В определени случаи, този вид ***„мотивация“*** дори води до задълбочаване на проблема, ескалация и конфронтация. Води дори до пълното отричане на училището като институция и създаването на усещане за липсата на място в него. В този ред на мисли е необходимо да се идентифицират причините за проявление на проблемно поведение и да се работи в посока тяхното преодоляване. С тези деца е необходимо да се работи в посока промяна на нагласи и възприятия, представяне на добрия пример, менторство, създаване на желание за		

		промяна в поведението и подкрепа за това, изграждане на ценности и морални устои. Тази превантивна дейност следва да се издигне в национален приоритет, като се ангажират всички заинтересовани страни и институции. Това са децата на България! Бъдещето на България! Като граждани на тази държава всеки от нас носи отговорност за тяхното изграждане и развитие като личности, които следва да заемат своето достойно място в гражданското общество. Механизмите за въздействие върху вътрешната мотивация и за преодоляване на проблемното поведение на учениците следва да се регламентират в нормативен акт, като ясно се очертаят тяхната рамка и цели.		
		XI. Преди извършване на подобни съществени изменения и допълнения в ЗПУО е необходимо да се направи анализ и да вземат предвид няколко много важни аспекта, а именно: • Колко санкции са наложени от влизане в сила на ЗПУО до настоящия момент? • Каква част от наложените санкции са оспорвани по административен или съдебен ред, респективно каква част от наложените санкции са изменени или отменени? • Какви са основанията и мотивите за изменение или за отмяна на наложените санкции, както по административен, така и по съдебен ред? • Кои са най-честите причини са налагане на санкции, считано от датата на влизане в сила на ЗПУО до настоящия момент? • Кои са най-често използваните похвати за въздействие върху вътрешната мотивация и за преодоляване на проблемното поведение на учениците, и какъв е техния резултат? • Какъв е ефекта от наложените санкции, считано от датата на влизане в сила на ЗПУО до настоящия момент? • Продиктувани ли са предложенията за изменение и допълнение на ЗПУО, в частта касаеща санкциите, от невъзможността на училището като институция да отговори на променящите се условия и потребности на учениците?		

		• Да се направи проучване и анализ на международния опит и добрите практики по отношение справянето с проблемното поведение и да се потърсят възможности за прилагане на част от тях в българската образователна система; • Да се идентифицират и анализират потенциалните рискове от предложените изменения и допълнения в ЗПУО.		
419.	доц. Жюстин Томс – преподавател, писател и граждански активист justine.toms@gmail.com 18 юни 2025 г. в 18:16:58 Електронна поща	По повод предложението за въвеждане на нов задължително-избираем предмет "Добродетели и религии" (с варианти: религия – православие, религия – ислям или добродетели/етика) изразявам острото си несъгласие с това предложение със следните мотиви: 1. Смесването на възпитание в добродетели и религиозно възпитание е подвеждащо: научният консенсус е, че няма сериозни доказателства за връзката на религиозното възпитание с по-високи нива на добродетелност. Нещо повече, статистика показва голяма степен на съвпадение на страните с ниска престъпност и страните с ниска степен на религиозност: от първите 30 страни с най-ниски нива на престъпност 16 са от страните с най-ниска религиозност и само 2 - от тези с най-висока религиозност. И обратното сред първите 30 страни с най-висока престъпност присъстват 8 от страните с най-висока религиозност и само 1 от страните с най-ниска религиозност. 2. Отношението към религията е една от най-чувствителните теми при самоидентификацията на всеки човек. Всяка религия приема и утвърждава правотата на собствената си доктрина като единствено вярната картина на света. Всички други гледни точки по презумпция се приемат за неверни, грешни и дори греховни. Разделянето на децата от най-ранна училищна възраст по религиозен признак е съществена предпоставка за напрежение и конфликти както между различните групи ученици, така и между техните родители. Училището не е подготвено да се справя с подобни конфликтни ситуации, което неизбежно ще води до ескалацията им, а това е най-малкото, от което всички имаме нужда. 3. Въпреки че предметът е заявен като задължително-избираем, образователната система не е в състояние да гарантира свободата на	Приема се за сведение	Предложеният нов учебен предмет добродетели и религии ще се изучава наред с останалите общообразователни учебни предмети, които формират характера на светското образование. Критическото мислене е меко умение, включено в ключовите компетентности, което се развива при обучението по всички учебни предмети. Чрез включването му в задължителните учебни часове не се отнема правото на родителите да възпитават децата си. Законопроектът отчита конституционно установените права в чл. 37, като се предоставя избор между алтернативни учебни програми за конфесионално или неконфесионално обучение. Съобразно свободно упражненото си право на вероизповедание или религиозни или атеистични възгледи учениците ще избират измежду вариантите на програми по учебния предмет.

		избор на ВСЯКО дете и неговото семейство. Нито училищата-мастодонти, нито малките селски училища имат ресурс да осигурят квалифицирани учители за 2-3 деца, ако техният избор се различава от избора на мнозинството ученици в училището. Това означава, че под прикритието на избираем предмет, деца ще бъдат задължавани да учат по програма, която е в разрез с разбиранията и избора на семейството. Такова посегателство върху свободата на съвестта е недопустимо в една правова европейска държава. В допълнение това ще доведе и до съдебни дела от страна на родителите - още един риск, с който училището трябва да се справя. 4. Въвеждането на предмет "Добродетели и религии" разбуни духовете в обществото още на ниво предложение и породи остри конфронтации между привържениците и противниците на предложението. Обществен консенсус по темата няма. Това означава, че въвеждането на подобен предмет ще породи силна съпротива и разделение в обществото, както и съмнения за скрити мотиви и намерения. Ролята на образователната система е да създава консенсусна картина за света, а не да всява раздори и противопоставяния. 5. И в момента учебната програма на учениците е претоварена, те са лишени от възможност да се движат и спортуват достатъчно и от достатъчно време да развиват талантите и интересите си по подходящ начин. Всичко това е сред съществените причини за агресията, предизвикателното поведение и антисоциалните прояви на децата. Въвеждането на още един допълнителен час натоварване няма да подобри, а ще влоши ситуацията. Като вземам предвид необходимостта от засилване ролята на училищното образование при формирането на добродетели и ценности у децата, предлагам: 1. Оттегляне на предложението за въвеждане на задължително-избираем предмет "Добродетели и религии" и свързаните с него промени в останалата част на ЗПУО. Предметът "Религия" да остане свободно-избираем, както досега и усилията на МОН да са насочени към осигуряване на възможност този избор да е реален.		Разделянето на децата в зависимост от алтернативната учебна програма не е принудително, а се основава на избора на учениците и техните родители.

		2. Проучване, избиране, адаптиране и пилотиране на утвърдени по света модели за развиване на социално-емоционалните умения на учениците и постепенно прилагане на тези модели във всички училища. Възпитанието в добродетели и ценности не става чрез преподаване, а чрез ежедневно практикуване и подкрепяща училищна среда. Ако все пак се върви към въвеждането на допълнителен специализиран предмет, то би следвало той да е неконфесионален, единен за всички ученици и да създава споделени ценности.		
420.	Ели Витанова elivitanova7@gmail.com 18 юни 2025 г. в 21:37:46 Електронна поща	Не съм съгласна с този нов предмет. В България училището е светско и не би трябвало да се изучава религия в него. Има достатъчно църкви където има неделни училища и се изучава религия. Ще се получи разделение на религиозна основа в училищата. А нали училището е за да сплотява и да няма разделение. А и не мисля ,че има достатъчно добре обучени кадри за да работят с токова малки деца . И откъде да сме сигурни,че ще се преподава точно това и няма да се използва в залитане в посока секти. А пък и децата от началните класове са много малки за да преценяват какво им се говори. Прилича и на промиване на мозъци . Не може да се връщаме назад ,когато светът върви напред. Вяра и възпитание в ценности се учи в семейството. И лично аз ,като баба не мисля ,че внуците ми трябва да изучават религия или предмет свързан с нея. И да добавя ,че съм вярваща .	Приема се за сведение	Законопроектът отчита конституционно установените права в чл. 37, като се предоставя избор между алтернативни учебни програми за конфесионално или неконфесионално обучение. Съобразно свободно упражненото си право на вероизповедание или религиозни или атеистични възгледи учениците ще избират измежду вариантите на програми по учебния предмет.
421.	проф. д-р Борислав Гаврилов Гаврилов , СУ "Св. Климент Охридски" (пенсионер) bgavrilov@abv.bg 19 юни 2025 7:56:01 Електронна поща	Като историк, университетски преподавател и дядо на четири внучета (две от които католици) изразявам острото си несъгласие с това предложение със следните мотиви: 1. Смесването на възпитание в добродетели и религиозно възпитание е подвеждащо: научният консенсус е, че няма сериозни доказателства за връзката на религиозното възпитание с по-високи нива на добродетелност. Нещо повече, статистика показва голяма степен на съвпадение на страните с ниска престъпност и страните с ниска степен на религиозност: от първите 30 страни с най-ниски нива на престъпност 16 са от страните с най-ниска религиозност и		Предложеният нов учебен предмет добродетели и религии ще се изучава наред с останалите общообразователни учебни предмети, които формират характера на светското образование. Критическото мислене е меко умение, включено в ключовите компетентности, което се развива при

		само 2 - от тези с най-висока религиозност. И обратното сред първите 30 страни с най-висока престъпност присъстват 8 от страните с най-висока религиозност и само 1 от страните с най-ниска религиозност. 2. Отношението към религията е една от най-чувствителните теми при самоидентификацията на всеки човек. Всяка религия приема и утвърждава правотата на собствената си доктрина като единствено вярната картина на света. Всички други гледни точки по презумпция се приемат за неверни, грешни и дори греховни. Разделянето на децата от най-ранна училищна възраст по религиозен признак е съществена предпоставка за напрежение и конфликти както между различните групи ученици, така и между техните родители. Училището не е подготвено да се справя с подобни конфликтни ситуации, което неизбежно ще води до ескалацията им, а това е най-малкото, от което всички имаме нужда. 3. Въпреки че предметът е заявен като задължително-избираем, образователната система не е в състояние да гарантира свободата на избор на ВСЯКО дете и неговото семейство. Нито училищата-мастодонти, нито малките селски училища имат ресурс да осигурят квалифицирани учители за 2-3 деца, ако техният избор се различава от избора на мнозинството ученици в училището. Това означава, че под прикритието на избираем предмет, деца ще бъдат задължавани да учат по програма, която е в разрез с разбиранията и избора на семейството. Такова посегателство върху свободата на съвестта е недопустимо в една правова европейска държава. В допълнение това ще доведе и до съдебни дела от страна на родителите - още един риск, с който училището трябва да се справя. 4. Въвеждането на предмет "Добродетели и религии" разбуни духовете в обществото още на ниво предложение и породи остри конфронтации между привържениците и противниците на предложението. Обществен консенсус по темата няма. Това означава, че въвеждането на подобен предмет ще породи силна съпротива и разделение в обществото, както и съмнения за скрити мотиви и намерения. Ролята на образователната система е да създава		обучението по всички учебни предмети. Чрез включването му в задължителните учебни часове не се отнема правото на родителите да възпитават децата си. Законопроектът отчита конституционно установените права в чл. 37, като се предоставя избор между алтернативни учебни програми за конфесионално или неконфесионално обучение. Съобразно свободно упражненото си право на вероизповедание или религиозни или атеистични възгледи учениците ще избират измежду вариантите на програми по учебния предмет. Разделянето на децата в зависимост от алтернативната учебна програма не е принудително, а се основава на избора на учениците и техните родители.

		консенсусна картина за света, а не да всява раздори и противопоставяния. 5. И в момента учебната програма на учениците е претоварена, те са лишени от възможност да се движат и спортуват достатъчно и от достатъчно време да развиват талантите и интересите си по подходящ начин. Всичко това е сред съществените причини за агресията, предизвикателното поведение и антисоциалните прояви на децата. Въвеждането на още един допълнителен час натоварване няма да подобри, а ще влоши ситуацията. Като вземам предвид необходимостта от засилване ролята на училищното образование при формирането на добродетели и ценности у децата, предлагам: 1. Оттегляне на предложението за въвеждане на задължително-избираем предмет "Добродетели и религии" и свързаните с него промени в останалата част на ЗПУО. Предметът "Религия" да остане свободно-избираем, както досега и усилията на МОН да са насочени към осигуряване на възможност този избор да е реален. 2. Проучване, избиране, адаптиране и пилотиране на утвърдени по света модели за развиване на социално-емоционалните умения на учениците и постепенно прилагане на тези модели във всички училища. Възпитанието в добродетели и ценности не става чрез преподаване, а чрез ежедневно практикуване и подкрепяща училищна среда. Ако все пак се върви към въвеждането на допълнителен специализиран предмет, то би следвало той да е неконфесионален, единен за всички ученици и да създава споделени ценности.		
422.	Здравко Минчев, учител ukashaka@abv.bg 19 юни 2025 г. в 7:46:59 Електронна поща	**Добродетели и религия** По повод предложението за въвеждане на нов задължително избираем предмет "Добродетели и религии" (с варианти: религия – православие, религия – ислям или добродетели/етика) изразявам острото си несъгласие с това предложение със следните мотиви:		Предложеният нов учебен предмет добродетели и религии ще се изучава наред с останалите общообразователни учебни предмети, които формират характера на светското образование.

		1. Смесването на възпитание в добродетели и религиозно възпитание е подвеждащо: научният консенсус е, че няма сериозни доказателства за връзката на религиозното възпитание с по-високи нива на добродетелност. Нещо повече, статистика показва голяма степен на съвпадение на страните с ниска престъпност и страните с ниска степен на религиозност: от първите 30 страни с най-ниски нива на престъпност 16 са от страните с най-ниска религиозност и само 2 - от тези с най-висока религиозност. И обратното сред първите 30 страни с най-висока престъпност присъстват 8 от страните с най-висока религиозност и само 1 от страните с най-ниска религиозност. 2. Отношението към религията е една от най-чувствителните теми при самоидентификацията на всеки човек. Всяка религия приема и утвърждава правотата на собствената си доктрина като единствено вярната картина на света. Всички други гледни точки по презумпция се приемат за неверни, грешни и дори греховни. Разделянето на децата от най-ранна училищна възраст по религиозен признак е съществена предпоставка за напрежение и конфликти както между различните групи ученици, така и между техните родители. Училището не е подготвено да се справя с подобни конфликтни ситуации, което неизбежно ще води до ескалацията им, а това е най-малкото, от което всички имаме нужда. 3. Въпреки че предметът е заявен като задължително-избираем, образователната система не е в състояние да гарантира свободата на избор на ВСЯКО дете и неговото семейство. Нито училищата-мастодонти, нито малките селски училища имат ресурс да осигурят квалифицирани учители за 2-3 деца, ако техният избор се различава от избора на мнозинството ученици в училището. Това означава, че под прикритието на избираем предмет, деца ще бъдат задължавани да учат по програма, която е в разрез с разбиранията и избора на семейството. Такова посегателство върху свободата на съвестта е недопустимо в една правова европейска държава. В допълнение това ще доведе и до съдебни дела от страна на родителите - още един риск, с който училището трябва да се справя.		Критическото мислене е меко умение, включено в ключовите компетентности, което се развива при обучението по всички учебни предмети. Чрез включването му в задължителните учебни часове не се отнема правото на родителите да възпитават децата си. Законопроектът отчита конституционно установените права в чл. 37, като се предоставя избор между алтернативни учебни програми за конфесионално или неконфесионално обучение. Съобразно свободно упражненото си право на вероизповедание или религиозни или атеистични възгледи учениците ще избират измежду вариантите на програми по учебния предмет. Разделянето на децата в зависимост от алтернативната учебна програма не е принудително, а се основава на избора на учениците и техните родители.

		4. Въвеждането на предмет "Добродетели и религии" разбуни духовете в обществото още на ниво предложение и породи остри конфронтации между привържениците и противниците на предложението. Обществен консенсус по темата няма. Това означава, че въвеждането на подобен предмет ще породи силна съпротива и разделение в обществото, както и съмнения за скрити мотиви и намерения. Ролята на образователната система е да създава консенсусна картина за света, а не да всява раздори и противопоставяния. 5. И в момента учебната програма на учениците е претоварена, те са лишени от възможност да се движат и спортуват достатъчно и от достатъчно време да развиват талантите и интересите си по подходящ начин. Всичко това е сред съществените причини за агресията, предизвикателното поведение и антисоциалните прояви на децата. Въвеждането на още един допълнителен час натоварване няма да подобри, а ще влоши ситуацията. Като вземам предвид необходимостта от засилване ролята на училищното образование при формирането на добродетели и ценности у децата, предлагам: 1. Оттегляне на предложението за въвеждане на задължително-избираем предмет "Добродетели и религии" и свързаните с него промени в останалата част на ЗПУО. Предметът "Религия" да остане свободно-избираем, както досега и усилията на МОН да са насочени към осигуряване на възможност този избор да е реален. 2. Проучване, избиране, адаптиране и пилотиране на утвърдени по света модели за развиване на социално-емоционалните умения на учениците и постепенно прилагане на тези модели във всички училища. Възпитанието в добродетели и ценности не става чрез преподаване, а чрез ежедневно практикуване и подкрепяща училищна среда. Ако все пак се върви към въвеждането на допълнителен специализиран предмет, то би следвало той да е неконфесионален, единен за всички ученици и да създава споделени ценности.		

423.	Мариана Петкова marianazl@abv.bg 18 юни 2025 г. в 23:43:20 Електронна поща	**Относно предложението за въвеждане на нов задължително-избираем предмет "Добродетели и религии** По повод предложението за въвеждане на нов задължително-избираем предмет "Добродетели и религии" (с варианти: религия – православие, религия – ислям или добродетели/етика) изразявам острото си несъгласие с това предложение със следните мотиви: 1. Смесването на възпитание в добродетели и религиозно възпитание е подвеждащо: научният консенсус е, че няма сериозни доказателства за връзката на религиозното възпитание с по-високи нива на добродетелност. Нещо повече, статистика показва голяма степен на съвпадение на страните с ниска престъпност и страните с ниска степен на религиозност: от първите 30 страни с най-ниски нива на престъпност 16 са от страните с най-ниска религиозност и само 2 - от тези с най-висока религиозност. И обратното сред първите 30 страни с най-висока престъпност присъстват 8 от страните с най-висока религиозност и само 1 от страните с най-ниска религиозност. 2. Отношението към религията е една от най-чувствителните теми при самоидентификацията на всеки човек. Всяка религия приема и утвърждава правотата на собствената си доктрина като единствено вярната картина на света. Всички други гледни точки по презумпция се приемат за неверни, грешни и дори греховни. Разделянето на децата от най-ранна училищна възраст по религиозен признак е съществена предпоставка за напрежение и конфликти както между различните групи ученици, така и между техните родители. Училището не е подготвено да се справя с подобни конфликтни ситуации, което неизбежно ще води до ескалацията им, а това е най-малкото, от което всички имаме нужда. 3. Въпреки че предметът е заявен като задължително-избираем, образователната система не е в състояние да гарантира свободата на избор на ВСЯКО дете и неговото семейство. Нито училищата-мастодонти, нито малките селски училища имат ресурс да осигурят квалифицирани учители за 2-3 деца, ако техният избор се различава		Предложеният нов учебен предмет добродетели и религии ще се изучава наред с останалите общообразователни учебни предмети, които формират характера на светското образование. Критическото мислене е меко умение, включено в ключовите компетентности, което се развива при обучението по всички учебни предмети. Чрез включването му в задължителните учебни часове не се отнема правото на родителите да възпитават децата си. Законопроектът отчита конституционно установените права в чл. 37, като се предоставя избор между алтернативни учебни програми за конфесионално или неконфесионално обучение. Съобразно свободно упражненото си право на вероизповедание или религиозни или атеистични възгледи учениците ще избират измежду вариантите на програми по учебния предмет. Разделянето на децата в зависимост от алтернативната учебна програма не е принудително, а се основава на избора на учениците и техните родители.

		от избора на мнозинството ученици в училището. Това означава, че под прикритието на избираем предмет, деца ще бъдат задължавани да учат по програма, която е в разрез с разбиранията и избора на семейството. Такова посегателство върху свободата на съвестта е недопустимо в една правова европейска държава. В допълнение това ще доведе и до съдебни дела от страна на родителите - още един риск, с който училището трябва да се справя. 4. Въвеждането на предмет "Добродетели и религии" разбуни духовете в обществото още на ниво предложение и породи остри конфронтации между привържениците и противниците на предложението. Обществен консенсус по темата няма. Това означава, че въвеждането на подобен предмет ще породи силна съпротива и разделение в обществото, както и съмнения за скрити мотиви и намерения. Ролята на образователната система е да създава консенсусна картина за света, а не да всява раздори и противопоставяния. 5. И в момента учебната програма на учениците е претоварена, те са лишени от възможност да се движат и спортуват достатъчно и от достатъчно време да развиват талантите и интересите си по подходящ начин. Всичко това е сред съществените причини за агресията, предизвикателното поведение и антисоциалните прояви на децата. Въвеждането на още един допълнителен час натоварване няма да подобри, а ще влоши ситуацията. Като вземам предвид необходимостта от засилване ролята на училищното образование при формирането на добродетели и ценности у децата, предлагам: 1. Оттегляне на предложението за въвеждане на задължително-избираем предмет "Добродетели и религии" и свързаните с него промени в останалата част на ЗПУО. Предметът "Религия" да остане свободно-избираем, както досега и усилията на МОН да са насочени към осигуряване на възможност този избор да е реален. 2. Проучване, избиране, адаптиране и пилотиране на утвърдени по света модели за развиване на социално-емоционалните умения на учениците и постепенно прилагане на тези модели във всички		

		училища. Възпитанието в добродетели и ценности не става чрез преподаване, а чрез ежедневно практикуване и подкрепяща училищна среда. Ако все пак се върви към въвеждането на допълнителен специализиран предмет, то би следвало той да е неконфесионален, единен за всички ученици и да създава споделени ценности.		
424.	Магдалена Гунчева mguncheva@gmail.com 19 юни 2025 г. в 9:28:10 Електронна поща	Бих искала да изкажа категорично несъгласие с частта от проекта на ЗИД на ЗПУО, регламентираща продължаването в гимназиален етап без ново кандидатстване след 7 клас на учениците в МГ и ПМГ, приети в тези училища от 5 клас. На първо място, считам, че това е дискриминация спрямо двете ми деца (завършващи 5 и 6 клас тази година), които няма да имат равна възможност и права да се борят за място в СМГ и НПМГ спрямо децата, учещи вече там, при заварено положение. На второ място, изразявам мнение, че липсата на приемен изпит за 8 клас в тези училища ще намали в значителна степен амбициите на децата, приети в МГ от 5 клас, и съответно - знанията и резултатите им на по-късен етап от тяхното образование. Моля становището ми да бъде взето предвид!	Не се приема	Дали е налице дискриминация се преценява с оглед действащи правни възможности. А и към момента е допустимо МГ и ПМГ да приемат в V клас. Учениците, кандидатстващи за приемане в 5. клас в МГ и ПМГ, и учениците, кандидатстващи за приемане в 8. клас в тези училища, не се състезават за едни и същи места. Това не поставя учениците в неравностойно положение, тъй като всички имат еднаква възможност да кандидатстват, както след 4. клас, така и след 7. клас.
425.	marinay 18 юни 2025 г. 15:36:19 ч. Портал за обществени консултации	**Предложените изменения ще имат негативно въздействие върху деца със СОП - 1 част** СТАНОВИЩЕ От името на сдружение “Нетипичен ум - СДВХ” относно проекта за изменение на Закона за предучилищното и училищното образование и по-специално чл. 117, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 206		**Не се приема по отношение на твърдението в т. 1**, че *„Предложените изменения ще имат негативно въздействие върху деца със СОП. Те въвеждат по-строга система от санкции и предупредителни мерки за*

		Предложените изменения ще имат негативно въздействие върху деца със СОП Те въвеждат по-строга система от санкции и предупредителни мерки за учениците, което поставя в неравностойно положение децата със специални образователни потребности (СОП), особено тези със синдром на дефицита на вниманието с хиперактивност (СДВХ) и други състояния на невронетипичност. ОСНОВНИ ПРОБЛЕМИ С ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ПРОМЕНИ 1. ДИСКРИМИНАЦИЯ НА ДЕЦА СЪС СДВХ И ДРУГИ СОП Предложените промени не отчитат специфичните потребности на децата със СДВХ, за които: - Саморегулацията на поведението е медицински установена трудност, а не съзнателен избор - Импулсивността и хиперактивността са симптоми, а не лошо възпитание - Социално-поведенческите умения се развиват по-бавно поради неврологични особености 2. НАУЧНА НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ НА САНКЦИОННИЯ ПОДХОД Съвременните изследвания в областта на педагогическата психология и неврологията ясно показват, че: - Санкциите са неефективни за деца със СДВХ: - Не водят до подобряване на саморегулацията - Увеличават стреса и тревожността - Влошават учебните резултати и социалната адаптация - Засилват негативното самовъзприятие Позитивните подходи са научно доказано ефективни: - Позитивното подкрепление води до устойчиви промени в поведението		*учениците, което поставя в неравностойно положение децата със специални образователни потребности (СОП), особено тези със синдром на дефицита на вниманието с хиперактивност (СДВХ) и други състояния на невронетипичност“.* **Не се приема по отношение на т. 3 и т. 4**, тъй като съгласно действащата разпоредба на чл. 200, ал. 5 от ЗПУО санкции не се налагат на ученици, когато поведението им е резултат от увреждане или нарушение на здравето, посочено в медицински документи, т.е. не се налагат на ученици със специални образователни потребности. Тази разпоредба остава в сила.

		- Структурираната среда и ясните очаквания подобряват функционирането - Индивидуализираните стратегии дават по-добри резултати 3. НАРУШЕНИЕ НА ПРАВАТА НА ДЕТЕТО Предложените мерки нарушават: - Правото на образование - чрез преместване и отстраняване от училище - Правото на недискриминация - поставяйки деца със СОП в неравностойно положение - Правото на подкрепа - фокусирайки се върху наказанието вместо върху помощта 4. КОНКРЕТНИ ВРЕДНИ ПОСЛЕДИЦИ ЗА ДЕЦА СЪС СДВХ Преместване в друга паралелка/училище: - Нарушава социалните връзки и адаптацията - Засилва чувството за отхвърляне и неуспех - Прекъсва терапевтичните и поддържащите отношения с педагози Преместване в самостоятелна форма на обучение: - Лишава детето от необходимата социална интеракция - Премахва структурата, която е ключова за деца със СДВХ - Прехвърля отговорността върху семейството без да оказва подкрепа Отстраняване от училище: - Създава травматичен опит - Нарушава континуитета в обучението - Стигматизира детето пред връстници и семейство 5. ПРАВНИ И ПРОЦЕДУРНИ ПРОБЛЕМИ Относно "предупредителните мерки" вместо забележки:	Не се приема	Разделението е насочено към осигуряване на гъвкава

		Правен аргумент: Преименуването на забележките в "предупредителни мерки" не променя тяхната правна същност като индивидуални административни актове по смисъла на АПК, които подлежат на съдебно обжалване Процедурен ефект: Промяната може да доведе до увеличаване на броя съдебни дела, тъй като родителите ще бъдат принудени да обжалват всяка забележка поради кумулативния им ефект и отражението им върху достъпа на детето до занимания, които не са част от учебния план, но важни за развитието му Относно отстраняването "до три дни": Съизмеримост: Необходимо е да се провери дали предложеният срок от три дни е съизмерим дълъг спрямо провинението Нежелани ефекти: Мярката може да бъде използвана за злоупотреба от ученици с цел избягване от учебни задължения		педагогическа среда и етапно и възпитателно въздействие
426.	marinay 18 юни 2025 г. 15:37:07 ч. Портал за обществени консултации	**Предложените изменения ще имат негативно въздействие върху деца със СОП - 2 част** 6. КОНСТИТУЦИОННИ НАРУШЕНИЯ И ПЕДАГОГИЧЕСКА ЦЕЛЕСЪОБРАЗНОСТ Относно ограничаването на достъпа до извънкласни дейности: Конституционен аргумент: Ограничаването на достъпа до допълнителни и извънкласни дейности засяга конституционното право на образование Научна обоснованост:: Съществуват доказателства от български проект "Твоят час" (2016-2018) и международни изследвания (Eccles & Barber, 1999; Fredricks & Eccles, 2010), че участието в извънкласни	Не се приема	Отговорът на въпроса дали правото на образование включва и мероприятия, изяви и дейности на училището, извън обучението по учебен план не е еднозначен. Отговорността при неправомерно поведение е свързана именно с понасяне на неблагоприятни правни последици. **У**чениците с поведенчески проблеми са част от учениците със специални образователни потребности, за които достъпът до занимания не е ограничен.

		дейности подобрява поведението и социалните умения на учениците, включително тези с проблемно поведение Педагогическа целесъобразност: Изключването от такива дейности противоречи на установените методи за работа с деца с поведенчески проблеми Относно оценяването на "поведението": Липса на стандарти: Не са дефинирани ясни критерии за оценяване на "социално-поведенческите умения" Компетентност: Учителите нямат специализирана подготовка в областта на поведенческата психология за провеждане на такова оценяване Противоречие: Въвеждането на поведенческа оценка в учебните предмети противоречи на принципа за ясни предварително комуникирани критерии за оценяване 7. СПЕЦИФИЧНИ ПРОБЛЕМИ ЗА ДЕЦА СЪС СОП Неяснота относно специализираната подкрепа: Не е ясно как предложените мерките ще засегнат достъпа на децата със СОП до специализирана подкрепа (психолог, ресурсен учител, ерготерапевт), която не е част от учебния план, но е критично важна за тяхното развитие и адаптация. 8. ЛИПСА НА АЛТЕРНАТИВНИ ПОДХОДИ - Предложените промени не предвиждат: - Индивидуални планове за подкрепа - Работа с мултидисциплинарни екипи - Обучение на педагози за работа с деца със СОП - Ресурси за позитивни интервенции ПРЕПОРЪКИ		Санкциите не засягат учениците със специални образователни потребности и в този смисъл нямат отношение към предоставяната допълнителна подкрепа, нито изискват алтернативни подходи.

		1. ПРЕОСМИСЛЯНЕ НА ПОДХОДА - Замяна на санкционния модел с подкрепящ и развиващ подход - Фокус върху превенцията вместо върху наказанието - Въвеждане на индивидуални планове за поведенческа подкрепа 2. СПЕЦИФИЧНИ РАЗПОРЕДБИ ЗА ДЕЦА СЪС СОП - Задължително медико-педагогическо оценяване преди налагане на мерки - Изключения от санкции за поведение, свързано с диагностицирани състояния - Алтернативни мерки - терапия, консултиране, допълнителна подкрепа 3. ОБУЧЕНИЕ И РЕСУРСИ - Задължително обучение на педагози за работа с деца със СОП - Мултидисциплинарни екипи в училищата - Ресурси за позитивни интервенции и поведенческа подкрепа 4. СИСТЕМНИ ПРЕПОРЪКИ Периодична психологическа оценка: Необходимост от въвеждане на периодична психологическа оценка на педагогическите специалисти с цел осигуряване на подходяща работна среда и превенция на професионално прегаряне 5. ПРАВНИ ГАРАНЦИИ - Ясни процедури за защита на правата на деца със СОП - Право на жалба и преразглеждане на решения - Мониторинг на прилагането на мерките ЗАКЛЮЧЕНИЕ Предложените промени в ЗПУО противоречат на: - Съвременните научни знания за детското развитие - Международните стандарти за правата на детето - Принципите на инклузивното образование		

		Призоваваме МОН да преосмисли предложените промени и да разработи подход, който: - Подкрепя всички деца в тяхното развитие - Зачита индивидуалните потребности - Прилага научно обосновани методи - Гарантира правото на качествено образование за всички Независимо от разписаните на хартия мерки за подкрепа и въздействие, всички знаем истината, а тя е, че те не работят, защото огромното мнозинство от педагозите нямат подготовката за това, а нерядко нямат и вътрешната вяра в това, че има деца, които са различни, без да го искат; и нямат моралното убеждение в ценността и ефекта на приобщаващото образование. Докато не се повиши ефективността и качеството на същото, прилагането на рестриктивни методи и отнемането на права е поставяне на каруцата пред коня. То дава път за лесно премахване на деца, когато няма желание да се работи с тях. Така се забравя, че образованието трябва да бъде мост към успеха, а не бариера за децата, които имат най-голяма нужда от подкрепа.		
427.	georgim 18 юни 2025 г. 16:26:52 ч. Портал за обществени консултации	**Ето още един нагледен пример за нуждата от мобилни телефони в клас** Как щеше без мобилен телефон това дете да защити правата си от престъпника, който обижда, нанася телесни повреди и гони ученици от клас "защото така"? https://www.facebook.com/100063504634713/videos/567800283058998/?__cft__[0]=AZUPYdy-TnNTDx1XTVSQRPdIlnogpk3fDFWsJvs--LE01RAFsm0hWD7PHjM5ZFzD7bI9h9mfKTbMzXGQRItJIwaRGEP6_GddNOAjCa4TcFhgtUJVt-MJoUl2YlM5v8Zxlm64ixrLH0_848d9kAEW3qlD9Lm8OdVguabL4Cy	Не се приема	Изследвания на ОИСР показват, че учениците у нас използват значително повече от своите връстници в останалите страни телефоните за цели, различни от образователните, което води до дългосрочни негативни последици.

		H81hsyqaL0gf5dv_5mJB4NH6NfzL-y_MHRo15SpqLupSdPKFI&__tn__=%2CO%2CP-R		
428.	BIA_bg 18 юни 2025 г. 16:48:39 ч. Портал за обществени консултации	**Становище на БСК** Във връзка с публикуваните за обществено обсъждане промени в Закона за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), Българската стопанска камара (БСК) приветства амбициите на Министерството на образованието и науката (МОН) за реформиране и модернизиране на българското образование, в съответствие с определени принципи и основни цели, и чрез изпълнение на национални политики, в успешно партньорство между институциите, родителите, социалните партньори и бизнеса. Във връзка с това в настоящото становище представяме нашите коментари и предложения. **КОМЕНТАРИ** 1. **Разглеждане на належащи промени в рамките на цялостен подход за реформиране и модернизиране на образователните политики** Предложените промени в ЗПУО, макар и насочени към същински проблемни области в образованието в България, се отнасят до отделни аспекти от политики и практики в разнообразни области на образователния процес, учебното съдържание, поведението и обхвата на учениците, както и отговорностите на отделни заинтересовани и отговорни страни. Липсва преглед и анализ на приноса на тези частични промени за цялостното развитие на дадената политика. Най-често са посочени преимуществата на дадено предложение, без обаче да са разгледани обвързаността на предложението с други аспекти на политиката, както и потенциални рискове и вторични последици. Такъв е примерът с предложението за определянето на природоматематическите гимназии за специализирани и за осигуряване на възможност за приетите ученици след 4-ти клас да продължат обучението си в тях и след 7-ми клас без изпити. Решавайки благоприятно един аспект за една група ученици, приети още след 4-ти клас, това предложение в същото време ще премести натиска за прием от 7-ми в 4-ти клас.		

		Същевременно, ще се затрудни достъпът до тези училища за ученици без възможности за допълнително семейно насърчаване до 4-ти клас, както и ще намали бройката на новопостъпващите ученици след 7-ми клас. Възможно е и поставянето на новопостъпилите ученици в по-неравностойно положение с вече учещите в математическите училища, тъй като се очаква последните да са учили по по-различни и интензивни програми. Тези аспекти на неравностоен прием в 4-ти клас и по-стеснено и потенциално затруднено преминаване на нови ученици след 7-ми клас в математическите училища и гимназии, в крайна сметка, трудно кореспондират с основната цел за разширяване на базата от повече на брой и по-добре подготвени математици в училище. 2. **Аргументация на предлаганите промени** Предложените промени в ЗПУО, макар и насочени към значими проблеми в образованието в България, не са базирани на проучване и на причинно-следствен анализ, които изискват идентифициране на проблема, изследване на причините, довели до неговото възникване или продължително съществуване, оценка на прилаганите до момента мерки, както и задълбочено аргументиране на избора на нови мерки или инструментариум, които ще заместят неработещите или неефективни към момента мерки. Наличните аргументи към някои от предлаганите мерки, опиращи се на практиката, макар и показващи добра чувствителност към ситуацията на терен, са далеч от оптималния вариант за предлагане на по-добри или по-работещи от наличните решения. Подобно е и становището на Администрацията на Министерския съвет по отношение на аргументирането на предлаганите промени в предварителната Оценка на въздействието към ЗИД на ЗПУО. 3. **Фокус върху структурни проблеми в образованието**. Предложените от МОН промени в Проекта на ЗИД на ЗПУО засягат някои важни проблеми като отпадането на ученици, както и въпроси относно квалификацията на учителите, като не засягат или се отнасят само частично до много други, които са посочени като изискващи действие от страна на МОН в Одитния доклад на		

		Сметната палата и други национални и международни анализи (Стратегия за уменията, ОИСР напр.)[1] Такива са, например, въпросите, свързани със структурата на образователната система, въпросите за разработване и актуализиране на учебно съдържание и учебни програми и др. **ПРЕДЛОЖЕНИЯ** 1. Предвид на идентифицирани в голяма степен частични и недостатъчно изследвани и аргументирани предложения по множество от образователните политики *предлагаме отлагане на внасянето на ЗИД на ЗПУО за разглеждане в Парламента в този му вид* до преодоляване на тези слабости. 2. *Предлагаме създаването на структурирани продължително действащи тематично-ориентирани обществени форуми/формати за обществен диалог (напр., от типа Форум за дуално обучение от периода 2015-2016 г.)* за определяне и, след това – анализиране и обсъждане на необходимите същностни промени в образованието с цел постигане на обществено приемливо разбиране и консенсус за най-ефективните мерки и дейности за решаване на основните проблеми. Теми за такива формати могат да са, например: (а) Учебни програми – с поставяне за обсъждане на въпросите за концепцията за учебни програми, въвеждането на нови предмети, въвеждането на новите технологии, разработване и утвърждаване на механизъм за изменение на учебните програми и учебното съдържание, включващ вътрешни правила и процедури, определящи стъпките, през които преминават процесите по разработване, утвърждаване, преглед, анализ и оценка на приложимостта на учебните програми и тяхната актуализация, които гарантират и предприемане на последващи действия, в случай на идентифициране на пречки за ефективното им прилагане (Одитен доклад на Сметната палата, Препоръка № 16); (б) Обхват и мотивиране за включване и успешно завършване на клас, етап, степен от образованието – с обсъждане на отговорностите на отделните институции; мерките при отпадане, включително и	Приема се за сведение	Предложенията не се отнасят до въпроси, предложени за обществено обсъждане със Законопроекта

		превантивни такива; както и подходящи алтернативни пътеки за повторно включване в обучение; (в) Структура на образованието – с обсъждане на въпроси за обхвата на основното образование – до 8-ми или 9-ти клас, както и вида на образователните институции, образователните пътеки и проходимостта между тях и пазара на труда; (г) Ефективност на управление на политиката за професионална квалификация на учителите – с разглеждане на въпросите за определяне на потребностите от обучение, предлагане на механизми за проследяване на качеството и удовлетвореността и др. 3. *В съответствие с декларираното желание за партньорство между институциите, родителите, социалните партньори и бизнеса, предлагаме включването на тези и други подходящи заинтересовани страни и отговорни институции редом с професионалната колегия в обществения диалог* по дефиниране на структуроопределящите области и най-работещите мерки и инструменти за модернизиране на образованието.		
429.	Деян Толумов 18 юни 2025 г. 17:03:16 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 1/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с

		прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права.		което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
430.	Деян Толумов 18 юни 2025 г. 17:03:34 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право. Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди. Обосновка: 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението

		развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето; - какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми – психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето.		относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

431.	18 юни 2025 г. 17:03:57 ч. Деян Толумов Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответствуващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата. 3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане. Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца.		
432.	Деян Толумов 18 юни 2025 г. 17:04:19 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 4/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение.

		потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването. 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството; - образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение. Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Деян Толумов		Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
433.	goranova 18 юни 2025 г. 17:03:19 ч.	**избор на обучителна форма за ученици със СОП** Ние, от Националната асоциация на работещите с хора с увреждания, изразяваме категоричното си несъгласие с всякакви	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на

	Портал за обществени консултации	предложения или нормативни промени, които ограничават правото на родителите да участват в избора на форма на обучение за децата със специални образователни потребности (СОП). Родителите са неразделна част от процеса на приобщаващо образование и техният принос е от ключово значение при вземането на решения, които засягат бъдещето, развитието и благополучието на техните деца. Всяко ограничение върху техните права е не само в противоречие с принципите на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (чл. 7 и чл. 23), но и със съвременните педагогически стандарти, основани на сътрудничество между семейството и образователната среда. Подобен подход представлява регрес към остарелия медицински модел на увреждането, който третира децата със СОП като обекти на експертни решения без активното участие на семейството. Това е в пълен разрез с принципите на модела, основан на човешките права и универсалния дизайн, който насърчава автономия, участие и приобщаване. Призоваваме за запазване и гарантиране на активната роля на родителите при определянето на най-подходящата форма на обучение и образователна среда за всяко дете със СОП, съобразено с неговите индивидуални потребности и възможности.		обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
434.	goranova 18 юни 2025 г. 17:11:52 ч. Портал за обществени консултации	**Становище от Национална асоциация на работещите с хора с увреждания съвместно с гражданска група от** Във връзка с публикувания проект за изменение на закона за предучилищно и училищно образование, насочвам Вашето внимание към следните три ключови аспекта, които изискват спешно разглеждане и нормативно уреждане в подкрепа на учениците със специфични обучителни трудности.	Приема се за сведение	Направените предложения се отнасят до подзаконовата нормативна уредба.

		• *промени в начина на текущо изпитване в училище (1-12 клас) на децата с дислексия/ дисграфия /дискалкулия [1], които представляват разстройство на училищните умения/.* • *промени при изпитването (национално външно оценяване) и съответно приема на деца след 7 ми клас със състояние „ дислексия/ дисграфия//дискалкулия “ .* • *въвеждането на целенасочено обучение за всички учители (от 1. до 12. клас), с цел изграждане на капацитет за разпознаване на специфични обучителни трудности като дислексия, дисграфия и дискалкулия, особено в начален етап, където ранната идентификация и интервенция е ключова. Необходимо е и систематично обучение за прилагане на адаптирани методи на преподаване и оценяване, включително устни и проектни форми, използване на визуални и практико-ориентирани подходи, както и умения за създаване на подкрепяща учебна среда, съобразена с индивидуалните потребности на учениците.* Към момента съществуващата практика е напълно дискриминационна спрямо децата с дислексия/дисграфия/дискалкулия , тъй като при текущото им писмено изпитване(контролни, класни и т.н.) по никакъв начин не се вземат предвид ограниченията, които налага това състояние. Европейската практика разпорежда при деца с увреждания да се изпитват устно, да им се дава повече време или да не се зачитат правописните грешки ,ако изпитването е устно. (виж по – долу за подробна информация). Единствено при полагане на писмени изпити за НВО ученицте с дислексия имат право на 30% удължено време при полагането на тези изпити. Тук идва и следващата дискриминационна практика спрямо децата с дислексия/ дисграфия/дискалкулия . Както знаете за да продължат след 7ми клас учениците кандидатстват на базата на бал формиран от срочните оценки в училище и резултатите по български език и математика на НВО. Ето и тази практика е напълно		

		дискриминационна, тъй като дете с дислексия/диспраксия/дисграфия/дискалкулия никога няма да може изложи знанията си писмено в отличен вид, поради ограниченията на състоянието си. Съществуващите и използвани в образователната сфера в момента в България практики относно децата с дислексия са в грубо и директно нарушение на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, по-специално на чл. 24 – изрично посветен на образованието. Цитираната конвенция е ратифицирана България през 2012г., от която дата следва да се спазва и прилага. • С настоящото заявление бих искала да инициирам промени в нормативната уредба относно децата с дислексия в следните насоки: 1.На първо място – да бъдат извършени ефективни промени в начина на • текущо изпитване в училище и • провеждане на национално външно оценяване на децата с дислексия, като бъдат предприети следните конкретни стъпки при текущото изпитване и при националното външно оценяване: 1.Изпитване на ученика с дислексия устно и/или проектно, а не писмено. 1.Ученикът с дислексия да не чете на глас пред останалите съученици. 1.Провеждането на писмен изпит да се извърши с техническо устройство /компютър, таблет/ и да се използват текстообработващи/редактиращи софтуерни програми. 1.При оценяване на писмената работа да не се намаля оценката на ученика, заради пунктуацията и правописа му. 1.При провеждане на всяко текущо изпитване да се предостави поне 30% повече време за работа на ученика с дислексия. 1.Да се позволи използването на: • калкулатор или отпечатано копие на таблиците за умножение и геометрични формули.		

		• таймери за проследяване на времето • маркери за отбелязване на текст • планери за проследяване на задачите • графична хартия за организиране на математически задачи на лист. 1.Изпитването да бъде извършено в стая, която не отвлича вниманието, ако е налице дефицит на вниманието.		
435.	goranova 18 юни 2025 г. 17:14:00 ч. Портал за обществени консултации	**Становище от Национална асоциация на работещите с хора с увреждания съвместно с гражданска група от** 2. На следващо място - **децата с дислексия да имат право да продължат обучението си след VII клас като деца със специални образователни потребности по смисъла на чл. 140 от Наредба за приобщаващо образование. Децата с дислексия да бъдат включени сред децата със специални образователни потребности, които на основание становище от регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование продължават обучението си в профили и специалности от професии, които са съобразени с индивидуалните им потребности и здравословното им състояние.** Професионалистите от съответния регионален център за подкрепа ще направят преценка на индивидуалните потребности, личните интереси, мотивацията и възможностите на децата с дислексия с цел продължаване на обучението им в подходящи профили или в специалности от професии. По този начин тези деца ще бъдат адекватно насочени към подходящ профил, съответно специалност от професия и ще бъдат дадени конкретни препоръки за изготвянето на индивидуалния учебен план, за адаптирането на учебната среда при необходимост и за подходящата форма на обучение на ученика. **Към настоящия момент, въпреки че децата с дислексия са деца със специални образователни потребности, те следва да кандидатстват по общия ред за прием в училища след завършен**	Приема се за сведение	Становището на РЦППО е по отношение на ученици със специални образователни потребности по чл. 120, ал. 7 от ЗПУО, т.е. тези които са с удостоверение за завършен 7. клас, а не със свидетелство за основно образование. Учениците със специални образователни потребности, които са получили свидетелство за основно образование, постигат изискванията на ДОС за общообразователната подготовка и имат право да продължат образованието си в училище съобразно желанията им и постигнатите резултати от НВО. Това не изключва възможността за консултация и подкрепа от РЦППО при избора на подходящо училище, профил или специалност от професия.

		VII клас. По този начин са в едно изключително неблагоприятно положение, тъй като не се отчитат техните затруднения и се преценят индивидуалните им телущи и бъдещи потребности. • Описаните промени са изключително важни и следва да бъдат разгледани сериозно и в кратки срокове. Тези методи се използват успешно от редица години в редица други държави членки на ЕС. Приемането и прилагането на тези промени ще отговори напълно на състоянието на децата и на обучителните им нужди. В допълнение те ще позволят пълноценната адаптацията, реалното им обучение, завършване на образователна степен и последващата им реализация на трудовия пазар и интеграция в обществото. Исканите промени ще позволят развитието на едни децата, които няма да бъдат обиждани, демотивирани и дискриминирани. Следва да се подчертае, че с приемането и прилагането на описаните промени в сферата на обучението на деца с дислексия ще се постигне синхронизиране на българската правна рамка с тази, възприета в други държави членки на ЕС. • Изразявам изричното си желание във връзка с всички въпроси, повдигнати в настоящото заявление, за участие в работни срещи и обществени обсъждания и за предоставяне на допълнителна информация за изложените практики в други държави. • **Настоящото заявление е подкрепено от Синдиката на българските учители, правно становище , както и 285 родители и професионалисти съгласно наделжо подписан списък.** [1] [1] В Международна класификация на болестите (МКБ-10) дислексията (Специфично разстройство на четенето) е включена в рубрика F80 – „Специфични разстройства на училищните умения“. Това са група разстройства, които не са причинени от неадекватно обучение в училище, както и не са резултат от умствено изоставане,		

		не се дължат на мозъчна травма или прекарано мозъчно заболяване. Наред с дислексията, в рубрика F80 са включени още Специфично разстройство на правописа (дисграфия) и Специфично разстройство на аритметичните умения (дискалкулия).		
436.	Tuner 18 юни 2025 г. 20:07:22 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 1 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права. Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право. Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди. Обосновка: 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето; - какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес.		

		Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми – психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето. Антон Дончев		
437.	Tuner 18 юни 2025 г. 20:11:58 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на

		първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата. 3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане. Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца. Антон Дончев		родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
438.	Tuner	**ЧАСТ 3 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование**	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за

	18 юни 2025 г. 20:12:39 ч. Портал за обществени консултации	В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването. 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството; - образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение. Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до		конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Антон Дончев		
439.	Anichka 18 юни 2025 г. 22:01:18 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 1 Предложената промяна в чл.107 , Ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния

		тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права. Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право. Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди. Обосновка: 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип.		екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето; - какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми – психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето.		

440.	Anichka 18 юни 2025 г. 22:03:52 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2 Предложената промяна в чл.107, Ал.1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответствуващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата.	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане. Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца.		

441.	Anichka 18 юни 2025 г. 22:07:08 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3 Предложената промяна в чл.107, Ал.1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването. 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството;	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		- образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение. Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Име: Анна Стефанова Дерелиева- Радева		
442.	Дончева77 18 юни 2025 г. 23:03:22 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 1 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** : В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в

		Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права. Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право.		текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди. Обосновка: 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето; - какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми –		

		психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето. Йоана Дончева		
443.	Дончева77 18 юни 2025 г. 23:04:18 ч. Портал за обществени консултации	*:* **ЧАСТ 2 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** : В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответствуващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата. 3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане.	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца. Йоана Дончева		
444.	Дончева77 18 юни 2025 г. 23:05:04 ч. Портал за обществени консултации	**: ЧАСТ 3 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на

		Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването. 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството; - образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение. Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Йоана Дончева		родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

445.	Silviya S 19 юни 2025 г. 07:25:17 ч. Портал за обществени консултации	**Учениците приети в МГ след 4 клас следва да продължат в МГ без изпит след 7 клас.** Считам, че децата приети в математически гимназии след 4 клас следва да продължат в тези гимназии без изпит след 7 клас. Те вече са се преборили за местата си в МГ и няма логика и причина на общо основание да кандидатстват за там повторно, иначе са поставени в неравностойно положение. Кандидатстването след 4 клас е много по-трудно тъй като обхваща материал извън училище.Децата се класират на базата на явяване на 3 тежки състезания и 1 училищна олимпиада, оценки от НВО в 4 клас и оценки по математика и средния успех от свидетелството за завършен 4 клас. На практика се оценяват на база резултати от 6 изпита - състезанията + НВО. Явяват се на задачи с повишена трудност извън изучаваното в у-ще. Тези децата, са минали мнгого повече и по-трудни изпити за да влязат в МГ, а повторното им кандидатстване за там след 7 клас на практика обезсмисля труда и изживения стрес на съвсем крехка възраст. Тези деца следва да продължат след 7 клас в МГ без изпит/матура. Приветсват законопроекта на МО в тази посока!	Приема се за сведение	Изразена е подкрепа
446.	Silviya S 19 юни 2025 г. 07:59:07 ч. Портал за обществени консултации	**Учениците приети в МГ след 4 клас следва да продължат в МГ без изпит след 7 клас** Подкрепям законопроекта на МО относно това учениците приети в МГ след 4 клас да продължат в МГ без изпит след 7 клас. Те вече са се преборили за местата си там и то с много повече и по-тежки изпити. Подлагайки ги на повторно кандидатстване се обезсмисля труда им и си е чиста дискриминация.Децата се класират на базата на явяване на 3 тежки състезания и 1 училищна олимпиада, оценки от НВО в 4 клас и оценки по математика и средния успех от свидетелството за завършен 4 клас. На практика се оценяват на база резултати от 6 изпита - състезанията + НВО. Явяват се на задачи с повишена трудност извън изучаваното в у-ще. Тези деца са заслужили местата си в МГ и не следва да кандидатстват повторно след 7 клас наравно с останалите, а трябда свободно да продължат образованието си там!	Приема се за сведение	Изразена е подкрепа

447.	Явор Якимов 19 юни 2025 г. 08:19:41 ч. Портал за обществени консултации	**СТАНОВИЩЕ от Фондация за детско развитие “Калейдоскоп” - Част 1** До: Красимир Вълчев Министър на образованието и науката СТАНОВИЩЕ от Фондация за детско развитие “Калейдоскоп” Относно: проект на Закона за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование Уважаеми г-н Вълчев, На основание чл. 27, ал. 1 от Закона за нормативните актове и в нормативно установения срок, Ви предоставям становище на Фондация за детско развитие “Калейдоскоп” по проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование в частта, касаеща ранното детско развитие: Фондация “Калейдоскоп" подкрепя необходимостта от внасяне на промени в Закона за предучилищното и училищното образование. По отношение на образованието в ранна детска възраст, което полага основите за бъдещ успех на отделните хора и общностите, целите и мерките на законопроекта следва да подсилват функцията на системата за ранно образование и грижа като двигател за обществено развитие и да бъдат насочени към: • изграждане на холистичен модел за ранно образование и грижа, базиран на детското участие и преживяване; • премахване на съществуващите бариери пред частните и самоорганизирани услуги за образование и грижа в ранна детска възраст (ОГРДВ); • преминаване към модел на равноправно субсидиране на държавни и недържавни услуги по избор на семействата, който ще работи за изравняване на неравенствата, вместо за задълбочаването им.	Не се приема	В чл. 67 от ЗПУО е допусната самостоятелната организация на предучилищното образование. Същества и правна възможност за институционализиране на тази дейност чрез създаване на частни детски градини при условията и по реда закона.

		Алармираме както МОН, така и българското общество, че в предложения Проект на Закона за изменение и допълнение на ЗПУО не е предвидена нито една цел/мярка, предоставяща основни <u>права</u> или насочена към подобряването на <u>качеството</u> и реалната <u>наличност</u> (“*provision*”) и <u>достъпност</u> на висококачествени услуги за образование и грижа в ранна детска възраст — четирите основни стълба, върху които трябва да се изграждат системите за ранно детско развитие и учене в Европейския съюз [1]**. В частта, засягаща ОГРДВ, настоящият проект отдалечава България от европейските препоръки за качество и базирани на данни политики за ранно детско развитие.** **ОБОСНОВКА** Разбирането, че **институции, които не предоставят на практика основните човешки права и правата на детето, са вредни за системата и обществото, е в основата на политиките на ЕС по отношение на образованието и грижата за децата.** Ако спецификите на рамките за качество в образованието следва да се разработват на национално ниво, то **ЕС дефинира като базова предпоставка за качествено ОГРДВ предоставянето на основните човешки права, най-вече правата на детето** – например гарантирането, че децата няма да бъдат поставяни в позицията на обект на пасивно учене и дисциплиниране, а ще развиват умения за живот – с подкрепата на техните семейства, общността и добре подготвени и достатъчно на брой специалисти. [1] [3] [5] Данните за София, Пловдив, Варна, Стара Загора от години показват нарастващ недостиг на местата в детските градини, вследствие на който се стига до масово завишаване на допустимия брой деца в група; влошаване на качеството на работния процес и прегаряне на работещите в институциите. Затвърждаването на една изкривена нормалност, в която групите в големите градове достигат до над 30, в някои случаи и 40 деца, се случва паралелно с невъзможността за отваряне на по-малки групи в малките населени		

		места, където деца в рискови групи нямат достъп до услуги за ОГРДВ или са превозвани до други градове с цената на продължително транспортно време и рискове. От една страна, част от тези неравенствата се запълват успешно от самоорганизирани от общностите услуги като кооперативи, детски центрове, читалищна грижа и др., които се радват на нарастващо доверие от родителите и обществото. От друга – самоорганизираните услуги са обхванати единствено в НАРЕДБА ЗА УСЛОВИЯТА И РЕДА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ И ИЗПЛАЩАНЕ НА СРЕДСТВА ОТ ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ ЗА КОМПЕНСИРАНЕ НА РАЗХОДИТЕ, ИЗВЪРШЕНИ ОТ РОДИТЕЛИТЕ ЗА ОТГЛЕЖДАНЕТО И ОБУЧЕНИЕТО НА ДЕЦАТА, КОИТО НЕ СА ПРИЕТИ В ДЪРЖАВНИ ИЛИ ОБЩИНСКИ ДЕТСКИ ГРАДИНИ ИЛИ УЧИЛИЩА ПОРАДИ ЛИПСА НА СВОБОДНИ МЕСТА, без да са припознати като образователни по смисъла на НАРЕДБА № 24 от 10 септември 2020 г. за физическата среда .. и Наредба за финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование, поради което не могат да допринасят за огъвкавяването и разрастването на системата за ОГРДВ.		
448.	Явор Якимов 19 юни 2025 г. 08:23:12 ч. Портал за обществени консултации	**СТАНОВИЩЕ от Фондация за детско развитие “Калейдоскоп” - Част 2** **Считаме, че заключението на Анализа за съответствие с правото на ЕС, ако такъв действително е бил направен, не съответства на реалността.** От спешна необходимост е чрез проекта да бъде създадена нова нормативна уредба, която да легитимира и насърчи цялата палитра от частни и публично-частни услуги, които се развиват в българското общество, за да бъде постигнато: • разширяване и демократизиране на публичната мрежа от заведения за предучилищно образование и грижа; • партньорство между общините, публично-частните и частните услуги при осигуряването и разпределянето на места за децата в предучилищна възраст по райони; • разнообразяване на подходите към ранното детско образование;	Приема се за сведение	Не се съдържат конкретни предложения

		• осигуряване на реален достъп до различни по вид и начин на управление услуги за ОГРДВ, съобразно насоките на ЕС за изграждане на висококачествени системи за ОГРДВ. **Долуизброените <u>проблеми</u>, които са определящи за българския контекст на западащо образователно качество и нарастващи образователни неравенства, изискват следното синхронизиране на целите и мерките в законопроекта с <u>конкретните препоръки на ЕС за политиките за ранно детско развитие</u>**: • <u>Непредоставени права</u>. *"Докато националните и местните образователни системи трябва да се основават на различните международни договори за правата на човека, целящи да защитят най-добрите интереси на всички деца,* ***институциите за образование и учебните програми трябва да бъдат ориентирани по такъв начин, че да допринасят за упражняването на всички човешки права от всеки член на обществото.****"* [2] "*…"Ето, сега затворете книжките и ще скачаме като зайчета"… Това да му викате "игра"?! Лъжете се. Това не е автентична игра. В последните години ние* (б.а. — от Университета) *виждаме как децата все повече са уморени и все по-малко имат кога да играят истински, защото плановете ви са препълнени и вие препускате от ситуация в ситуация… Това НЕ е автентична игра и съвсем не развива същите умения за живот в детето.*" [3] Изследването "Визия за децата", проведено с 12 фокус групи в 10 населени места през 2023 [3], показа, че в България институциите на детската градина и яслата най-често изискват от детето да бъде обект на пасивно учене и послушание; потискат естествените умения за учене и развитие чрез експериментиране, игра и общуване; не съществуват в синергия със семейството, общността и живия свят, а съставляват една реалност, в която изборите и интересите, дори игрите, които детето може да управлява само или да участва в управлението им, са сведени до минимум. **В мотивите, целите и**		

		мерките на настоящия проект не откриваме стремеж, <u>системата да бъде демократизирана чрез ориентирането ѝ към участие и реално предоставяне на липсващите права</u>: проблем, който по същество е в основата на всички други обществени кризи, свързвани с държавната образователна система – неграмотност и образователна бедност; задълбочаващи се неравенства; ниски нива на гражданско участие; нарастващи конфликти в отношенията между родители и учители и др. • <u>Незадоволително качество</u>. *“Данните сочат, че само висококачествените услуги за образование и грижи в ранна детска възраст носят ползи, докато **услугите с ниско качество имат значително отрицателно влияние върху децата и върху обществото като цяло. Съображенията, свързани с качеството, трябва да имат приоритет при разработването на политики и мерки и при провеждането на реформи.”*** [1]		
449.	Явор Якимов 19 юни 2025 г. 08:24:39 ч. Портал за обществени консултации	**СТАНОВИЩЕ от Фондация за детско развитие “Калейдоскоп” - Част 3** **При липса на водеща цел “качество” и конкретни мерки в посока предоставяне на права и промяна на структурите, основните цели на проекта на Закона за изменение и допълнение на ЗПУО по отношение на възрастта 0-7, формулирани като “***обхващане**, включване и предотвратяване на отпадането”* **на децата в институциите, са в пряко противоречие с Препоръката на Съвета за висококачествени системи за ОГРДВ.** В частта “Очаквани резултати от прилагането на новата уредба” в Мотивите към проекта дори се предполага, че създаването на законова основа за гарантиране правото на образование на всяко дете и на всеки ученик се изчерпва с “*посочване на всички институции, пряко отговорни за обхвата на децата и учениците, както и с регламентиране на реда, в съответствие с който се създават райони и екипи за обхват*”. Извеждането на подобна причинно-следствена връзка е крайно неуместно за държава-членка на ЕС и	Приема се за сведение	Предложението не се отнася до въпроси, предложени за обществено обсъждане със Законопроекта

		буди притеснение относно базовата политическа грамотност и мотивите на авторите на проекта. Задължителното образование в демократичната държава е едновременно задължение и право: компонентът на задължението в това право следва да е насочен към най-добрия интерес на детето, а не против него. **България не може да си позволи законопроект, който си служи с инструментите на тоталната държава, в разрез с международното право и прилагането му в образованието: "***националното законодателство често отразява нагласата, че задължителното образование е просто една възможност за държавата да упражнява властта си да налага, регулира, принуждава и контролира най-ранния образователен етап, а самото* ***право*** *на образование често се пренебрегва.* ***Необходими са мерки за защита на правата на човека, за да се предотврати злоупотребата с това правомощие от страна на държавата****."* [2] • Недостиг на местата в големите градове; липсващи услуги за ОГРДВ в малките населени места. *"Близо 10 хил. деца останаха извън детските градини в София след първото класиране"* *"13 на всеки 100 варненчета остават без място в детска градина. (...) В Стара Загора местата са едва 87 на 100, в Пловдив – 79 на 100. Прави впечатление, че през последните години няма значителни промени, а в най-големите общини показателят се влошава."* *"3300 деца над допустимото са записани във варненските градини и ясли. В 68 % от групите не е спазено изискването за всяко дете да има осигурени 4 кв. м. площ"* [4] **Липсата на цялостна правна уредба и държавна визия за демократизиране на образованието и грижите в ранна детска възраст вече стана причина за образуване на първо дело срещу България** [5] **пред Европейския комитет за социални права. Настоящият проект на Закона за изменение и допълнение на**		

		ЗПУО следва задължително да адресира като основна цел <u>демократизирането на достъпа и качеството чрез мерки, базирани на препоръките на ЕС, с които показателите да започнат да се подобряват</u>. Вместо това, сред поставените цели виждаме очакване "*да бъде повишен обхватът на децата и на учениците в системата на задължителното предучилищно и училищно образование чрез регламентиране на законово равнище на ангажимента на държавните институции съвместно и координирано да работят за обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст*." **Как и къде** ще бъдат обхванати *хилядите* деца в големите градове, чиито общински и частни институции са препълнени, и стотиците в малките населени места, където е невъзможно да бъде отворена масова услуга? • <u>Неравен и неравнопоставен достъп до висококачествени услуги</u>. *"Разрастването на частния сектор все повече създава две паралелни образователни системи с две различни нива на качество, при което държавното образование става нарицателно за „лошо държавно образование за бедните". **Възможността за безплатно образование за много родители не е „безплатна" в пълния смисъл на думата, защото тяхната отговорност към децата им не им оставя друг избор, освен да отпаднат от държавното образование и да се влеят в частното. Това прави образованието на децата зависимо от покупателната способност на семейството им и е в пряк конфликт с международните документи за правата на човека, изискващи от правителствата да осигурят равен достъп до образование за всяко дете.**"* [2]		
450.	Явор Якимов 19 юни 2025 г. 08:27:18 ч.	**СТАНОВИЩЕ от Фондация за детско развитие "Калейдоскоп" - Част 4** За да гарантират едновременно качество, достъпност и детецентрираност, **<u>държавите в ЕС се разграничават от модел на финансиране, обвързан с унифицирана държавна философия,</u>**	Приема се за сведение	Не се съдържат конкретни предложения

	Портал за обществени консултации	**<u>какъвто е българският. Вместо това, публичното финансиране е разширено до палитра от услуги, които поставят на фокус образователния плурализъм и насочват частната инициатива в полза на споделената грижа за децата.</u>** Българското общество има спешна необходимост законопроектът да се свърже с европейските препоръки за равен достъп до образователно многообразие, за да бъде спряно погубването на държавната система по модела на цитираното по-горе **"***нарицателно за „лошо държавно образование за бедните"*. **<u>Прозрачен механизъм за разпределяне на държавната субсидия към палитра от държавни и не-държавни ранно образователни услуги по избор на родителя</u>** ще даде възможност това да се случи. • <u>Ниско обществено доверие и ниво на адаптираност към нуждите на децата, семействата, общините</u>. *"Правителствата са длъжни да гарантират, че образованието е достъпно, като същевременно зачитат свободата на родителския избор по отношение на образованието на техните деца.* ***Международният закон за правата на човека изисква от държавата да зачита свободата на родителите и общностите да създават и управляват образователни институции. Целта е да се предотврати държавният монопол върху образованието и да се защити образователният плурализъм."*** [2] *"(13) За да се превърне участието на родителите в реалност,* ***услугите за образование и грижи в ранна детска възраст трябва да бъдат разработени в партньорство със семействата и да се основават на доверие и взаимно уважение"*** [1] "Табл. 1.3. Пътна карта на политиките за ОГРДВ с трайно въздействие върху равенството и приобщаването Области на политиката и свързани насоки 1. Намаляване на разликите в участието в ОГРДВ 1.1: Преодоляване на преките бариери пред участието в ОГРДВ		

		(…) *"**гъвкави или алтернативни форми на предоставяне на ОГРДВ (напр. работно време, продължителност, съвместно ползване на услуги), които да смекчат бариерите пред участието на уязвими семейства**"* *1.2. Преодоляване на косвените бариери пред участието в ОГРДВ:* *(...)* ***Насърчаване на участието на семейството и общността в ОГРДВ, за да се засили доверието в качеството и приобщаването на услугите в ОГРДВ*** *2.2: Справедливо разширяване на възможностите на децата да участват във висококачествени процеси* *Разширяване на обхвата на регулациите и рамките за качество до традиционно нерегулираните заведения по пропорционален начин (...)"* [6] Проектът следва да бъде допълнен с **мерки за синхронизирането на България с Препоръките към Конвенцията за правата на детето, Европейската рамка за качество и насоките на ОИСР, в частта, касаеща правото на родителите и общностите да създават и управляват независими и** *алтернативни на държавния модел* **образователни институции в полза на системата.** У нас такива са родителските кооперативи и други форми на сдружаване (детски центрове, читалищни услуги, групи за майки и бебета, работилници с деца от маргинализирани квартали и др.). Тези услуги са гъвкави, произлизат от локалния контекст и са насочени към подобряването му, затова навсякъде в Европа практиката е, те да допълват и подпомагат усилията на общината в осигуряването на места за всички деца. **Към момента МОН изгражда директни бариери пред участието на алтернативния сектор и образователния плурализъм, поставяйки най-малките деца в ситуация на образователен монопол и в разрез с международното право. Проектът следва да разреши това, като предостави на кметовете възможност да управляват регистър на самоорганизираните алтернативни услуги за ОГРДВ. По този начин проблемите с наличността, достъпността, ниското**		

		доверие и отнетите от родителите и общността права за осигуряване на споделени услуги ще получат реално и устойчиво решение – както в големите градове, така и в малките населени места.		
451.	Явор Якимов 19 юни 2025 г. 08:28:58 ч. Портал за обществени консултации	**СТАНОВИЩЕ от Фондация за детско развитие "Калейдоскоп" - Част 5** • **<u>Липса на холистичен модел за ранно детско развитие и учене през първите седем.</u>** ***"Предлаганите услуги се организират най-добре, когато се изхожда от разбирането, че образованието и грижите са неделими. Това следва да се основава на разбирането, че детството е ценност само по себе си и че децата следва не само да бъдат подготвени за училище и за зрелостта, но и да бъдат подкрепяни и ценени в ранните години."*** [1] *"Рамките за детецентрирани, основани на науката за детското развитие, учебни програми, трябва да обхващат всички възрастови групи и видове заведения за ОГРДВ. Тъй като децата учат чрез игра и се развиват в множество области (включително когнитивни и социално-емоционални), моделите на учебните програми могат да поддържат холистичен и базиран на играта подход към ранното развитие, като същевременно вграждат възможности за по-целенасочени взаимодействия, фокусирани върху специфични умения, съобразени с етапите на развитие на децата."* [6] Спрямо най-малките си граждани България прилага модел на ранна институционализация в хомогенна и стандартизирана система, която е опционална за възрастта до 3г. и задължителна; ориентирана към постиженията, вместо към детството като ценност – от 4 до 6г. В настоящия проект на Закона за изменение и допълнение на ЗПУО виждаме, че този модел ще се затвърди, но вече ще се нарича "Система за ранно детско развитие". **<u>Внасянето на понятието "ранно детско развитие" в ЗПУО следва да бъде не само "на хартия", а да бъде обвързано с цел за изграждане на единен холистичен модел от раждането на детето до постъпването му в първи клас, каквито са препоръките на ЕС за висококачествени</u>**	Приема се за сведение	Не се съдържат конкретни предложения

		<u>системи за образование и грижи в ранна детска възраст</u>. В този смисъл, възразяваме срещу поставената основна цел за запазване на статуквото чрез "*синхронизация*" и "*приемственост*" на вече съществуващите услуги "*като отделни етапи на ОГРДВ, без да се променят организацията, структурата и управлението на детските ясли, нито правомощията по компетентност на съответните министри*." **ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ВКЛЮЧВАНЕ НА НОВИ ИЗМЕНЕНИЯ И ДОПЪЛНЕНИЯ** Непредоставянето на човешките права и правата на децата, както и липсата на качество, места, холистична насоченост, гъвкавост на услугите и равен достъп до тях за всички групи от населението, изискват от България да следва препоръките на ЕС за изграждане на висококачествени системи за ОГРДВ и да ориентира системата към нуждите и ресурсите на съвременното демократично общество. Необходимо е да бъдат отстранени несъответствията с международното право; да бъдат легитимирани неинституционалните, алтернативни на държавния модел услуги, които следва да се регулират директно от общините; да бъдат насърчени гъвкави модели по отношение на работното време и местоположението; образователните програми и партньорствата между родители и учители.		
452.	Явор Якимов 19 юни 2025 г. 08:31:08 ч. Портал за обществени консултации	**СТАНОВИЩЕ от Фондация за детско развитие "Калейдоскоп" - Част 6** **За постигане на гореизложеното предлагаме да се добави следната промяна в ЗПУО, с която това да се случи:** **ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ** (Обн., ДВ, бр. 79 от 2015 г., изм. и доп., бр. 98 от 2016 г., изм., бр. 105 от 2016 г., бр. 58 от 2017 г., изм. и доп., бр. 99 от 2017 г., изм., бр. 24 от 2018 г., изм. и доп., бр. 92 от 2018 г., изм., бр. 108 от 2018	Приема се за сведение	Не се съдържат конкретни предложения

		г., бр. 24 от 2019 г., доп., бр. 42 от 2019 г., изм., бр. 100 от.2019 г., бр. 101 от 2019 г., изм. и доп., бр. 17 от 2020 г., бр. 82 от 2020 г., изм., бр. 17 от 2022 г., изм. и доп., бр. 34 от 2022 г., изм., бр. 102 от 2022 г., изм. и доп., бр. 11 от 2023 г, изм., бр. 102 от 2023 г., изм. и доп., бр. 23 от 2024 г., бр. 27 от 2024 г., бр. 69 от.2024 г., бр. 26 от 2025 г.) **§ 1а. в чл. 2 се правят следните изменения:** 1.**Създава се ал. 6:** **(6) Системата по ал. 1 включва и допълващите услуги за ранно детско образование и грижа за деца от три месеца до задължителна възраст за училищно образование, които се регламентират с наредба на министъра на образованието и науката и на министъра на здравеопазването.** **Към § 149., с който се предвиждат промени в чл. 118 от Закона за здравето да се добавят следните изменения:** **1а. В ал.1 след думите "детски ясли и детски кухни" се добавя "и се предвиждат допълващи услуги за ранно детско образование и грижа.**" 3. Създава се ал. 5: **(5) Допълващите услуги за ранно детско образование и грижа и изискванията към тях се определят с наредба на министъра на образованието и науката и на министъра на здравеопазването.** Посочената наредба следва също да замени актуалната НАРЕДБА ЗА УСЛОВИЯТА И РЕДА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ И ИЗПЛАЩАНЕ НА СРЕДСТВА ОТ ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ ЗА КОМПЕНСИРАНЕ НА РАЗХОДИТЕ, ИЗВЪРШЕНИ ОТ РОДИТЕЛИТЕ ЗА ОТГЛЕЖДАНЕТО И ОБУЧЕНИЕТО НА ДЕЦАТА, КОИТО НЕ СА ПРИЕТИ В ДЪРЖАВНИ ИЛИ ОБЩИНСКИ ДЕТСКИ ГРАДИНИ ИЛИ УЧИЛИЩА ПОРАДИ ЛИПСА НА СВОБОДНИ МЕСТА и да позволи пренасочването на държавната субсидия към публично-частни и частни услуги да се случва без излишна административна тежест и по избор на родителя.		

		Предвид изложените аргументи и сериозността на несъответствията с международното право и ключовите международни документи, изразяваме увереност, че МОН няма да отклони България от европейския ни курс към качествено ранно детско развитие и законопроектът ще бъде приведен в синхрон с препоръките на ЕС относно политиките за демократизиране, децентрализиране и плурализиране на образованието и грижата за децата. Имаме готовност да подкрепим МОН и НАЦИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ НА ОБЩИНИТЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ при изготвянето на посочената в предлаганите промени на закона наредба за допълващите услуги за ранно детско образование и грижа. Оставаме на разположение за диалог и бъдещи партньорства. С уважение, Нора Гавазова Председател на Фондация за детско развитие “Калейдоскоп”		
453.	Явор Якимов 19 юни 2025 г. 08:31:53 ч. Портал за обществени консултации	**СТАНОВИЩЕ от Фондация за детско развитие “Калейдоскоп” - Част 7** Бележки: [1] **ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА от 22 май 2019 година за висококачествени системи за образование и грижи в ранна детска възраст** (2019/C 189/02) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019H0605(01)&from=LV [2] **Manual on rights-based education**: **global human rights requirements made simple.** (2004). Bangkok: UNESCO Bangkok https://www.right-to-education.org/sites/right-to-education.org/files/resource-attachments/ManualonRights-basedEducation_Tomasevski_0.pdf /Бел.: преводът е наш/ [3] Визия за децата. Пълен доклад от изследването (2023) https://kaleidoscope.bg/2024-2/ [4] Информация от медиите за 2025 и 2025: https://www.moreto.net/novini.php?n=494880 https://www.varna24.bg/novini/varna/13-na-vseki-100-varnencheta-ostavat-bez-myasto-v-detska-gradina-2077295	Приема се за сведение	Не се съдържат конкретни предложения

		https://www.mediapool.bg/blizo-10-hil-detsa-ostanaha-izvan-detskite-gradini-v-sofiya-sled-parvoto-klasirane-news371026.html [5] **EUROCHILD срещу България — № 221/2023** https://www.coe.int/en/web/european-social-charter/-/new-complaint-concerning-bulgaria?fbclid=IwAR0zW66-6C4WJRnmCbFdJNdbhAOZAXvCDDNmDUWGsnuUMt7Lc5aKwteh73k [6] **OECD (2025), Reducing Inequalities by Investing in Early Childhood Education and Care, Starting Strong**, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/b78f8b25-en		
454.	Avvocato 19 юни 2025 г. 08:51:32 ч. Портал за обществени консултации	**Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния

		тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права. Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право. Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди. Обосновка: 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип.		екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето; - какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми – психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето. адв. Теодора Саркизова		

455.	Avvocato 19 юни 2025 г. 08:53:10 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2 -Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата.	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане. Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца. Теодора Саркизова		

45 6.	Avvocato 19 юни 2025 г. 08:55:14 ч. Портал за обществени консултации	**Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование - част 3** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването. 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството;	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		- образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение. Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Теодора Саркизова		
457.	доц. Красимира Кръстанова krassi.krastanova@abv.bg 19 юни 2025 г. в 11:53:02 Електронна поща	Становище относно предмет Добродетели и религии По повод предложението за въвеждане на нов задължително-избираем предмет "Добродетели и религии" (с варианти: религия – православие, религия – ислям или добродетели/етика) изразявам острото си несъгласие с това предложение със следните мотиви: 1. Смесването на възпитание в добродетели и религиозно възпитание е подвеждащо: научният консенсус е, че няма сериозни доказателства за връзката на религиозното възпитание с по-високи	Приема се за сведение	Предложеният нов учебен предмет добродетели и религии ще се изучава наред с останалите общообразователни учебни предмети, които формират характера на светското образование. Критическото мислене е меко умение, включено в ключовите компетентности, което се развива при

		нива на добродетелност. Нещо повече, статистика показва голяма степен на съвпадение на страните с ниска престъпност и страните с ниска степен на религиозност: от първите 30 страни с най-ниски нива на престъпност 16 са от страните с най-ниска религиозност и само 2 - от тези с най-висока религиозност. И обратното сред първите 30 страни с най-висока престъпност присъстват 8 от страните с най-висока религиозност и само 1 от страните с най-ниска религиозност. 2. Отношението към религията е една от най-чувствителните теми при самоидентификацията на всеки човек. Всяка религия приема и утвърждава правотата на собствената си доктрина като единствено вярната картина на света. Всички други гледни точки по презумпция се приемат за неверни, грешни и дори греховни. Разделянето на децата от най-ранна училищна възраст по религиозен признак е съществена предпоставка за напрежение и конфликти както между различните групи ученици, така и между техните родители. Училището не е подготвено да се справя с подобни конфликтни ситуации, което неизбежно ще води до ескалацията им, а това е най-малкото, от което всички имаме нужда. 3. Въпреки че предметът е заявен като задължително-избираем, образователната система не е в състояние да гарантира свободата на избор на ВСЯКО дете и неговото семейство. Нито училищата-мастодонти, нито малките селски училища имат ресурс да осигурят квалифицирани учители за 2-3 деца, ако техният избор се различава от избора на мнозинството ученици в училището. Това означава, че под прикритието на избираем предмет, деца ще бъдат задължавани да учат по програма, която е в разрез с разбиранията и избора на семейството. Такова посегателство върху свободата на съвестта е недопустимо в една правова европейска държава. В допълнение това ще доведе и до съдебни дела от страна на родителите - още един риск, с който училището трябва да се справя. 4. Въвеждането на предмет "Добродетели и религии" разбуни духовете в обществото още на ниво предложение и породи остри конфронтации между привържениците и противниците на		обучението по всички учебни предмети. Чрез включването му в задължителните учебни часове не се отнема правото на родителите да възпитават децата си. Законопроектът отчита конституционно установените права в чл. 37, като се предоставя избор между алтернативни учебни програми за конфесионално или неконфесионално обучение. Съобразно свободно упражненото си право на вероизповедание или религиозни или атеистични възгледи учениците ще избират измежду вариантите на програми по учебния предмет. Разделянето на децата в зависимост от алтернативната учебна програма не е принудително, а се основава на избора на учениците и техните родители.

		предложението. Обществен консенсус по темата няма. Това означава, че въвеждането на подобен предмет ще породи силна съпротива и разделение в обществото, както и съмнения за скрити мотиви и намерения. Ролята на образователната система е да създава консенсусна картина за света, а не да всява раздори и противопоставяния. 5. И в момента учебната програма на учениците е претоварена, те са лишени от възможност да се движат и спортуват достатъчно и от достатъчно време да развиват талантите и интересите си по подходящ начин. Всичко това е сред съществените причини за агресията, предизвикателното поведение и антисоциалните прояви на децата. Въвеждането на още един допълнителен час натоварване няма да подобри, а ще влоши ситуацията. 6. Не е изяснена конкретната програма за обучение, нейните педагогически цели подходи. Не е ясна подготовката на учителите. Като се имат предвид катастрофалните резултати от външното оценяване на учениците от семинарията (в Пловдив), не виждам надежда за добра подготовка на преподаватели. Църквата като институция може да организира неделни училища, а не да взема от държавния ресурс. Като вземам предвид необходимостта от засилване ролята на училищното образование при формирането на добродетели и ценности у децата, предлагам: 1. Оттегляне на предложението за въвеждане на задължително-избираем предмет "Добродетели и религии" и свързаните с него промени в останалата част на ЗПУО. Предметът "Религия" да остане свободно-избираем, както досега и усилията на МОН да са насочени към осигуряване на възможност този избор да е реален. 2. Проучване, избиране, адаптиране и пилотиране на утвърдени по света модели за развиване на социално-емоционалните умения на учениците и постепенно прилагане на тези модели във всички училища. Възпитанието в добродетели и ценности не става чрез преподаване, а чрез ежедневно практикуване и подкрепяща училищна среда. Ако все пак се върви към въвеждането на		

		допълнителен специализиран предмет, то би следвало той да е неконфесионален, единен за всички ученици и да създава споделени ценности.		
458.	Мария Николова meri_nikol@abv.bg 19 юни 2025 г. в 11:56:45 Електронна поща	Подкрепям становището на Цвета Брестничка и като отговорен учител, го изпращам. "По повод предложението за въвеждане на нов задължително-избираем предмет "Добродетели и религии" (с варианти: религия – православие, религия – ислям или добродетели/етика) изразявам острото си несъгласие с това предложение със следните мотиви: 1. Смесването на възпитание в добродетели и религиозно възпитание е подвеждащо: научният консенсус е, че няма сериозни доказателства за връзката на религиозното възпитание с по-високи нива на добродетелност. Нещо повече, статистика показва голяма степен на съвпадение на страните с ниска престъпност и страните с ниска степен на религиозност: от първите 30 страни с най-ниски нива на престъпност 16 са от страните с най-ниска религиозност и само 2 - от тези с най-висока религиозност. И обратното сред първите 30 страни с най-висока престъпност присъстват 8 от страните с най-висока религиозност и само 1 от страните с най-ниска религиозност. 2. Отношението към религията е една от най-чувствителните теми при самоидентификацията на всеки човек. Всяка религия приема и утвърждава правотата на собствената си доктрина като единствено вярната картина на света. Всички други гледни точки по презумпция се приемат за неверни, грешни и дори греховни. Разделянето на децата от най-ранна училищна възраст по религиозен признак е съществена предпоставка за напрежение и конфликти както между различните групи ученици, така и между техните родители. Училището не е подготвено да се справя с подобни конфликтни ситуации, което неизбежно ще води до ескалацията им, а това е най-малкото, от което всички имаме нужда.	Приема се за сведение	Предложеният нов учебен предмет добродетели и религии ще се изучава наред с останалите общообразователни учебни предмети, които формират характера на светското образование. Критическото мислене е меко умение, включено в ключовите компетентности, което се развива при обучението по всички учебни предмети. Чрез включването му в задължителните учебни часове не се отнема правото на родителите да възпитават децата си. Законопроектът отчита конституционно установените права в чл. 37, като се предоставя избор между алтернативни учебни програми за конфесионално или неконфесионално обучение. Съобразно свободно упражненото си право на вероизповедание или религиозни или атеистични възгледи учениците ще избират измежду вариантите на програми по учебния предмет. Разделянето на децата в зависимост от алтернативната учебна програма не е принудително, а се основава на

		3. Въпреки че предметът е заявен като задължително-избираем, образователната система не е в състояние да гарантира свободата на избор на ВСЯКО дете и неговото семейство. Нито училищата-мастодонти, нито малките селски училища имат ресурс да осигурят квалифицирани учители за 2-3 деца, ако техният избор се различава от избора на мнозинството ученици в училището. Това означава, че под прикритието на избираем предмет, деца ще бъдат задължавани да учат по програма, която е в разрез с разбиранията и избора на семейството. Такова посегателство върху свободата на съвестта е недопустимо в една правова европейска държава. В допълнение това ще доведе и до съдебни дела от страна на родителите - още един риск, с който училището трябва да се справя. 4. Въвеждането на предмет "Добродетели и религии" разбуни духовете в обществото още на ниво предложение и породи остри конфронтации между привържениците и противниците на предложението. Обществен консенсус по темата няма. Това означава, че въвеждането на подобен предмет ще породи силна съпротива и разделение в обществото, както и съмнения за скрити мотиви и намерения. Ролята на образователната система е да създава консенсусна картина за света, а не да всява раздори и противопоставяния. 5. И в момента учебната програма на учениците е претоварена, те са лишени от възможност да се движат и спортуват достатъчно и от достатъчно време да развиват талантите и интересите си по подходящ начин. Всичко това е сред съществените причини за агресията, предизвикателното поведение и антисоциалните прояви на децата. Въвеждането на още един допълнителен час натоварване няма да подобри, а ще влоши ситуацията. Като вземам предвид необходимостта от засилване ролята на училищното образование при формирането на добродетели и ценности у децата, предлагам: 1. Оттегляне на предложението за въвеждане на задължително-избираем предмет "Добродетели и религии" и свързаните с него промени в останалата част на ЗПУО. Предметът "Религия" да остане		избора на учениците и техните родители.

		свободно-избираем, както досега и усилията на МОН да са насочени към осигуряване на възможност този избор да е реален. 2. Проучване, избиране, адаптиране и пилотиране на утвърдени по света модели за развиване на социално-емоционалните умения на учениците и постепенно прилагане на тези модели във всички училища. Възпитанието в добродетели и ценности не става чрез преподаване, а чрез ежедневно практикуване и подкрепяща училищна среда. Ако все пак се върви към въвеждането на допълнителен специализиран предмет, то би следвало той да е неконфесионален, единен за всички ученици и да създава споделени ценности."		
459.	Милена Табакова, председател на УС на „Сдружение за социални и културни инициативи“ sskibg.com@gmail.com 19 юни 2025 г. в 11:35:02 Електронна поща И на 27 юни 2025 14:11 Електронна поща	Становище на нашето сдружение относно промените в Закона за предучилищното и училищното образование в частта, в която е регламентирано въвеждане на задължителен избираем час по възпитание в добро и формиране на ценности – добродетели и религии Като гражданско сдружение, в което членуват предимно родители на деца в училищна възраст, намираме за необходимо да изразим становището си по предлаганите от Вас промени в Закона за предучилищното и училищното образование в частта, в която е регламентирано въвеждане на задължителен избираем час по възпитание в добро и формиране на ценности – добродетели и религии. На основание чл. 26, ал. 4 вр. чл. 26, ал. 2 ЗНА и по повод обявената обществена консултация на проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование в законовия срок представяме на Вашето внимание следното становище: **I. Предложена нормативна уредба:** Предложената нормативна уредба създава регламентация на учебния предмет „Добродетели и религии“, който съгласно новата	Приема се за сведение	Изразена е подкрепа

		ал. 8 на чл. 76 ЗПУО „е насочен към ценностно формиране на личността и възпитание в добродетели и за изучаването му се разработват алтернативни учебни програми, предоставящи възможност за избор между учебно съдържание с елементи на конфесионално обучение и без елементи на конфесионално обучение.“ На следващо място е предвидено, че новият предмет се включва в задължителните учебни часове в съответствие с държавния образователен стандарт за учебния план. При изучаването му не се поставят оценки на учениците. В допълнителните разпоредби на закона е изяснен и смисъла на понятието „Конфесионално обучение“, като „обучение за основните положения на религиите на официално регистрираните вероизповедания с повече от 10 на сто на самоопределилите се към съответното вероизповедание лица спрямо общия брой на преброените лица при последното преброяване на населението по данни на Националния статистически институт.“ **II. Съответствие с принципите за изработване на нормативния акт:** Разпоредбата на чл. 26 ЗНА въвежда ясни изисквания за процеса на изработване на нормативни актове. Намираме, че проектозаконът е точно и ясно формулиран, обоснован с реалистично заложена оценка на въздействие предвид изследваното съотношение между формулираните цели и очакваните резултати. 1. Необходимост: Съвременната образователна среда показва ясна потребност от формиране на позитивни нагласи, универсални човешки ценности и добродетели сред учениците. Наблюдават се случаи на агресия, тормоз и липса на емпатия, което обуславя необходимостта от ранна превенция чрез възпитание в добродетели. 2. Обоснованост: Има солидна педагогическа и психологическа обосновка за ползите от възпитанието в добродетели и формирането на морална		

		отговорност още в началния етап. Въвеждането на алтернативни програми, които родителите и учениците могат да избират, допълнително аргументира ползата от възможността да бъде направен избор съобразен с ценностната система, която изповядва всяко отделно семейство, която да бъде допълвана и обогатявана в образователния процес. 3. Предвидимост: Ясно е структурирано, че предметът „Добродетели и религии“ е с точно определена цел и съдържание, разграничен от задължителната догматична религия и без оценки. Учениците и родителите предварително знаят методите на преподаване, очакваните резултати и темите, по които ще се работи във всяка една възрастова група. 4. Откритост: Изготвянето на учебната програма се извършва с участието на учители, университетски преподаватели, психолози, родители и обществени организации, осигуряващи широко обсъждане на проекта. Предвидена е открита процедура по обсъждане и възможност за корекции според общественото мнение, което гарантира прозрачност и демократичност на процеса. 5. Съгласуваност: Новият предмет не измества съществуващи задължителни предмети, а рационално преразпределя задължителни и избираеми часове, като гарантира хармонична интеграция в образователния процес. Съдържанието е съгласувано с други предмети като гражданско образование, литература и история, осигурявайки цялостна интегрирана визия за морално възпитание. 6. Субсидиарност: Изборът между три алтернативни програми предоставя възможност на учениците и техните родители да решават в рамките на училищната общност, т.е. най-ниското възможно ниво, кой конкретен подход е най-подходящ за тяхната общност. Учителите		

		имат свободата да адаптират методиката към специфичните нужди на своя клас. 7. Пропорционалност: Мерките са съразмерни на поставените цели – не се налагат вяра и ценности на изучаващите предмета, а се разширява познавателния им апарат (мирогледа). Методологията на обучение е насочена към поощряване на диалога, дискусията и свободния избор. Оценяването чрез качествени, а не количествени показатели (без оценки) отговаря точно на целите за формиране на личността и морална отговорност. 8. Стабилност: Предвижда се поетапно и устойчиво въвеждане от 1. до 12. клас с ясно разписани цели и методи, което гарантира последователност и стабилност на учебното съдържание. Съдържанието на учебните програми е устойчиво и дългосрочно приложимо, защото ценностите и добродетелите, които ще се преподават, са универсални и непроменливи във времето. Предложените изменения на ЗПУО по отношение на въвеждането на задължително избираем предмет намираме, че постигат целите предвидени в чл. 26 ЗНА като осигуряват качество, ефективност, правна сигурност и обществено доверие към новата правна уредба. Същата ще допринесе за създаването на качествена, социално ангажирана и етично ориентирана нормативна уредба в областта на духовното образование на подрастващото поколение, следвайки примера на останалите държави-членки на Европейския съюз. **III. Необходимост на предлаганите изменения на ЗПУО:** 1. Запълване на ценностен и светогледен вакуум в съвременното образование: Светското училище днес предоставя знания за обективния свят, но почти не засяга въпросите за смисъла на човешкия живот, произхода на света и моралните устои. Именно религиите – макар и по различен начин – предлагат обяснения за произхода на материалния свят, мястото на човека в него и целта на човешкото съществуване. В този смисъл, запознаването на децата с религиозните идеи и добродетели запълва важна празнина в		

		мирогледното им формиране. То дава контекст за големите въпроси от съществена важност за младежите (“Кой съм аз?”, “Защо съм на света?”, “Какво е доброто и злото?”), на които чисто научното знание не отговаря пряко. 2. Историческа традиция и прекъсването ѝ: До 1944 г. вероучението (катехизисът) е било неразделна част от българското училище. Децата са били обучавани в православно вероучение – семействата редовно са посещавали църква, учениците дори се причастяват организирано, а държавният глава (Царят) открито изповядва упование в Бога. След 1944 г. тази традиция рязко е прекъсната от тоталитарната власт, наложила държавен атеизъм. В продължение на десетилетия религиозното образование отсъства от училище. 3. Актуална среда и рискове: В днешното глобализирано общество децата се сблъскват с разнообразни идеологии и информация, включително радикални и деструктивни възгледи, без да имат нравствен филтър, изграден върху устойчиви ценности. Липсата на познание за собствената духовна традиция ги прави по-уязвими към секти, псевдодуховни течения или дори консуматорския нихилизъм. материалните ценности често изместват духовните. В този контекст въвеждането на предмет, който системно преподава добродетели, е навременна мярка срещу нарастващата агресия, егоизъм и липса на уважение, наблюдавани сред подрастващите. Практиката показва, че там, където вече се преподават религия и етика (макар и факултативно), децата стават по-дисциплинирани, по-ученолюбиви и проявяват по-малко агресия. 4. Предпоставки за успешно въвеждане: През последните години са налице редица стъпки, подготвящи почвата за този предмет. От 2018 г. в училищата съществуват одобрени учебни програми по религия – православие. Светият Синод на Българската православна църква разработи нови учебници по „Религия – Християнство-Православие“, които МОН официално одобри през 2020 г. Това показва институционална готовност – налични са както учебни програми и материали, така и подкрепа от страна на традиционните		

		вероизповедания. Време е този дълго обсъждан въпрос да намери и необходимия политически консенсус, за да бъде доведен докрай. 5. Право на избор и свободата на съвестта: Едно от ключовите достойнства на предложения модел е, че той съчетава задължителността с право на избор, гарантирайки уважение към личните убеждения. Родителите и учениците няма да бъдат насилвани да изучават чуждо на тях вероизповедание – напротив, ще избират измежду различни програми в зависимост от своите възгледи и принадлежност. Същевременно, задължителният характер на часа гарантира, че всяко дете ще получи определено ниво на познание по тези въпроси. Хората трябва да имат право на избор, но за да бъде той истински свободен, трябва да е информиран. Ние не можем да изберем или отхвърлим нещо, което не познаваме. Затова е по-добре децата първо да научат какво представлява православието (или съответно исляма), пък после – когато съзреят – сами да решат дали да го следват или не. Всяко дете след определена възраст така или иначе ще формира свое отношение към религията – нека този избор да се основава на познание, а не на предразсъдъци или слухове. Идеята за задължително религиозно образование с алтернативни модули напълно кореспондира и с международните стандарти за свобода на вероизповедание. В редица европейски страни съществува именно моделът „задължително, но с право на избор между религия и етика“ – това се прилага напр. в Гърция, Белгия, Испания, Полша, Унгария, Хърватия, Литва, Финландия, Словакия и др., без това да поражда конфликти. Важно е да се отбележи, че обучението по религия ще съчетава културно-историческо съдържание (историята на църквата), с художествени елементи (иконография, църковна музика), с философски въпроси (за смисъла на живота, за доброто и злото). 6. Науката и религиозното знание: Една от често обсъжданите теми е съвместимостта на религиозното образование с секуларния характер на училището и с научния мироглед. Преподаването на религия не означава отказ от обективната истина и противоречие със науката. В действителност такъв конфликт няма – науката и		

		теологията имат различни области на компетентност и могат да се допълват взаимно. Още средновековните мислители са казвали: “Philosophia ancilla theologiae est” – философията е слугиня на богословието, т.е. светската наука служи за по-доброто разбиране на вярата – двете не се изключват, а подкрепят. В часовете по „Добродетели и религии“ децата няма да бъдат учени да отхвърлят научния метод – напротив, Ще се разгледат и митове за религията, които често битуват сред обществото маскирани като „народни традиции“, за да докажат, че истинското християнство не противоречи на разума и науката, а отхвърля суеверията. Всъщност, религиозното образование може да играе роля за изграждане на критично мислене относно псевдонаучни и окултни явления. 7. Запазване на секуларния характер на образованието: Конституцията и законите ни го утвърждават, като въвеждането на религия като предмет не противоречи на установения нормативен ред. Предлаганият модел напълно спазва тези изисквания – преподаването ще е неутрално и образователно, ще се извършва от квалифицирани учители (със съответната педагогическа подготовка). 8. Образователни предизвикателства: Държавното училище работи по стандартизирани програми, с професионални учители, на ясна възрастова периодизация. Това позволява материалът да бъде съобразен с психологическото развитие на децата. Ако религията се учи вън от училище (например в енорийски неделни школи), често се случва деца на различна възраст да са в една група. На следващо място следва да се отбележи, че въвеждането на „Добродетели и религии” в рамките на училищната система осигурява широк обхват, качество, контрол и интеграция, които алтернативните форми не могат да предложат в същата степен. **IV. Обществени очаквания:** В България обучението по вероучението в религия Православно християнство е с вековна традиция. След излизането на държавата ни от комунистическия режим в края на 80-те и началото на 90-те		

		години на XXI век в българското общество се зараждат очаквания, че заедно с отпадане на потисническото отношение на държавата над Българската православна църква ще се възроди и религиозното образование. В последните десетилетия се наблюдават и увеличение на криминалните прояви на малолетни и непълнолетни, девиантно поведение на младежите в училище и в на обществени места, като все повече в публичното говорене се среща мнението, че сегашните времена се характеризират с „криза на ценностите“. Релативизирането на основни човешки ценности и подмяната на съдържанието водят до изостряне на обществения дебат в търсене на причина и изход от ситуацията. Предложението идва в контекста на засилен обществен интерес към моралното образование – социологическо проучване (агенция „Тренд“, март 2025 г.) показва, че 57% от българите одобряват включването на религия в редовната учебна програма, като 60% вярват, че такъв предмет ще спомогне за изграждането на морални ценности у учениците. Тази ситуация обяснява в известна степен високия процент на рейтинг на Българската православна църква и готовността на гражданите да бъде въведено задължително вероучение в проведени и през последните 10 г. социологически проучвания. Основната цел на новия учебен предмет би отговорил на всички тези очаквания като от една страна засили възпитателната роля на училището, а от друга младежите увеличат познанията си относно развитието на основните добродетели и религиозните учения. Същевременно концепцията на МОН е внимателно балансирана, предвиждайки светски вариант (етика/добродетели) за семейства, които не желаят конфесионално обучение. Много от общоприетите ценности на модерната демокрация – свобода, зачитане на човешката личност, толерантност, отговорност – всъщност имат дълбоки корени в християнската етика. Чрез предмета тези ценности ще бъдат предадени по автентичен начин, свързан с контекста на религията, а не като абстрактни идеи. Каква полза от всички останали знания, ако нямаш понятия за добро и зло? Затова, паралелно с математиката, литературата, езиците и науките, децата трябва да усвояват и		

		добродетели: честност, справедливост, милосърдие, трудолюбие, достойнство, отговорност, смирение търпение, способност да се прощава и да се иска прошка. Това би довело до повече уважение към родителите и учителите, до толерантност и уважение към различните в обществото. Ако училището успее да произведе поколения млади хора с изградени добродетели, това пряко ще се отрази на социалните проблеми – по-ниски нива на престъпност, корупция, нетолерантност. И не на последно място по важност пряко измерим ефект ще бъде подобряването на училищната среда. Там, където вече са въведени незадължителни часове по добродетели, се отчита спад в случаите на насилие и тормоз между учениците. С оглед на всичко изложено, предлагаме законодателят (Народното събрание) да приеме съответните промени в Закона за предучилищното и училищното образование, с които **още от учебната 2025/2026 г.** да стартира поетапното въвеждане на предмета „Добродетели и религии“ в I клас, последователно надграждащо се нагоре по випуските. Това въвеждане може да бъде предшествано от информационна кампания към родителите и квалификационни курсове за учителите, за да се гарантира гладък преход. Очакваният ефект е, че след няколко години ще имаме едно ново поколение млади българи, които твърдо познават своята ценностна система, уважават чуждата, вземат морални решения и имат по-дълбоко разбиране за традиционната вяра, културата и историята ни. Отсъствието на вероучението досега ни е довело до липса на важна част от познанието и на основни житейски ориентири. Ето защо, въвеждането на този предмет е стъпка към по-добро образование и по-здраво общество и следва да бъде реализирано без отлагане.		
460.	Пламена Павлова plamenapavlova88@gmail.com 19 юни 2025 11:28 Електронна поща	Предложение в ЗИД: § 85. В чл. 172, ал. 1, т. 12 се изменя така: „12. да не използват мобилни устройства за комуникация в училище, освен за строго образователни цели, по здравословни причини или при форсмажорни обстоятелства“	Приема се за сведение	Изследвания на ОИСР показват, че учениците у нас използват значително повече от своите връстници в останалите страни телефоните за цели, различни от

		Възразявам със следните мотиви: Предложението разширява обсега на сега съществуващата забрана за използване на мобилни телефони по време на учебните часове (ЗПУО, чл. 172. Новата формулировка може да доведе до пълна забрана за използване на мобилни устройства, включително отнемането им за цял ден и налагане на санкции при употребата им при възникване на спор дали е имало уважителна причина за това. Това би могло да има крайно неблагоприятни и опасни последствия. 1. Всяка мислима процедура за задължаване на учениците да оставят телефоните си за целия ден би била унизителна за тях и затрудняваща учителите. 2. Телефоните са буквално спасение за много деца. За тези, които се чувстват изолирани от съучениците си, и в междучасието се обаждат на приятел. За тези, които са станали обект на злепоставяне, вербално насилие или дори физическо от страна на връстници или учители и в междучасието се обаждат на родителите си - не с оглед на разправа, а споделяне и утеха. За тези, които са получили паник атака по време на изпитване или са закъснели за час и искат да обяснят, преди родителят им да види електронния дневник. За тези, които се чувстват зле физически или психически, но медицинската сестра / психологът не е на работа и наблизо няма ДОВЕРЕН учител, на когото да споделят и да им обърне внимание. 3. Крайно време е да започнем да вземаме решения, основаващи се на научни изследвания, анализи и прогнози. През м. февруари 2025 г. в сп. Lancet беше публикувано мащабно изследване, показващо, че сама по себе си забраната за телефони в училищата не води нито до подобряване на образователните резултати, нито до положителен ефект върху благополучието на учениците, нито дори до намаляване на общото екранно време. Училищното образование у нас се намира в тежка криза, част от която е липсата на усещане за смисъл у учениците и чувството, че са бездушни обекти на обучително и възпитателно въздействие в система, предназначена да служи преди всичко сама на себе си. Учебният материал не съответства на потребностите им и не		образователните, което води до дългосрочни негативни последици.

		способства развиването на умения, които са им необходими днес и ще им бъдат необходими в бъдеще. Оценяването е фокусирано върху тестове, които не измерват полезни знания и умения и не дават полезна обратна връзка, за сметка на това води до силен стрес, възпрепятстващ ученето, и често се използват като наказателен инструмент от учителите. Липсват възможности за свободно целеполагане, избор на средства за следване на поставените цели и самооценка. Липсва уважение към личността на ученика, възможности за изразяване на мнение и водене на дебати, за реално участие в управлението на училищния живот и мн. др. Всичко това неминуемо води до усещане за безсилие и незначимост, което често стои в корена на агресивното, антисоциално или самоувреждащо поведение и импулса за нарушаване на правилата. В този контекст всеки разговор за санкции и забрани води само и единствено до задълбочаване на проблема. Вместо това следва да работим активно за качествена промяна в подготовката на учителите, учебната програма и училищната култура като цяло, за да създадем човеколюбива и уважителна среда, възпитаваща по естествен път. Най-просто казано: да правим така, че учениците да не злоупотребяват с телефоните си не поради страх от наказание, а от интерес към случващото се в часа и уважение към съучениците и учителя. Не бива да забравяме, че това и сега става изключително успешно в много класни стаи благодарение на добри педагогически практики. Необходимо е да търсим начини да ги подкрепяме и разпространяваме, а не още повече да отблъскваме учениците от училището. Предложение: към сега съществуващия чл. 172, ал. 1, т. 12 от ЗПУО („да не използват мобилните си телефони по време на учебните часове“) да се добави: „освен за образователни цели“. Институцията е училище, не затвор!		
461.	Пламена Павлова plamenapavlova88@gmail.com 19 юни 2025 11:24	Законът за изменение и допълнение (ЗИД) на Закона за предучилищното и училищното образование предвижда: § 25. В чл. 76 се правят следните изменения и допълнения: […]	Приема се за сведение	Предложеният нов учебен предмет добродетели и религии ще се изучава наред с останалите общообразователни учебни

	Електронна поща	3. Създава се нова ал. 8: „Учебният предмет Добродетели и религии е насочен към ценностно формиране на личността и възпитание в добродетели и за изучаването му се разработват алтернативни учебни програми, предоставящи възможност за избор между учебно съдържание с елементи на конфесионално обучение и без елементи на конфесионално обучение. Изборът на учебна програма по учебния предмет Добродетели и религии се извършва при условията на чл. 12, ал. 2.“ § 31. В чл. 88 се правят следните изменения и допълнения: 1. Създава се нова ал. 2: „(2) В задължителните учебни часове в съответствие с държавния образователен стандарт за учебния план се включва и изучаването на учебния предмет Добродетели и религии.“ Възразявам срещу въпросното предложение със следните мотиви: 1. Изучаването на религиите в исторически, културен и философски аспект и сега присъства в хуманитарните предмети от задължителната програма. 2. И сега желаещите могат да изучават религия (православие, ислям или т.нар. неконфесионална, но също религиозно насочена програма) като избираем предмет. Не е ясно кое налага превръщането на въпросния предмет в задължителен за всички. 3. Въвеждането на религиозно обучение като част от задължителната учебна програма, дори да има възможност за избор, накърнява светския характер на училището и поставя под въпрос мисията му да гради умения за критично мислене, основаващо се на научни достижения. 4. Въвеждането на религиозно обучение като част от задължителната учебна програма, дори да има възможност за избор, създава предпоставки за опасно разделение и противопоставяне на децата от малки. Училището следва да бъде място на обединение и подчертаване на общото помежду ни.		предмети, които формират характера на светското образование. Критическото мислене е меко умение, включено в ключовите компетентности, което се развива при обучението по всички учебни предмети. Чрез включването му в задължителните учебни часове не се отнема правото на родителите да възпитават децата си. Законопроектът отчита конституционно установените права в чл. 37, като се предоставя избор между алтернативни учебни програми за конфесионално или неконфесионално обучение. Съобразно свободно упражненото си право на вероизповедание или религиозни или атеистични възгледи учениците ще избират измежду вариантите на програми по учебния предмет. Разделянето на децата в зависимост от алтернативната учебна програма не е принудително, а се основава на избора на учениците и техните родители.

		5. Очевидно липсва обществен консенсус по този изключително важен въпрос, който засяга пряко всички ученици, техните родители и всички граждани на Република България, защото решението крие потенциал да повлияе на облика на образованието и обществото като цяло. Омбудсманът неслучайно призова за прозрачност на процеса по обсъждане и вземане на решение с обществен консенсус. И двете видимо липсват. Отвореното писмо против въвеждането на предмета като част от задължителната учебна програма има 9000 подписа, а МОН така и не отговори на въпросите, зададени в придружаващото писмо при внасянето му. 6. Не е ясно как ще се гарантират фундаментални права. Позоваването на европейската практика („навсякъде се учи религия“) е силно спекулативно. Почти навсякъде, където присъства такъв предмет, програмата няма нищо общо с одобрените у нас към момента (припомням, че според информация от МОН конфесионалните до голяма степен ще се запасят), има възможност за отказ (на места дори само по желание на детето), а в някои държави – избор на друг, коренно различен и напълно неутрален предмет. Много държави, в които тази възможност не е била добре уредена, са понесли осъдителни решения от Европейския съд за правата на човека. У нас обаче се планира въвеждането на общ задължителен предмет „Добродетели и религии“, който да дава възможност за избор между различни програми. Въпросните програми могат лесно да се променят без поправки в ЗПУО. Споменатият чл. 12, ал. 2 гласи само: „Изборът по ал. 1 за малолетните се извършва вместо тях и от тяхно име от техните родители, а за непълнолетните - от учениците със съгласието на техните родители“. Всички знаем, че в реалният избор в българското училище е силно ограничен: за чуждите езици, за нивата, на които се изучават, за спорта, за профилиращите предмети и пр. Няма никаква яснота как ще се случва съставянето на групи. Министър Вълчев „успокоява“, че никой няма да бъде принуден да изучава религия, ако не желае, само че няма никакви гаранции за това. Не е ясно как		

		ще се случва, когато децата са недостатъчно за сформиране на група. Има разлика дали принуждаваме децата да учат език, който не отговаря на желанието им, или религия, която не отговаря на личните им разбирания и тези на семейството им. 7. Няма никаква яснота кой и как ще преподава по православие, ислям и етика, какво ще съдържат програмите, нито колко ще струва подготовката на достатъчно учители (допълнителна квалификация на сегашните, подготовка на богослови и др.) и осигуряването на учебници за всички ученици. Не е ясно дали този предмет ще се добави към бездруго претоварената програма на учениците или ще измести друг учебен час от бездруго недостигащите. 8. В ЗИД не се уточнява кога следва да се въведе въпросният предмет, което на практика позволява той да бъде въведен масово още от следващата учебна година. Но дори да се спази декларираното намерение това да се случи от 2026/2027 г. и само за 1 клас, такъв неприемливо ранен срок не би позволил разработване на качествени програми, адекватна подготовка на учителите, пилотно въвеждане и апробация, задълбочен анализ на резултатите и последващи корекции, създаване на качествени учебници и др. 9. Намерението да се въведе за 1 клас само по себе си е силно обезпокоително. Първо, на тази възраст няма изградено абстрактно мислене. Второ, идеята да преподават началните учители поставя логичния въпрос за дълбокия когнитивен дисонанс у децата: как един и същи авторитет в един час ще говори за креационизъм, а в следващия – за еволюция? Как един и същи учител ще води различни програми? Как ще възпитаваме общочовешки ценности, ако децата от най-малки учат, че са по-добри от съучениците си, защото тяхната религия е по-добра и единствено вярна? 10. Особено тревожни са прокрадващите се сигнали, вкл. в изявления на министър Вълчев, че програмата, предвидена за деца, които не желаят да изучават религия, също ще съдържа значителна част религиозен материал. Възпитанието в добро обаче не е прерогатив на религията и внушението за обратното има опасни последици.		

		Безспорно училището има важна възпитателна роля, но поставянето на знак за тъждество между морала и религията е манипулативно и нередно. Силно неоснователно е също да смятаме, че с час по „добродетели“ може да се постигне полезен възпитателен ефект, намаляване на агресията, ограничаване употребата на вредни вещества и др. Изследванията показват, че тези проблеми имат дълбоки корени, които следва да се адресират с промяна в цялостната култура, в т.ч. семейството, училището и обществото, а не с „час по добродетели“. 11. Страната ни е на последните места в Европа по ред показатели, свързани с образованието: академични и социално-емоционални умения, критично и творческо мислене, мотивация за учене през целия живот, здравна култура, толерантност, гражданско самосъзнание и други важни компетентности. Учениците ни се представят под критичния минимум на собствените ни и международните изпити. На този фон МОН предлага… религия. 12. Дори да говорим за час по етика, това не бива да се случва прибързано, както в момента. Вместо да пилеем огромни ресурси за въвеждането на нов предмет, за който още не знаем какво ще съдържа, как ще се впише между останалите и как ще повлияе на учениците и тяхното израстване, трябва да започнем сериозен и задълбочен експертен и обществен дебат за целите на образованието; да очертаем нужните реформи, стъпвайки на надеждни данни, анализи и научно обосновани принципи и прогнози; да набележим стъпките в близък и далечен план за осъществяването им, включително адекватно проследяване на резултатите и своевременни корекции. Едва тогава ще видим как, къде и в каква форма има място подобен предмет. В заключение изразявам категорично мнение против въвеждането на задължителен учебен предмет „Добродетели и религии“. Призовавам изучаването на определена религия да остане избираемо, както досега, и да се съсредоточим върху преосмислянето и осъвременяването на образователната система като цяло.		

462.	Пламена Павлова plamenapavlova88@gmail.com 19 юни 2025 г. в 11:22:20 Електронна поща	Законът за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование предвижда: „§ 50. В чл. 120 се създава ал. 9: „(9) Оценките от националното външно оценяване в края на IV, VII и X клас, както и от държавните зрелостни изпити и от държавния изпит за придобиване на професионална квалификация са окончателни.“ Моето предложение е всеки човек да може да държи НВО и ДЗИ /дзи да се превърне във стандартизиран тест, за което ще пита по-долу/ колкото си иска пъти през живота си. Така, ако на 18 години, завършвайки гимназия, някой не е постигнал добър резултат, има шанс след още година учене да се яви отново и тогава вече да знае достатъчно. Смисълът на ДЗИ е да покаже нивото на знанията. Чудесно е, ако хората продължат да повишават знанията си. Те могат да правят това цял живот, и това усилие за лично дообразоване, дограмотяване, трябва да се окуражава. Така ще имаме по-образована нация. В университетите, когато се кандидатства и се вземат предвид оценките от ДЗИ и гимназиална диплома, целта е да се осигури достатъчно високо ниво на входа, за да е сигурно, че тези хора ще се справят с повишаване на академичното ниво след това. Отново, възможността човек да опита безкрайно много пъти през живота си да докаже, че се е образовал до изискуемото ниво, е полезно за тази цел. Разширява обхвата и повдига общото ниво на университетското образование. Имам и чисто хуманен аргумент, но го оставям на последно място, защото знам, че за законодателя той е маловажен. В законодателната ни култура е залегнал стремеж по-скоро да доминираме хората и да ги принудим към дисциплина, отколкото да им помогнем да се извисят; гледаме на справедливостта като на равноразпределено за	Приема се за сведение	Следва да се прави разлика между резултат и оценка. Оценките от НВО и ДЗИ са окончателни по начина, по който окончателни са и оценките от държавните изпити в дипломите за висше образование. Нито в исторически план в България, нито в друга образователна система оценката от матура подлежи на преразглеждане. Оценката се поставя в резултат на преглед и оценяване на изпитната работа от двама независими оценители, специалисти в съответната област – учители и/или университетски преподаватели, а при разминаване между двамата – работата се оценява и от трети специалист. И към момента са създадени възможности учениците, съответното зрелостниците да се запознаят с оценените си изпитни работи и в случай на техническо несъответствие между резултатите. Разпоредбата е допълнена и прецизирана

		всички страдание, а не като еднакво осигурени за всички възможности и благоприятна среда да покажат и разгърнат най-доброто от себе си. Например когато казваме, че човек не може да се яви на НВО повторно, защото това не би било справедливо спрямо другите, които са имали ограничено време за подготовка - вместо да кажем, че справедливо ще позволим на всички да се явяват колкото пъти поискат на НВО. И двете неща са справедливи, но манталитетът изисква, за да се усети справедливостта, да се усети и строгост, да има страдание, и успелите да усетят удовлетворение от знанието, че ще има наказание за неуспешните, т.е.: нехайните, безотговорните, и онези, които са имали главоболие в деня на изпита. Хуманният ми аргумент е, че е съсипващо за нервите и психиката целият по-нататъшен живот на човек да е заложен на картата на един-единствен изпит в един-единствен ден. Принуждаваме децата да понесат неподходящо за тяхната възраст ниво на натоварване и стрес, а семействата - да се реорганизират изцяло в подкрепа на максимално доброто представяне на детето, защото има един-единствен, уникален и неповторим шанс животът му да тръгне в добра посока или към провал. Нека снемем стреса от всички и нека изпитите и оценяванията служат за това, за което са предназначени: да измерят знанията на човек към даден момент. Не да въздават справедливост, не да осигуряват възмездие за недостатъчно положени усилия, не да служат за естествен отбор на най-амбициозните. А просто да покажат, знае ли човек дадения набор от неща, или не. И ако не ги знае тази година, да приемем и прегърнем възможността, че може да ги знае догодина. Или след 5 или 15 или 40 години. Никога не е късно човек да се образова. Смятам, че е проблем въобще кандидастването с ДЗИ. Според мен, ДЗИ и НВО трябва да имат само валидиращ характер за придобиване на определена образователна степен. ДЗИ да бъде заменен със стандартизиран тест. Входът към следващата степен би могъл да бъде чрез стандартизирани тестове тип SAT, TIL и други подобни, които да се провеждат от независим		

		орган, в няколко сесии през годината, и да се взима най-високия резултат. В момента в редицата университети в България се кандидаства с различни изпити, които нито са съобразени като ниво на трудност, нито като ниво на тежест спрямо трудността при балообразуване. Да не говорим за преписването. Човек има право да кандидатства за висше образование през целия си живот. Защо да няма право да измери знанията си наново!?		
463.	Пламена Павлова plamenapavlova88@gmail.com 19 юни 2025 11:11 Електронна поща	Законът за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование предвижда: „§ 50. В чл. 120 се създава ал. 9: „(9) Оценките от националното външно оценяване в края на IV, VII и X клас, както и от държавните зрелостни изпити и от държавния изпит за придобиване на професионална квалификация са окончателни.“ Възразявам със следните мотиви: Въпросното предложение очевидно е реакция срещу решението на Върховния административен съд от м. март 2025 г., с което той обяви за нищожна забраната да се оспорват оценките от матурите, въведена в Наредба № 11 от 1 септември 2016 г. Тогава съдът напомни, че с „наредба, която съставлява подзаконов нормативен акт, не може да се уреждат първични отношения извън уредените такива в закона и по този начин да се дописва законът“. Забраната за оспорване на оценки от изпити с изключително голямо значение за бъдещото обучение и развитие на децата и младите хора обаче е сама по себе си порочна. Известни са редица случаи на технически грешки и некоректно оценяване. Важно е да се разработи ефективен механизъм за установяването им и коригирането на оценката, а не да се постулира забрана в закона. Обичайното възражение е, че това би проточило неимоверно много кампаниите за кандидатстване.	Приема се частично	Следва да се прави разлика между резултат и оценка. Оценките от НВО и ДЗИ са окончателни по начина, по който окончателни са и оценките от държавните изпити в дипломите за висше образование. Нито в исторически план в България, нито в друга образователна система оценката от матура подлежи на преразглеждане. Оценката се поставя в резултат на преглед и оценяване на изпитната работа от двама независими оценители, специалисти в съответната област – учители и/или университетски преподаватели, а при разминаване между двамата – работата се оценява и от трети специалист. И към момента са създадени възможности учениците, съответното зрелостниците да се запознаят с оценените си изпитни работи и в

		По отношение на ДЗИ то е несъстоятелно, защото дори да бъде коригирана след първата кандидатстудентска кампания, оценката ще има значение за всички следващи и за ред други аспекти на реализацията на човека. Що се отнася до НВО, опираме до много по-сериозния проблем, а именно употребата им за кандидатстване в прогимназия и най-вече гимназия. През последните години те са изключително скъпо начинание – както за цялото общество, така и за семействата на седмокласниците, без абсолютно никакъв полезен ефект за образованието. Напротив, ясно се виждат вредни последици като разширяване на ножицата между училищата, ограничаване на избора на профилирано/професионално образование, огромен стрес за децата, учителите и родителите, задълбочаване на неравния достъп до качествено образование, невъзможност за отсяване на децата с таланти и сериозни интереси в определена област, невъзможност за анализ на състоянието и проблемите в образованието и ефектите от една или друга реформа. Предложение: Да се разработи ефективен механизъм за оспорването и коригирането на оценката от НВО и ДЗИ. Външните оценявания да се върнат към първоначалната заявената си цел: да служат за обективна оценка и диагностициране на проблеми на училищно, регионално и национално ниво и проследяване на ефектите от взетите мерки. Да се преустанови задължителното кандидатстване и избор на профилирана/ професионална паралелка. Да се даде възможност на всяко училище да определя само правилата и критериите си за прием.		случай на техническо несъответствие между резултатите. Предложената със законопроекта разпоредба не е в противоречие със съдебното решение на ВАС. Окончателността на оценката касае само оценките, които са формирани при спазване на нормативноустановените условия и ред. Относно възможността да бъдат поправяни грешки, то текста е коригиран.
464.	Дияна Янева, директор на ЦПЛР-ЦКО-Варна cko_varna@abv.bg	Във връзка с проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование, публикуван на страницата на Министерството на образованието и науката, в		

	19 юни 2025 г. в 10:51:24 Електронна поща	портала за Проекти на документи, представям на Вашето внимание въпроси и конкретни предложения. В мотивите към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование не са посочени причините, които налагат закриване на центровете по § 144 ал. 1, т. 1- 6 и създаване на Националния център за кариерно ориентиране. Не става ясно с какво това централизиране ще подобри целите и очакваните резултати от дейностите по кариерно ориентиране и консултиране. **Предложения:** **Изменение на § 19, чл. 51а, ал. 3:** Думите „ ….и мястото им на работа може да бъде определяно на територията на цялата страна.“ да бъдат заменени с „… и мястото им на работа да бъде определяно на територията на областта.“ **Мотиви:** При така формулираната алинея в проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование се създава хипотезата, че кариерни консултанти от една област ще бъдат принудени да работят в отдалечена област, което е предпоставка за отлив на квалифицирани кариерни консултанти от системата за кариерно ориентиране, градена с години.	Не се приема	От предложението не става ясно за коя област от територията на страната става въпрос. Кариерните консултанти изпълняват длъжността си по трудово правоотношение, което възниква и се осъществява при условията на свобода на договаряне. Мястото на работа е въпрос на договаряне и не може да бъде определяно „принудително“ от работодателя.
		Допълнение към § 19, чл. 51а, ал. 5: След „…. министъра на образованието и науката,“ да се добави „ …със съдействието на работна група от директори на ЦПЛР – ЦКО и кариерни консултанти, участващи в разработването на Правилника за устройството и дейността на Националния център за кариерно ориентиране.“ **Мотиви:** Работещите към момента директори на ЦПЛР – ЦКО и кариерните консултанти притежават необходимия опит и професионална експертиза по въпросите, касаещи кариерното ориентиране и	Не се приема	В съответствие с Конституцията на РБ и принципа за разделение на властите разпоредбата има за цел да установи в закон от компетентността на кой орган на изпълнителната власт е издаването на посочения акт. Въпросите какви специалисти ще участват при подготовката на акта не се нуждаят от законова уредба, но това не е пречка те да бъдат включени

		консултиране на национално ниво и са в състояние да подпомогнат в значителна степен министъра на образованието и науката при изготвянето на Правилника за устройството и дейността на Националния център за кариерно ориентиране.		при разписването на акта. Правилникът на НЦКО ще бъде подложен на обществено обсъждане, при което всеки може да изрази становище по него.. **Грета:** Разработването на Правилника се осъществява от работна група с участието на представители на заинтересованите страни, но самият Правилник се утвърждава от министъра на образованието и науката.
		Допълнение към § 144, ал. 4, да се създаде т. 1 и т. 2 1. Трудовите правоотношения на лицата, заемащи длъжността „директор“, в институциите по ал. 1, се уреждат при условията и по реда на чл. 123 от Кодекса на труда. 2. Трудовите правоотношения на лицата, заемащи длъжността „главен счетоводител“, в институциите по ал. 1 се уреждат при условията и по реда на чл. 123 от Кодекса на труда. **Мотиви:** Така предложения текст по § 144, ал. 4 в проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование, противоречи на чл. 16 от Конституцията на РБ, чл. 1, ал. 3 и чл. 2 от КТ относно служителите заемащи други длъжности, различни от длъжността „кариерен консултант“. Съгласно чл. 130б от КТ не е проведено разяснение относно мотивите и решенията, което би могло да доведе до съществени промени в трудовите правоотношения на директора и главния счетоводител. Надявам се, предложенията да бъдат взети предвид при процедиране на законопроекта!	Приема се	Разпоредбата е коригирана

465.	Гергана Манева gergana.primo@gmail.com 19 юни 2025 г. в 10:40:34 Електронна поща	Като родител на 2 деца, които са приети в математически гимназии след 4 клас, имащ пряк поглед върху цялостната подготовка, през която преминават, за да постигнат това, твърдо заставам зад идеята на МОН, децата, приети след 4 клас да продължат да се обучават в тези училища, без да държат допълнителни изпити във формата на НВО след 7 клас. Учениците, приети в математически гимназии след 4-ти клас, преминават през изключително сериозен и селективен процес на подбор. За разлика от останалите кандидати след 7-ми клас, те вече са оценени на база резултати от шест различни изпита и критерии още в края на началния етап. Това включва: 1. Три тежки математически състезания, провеждани на национално или регионално ниво, с нестандартни и високоинтелектуални задачи, далеч над нивото на учебния материал; 2. Една училищна олимпиада, също с повишена трудност, целяща да отсее наистина най-способните и мотивирани ученици; 3. Резултатите от НВО (Национално външно оценяване) по български език и математика в 4-ти клас, които отразяват академичната им подготовка в обхвата на задължителната програма; 4. Оценките по математика и средният успех от свидетелството за основно образование (4-ти клас), които осигуряват допълнителна представа за постоянството и цялостното представяне на ученика. На практика това е равностойно или дори по-взискателно от изпитния формат след 7-ми клас. Освен количеството критерии (шест), качеството на задачите, на които са подложени тези ученици, е с по-висока степен на сложност, като често изисква логическо мислене, състезателна стратегия и знания извън стандартната учебна програма. Освен това, веднъж приети, учениците се обучават в силно конкурентна среда с профилирана математическа насоченост, която надгражда значително изучаваното в обикновените училища. Това	Приема се за сведение	Изразена е подкрепа

		обучение е продължително и целенасочено, което гарантира, че учениците напредват в съответствие с високите академични стандарти на училището. Изискването за допълнителен изпит след 7-ми клас за тези ученици би било излишно дублиране на вече проведена, много по-задълбочена селекция. Вместо да се поставят под допълнително напрежение и несигурност, би било разумно и справедливо усилията и резултатите им до този момент да бъдат признати и уважени чрез автоматичното им продължаване в горен курс на същото учебно заведение. Също така, трябва да се подчертае, че отварянето на възможност за нови ученици да се включат в обучението на математическите гимназии след 7-ми клас е напълно постижимо и съвместимо с автоматичното продължаване на учениците от 5–7 клас, при условие че броят на паралелките след 7-ми клас бъде по-голям от броя на паралелките, съществуващи след 4-ти клас. По този начин: - се запазва приемствеността и мотивацията на децата, приети още в началото на прогимназията; - се осигурява справедлив достъп и за други талантливи ученици, които развиват интерес към математиката на по-късен етап; - се избягва административна и психологическа тежест върху вече доказали се ученици. В заключение, наличието на задълбочена предварителна селекция, висока академична успеваемост и целенасочено профилирано обучение правят излишно и необосновано налагането на нов изпит след 7-ми клас за тези ученици.		
466.	Нина Христова nhristova146@gmail.com 18 юни 2025 21:54	Изказвам мнение относно приема в МГ - смятам, че така направеното предложение за прием в МГ даже е закъсняло. Правилно и коректно е написано, че трябва да отпадне приема след 7 ми клас за деца приети в 5-ти клас, тъй като те не са влезли там по документи, а след	Приема се за сведение	Изразена е подкрепа

	Електронна поща	един доста голям и тежък подбор след явяване на сериозни състезания и олимпиада. Ако след 7 ми клас продължи приема отново след изпити или резултат от НВО това омаловажава положения труд на децата до 4 ти клас. Така или иначе след 7 клас отново ще има прием и на външни деца, което означава, че по този начин никой няма да е ощетен. Наблюдава се тенденция за намаляване на паралелките в едновремешните гимназии. Така ще стане и с МГ. Пример: в Русе немска и езикова гимназия ще приемат две паралелки, така ще стане и с МГ - от 4 ще останат 2 за външен прием. Ако след 7 ми клас се оценяват децата учили в МГ заедно с всички останали, то тогава защо в 4-ти влизат с изпит?		
467.	Мариана Петкова marianazl@abv.bg 18 юни 2025 23:39 Електронна поща	По повод предложението за въвеждане на нов задължително-избираем предмет "Добродетели и религии" (с варианти: религия – православие, религия – ислям или добродетели/етика) **изразявам остро си несъгласие с това предложение със следните мотиви:** 1. Смесването на възпитание в добродетели и религиозно възпитание е подвеждащо: научният консенсус е, че няма сериозни доказателства за връзката на религиозното възпитание с по-високи нива на добродетелност. Нещо повече, статистика показва голяма степен на съвпадение на страните с ниска престъпност и страните с ниска степен на религиозност: от първите 30 страни с най-ниски нива на престъпност 16 са от страните с най-ниска религиозност и само 2 - от тези с най-висока религиозност. И обратното сред първите 30 страни с най-висока престъпност присъстват 8 от страните с най-висока религиозност и само 1 от страните с най-ниска религиозност. 2. Отношението към религията е една от най-чувствителните теми при самоидентификацията на всеки човек. Всяка религия приема и утвърждава правотата на собствената си доктрина като единствено вярната картина на света. Всички други гледни точки по презумпция се приемат за неверни, грешни и дори греховни. Разделянето на децата от най-ранна училищна възраст по религиозен признак е съществена предпоставка за напрежение и конфликти както между	Приема се за сведение	Предложеният нов учебен предмет добродетели и религии ще се изучава наред с останалите общообразователни учебни предмети, които формират характера на светското образование. Критическото мислене е меко умение, включено в ключовите компетентности, което се развива при обучението по всички учебни предмети. Чрез включването му в задължителните учебни часове не се отнема правото на родителите да възпитават децата си. Законопроектът отчита конституционно установените права в чл. 37, като се предоставя избор между алтернативни учебни програми за конфесионално или неконфесионално обучение. Съобразно свободно упражненото си

		различните групи ученици, така и между техните родители. Училището не е подготвено да се справя с подобни конфликтни ситуации, което неизбежно ще води до ескалацията им, а това е най-малкото, от което всички имаме нужда. 3. Въпреки че предметът е заявен като задължително-избираем, образователната система не е в състояние да гарантира свободата на избор на ВСЯКО дете и неговото семейство. Нито училищата-мастодонти, нито малките селски училища имат ресурс да осигурят квалифицирани учители за 2-3 деца, ако техният избор се различава от избора на мнозинството ученици в училището. Това означава, че под прикритието на избираем предмет, деца ще бъдат задължавани да учат по програма, която е в разрез с разбиранията и избора на семейството. Такова посегателство върху свободата на съвестта е недопустимо в една правова европейска държава. В допълнение това ще доведе и до съдебни дела от страна на родителите - още един риск, с който училището трябва да се справя. 4. Въвеждането на предмет "Добродетели и религии" разбуни духовете в обществото още на ниво предложение и породи остри конфронтации между привържениците и противниците на предложението. Обществен консенсус по темата няма. Това означава, че въвеждането на подобен предмет ще породи силна съпротива и разделение в обществото, както и съмнения за скрити мотиви и намерения. Ролята на образователната система е да създава консенсусна картина за света, а не да всява раздори и противопоставяния. 5. И в момента учебната програма на учениците е претоварена, те са лишени от възможност да се движат и спортуват достатъчно и от достатъчно време да развиват талантите и интересите си по подходящ начин. Всичко това е сред съществените причини за агресията, предизвикателното поведение и антисоциалните прояви на децата. Въвеждането на още един допълнителен час натоварване няма да подобри, а ще влоши ситуацията.		право на вероизповедание или религиозни или атеистични възгледи учениците ще избират измежду вариантите на програми по учебния предмет. Разделянето на децата в зависимост от алтернативната учебна програма не е принудително, а се основава на избора на учениците и техните родители

		Като вземам предвид необходимостта от засилване ролята на училищното образование при формирането на добродетели и ценности у децата, предлагам: 1. Оттегляне на предложението за въвеждане на задължително-избираем предмет "Добродетели и религии" и свързаните с него промени в останалата част на ЗПУО. Предметът "Религия" да остане свободно-избираем, както досега и усилията на МОН да са насочени към осигуряване на възможност този избор да е реален. 2. Проучване, избиране, адаптиране и пилотиране на утвърдени по света модели за развиване на социално-емоционалните умения на учениците и постепенно прилагане на тези модели във всички училища. Възпитанието в добродетели и ценности не става чрез преподаване, а чрез ежедневно практикуване и подкрепяща училищна среда. Ако все пак се върви към въвеждането на допълнителен специализиран предмет, то би следвало той да е неконфесионален, единен за всички ученици и да създава споделени ценности.		
468.	ПГСС – Чирпан info-2401179@edu.mon.bg 19 юни 2025 10:05 Електронна поща	**МОТИВИРАНО СТАНОВИЩЕ** на педагогическия колектив при ПГСС, град Чирпан, относно предложените изменения в Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), взето решение на ПС с протокол № 13/10.06.2025г. Педагогическият колектив при Професионална гимназия по селско стопанство, град Чирпан изразява своята загриженост във връзка с предложените промени в Закона за предучилищното и училищното образование и предлага на Вашето внимание аргументирано становище по отделни параграфи и членове: **1. Относно предложенията за въвеждане на санкции и предупредителни мерки:**	Не се приема	Разделението между предупредителните мерки и санкциите е насочено към осигуряване на гъвкава педагогическа среда и етапно и възпитателно въздействие

		Предлагаме да си остане, както до сега раздел: “Санкции“, вместо „Мерки и санкции на учениците“ /§ 90, глава девета, раздел III/. От предвидените текстовете в §90, §91 и §92 **да отпаднат думите „предупредителни мерки“.** Категорични сме, че тези мерки ще утежнят административната натовареност на класните ръководители, вместо да се отдели повече време за работа с проблемни ученици и родителите им. Предлаганото разделение между санкции и предупредителни мерки е практически безсмислено! От мотивите на законопроекта става ясно, че целта на тези мерки е да се улесни административната дейност на директорите. Това едва ли ще бъде постигнато с този алгоритъм на санкциониране. Напротив! Предупредителните мерки се основават на неизпълнение на задълженията, предвидени в ЗПУО и ПДУ, т.е. има вид нарушение. Замисълът за мерките, първоначално да се констатират само нарушенията е излишен, без образователна и възпитателна роля и неработещ при учениците в гимназиален етап! **Мерките и санкциите да се обединят само като санкции,** както следва: забележка; предупреждение за преместване в друга паралелка в същото училище; предупреждение за преместване в друго училище; преместване в друга паралелка в същото училище; преместване в друго училище; преместване от дневна форма или от дуална система на обучение в самостоятелна форма на обучение. **Да отпадне алинея 3 към §91., чл.199:** Считаме, че предвидените мерки повтарят действията по санкциите, с което не само, че няма да допринесат за подобряване поведението на учениците, но и ще забавят прилагането на същинските санкции и резултатите от тях! **Да отпадне алинея 4 към §91., чл.199**, която гласи: „Когато в рамките на една учебна година на ученика са наложени три предупредителни мерки, до края на учебната година той няма право да участва в мероприятия, изяви и дейности, извън обучението по учебен план.“		

		Според нас това е недопустимо! Всеки ученик има право да участва в училищни и извънкласни инициативи. Още повече, че включването на проблемни ученици в такива дейности има ключова роля и е един от начините те да подобрят поведението, социалните си умения, да се мотивират. А това е една от целите на образователната институция. **Да отпадне новата алинея 6 към §91., чл.199**, която гласи: „Когато ученикът с поведението си значително възпрепятства провеждането на дейностите в училището, той може да се отстрани от училище за срок не по-дълъг от 3 дни.“ Предвид трудността и огромните усилия, които полагат директори и учители по Механизма за обхват на учениците, за да се задържат в клас, считаме че е недопустимо тяхното отстраняване от час или от училище!		
		2. Относно предложенията за финансови санкции за родители при нарушения на училищния правилник: **Предлагаме да отпадне новия член чл. 210а към §100**: „Чл. 210а. Родителите подписват споразумение с детската градина или училището за спазване на правилника на институцията.“ Правилникът за дейността на училището е нормативен акт, в който са разписани права и задължения, които учители, ученици и родители са длъжни да изпълняват, не е необходимо споразумение между страните!	Приема се	Разпоредбата отпада от Законопроекта
		Предлагаме текста в § 140., чл. 347, ал. 3, т.5 и т.6 да не търпи промени и да запази досегашната си формулировка към действащият в момента ЗПУО. Длъжностните лица, които имат право да съставят актове за установяване на нарушения да се определят от кмета на общината. Лицето, което има право да налага наказателни постановления да бъде кмета на общината. По този начин се изпълнява и подкрепящата функция на общината в процеса на обучение.	Не се приема	Досегашната практика показва, че съществуващото законово правомощие на кметовете да реализират административно-наказателна отговорност, не се упражнява. Предоставянето й на директорите ще доведе до по-голяма оперативност и по-ясна отговорност и ангажираност
		3. Относно предложенията за атестацията на педагогическите специалисти:	Приема се за сведение	Обект на регламентиране в подзаконов нормативен акт.

		Предлагаме **„Атестирането“ заменено с „Оценяването на труда“ /§ 115., чл. 228 ал.2/ да стане част от процеса на диференцираното заплащане.** Предлагаме оценяването на труда на учители и директори да става, чрез годишно попълване на картата за диференцирано заплащане и последващо становище от комисията. Този вид оценка има проследяваща, мотивираща, развиваща и насочваща функция. Дава възможност за самооценка и професионално израстване на педагогическите специалисти. **Предлагаме да отпадне в този си вид текста в § 115., чл. 228, ал.9:** „Учители, директори и други педагогически специалисти, получили най-ниския резултат от скалата на оценяване, се освобождават от заеманата длъжност на основание чл. 328, т. 5 от Кодекса на труда.“ Считаме, че трябва да се даде толеранс и да се запази формулировката от действащия в момента ЗПУО, а именно: „при най-ниска оценка за учителите се изготвя план за методическо и организационно подпомагане“, като оценяването на труда му се прави отново след 1 година и има възможност за повторна оценка. В противен случай, това ще създаде напрежение в дейността на образователните институции и отлив от учителската професия. Училището трябва да осигури позитивна образователна среда, възпитаваща в дух на доверие, толерантност и социализация. Това е съграждащ процес, който няма как да се случи в условия на напрежение.		
		4. Предлагаме в проекто-закона за изменение и допълнение на ЗПУО да намерят място и следните промени: - Двете външни оценявания, след четвърти и след десети клас да днат. - Да се отмени възможността за 15 дни отсъствие по семейни причини. Според нас родители и деца злоупотребяват с този вид извинителни бележки. Желателно е да се помисли броят на дните за извиняване по семейни причини да се намали, например от 15 на 7 дни годишно.	Не се приема	Броят на допустимите отсъствия не е предмет на обсъждания Законопроект, а се урежда в подзаконовата нормативна уредба.

469.	Пламена Павлова plamenapavlova88@gmail.com 19 юни 2025 11:33 Електронна поща	ПОДПИСВАНЕ НА СПОРАЗУМЕНИЕ Предложение в ЗИД: § 100. Създава се чл. 210 а: „Чл. 210а. Родителите подписват споразумение с детската градина или училището за спазване на правилника на институцията.“ Възразявам със следните мотиви: Законите са задължителни за всички. Оттам нататък споразумения се сключват между равноправни партньори по въпроси, които ги засягат лично и не са изрично уредени в нормативната уредба. Не е ясно: - какъв правен статут би имало подобно споразумение? Какво следва от отказа да бъде подписано или от неизпълнението на подписано споразумение? - кой ще го изготвя? Как ще бъдат балансирани ангажиментите на двете страни? - ще бъде ли индивидуално договорено с всеки родител? - ще може ли родителят да се възползва от услуги на адвокат при договаряне на споразумението? - как ще се гарантират правата на родителите, които не могат да си позволят адвокатска услуга? - какъв избор ми имал родител, който не е съгласен със споразумението, изготвено от училището?	Приема се	Разпоредбата отпада от Законопроекта
470.	Люба Йорданова, Заедно в час l.yordanova@zaednovchas.bg 19 юни 2025 г. в 12:29:03 Електронна поща	**Реформата в образованието изисква повече от 30 дни обсъждане** *Предложените от Министерството на образованието и науката промени в основния закон за образованието засягат важни проблеми на сектора. Те обаче трябва да бъдат много по-задълбочено обсъдени, за да се намерят правилните решения.* ***Отворено писмо от граждански организации от сферата на предучилищното и училищното образование***		

	И Система за документооборот „ЕВЕНТИС“ – вх. № 1105-125/19.06.2025 г.	На 23 май 2025 г. Министерството на образованието и науката (МОН) публикува предложения за промени в Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), които засягат важни за сектора теми като: - ролята на училището в изграждането на ценности в учениците; - подкрепата за деца с различен от български майчин език; - мерки към ученици, които не са постигнали базисните знания и умения за съответния клас; - необходимостта от десегрегация в сферата на образованието; - оценяването на труда на учителите; - продължаващата квалификация на учителите и директорите и др. Като граждански организации, които от години работят на терен с български ученици, учители, директори, родители, медиатори и други специалисти, приветстваме инициативата на МОН да внесе поправки в основния за сектора закон в съответствие с идентифицирани актуални потребности за реформи в системата. В същото време се опасяваме, че ***законопроектът за изменение и допълнение съдържа множество непълни и недостатъчно добре съобразени текстове, които, ако се приложат в настоящия им вид, носят риск да не решат проблемите, а дори напротив – да ги задълбочат***. Смятаме, че подобни ключови промени, засягащи стотици хиляди деца, учители и родители и обхващащи широк кръг специфични предизвикателства в системата, имат нужда от достатъчно продължително и задълбочено обществено обсъждане и трябва да са предмет на добре информиран и продуктивен обществен диалог и експертни дискусии с работещите в образованието и останалите заинтересовани страни, преди да бъдат предложени за гласуване в Народното събрание. **Защо предложенията не са готови** Реформите в образованието засягат много и различни аспекти. За да имат промените положителен резултат, всички детайли по тях, вкл. оценката на въздействието и ефектите, трябва да бъдат задълбочено аргументирани, съгласувани с други части на системата и планирани		

		за изпълнение. Този процес не личи да е преминат по отношение на много от ключовите предложения в Закона за изменение и допълнение на ЗПУО. В процеса на подготовка на предложенията за законови промени МОН не е използвало в достатъчна степен ресурса, с който разполага, на специализирани междуведомствени тематични работни групи с участието на разнообразна експертност и заинтересовани страни. Както се отбелязва и в становището на Администрацията на Министерския съвет относно оценката на въздействието на предложения законопроект, „настоящата оценка не съдържа задълбочен анализ на проблемите и предложените решения за тях в контекста на очакваното въздействие върху заинтересованите страни, което ограничава нейната полезност и приложимост като инструмент за вземане на информирано решение“. Според нас е необходимо изработването на детайлна концепция за предлаганите промени, която да обосновава много по-конкретно връзката им с постигането на поставените цели. Препоръчително е МОН да предложи много по-голяма яснота за начина, по който предлаганите конкретни промени ще доведат до изменения и в подзаконовата нормативна база - наредбите към ЗПУО. Добра практика е предложенията за изменения на основния закон и промените в държавните образователни стандарти да бъдат разработвани паралелно и съгласувано от експертни работни групи с участието на заинтересовани страни, които комуникират ефективно помежду си. По-долу посочваме само част от темите и проблемите, към чието решаване са насочени предлаганите промени, които според нас имат нужда от допълнително премисляне. *1. Новият задължителен предмет “Добродетели и религии”* Обществения разговор през последните седмици показа, че в българското общество няма консенсус за въвеждане на обучение с конфесионален характер в рамките на задължително избираемите учебни часове. Освен това редица детайли около промяната остават	Приема се за сведение	Предложеният нов учебен предмет добродетели и религии ще се изучава наред с останалите общообразователни учебни предмети, които формират характера на светското образование. Критическото мислене е меко умение, включено в ключовите

		неизяснени. Сред тях са казуси като този как точно ще се сформират групите по интереси спрямо трите програми на предмета и как ще се процедира в случаи, когато учениците са избрали вариант, за който няма достатъчно желаещи. Не би следвало също Народното събрание да гласува подобна съществена промяна, преди да са готови и публични учебните програми по "Религия-православие", "Религия-ислям" и "Добродетели/ етика". Началните учители, които се предполага, че ще преподават новия предмет от учебната 2026/ 2027 г., нямат информация за бъдещите им ангажименти, вкл. обучения за допълнителната квалификация по "Добродетели и религии". Остава отворен и тревожен и въпросът с разделението на децата в смесените региони на България, което може да постави под риск включително националната сигурност на страната.		компетентности, което се развива при обучението по всички учебни предмети. Чрез включването му в задължителните учебни часове не се отнема правото на родителите да възпитават децата си. Законопроектът отчита конституционно установените права в чл. 37, като се предоставя избор между алтернативни учебни програми за конфесионално или неконфесионално обучение. Съобразно свободно упражненото си право на вероизповедание или религиозни или атеистични възгледи учениците ще избират измежду вариантите на програми по учебния предмет. Разделянето на децата в зависимост от алтернативната учебна програма не е принудително, а се основава на избора на учениците и техните родители
		2. Езиковата подкрепа за деца с различен от български майчин език Това е изключително наложителна и важна стъпка, но по начина, по който е представена в законопроекта, буди сериозни притеснения. Със сигурност децата и учениците следва да бъдат подкрепени, за да наваксат знанията и уменията си по български език и да учат успешно с връстниците си. Пътят за това обаче минава най-вече през подготовката и подкрепата на учителите им – тема, за която няма предвидени предложения. Езиковата подкрепа може да бъде успешна тогава, когато учителите имат умения да прилагат ефективни педагогически стратегии за развитие на езика при деца и	Приема се за сведение	Повтарянето на 1. клас е предвидено само веднъж и само при невладеене на български език, което е ключово за напредък и по останалите предмети

		ученици с различен майчин език и когато в образователната институция има достатъчен ресурс – помощник-учители, психолози, ресурсни учители, медиатори и други специалисти, които да са в помощ на преподавателите. Повтарянето на езиковия клас и възможността той да се провежда в различни форми може да бъде предпоставка за това ученици да бъдат изключвани от училищната среда, което да доведе и до отпадане от училище.		
		3. Повече санкции за учениците Със законопроекта се предлага въвеждане на нови санкции за учениците – повтаряне на I клас, отстраняване от училище за три дни, забрана за участие в училищни мероприятия и др. Действително учителите имат нужда от подкрепа, за да въведат атмосфера на ефективно учене в класните стаи. Подобни санкции обаче не са решението за това, дори напротив – още повече ще демотивират учениците и няма да улеснят работата на учителите. Ако държавата иска да предложи работещи решения, те трябва да бъдат свързани с качествени обучения и подкрепа за учителите и директорите и с осигуряване на ресурс от помощник-учители, психолози, ресурсни учители, медиатори и други специалисти. Притеснение буди и включването на оценка на социално-поведенческите умения като част от оценяването на учебните постижения на учениците. Това предложение легитимира наказателните оценки и смесването на оценката за знания и умения с тази за поведение.	Не се приема	Разделението между предупредителните мерки и санкциите е насочено към осигуряване на гъвкава педагогическа среда и етапно и възпитателно въздействие.
		4. Оценяване на труда на учителите Намерението работата на учителите да се оценява по различен от досегашния неработещ начин е добро. Предложенията за промени в ЗПУО обаче трябва да бъдат представени в пакет от мерки в поднормативната уредба, така че да стане ясно как точно ще бъде организиран процесът по оценяване. В момента няма информация за най-важните елементи от процеса – ще има ли промени в комисията по оценяване и какви ще са критериите, по които ще бъдат оценявани	Приема се за сведение	Подкрепящ коментар. Предложението не въвежда автоматично уволнение, а правна възможност, основана на оценка, преминала през определена процедура. Освобождаването става по общия ред на Кодекса на труда, което гарантира и процесуални права

		учителите. Притеснение буди предложението в законопроекта за директно освобождаване при ниска оценка без мерки за подкрепа на учителя и възможност да повиши оценката си.		на засегнатите лица. Освен това, оценяването подлежи на вътрешна проверка и може да бъде организирано по прозрачен и документиран начин. Смисълът на чл. 228, ал. 9 е по-скоро инструмент за гарантиране на професионални стандарти и защита на публичния интерес. Коментарите и предложенията ще бъдат предоставени за обсъждане при изменения и допълнения на ДОС за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти.
		5. Промени в продължаващата квалификация на учителите В последните години се въведе практиката учителите масово да събират кредити от обучения без реален ефект върху качеството на преподаването. Предложенията за промени в ЗПУО правят стъпка в правилната посока с въвеждането на рейтинг на обучителните програми. Промяната би трябвало да бъде много по-смела и насочена към това допълнителната квалификация на учителите да води до истински подобрения за работата им и с това и за резултатите и благополучието на учениците. Всичко това трябва да се базира на обективни данни за ефективността на обучителните програми, което не може да се постигне единствено с рейтинг след анкета от обучаемите. Наложително е да бъдат въведени по-взискателни критерии за обученията на всички доставчици, вкл. висши училища и синдикати.	Приема се за сведение	Подкрепящ коментар. Проектът на ЗИД за ЗПУО въвежда мониторинг на обученията, който цели наблюдение и анализ на участието на педагогическите специалисти и ефективността на обученията за институциите от системата на предучилищното и училищното образование, включително по отношение на организацията, съдържанието, приложимостта и въздействието на програмите.
		6. Промени в областта на ранното детско развитие	Приема се за сведение	Не се съдържат конкретни предложения

		Предлаганите промени в областта на ранното детско развитие не отразяват постигнатото в Междуведомствената работна група за планиране и координиране на политиките за ранно детско развитие. В нея имаше висока степен на съгласие за определяне на детските ясли като институции в системата на предучилищното и училищното образование. Освен това институциите в системата на ранното детско развитие има риск да бъдат изключени от механизмите за стимулиране на иновации и десегрегация, както и от процесите по осигуряване на качество.		
		7. Липса на възможност за корекция на резултатите от НВО и ДЗИ Предложението оценките от националните външни оценявания и държавните зрелостни изпити да бъдат окончателни може да доведе до това десетки младежи да бъдат ощетени без шанс за промяна. Почти всяка година има случаи на грешки при проверката или въвеждането на резултатите от изпитите. Ако предложението бъде прието, няма да съществува възможност за корекция на оценките дори при явни технически грешки. Освен горепосочените слабости, смятаме, че ***в законопроекта липсват спешни предложения за реформи в образованието, които са на дневен ред и за които от години има препоръки от страна на български и международни образователни експерти***. Сред тях са: - промени в системата за оценяване на учениците, - по-голяма автономия на училищата, - гарантиране на институционална отчетност и професионална отговорност на всички нива от образователната система и много други. Като изразяваме готовност за конструктивно участие, призоваваме МОН, в партньорство със заинтересованите страни, да инициира и	Приема се частично	Окончателността на оценката касае само оценките, които са формирани при спазване на нормативноустановените условия и ред. Относно възможността да бъдат поправяни грешки, то текста е коригиран.

		проведе серия от тематични професионални срещи и разговори по предложените в законопроекта теми, както и по тези, които липсват в него. В резултат от тези срещи следва да бъде подготвена задълбочена и основана на данни и доказателства концепция за предлаганите реформи в законовата и подзаконовата нормативна база, едва след което да се пристъпи към предложения за законови изменения и допълнения. ***Подкрепили отвореното писмо граждански организации:*** *Асоциация „Родители”* *„Коалиция за медийна грамотност”* *„Национална мрежа за децата”* *Сдружение „Български дарителски форум”* *Сдружение за прогресивна и отворена комуникация* *Сдружение за споделено учене ЕЛА* *Сдружение „Инициатива за развитие - Кърджали решава”* *Сдружение „Институт за прогресивно образование”* *Сдружение „Образование без раници”*		
471.	Национална мрежа за децата 19 юни 2025 г. 12:08:24 ч. Портал за обществени консултации	**120 въпроса от родители и граждани** **120 въпроса от родители и граждани относно предложението за въвеждане на задължителен час по религия, на голяма част от които все още няма отговор от МОН. Въпросите са събрани от Национална мрежа за децата и са връчени на министъра на образованието и науката на 24 април 2025г.** 1. Каква е целта на задължителното изучаване на религия според МОН? Коя е причината поради която, в случа, че се смята, че тя прави децата по-добри, няма нито едно научно доказателство, че религиозните хора са по-морални, по-малко агресивни и като цяло по-добри от нерелигиозните? 2. На базата на какви изследвания е преценено, че въвеждането на задължително изучаване на религия, ще направи децата по-добри и разбиращи? 3. По какъв начин се планира да се измерват постигането на целите от обучението по религия, в това число и децата да са по-добри?	Приема се за сведение	Не се съдържат конкретни предложения

		4. Колко от родителите са избрали избираемия предмет "Религия" до този момент? Тези данни показват истинската картина на родителските предпочитания много по-добре от всякакви набързо проведени допитвания с неясно формулирани въпроси. 5. По какъв начин се планира да се организира обучението по предмета "Религия и добродетели", ако в едно училище има само една паралелка в съответния клас и в нея 6 деца избират православие, 4 - католицизъм, 5 - ислям, 6 - етика, 1 е еврейче и 1 - китайче? Как ще се гарантира свободата на избор? А ако в голямо училище има само 2 деца, които избират нещо различно от масовия избор, как ще се подсигури тяхното право на избор? 6. По какъв начин се преподава религия на деца със специални потребности и увреждания, като се има предвид, че те са абсолютно уязвими на внушение? 7. Освен с децата от други религии, какво правим с децата от нерелигиозни, атеистични или агностични семейства? 8. Децата, които не са православни, не са кръстени, не познават идеята за Бог и семействата им не желаят на 6-7 години да я познават, какво ще прави МОН с тях? 9. В случаите когато родителите са атеисти и не желаят детето им да изучава религия, ще имат ли право на отказ от този час? 10. Как ще се доказва кой каква религия изповядва и кой е атеист? Ако родителите не желаят този предмет има ли начин как да заявят/декларират, че са атеисти? Какво ще се случва в тези случаи? Как ще се процедира с хората, които не желаят да обявяват религията си? 11. Религията ще се въведе с нов час, в и без това безумно претъпканата програма, или ще вземем от несъществените часове като БЕЛ и математика? 12. За сметка на кои други часове ще бъдат часовете по религия в програмата? 13. Как на фона, твърденията, че няма време да се намали броят на отсъствията по семейни причини, защото нямало достатъчно учебно време, се намери такова време за религия?		

		14. По какъв начин ще се въведат задължителен предмет религия без да е ясна целта и учебното съдържание? 15. Ние сме в челото по аборти на тийнейджъри, на деца злоупотребяващи с алкохол, упойващи вещества и тютюнопушене, по какъв начин религията ще се справи с това? Моля да поясните с ясни мотиви и нагледни примери? 16. Добродетели трябва да се възпитават във всички предмети от добре подготвени учители. Ние и сега имаме проблем с това в училище, а как ще подготвите тези които ще преподават религия? 17. В епохата на изкуствения интелект ще се очаква ли децата да вярват в нещо, в което и бабите им не са вярвали? 18. Не е въпрос, а настояване. Религиите трябва да се изучават чисто информативно, без задълбаване в постулати, догми и отречени отдавна от реалния живот безумия. Това ще помогне да няма настройване един срещу други, няма да го има издевателството на мюсюлмани да преподаваш християнство, както и обратното. И най-вече, да се наблегне основно на добродетелите и възпитанието. Те нямат религия. 19. Как точно този предмет „религия“ ще има между предметна връзка с природонаучните предмети? 20. Защо налагаме религията в една светска държава, където по Конституция има свобода на вероученията (напомнете, че в етиката също е заложено православието)?		
472.	Национална мрежа за децата 19 юни 2025 г. 12:09:19 ч. Портал за обществени консултации	**120 въпроса от родители и граждани (2)** 21. Защо религия, а не психология, където възпитанието в ценностите и добродетелите са научно обосновани, а не митологизирани? 22. Кой и защо иска този предмет да се учи от децата? 23. Как ще осигурят равнопоставеност на различните религии и атеизма? Или ще се набляга главно на православието? 24. Вярата започва от семейството, а не от Министерството и защо МОН иска да обърква мозъците на децата с религиозни догми? 25. Какво ще се преподава за предбрачния секс, защото в Стария завет заръката е извършващите го да бъдат убивани с камъни?	Приема се за сведение	Не се съдържат конкретни предложения

		26. Когато изкуствения интелект и квантовите компютри превземат света - на кой Бог да се молим за икономически растеж и намиране на работа? 27. Защо в държава, в която църквата винаги е била и е отделена от държавата ще се изучава вероучение? 28. Кому е нужно в училище да се внася напрежение, конфликти и взаимни обвинения по една толкова лична и чувствителна тема като религиозните вярвания? 29. Няма стратегически и визионерски документ, който да казва, че предметът религия ще реши актуален проблем на образованието. Защо при наличието на редица анализи и документи, които сочат за реалните проблеми и пътищата им за разрешаване не се предприемат мерки от страна на МОН и не се осигуряват политически цели за постигането им? 30. Как часовете по религия ще съобразяват с уроци по физика, химия, анатомия и биология от гледна точка на произход на човека? Как ще слагат в главите на деца абсолютно диаметрални по смисъл догми? 31. Господ дава избор, а МОН защо задължават? 32. В публикуваните програми от МОН има скандални неща, които противоречат на законите на държавата - като налагането на смъртно наказание за еднополови отношения, например. Как ще се разглеждат такива казуси? Как ще се разглеждат твърдения, които противоречат на убежденията на нерелигиозните семейства, например, че "всички сме божии чеда"? 33. Как ще се съгласуват взаимно противоречащи си тези на програмите по религия и другите предмети, например, създаването на човека от кал и на жената от ребро в единия час и теорията за еволюцията в другия? Сътворението на света за 7 дни и часовете по физика и астрономия? 34. Защо вместо религия и добродетели няма часове по безопасност, действия при аварийни ситуации, опазване на околната среда (вкл да не си купуваме пластмасови бутилки с вода всеки ден, а да си носим		

		многократни), здравословен начин на живот (хранене, спорт) и тн наистина полезни теми? 35. Пребиването с камъни в кой клас ще го учат? 36. Към кого е поетият политически ангажимент да се вкара религията в училище, защото е явно, че изпълнява някакъв ангажимент? 37. Защо ще се набляга на традиции, които не присъстват в Библията и дори противоречат на нея? 38. Кой точно ще преподава религия и каква гаранция имаме, че е човек на вярата, а не просто на заплатата? 39. Защо държавата се меси в нещо толкова лично като вярата, вместо да остави това на семейството? 40. Защо ще се пълнят главите на децата с разни измислени религии, вместо християнството? 41. Всеки клас (1-12) ли ще има такъв предмет и какво различно ще се учи всеки клас? 2. Ще има ли отсъствия и оценки? 42. Кой изготвя учебници, материала, кой го одобрява? 43. Каква е гаранцията, че ще се преподава еднакво от всички преподаватели? 44. Кой ще преподава религия на децата?		
473.	Национална мрежа за децата 19 юни 2025 г. 12:10:06 ч. Портал за обществени консултации	**120 въпроса от родители и граждани (3)** 45. Какво точно ще учат децата, чиито родители не искат да посещават религия? 46. Защо не се учи чисто информативно за всички религии, паралели между тях? 47. Тези часове допълнителни ли ще са или ще отпаднат други от програмата? 48. Как ще се преподава религия в класове с деца с повече от 3-4 религии. Ако ги делят на групи, това може да създаде противопоставяне и конфликти. Как ще управляват тези конфликти между децата и в последствие с родителите? 49. Кой и как ще се финансира преподаването на религия в училище?	Приема се за сведение	Не се съдържат конкретни предложения

		50. На базата на какви изследвания МОН взема това решение за въвеждане на религия? Ако може да не се използват анкети от медиите, а изследвания базирани на науката, която МОН управлява! 51. Защо не се допуска алтернатива при изучаването предмета религия? 52. Няма ли по-важни неща, с които да се занимаят от МОН? 53. Как, какво и кой точно ще (се) преподава по етика в начален курс? 54. МОН осъзнава ли, че религиозното обучение е в разрез с Конституцията? 55. Какво ще се изучава по предмет "религия" и кой ще изготви учебен план? 56. В кои класове ще се изучава и в колко часа? 57. Това допълнителни часове ли ще са към програмата или ще бъдат сложени на мястото на нещо друго (какво ще е то)? 58. При въвеждане на пълна забрана на телефоните в училище, по какъв начин децата ще имат връзка с родителите си? 59. По конституция училището не е ли светско? Въвеждането на религия не нарушава ли основния закон? 60. Това значи ли, че следва свикване на ВНС за промяна на Конституцията? 61. За сметка на кой предмет ще се добави още един час към програмата, при положение, че всички знаем за каква натовареност от брой часове говорим? 62. Къде, в чии хотели, срещу какви пари ще се обучават новите "учители" по религия? 63. Кой ще пише и печата учебниците по религия? 64. Защо МОН иска да насилва децата с делюзии и фалш? 65. Всяко такова решение трябва да почива на анализ и изследване, а не на интуитивни решения. Какво и кога е направено проучване от МОН за нуждата от религиозното образование в българското училище? 66. В кои класове е предвидено да се учат другите грехове освен хомосексуалния секс, които се наказват със смърт?		

		67. Кога ще има здравно образование? 68. За мен Религия или Вероучение трябва да бъде свободно избираема дисциплина. По призвание ставаш вярващ, а не на сила. Кое налага вероучението да е задължително? 69. МОН, защо не попитате родителите атеистите какво религиозно образование искат? 70. Дали и по какъв начин ще бъде заложен принципът на толерантност между различните религии?		
474.	Национална мрежа за децата 19 юни 2025 г. 12:11:06 ч. Портал за обществени консултации	**120 въпроса от родители и граждани (4)** 71. Защо е задължителна, а не избирателна дисциплина? Какъв е проблемът в избирателната? 72. Какво МОН знае за Илин и неговата идеология, която е заложена в програмата и която е представена пред обществото? 73. За кои религии иде реч? На света има познати около 4200 вида религии? 74. На каква база са решили, че повечето РОДИТЕЛИ искат религиозен брейнуошинг на децата си? 75. При близо 50% функционално неграмотни младежи при завършването, как религията ще им помогне да се реши този проблем? 76. Защо в програмата им за неконфесионално образование всичките примери са от християнството? Ще учат ли децата текстове от Корана, Талмуда, будистки текстове и други? 77. Попове ли смята МОН да вкарат в светските училища? 78. Как мисли МОН да се съобрази с разделението на държавата от религиозните институции по конституция в новия задължителен предмет „религия“? 79. В какви срокове възнамерявате да си подадете оставката, за това което правите с образованието и религията? 80. Планира ли МОН да подготвят наличните учители, които да преподават религия, как точно ще стане? 81. Кога и как ще минат нужното обучение “специалистите по религия” за следващата година?	Приема се за сведение	Не се съдържат конкретни предложения

		82. Има ли също достатъчно специалисти, които да подготвят учителите по други религии, например за деца, изповядващи ислям, юдаизъм и т.н.? 83. Как ще се избегнат разделението и конфликтите на база верски различия, при положение, че всяка религия претендира да е единствено правилната? 84. Как ще се избегне стигматизацията на децата от атеистични семейства, ако се приема, че само религиозните са носители на нравственост? 85. Как МОН ще гарантира, че децата с различна сексуална ориентация няма да станат обект на още по-голям тормоз? Каква е целта на цялото занятие и кой ще поема отговорност за очаквания виден и от сега провал? 86. Има ли МОН поглед върху проучвания за отражението на подобни предмети в други държави? 87. Кога МОН планира да започне да си върши работата, а не само да въвежда фиктивни, частични промени без качествени резултати? 88. Какви са точните критерии за оценка на поведението? Какви гаранции дава МОН, че оценяването на поведението няма да бъде субективно? 89. Ще се преподават ли протестантски деноминации, децата от католически семейства какво ще правят, деца от мюсюлмански или еврейски семейства? 90. Защо МОН ще задълбочава религиозната неравнопоставеност? 91. Отделни паралелки за деца от други религии ли ще има? 92. Деца от семейства на агностици? Какво ще правят? 93. По какъв начин новите промени искани от МОН ще направят изучавания материал по-интересен за децата? 94. Как ще се избегне забраната за пропагандиране на религии в училище, заложена в нашето законодателство? 95. При несъгласие от страна на родителите на някои деца да изучават определена тема, как ще се процедира? 96. От кой клас ще започне обучението по този предмет? До кой клас?		

		97. Как ще се оценяват учениците? 98. Кой ще контролира учителите да не промиват мозъците на децата с рашистки идеи? 99. Къде ще се публикува подробна информация за съдържанието на предмета по класове, за да се следи от обществото? 100. Кой ще квалифицира учителите и къде можем да проверяваме дали даден учител има нужната квалификация?		
475.	19 юни 2025 г. 12:11:26 ч. Национална мрежа за децата Портал за обществени консултации	**120 въпроса от родители и граждани (5)** 101. Какви мерки ще се предприемат, за да се гарантира, че религиозното образование ще бъде светско, неутрално и балансирано? 102. Как ще бъде гарантирано, че религиозното образование няма да нарушава принципа на отделеност на религиозните институции от държавата? 103. Кои религии ще бъдат включени в учебната програма и как ще бъде осигурено равнопоставено и обективно представяне на всяка от тях, без да се фаворизира една конкретна вяра? 104. Как ще бъде гарантирана подготовката на преподавателите по религиозно образование – какви академични, педагогически и етични изисквания ще бъдат прилагани, както и тяхната компетентност? 105. Как ще бъде гарантирана безпристрастността на преподавателите, така че да не влияят с лични религиозни убеждения върху учениците? 106. Ще бъде ли предметът задължителен или по избор? Ще се осигури ли механизъм за писмен отказ от участие от страна на родители и ученици? 107. Ще се гарантира ли пълноценен алтернативен учебен предмет за учениците, които изберат да не участват в религиозното обучение? 108. Как ще се контролира съдържанието на учебните материали, така че да се избягва насаждането на нетолерантност, предразсъдъци или фанатизъм?	Приема се за сведение	Не се съдържат конкретни предложения

		109. Ще се включат ли представители на различните религиозни общности, академични експерти по религиознание и специалисти по междукултурен диалог при разработването на учебното съдържание? 110. Какви ще бъдат индикаторите за измерване на ефективността на този предмет по отношение на междуличностната толерантност, културна осведоменост и гражданска отговорност? 111. Как ще бъдат защитени децата от религиозна дискриминация и от евентуален натиск да приемат убеждения, различни от тези, които изповядват техните семейства? 112. Как ще се гарантира, че участието на децата в религиозното образование ще бъде в съответствие с тяхното право на свобода на съвестта и вероизповеданието, както е установено в Конституцията на Република България (чл. 37)? 113. МОН защо не обяснят ясно границата между преподаване, проповядване и пропаганда? 114. С какво новите промени на МОН ще подготвят децата за реалния живот след завършване на училище? 115. Каква е целта на този предмет? Ако е образователна, то защо не е в плана по история или философия? 116. Ако ще е изучаване на религиите, то кой ще го преподава, с какъв ценз и кадри? 117. Кой и как ще контролира спазването на закона, който забранява религиозна агитация в училищата? 118. По какъв начин МОН ще гарантира, че преподавателите на този предмет няма да бъдат проводник на религиозна нетърпимост или видове радикализирани религиозни течения? 119. Какви конкретни мерки възнамерява да предприеме Министерството на образованието за справяне с тревожните тенденции сред децата – нарастващата агресия, ранното пристрастяване към наркотични вещества, вейпове и хазарт, които вече засягат деца още от 12-годишна възраст?		

		120. Какъв е този лов на вещици срещу родителите за отсъствия, оценки за поведение, религия и глоби, вместо подобряване на комуникацията? 121. Кога и как МОН възнамерява да обърне внимание на реалните нужди на децата, а не на измислените? Кога МОН планира образованието в България ще стане наистина безплатно и достъпно за всички деца?		
476.	krasimirlambov 19 юни 2025 г. 14:43:53 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 1 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето; - какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес.	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно

				определянето на формата на обучение.
477.	krasimirlambov 19 юни 2025 г. 14:46:33 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 1 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето.	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права. Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право. Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди.		
478.	krasimirlambov 19 юни 2025 г. 14:48:04 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** Обосновка: 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето; - какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес.	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за

		Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми – психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето.		извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
479.	krasimirlambov 19 юни 2025 г. 14:50:11 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на

		първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата. 3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане. Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация		родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
480.	krasimirlambov 19 юни 2025 г. 14:51:33 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца.	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той

				има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
481.	krasimirlambov 19 юни 2025 г. 14:52:36 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 5 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването. 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството;	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на

		- образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение.		приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
482.	krasimirlambov 19 юни 2025 г. 14:53:43 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 6 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Красимир Ламбов Христов	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

483.	BockoBG 19 юни 2025 г. 14:44:53 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 1/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права.		
484.	BockoBG 19 юни 2025 г. 14:45:12 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право. Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди. Обосновка: 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето;	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		- какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми – психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето.		
485.	BockoBG 19 юни 2025 г. 14:45:27 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура,

		детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата. 3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане. Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца.		съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

486.	BockoBG 19 юни 2025 г. 14:46:02 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 4/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването. 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството; - образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение. Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо:	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		- да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Бойчо Димитров		
487.	19 юни 2025 г. 14:51:56 ч. SSP Портал за обществени консултации	**Изменение на чл.64 и чл.66** Относно проекта на закона за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование, се обръщам с предложение да бъдат разгледани текстовете в чл. 64 и чл. 66, засягащи организацията на работа в детските градини. Липсата на законоустановени периоди на ваканции поражда конфликти между детски градини, общини и родители. По време на ваканциите за училищата, определени със заповед на министъра на образованието и науката, детските градини работят в условия на сборни групи. Това се налага заради намален брой деца, посещаващи детските градини. През летния период голяма част от детските градини на територията на Столична община работеха при условия на дежурни градини, като затваряха за присъствие в рамките един месец. Това позволяваше да се направят нужните ремонтни дейности в безопасна среда - без присъствие на деца и персонал. Спомагаше и за едномесечен непрекъснат отпуск за педагогическия, непедагогическия, кухненския и административен персонал, които изправени пред предизвикателството на целогодишна непрекъсната работа, се сблъскват с невъзможност за пълноценно възстановяване и почивка. Появява се риск от демотивация, намалена ефективност и изнервеност. При работа с деца е от изключителна важност да се	Приема се за сведение	Предложенията не засягат текстове от ЗПУО, подложени за обществено обсъждане

		запазва спокойствие, търпение и уравновесеност. При недостатъчна продължителност на ползване на отпуск (полагаем) горните са трудно постижими. Всички искат мотивирани педагози, които осъзнато и ефективно да упражняват своята професия и да постигат добри резултати с децата. Наличието на лятна ваканция в размер на един месец за детските градини не е непосилна и революционна идея. Съществуват много примери в държави от Европа – Франция, Германия, Италия, Румъния, Швеция, Финландия, които доказват, че нормативно може да бъде регламентирана почивката и в детските градини. Законодателното право регулира отпуск с мисъл за възстановяване, а не за административно удобство. След гореизложеното предлагам изменения и допълнения в Закона за предучилищно и училищно образование на текстовете на чл. 64 и чл. 66, така че да се възпроизведат точно текста на чл.101 и чл.104 от ЗПУО по отношение на ваканциите и да осигурят равнопоставеност на институциите в предучилищното и училищно образование.		
488.	memo 19 юни 2025 г. 14:52:25 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 1/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с

		прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права.		което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
489.	memo 19 юни 2025 г. 14:52:43 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право. Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди. Обосновка:	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението

		1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето; - какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми – психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето.		относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

490.	memo 19 юни 2025 г. 14:53:07 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответствуващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата. 3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане. Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца.		
491.	memo 19 юни 2025 г. 14:53:53 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 4/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението

		право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването. 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството; - образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение. Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Фейме Бозаджи		относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

492.	serki02 19 юни 2025 г. 15:10:52 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 1/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна. Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права.		
493.	serki02 19 юни 2025 г. 15:11:08 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право. Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди. Обосновка: 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България. Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето;	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		- какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми – психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето.		
494.	serki02 19 юни 2025 г. 15:11:26 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 3/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на: Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура,

		детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата. 3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане. Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания. 3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца.		съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

495.	serki02 19 юни 2025 г. 15:11:49 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 4/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването. 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето; - етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството; - образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение. Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо:	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		- да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Серкан Бозаджи		
496.	dstoychev 19 юни 2025 г. 15:39:42 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 1/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Относно: Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), свързана с ограничаване правото на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) да избират формата на обучение Като Фондация „Живот със Синдром на Даун“, защитаваща правата и интересите на лицата със синдром на Даун и подкрепяща техните семейства, както и като експерти от опит, които в дълбочина познават специфичните нужди на децата със синдром на Даун, изразяваме от свое име и от името на родителите категоричното ни несъгласие с предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. Предлаганата редакция, с която правото за избор на форма на обучение за ученици със специални образователни потребности се прехвърля от родителите към екип за подкрепа за личностно развитие или към външни лица и експерти, които не са родители или настойници, е неприемлива и неправилна.	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той

		Родителите са най-добре запознати с нуждите, желанията и особеностите на своите деца. Те са естествените защитници на техните интереси и имат право и отговорност да вземат решения, свързани с образованието и развитието им. Всяко ограничаване на тази роля подкопава основни принципи на семейството, доверието и личната автономия. Външни лица, без трайна емоционална и житейска връзка с детето, не могат да имат пълна и дълбока представа за неговите потребности и желания. Поставянето на такива лица в позицията да определят формата на обучение, без изричното съгласие на родителите, може да доведе до решения, които не отговарят на най-добрия интерес на детето. Считаме, че ролята на екипа за подкрепа или външен оценител и експерт трябва да бъде на консултант и съветник, който подпомага родителите в информирания им избор, а не на заместник или надзорник, който отнема техните права.		има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
497.	dstoychev 19 юни 2025 г. 15:40:06 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 2/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Настояваме правото на избор на форма на обучение за деца със специални образователни потребности да остане изцяло в ръцете на родителите и/или настойниците им, като те имат подкрепата на компетентни специалисти, но не и ограничение или отнемане на това право. Тази позиция е израз на уважение към семейството като основна единица на обществото и гаранция за осигуряване на оптимални условия за развитие на всяко дете със специални нужди. Обосновка: 1. Родителят е правният представител и носи отговорност за детето - Правото и задължението за вземане на решения, свързани с развитието, възпитанието и образованието на детето, са конституционно и законово признати в Република България.	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура,

		Отнемането на правото за избор на форма на обучение нарушава този фундаментален принцип. 2. Родителят познава най-добре индивидуалните особености на детето със специални образователни потребности и трябва да има водеща и заключителна роля при избора на форма на обучение- Децата със специални образователни потребности формират изключително разнородна група, в която всяко дете има уникален профил, нужди и темп на развитие. Родителят е единственият човек, който наблюдава детето ежедневно и дългосрочно и познава в дълбочина познава: - моментното състояние и динамиката на неговото развитие; - средовите фактори (семейни, социални, медицински), които влияят върху ученето; - какво работи и какво не работи в образователния и социалния процес. Роля на родителя и взаимоотношения с екипа за подкрепа Никой външен специалист – включително и екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) – няма дълбочината на познание и контекста, който има родителят за своето дете. Отнемането или ограничаването на правото на родителя да участва пълноценно и да има последната дума при избора на форма на обучение е неприемливо вмешателство в личния и семеен живот и същевременно нарушава правата му като законен представител на детето. Предлагаме случаите на разминаване между мнението на родителя и препоръките на ЕПЛР или друг външен експерт родителят да бъде подкрепен чрез ефективни механизми – психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ или други форми на подкрепа, които да му помогнат да вземе информирано и уверено решение в интерес на детето.		съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
498.	dstoychev 19 юни 2025 г. 15:40:23 ч.	**ЧАСТ 3/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" 3. Противоречие с международни и национални правни актове Предложената промяна противоречи на:	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на

	Портал за обществени консултации	Конвенцията за правата на детето: Член 5 Държавите - страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция. Член 18 1. Държавите - страни по Конвенцията, полагат всички усилия за осигуряване признаването на принципа, съгласно който двамата родители носят обща отговорност за отглеждането и развитието на детето. Родителите или според случая законните настойници носят първостепенна отговорност за отглеждането и развитието на детето. Висшите интереси на детето са тяхна основна грижа. 2. С цел гарантиране и закрила на правата, изложени в тази Конвенция, държавите-страни по нея оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата. 3. Държавите - страни по Конвенцията, предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползуват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане. Конвенция за правата на хората с увреждания Член 5 - Равенство и забрана на дискриминация 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, признават, че всички хора са равни пред закона и имат право без каквато и да било дискриминация на еднаква закрила и еднакво третиране от закона. 2. Държавите - страни по настоящата конвенция, забраняват всякаква дискриминация по признак на увреждане и гарантират на лицата с увреждания равноправна и ефективна защита от закона срещу всякаква дискриминация на каквито и да било основания.		ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.

		3. С оглед осигуряването на равнопоставеност и премахването на всякаква дискриминация държавите - страни по конвенцията, предприемат всички необходими стъпки, за да осигурят разумни улеснения на хората с увреждания. Член 7 Деца с увреждания 1. Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване на пълноценното упражняване от деца с увреждания на всичките им права на човека и основни свободи наравно с останалите деца. Всеобщата декларация за правата на човека чл 26, ал.3 Родителите имат право, с приоритет, да избират вида образование, което да получат техните деца.		
499.	dstoychev 19 юни 2025 г. 15:40:45 ч. Портал за обществени консултации	**ЧАСТ 4/4 Предложената промяна в чл. 107, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование** В подкрепа на СТАНОВИЩЕТО НА ФОНДАЦИЯ "ЖИВОТ СЪС СИНДРОМ НА ДАУН" Конституцията на Република България Чл. 47. (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. ЗПУО чл. 7, ал. 2 – приобщаващото образование не може да се прилага чрез ограничаване на права, а само чрез гарантиране на достъп, подкрепа и избор. 4.Нарушаване на принципа на равнопоставеност Особено силно впечатление прави фактът, че учениците без специални образователни потребности и техните родители имат право на избор на форма на обучение, докато се предвижда това право да бъде отнето именно от родителите на деца със специални потребности. Това е очевидна форма на дискриминация, противоречаща на принципите на приобщаването. 5. Недопустимост на прехвърляне на решението към външни органи - Да се даде повече тежест на мнението на външен екип, отколкото на преценката на родителя, е: - юридически необосновано – тъй като родителят носи правна отговорност за избора и благосъстоянието на детето;	Приема се частично	С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна

		- етично уязвимо – защото ограничава автономността на семейството; - образователно нецелесъобразно – защото външен екип не може да направи обективна и трайна преценка въз основа само на фрагментарно наблюдение. Затова не е допустимо в нормативен текст да се отнема или прехвърля на друг орган правото на родителя да вземе решение за формата на обучение на своето дете. Това право не може да бъде ограничено чрез административен механизъм. Вместо това е необходимо: - да се развиват подкрепящи инструменти, с които може да се въздейства и помогне на родителите, които се нуждаят от съдействие – чрез психологическа подкрепа, групи за взаимопомощ, - достъп до експерти и информирано съгласие – но не и чрез ограничаване на техните законови права. Заключение: Предлаганата редакция на чл. 107, ал. 1 нарушава основни принципи на правото, дискриминира родители на деца със специални образователни потребности и противоречи на международните задължения на България. Настояваме текстът да не бъде променян и да запази законното право на родителя да избира формата на обучение на своето дете, в сътрудничество с екипа за подкрепа, но не под негов натиск. Денко Стойчев		функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.
500.	Нели Славейкова, Анна Божинова и Милена Стефанова neli.sleveykova@edu.mon.bg 19 юни 2025 г. в 14:20:15 Електронна поща	Предложения към ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ от КК към ЦПЛР КОК – Видин Изискванията за лицата, посочени в § 144. (5) и (6) от преходните и заключителни разпоредби на ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ, да се отнасят единствено за новопостъпилите кариерни консултанти, а не за преназначените такива.	Не се приема	Изискванията за заемане на длъжностите на педагогическите специалисти са единни за всички, които се включват в системата на предучилищното и училищното образование.

		На кариерните консултанти, които имат стаж от 5 години и повече в системата на кариерното ориентиране и консултиране, да им бъдат валидирани уменията като педагогическа правоспособност. За лицата, които имат стаж под 5 години, да бъде създадена квалификационна програма към МОН, с която да придобият педагогическа правоспособност. Посочените изисквания да бъдат включени в ДОС за кариерните консултанти. **Становище:** Предварителната оценка не съдържа информация относно очакваните въздействия върху идентифицираните заинтересовани страни. С оглед пълнотата и аналитичната стойност на оценката следва да бъдат разгледани както положителните, така и потенциалните негативни ефекти върху всички, или поне върху основните групи заинтересовани страни.		
501.	гл. ас. д-р Лъчезар Африканов, секция „Педагогика“, НБУ проф. д-р Елена Благоева доц. д-р Евгения Тополска доц. д-р Светлана Ангелова доц. д-р Христо Чукурлиев гл. ас. д-р Лъчезар Африканов Маргарита Ленкова lafrikanov@nbu.bg 19 юни 2025 г. в 15:20:44	**Предложение относно проекта за изменения в Закона за предучилищното и училищното образование от името на преподаватели от Нов български университет** *(Програми „Начална училищна педагогика и чужд език“, „Учител по…“ и магистърска програма „Лидерство и мениджмънт в образованието“)* Ние, преподаватели и изследователи в сферата на педагогиката и образователния мениджмънт в Нов български университет, изразяваме следната позиция и конкретни предложения по обсъжданите промени в ЗПУО: **1. Езикова подкрепа за деца и ученици, които не владеят български език:** Подкрепяме въвеждането на индивидуално обучение и подготвителни курсове за децата, които имат нужда от интензивна езикова подкрепа. Препоръчваме терминът „майчин език“ да бъде заменен със „семеен език“, за да отразява реалните ситуации в многоезични семейства.	Не се приема	Терминът „майчин език“ е установен в Конституцията на РБ, в нормативната уредба и в множество международни документи. Обръщаме внимание, че целта на предложението е постигната с легалната дефиниция на понятието, установена в § 1, т. 15 от ДР на ЗПУО, където е определено, че майчин език е езикът, на който децата и учениците говорят в семейството си.

	Електронна поща	Също така предлагаме да се уточни в закона кои конкретни езикови умения се имат предвид под „владеене в достатъчна степен“, като се използват ясни критерии според Европейската езикова рамка.		
		2. Ученици със специални образователни потребности: Не подкрепяме задължително целодневно присъствие за ученици със СОП в индивидуална форма на обучение, ако не са осигурени подходящи условия за терапия, почивка и подкрепа. Смятаме, че решението трябва да бъде съобразено с индивидуалните нужди на детето, становището на мултидисциплинарния екип и съгласието на родителите.	Приема се	Включването на ученици със специални образователни потребности, които се обучават в индивидуална форма на обучение, в специални групи в рамките на целодневната организация на учебния ден е обвързано със становище на регионалния екип към РЦПППО. Без такова становище, както и без желанието на родителите, училището няма да може да организира такива групи.
		3. Дисциплина и санкции: Настояваме, че преди налагане на предупреждения и санкции следва задължително да се предвиди работа с училищен психолог или училищен екип за подкрепа. Санкциите, включително преместване, не решават устойчиво поведенческите проблеми без паралелна професионална подкрепа.		
		4. Нов предмет „Религия и добродетели“: Считаме, че възпитанието в ценности и добродетели е ключова част от съвременното светско образование. Подкрепяме всяко усилие да се развиват теми, които изграждат характера и етичната култура на учениците. В същото време е изключително важно да се избягва допълнително разделяне на децата по верски или други признаци в	Приема се за сведение	Предложеният нов учебен предмет добродетели и религии ще се изучава наред с останалите общообразователни учебни предмети, които формират характера на светското образование. Критическото мислене е меко

		общество, което и без това среща предизвикателства с интеграцията и приобщаването. Предлаганият избор между „Религия – православие“, „Религия – ислям“ или „Добродетели“ може да засили социалното разделение и да постави училището в позиция, която противоречи на принципа за приобщаваща и светска образователна среда. Предлагаме вместо това да се разработи национална рамка с ясно определени основни добродетели, които да бъдат надпартийно и надверски споделени като ценности от цялото общество. Тази рамка да залегне като хоризонтален компонент в националните учебни програми по подобие на ключовите компетентности. Вярваме, че всяка образователна организация и всеки учител трябва да имат свобода да избират подходящи методи и съдържание за работа по тези добродетели, съобразени с конкретния училищен контекст и потребностите на децата.		умение, включено в ключовите компетентности, което се развива при обучението по всички учебни предмети. Чрез включването му в задължителните учебни часове не се отнема правото на родителите да възпитават децата си. Законопроектът отчита конституционно установените права в чл. 37, като се предоставя избор между алтернативни учебни програми за конфесионално или неконфесионално обучение. Съобразно свободно упражненото си право на вероизповедание или религиозни или атеистични възгледи учениците ще избират измежду вариантите на програми по учебния предмет. Разделянето на децата в зависимост от алтернативната учебна програма не е принудително, а се основава на избора на учениците и техните родители.
		5. Квалификация и развитие на учителите: Подкрепяме мониторинга и националния регистър на програмите за квалификация. Настояваме за по-тясна връзка между съдържанието на обученията и реалните предизвикателства в училищата, с акцент върху нови педагогически методи, изграждане на доверие и ефективно управление на класната стая. Считаме за важно да се гарантира високо качество на преподавателите в програмите за квалификация, като се създаде баланс между опитни практици от	Приема се за сведение	Подкрепящ коментар

		училищната среда и университетски експерти с актуални научни постижения. Това ще осигури практическа приложимост на обученията и ще повиши доверието на учителите към тях.		
		6. Училището като общност: Законът следва да гарантира участие на родителите и учениците в живота на училището чрез активни Обществени и ученически съвети. Призоваваме да се запази правото на родителите да участват при вземане на ключови решения.	Приема се за сведение	Не се съдържа предложение
		7. Ранно профилиране: Препоръчваме внимателно обмисляне на предложението за разширен ранен прием в специализираните гимназии, за да не се ограничава развитието на децата твърде рано и да се запази балансирана общообразователна подготовка до подходяща възраст. Ако сте стигне до разширяването на профилираното обучение в природоматематическите гимназии, считаме за необходимо да се засили и качествената основа още в началния етап. Предлагаме преименуване на предмета „Родинознание“ в 1. и 2. клас на „Природознание и родинознание“, за да се отрази балансирано природната и социалната тематика. Настояваме за увеличаване на учебните часове по природни науки и за прилагане на съвременни практически методи на обучение, за да се изградят у учениците от начален етап основополагащи научни знания и интерес към природата още от най-ранна възраст.	Приема се за сведение	Не се съдържа предложение
		8. Повече свобода и гъвкавост за учителите: Призоваваме законът да създаде условия за по-голяма свобода на учителите да експериментират с нови методи на преподаване, да интегрират предмети и да разпределят гъвкаво учебното време според нуждите на класа. Поощряването на проектно-базирано учене, съвместни модули между учители и адаптирани графици ще даде възможност за по-пълноценно овладяване на знанията и развитие на умения за работа в екип.	Приема се за сведение	Не се съдържа предложение
		9. Училището на бъдещето: Вярваме, че българското училище трябва да се подготви за свят, в който изкуственият интелект, глобалната свързаност и	Приема се за сведение	Не се съдържа предложение

		нестабилността ще изискват от младите хора адаптивност, критическо мислене и устойчивост. Препоръчваме законодателството да открие пространство за експериментиране с хибридно обучение, дигитални инструменти, индивидуализирано учене с подкрепа от AI и признаване на умения, придобити извън традиционната класна стая.		
502.	Мая Филипова fmaja@abv.bg 19 юни 2025 г. в 16:10:58 Електронна поща и Система за документооборот „ЕВЕНТИС“ – вх. № 94-3896/19.06.2025	Прилагам моите становища по всяка точка от предложените промени: **1. Предложение в ЗИД, § 47** Възразявам срещу предложенията в §47 със следните мотиви: 1. Те не изпълняват заявеното намерение за пренасочване на оценяването от запаметяване към умения. 2. И сега на различните функции на оценяването, в т.ч. изброените тук, е отделено внимание в Наредба 11, чл. 5. Проблемът е, че не излизаме от рамките на "констатиращата“ и „селективната“. 3. Не е ясно какво следва да означава "синхрон в оценяването по различни предмети". 4. "Саморегулирането на усилията" в този контекст е просто поредното "как да принудим детето да научи това, което ние искаме от него в този момент" и няма нищо общо с важното умение за саморегулиране на ученето, което би трябвало да включва свободно целеполагане, избор на време и средства за следване на поставените цели, умения за самооценка и др. 5. Предложението в §47, т. 4. а именно, създаване на нова ал. 5 в чл. 117, гласяща: „Чрез оценяването в процеса на училищното обучение се насърчава активното учене и придобиването на житейски значими умения и се отчитат и придобитите от учениците социално–поведенчески умения“, е категорично неприемливо. То представлява изключително опасна легитимация на наказателните оценки и смесване на оценката за знания и умения с оценка за поведение. Оценката за поведение/дисциплина дори в явна форма е вредна и опасна. Тя на практика прехвърля отговорността от професионално подготвения възрастен учител към детето и евентуално родителите.	Приема се за сведение	Внесени са частични корекции

		Оценката за поведение е чисто и просто наказателна мярка, която в някои случаи може да постигне краткотрайно подчинение , но не и полезен ефект във формирането на личността. Неслучайно всички значими автори в педагогическата и психологическата литература отричат наказателния подход. Децата и подрастващите имат нужда от подкрепа, насърчение и личен пример, от здрава връзка със зрели и отговорни възрастни, от уважение, което ги учи да уважават себе си и другите, не от санкции и оценки. В прикрития вид, който в момента ни се предлага, тази оценка е още по-опасна. Второкласникът, който тича в коридора, защото е бил принуден два часа да седи на чина, без да мръдне, да получава ниска оценка по родинознание, понеже не е усвоил правилата в урока за правата и задълженията на учениците? Седмокласникът с отлични математически умения – защото от скука говори в час? Дванадесетокласникът с развито критично мислене и подчертан интерес към проблемите на гражданското общество – защото си позволява да изрази различно мнение от това на учителя? * Когато говорим за преразглеждане на оценяването, трябва да помислим за какво служи то в крайна сметка и въобще за мястото му в училище. Цифровата (или еднословна) оценка дълбоко опорочава процеса на учене, подменяйки из основи целта и смисъла. Детето вече не учи, за да задоволи вроденото си любопитство и естествения подтик за развитие, а за да отговори на външни очаквания, да избегне наказание, да почувства моментно възнаграждение. Учителите се превръщат в треньори, чиято цел е подопечните им да се представят добре на поредното НВО и това вече започва от първия досег с училището. Оценяването, чиято масова цел е да покаже какво не знае ученикът, води и до състояние на постоянен стрес, в което устойчивото и автентично учене просто не е възможно – чисто неврологично дори, да не говорим за подменената мотивация и за всички други опасни последици от стреса, в т.ч. за психичното здраве.		

		Оценката няма нищо общо с ползотворна обратна връзка, която помага на ученика да подобрява знанията и уменията си, а на учителя - да адаптира и да усъвършенства методите и подходите си. Особено вредни са тестовете, които възпитават опасни нагласи на налучкване, фалшиво усещане за знания, неумение за изразяване. Необходимо е фундаментално преразглеждане на оценяването. То може да се запази единствено за финални изпити, удостоверяващи, че ученикът е овладял определено ниво на компетентности за съответния етап. В процеса на обучение обаче е важно да даваме конструктивна обратна връзка, която подкрепя усилията, очертава конкретни насоки за работа, насърчава мотивацията за развитие и вярата в собствените сили и възможности. Всичко това е изначално невъзможно в сегашната система на оценяване и предложенията в ЗИД по никой начин не способстват за решаването на проблема; напротив, задълбочават го с неясни формулировки и създават нови, още по-опасни проблеми с включването на компонент поведение.		
		2. Предложение в ЗИД, § 25 Без ни най-малко да омаловажавам нито религията, нито важния въпрос за ценностното формиране на личността, възразявам срещу въпросното предложение със следните мотиви: 1. Изучаването на религиите в исторически, културен и философски аспект и сега присъства в хуманитарните предмети от задължителната програма. 2. И сега желаещите могат да изучават религия (православие, ислям или т.нар. неконфесионална, но също религиозно насочена програма) като избираем предмет. Не е ясно кое налага превръщането на въпросния предмет в задължителен за всички. 3. Въвеждането на религиозно обучение като част от задължителната учебна програма, дори да има възможност за избор, накърнява светския характер на училището и поставя под въпрос мисията му да гради умения за критично мислене, основаващо се на научни достижения.	Приема се за сведение	Предложеният нов учебен предмет добродетели и религии ще се изучава наред с останалите общообразователни учебни предмети, които формират характера на светското образование. Критическото мислене е меко умение, включено в ключовите компетентности, което се развива при обучението по всички учебни предмети. Чрез включването му в задължителните учебни часове не се отнема правото на родителите да възпитават децата си. Законопроектът отчита конституционно установените права

		4. Въвеждането на религиозно обучение като част от задължителната учебна програма, дори да има възможност за избор, създава предпоставки за опасно разделение и противопоставяне на децата от малки. Училището следва да бъде място на обединение и подчертаване на общото помежду ни. 5. Очевидно липсва обществен консенсус по този изключително важен въпрос, който засяга пряко всички ученици, техните родители и всички граждани на Република България, защото решението крие потенциал да повлияе на облика на образованието и обществото като цяло. Омбудсманът неслучайно призова за прозрачност на процеса по обсъждане и вземане на решение с обществен консенсус. И двете видимо липсват. Отвореното писмо против въвеждането на предмета като част от задължителната учебна програма има 9000 подписа, а МОН така и не отговори на въпросите, зададени в придружаващото писмо при внасянето му. 6. Не е ясно как ще се гарантират фундаментални права. Позоваването на европейската практика („навсякъде се учи религия“) е силно спекулативно. Почти навсякъде, където присъства такъв предмет, програмата няма нищо общо с одобрените у нас към момента (припомням, че според информация от МОН конфесионалните до голяма степен ще се запасят), има възможност за отказ (на места дори само по желание на детето), а в някои държави – избор на друг, коренно различен и напълно неутрален предмет. Много държави, в които тази възможност не е била добре уредена, са понесли осъдителни решения от Европейския съд за правата на човека. У нас обаче се планира въвеждането на общ задължителен предмет „Добродетели и религии“, който да дава възможност за избор между различни програми. Въпросните програми могат лесно да се променят без поправки в ЗПУО. Споменатият чл. 12, ал. 2 гласи само: „Изборът по ал. 1 за малолетните се извършва вместо тях и от тяхно име от техните родители, а за непълнолетните - от учениците със съгласието на техните родители“. Всички знаем, че в реалният избор в българското		в чл. 37, като се предоставя избор между алтернативни учебни програми за конфесионално или неконфесионално обучение. Съобразно свободно упражненото си право на вероизповедание или религиозни или атеистични възгледи учениците ще избират измежду вариантите на програми по учебния предмет. Разделянето на децата в зависимост от алтернативната учебна програма не е принудително, а се основава на избора на учениците и техните родители.

		училище е силно ограничен: за чуждите езици, за нивата, на които се изучават, за спорта, за профилиращите предмети и пр. Няма никаква яснота как ще се случва съставянето на групи. Министър Вълчев „успокоява“, че никой няма да бъде принуден да изучава религия, ако не желае, само че няма никакви гаранции за това. Не е ясно как ще се случва, когато децата са недостатъчно за сформиране на група. Има разлика дали принуждаваме децата да учат език, който не отговаря на желанието им, или религия, която не отговаря на личните им разбирания и тези на семейството им. 7. Няма никаква яснота кой и как ще преподава по православие, ислям и етика, какво ще съдържат програмите, нито колко ще струва подготовката на достатъчно учители (допълнителна квалификация на сегашните, подготовка на богослови и др.) и осигуряването на учебници за всички ученици. Не е ясно дали този предмет ще се добави към бездруго претоварената програма на учениците или ще измести друг учебен час от бездруго недостигащите. 8. В ЗИД не се уточнява кога следва да се въведе въпросният предмет, което на практика позволява той да бъде въведен масово още от следващата учебна година. Но дори да се спази декларираното намерение това да се случи от 2026/2027 г. и само за 1 клас, такъв неприемливо ранен срок не би позволил разработване на качествени програми, адекватна подготовка на учителите, пилотно въвеждане и апробация, задълбочен анализ на резултатите и последващи корекции, създаване на качествени учебници и др. 9. Намерението да се въведе за 1 клас само по себе си е силно обезпокоително. Първо, на тази възраст няма изградено абстрактно мислене. Второ, идеята да преподават началните учители поставя логичния въпрос за дълбокия когнитивен дисонанс у децата: как един и същи авторитет в един час ще говори за креационизъм, а в следващия – за еволюция? Как един и същи учител ще води различни програми? Как ще възпитаваме общочовешки ценности, ако децата от най-малки учат, че са по-добри от съучениците си, защото тяхната религия е по-добра и единствено вярна?		

		10. Особено тревожни са прокрадващите се сигнали, вкл. в изявления на министър Вълчев, че програмата, предвидена за деца, които не желаят да изучават религия, също ще съдържа значителна част религиозен материал. Възпитанието в добро обаче не е прерогатив на религията и внушението за обратното има опасни последици. Безспорно училището има важна възпитателна роля, но поставянето на знак за тъждество между морала и религията е манипулативно и нередно. Силно неоснователно е също да смятаме, че с час по „добродетели“ може да се постигне полезен възпитателен ефект, намаляване на агресията, ограничаване употребата на вредни вещества и др. Изследванията показват, че тези проблеми имат дълбоки корени, които следва да се адресират с промяна в цялостната култура, в т.ч. семейството, училището и обществото, а не с „час по добродетели“. 11. Страната ни е на последните места в Европа по ред показатели, свързани с образованието: академични и социално-емоционални умения, критично и творческо мислене, мотивация за учене през целия живот, здравна култура, толерантност, гражданско самосъзнание и други важни компетентности. Учениците ни се представят под критичния минимум на собствените ни и международните изпити. На този фон МОН предлага… религия. 12. Дори да говорим за час по етика, това не бива да се случва прибързано, както в момента. Вместо да пилеем огромни ресурси за въвеждането на нов предмет, за който още не знаем какво ще съдържа, как ще се впише между останалите и как ще повлияе на учениците и тяхното израстване, трябва да започнем сериозен и задълбочен експертен и обществен дебат за целите на образованието; да очертаем нужните реформи, стъпвайки на надеждни данни, анализи и научно обосновани принципи и прогнози; да набележим стъпките в близък и далечен план за осъществяването им, включително адекватно проследяване на резултатите и своевременни корекции. Едва тогава ще видим как, къде и в каква форма има място подобен предмет.		

		В заключение изразявам категорично мнение против въвеждането на задължителен учебен предмет „Добродетели и религии“. Призовавам изучаването на определена религия да остане избираемо, както досега, и да се съсредоточим върху преосмислянето и осъвременяването на образователната система като цяло.		
		3. Предложение в ЗИД, § 50 Възразявам със следните мотиви: Въпросното предложение очевидно е реакция срещу решението на Върховния административен съд от м. март 2025 г., с което той обяви за нищожна забраната да се оспорват оценките от матурите, въведена в Наредба № 11 от 1 септември 2016 г. Тогава съдът напомни, че с „наредба, която съставлява подзаконов нормативен акт, не може да се уреждат първични отношения извън уредените такива в закона и по този начин да се дописва законът“. Забраната за оспорване на оценки от изпити с изключително голямо значение за бъдещото обучение и развитие на децата и младите хора обаче е сама по себе си порочна. Известни са редица случаи на технически грешки и некоректно оценяване. Важно е да се разработи ефективен механизъм за установяването им и коригирането на оценката, а не да се постулира забрана в закона. Обичайното възражение е, че това би проточило неимоверно много кампаниите за кандидатстване. По отношение на ДЗИ то е несъстоятелно, защото дори да бъде коригирана след първата кандидатстудентска кампания, оценката ще има значение за всички следващи и за ред други аспекти на реализацията на човека. Що се отнася до НВО, опираме до много по-сериозния проблем, а именно употребата им за кандидатстване в прогимназия и най-вече гимназия. През последните години те са изключително скъпо начинание – както за цялото общество, така и за семействата на	Приема се частично	Предложената със законопроекта разпоредба не е в противоречие със съдебното решение на ВАС. Окончателността на оценката касае само оценките, които са формирани при спазване на нормативноустановените условия и ред. Относно възможността да бъдат поправяни грешки, то текста е коригиран.

		седмокласниците, без абсолютно никакъв полезен ефект за образованието. Напротив, ясно се виждат вредни последици като разширяване на ножицата между училищата, ограничаване на избора на профилирано/професионално образование, огромен стрес за децата, учителите и родителите, задълбочаване на неравния достъп до качествено образование, невъзможност за отсяване на децата с таланти и сериозни интереси в определена област, невъзможност за анализ на състоянието и проблемите в образованието и ефектите от една или друга реформа. Предложение: Да се разработи ефективен механизъм за оспорването и коригирането на оценката от НВО и ДЗИ. Външните оценявания да се върнат към първоначалната заявената си цел: да служат за обективна оценка и диагностициране на проблеми на училищно, регионално и национално ниво и проследяване на ефектите от взетите мерки. Да се преустанови задължителното кандидатстване и избор на профилирана/ професионална паралелка. Да се даде възможност на всяко училище да определя само правилата и критериите си за прием.		
		4. Предложение в ЗИД, § 85 Възразявам със следните мотиви: Предложението разширява обсега на сега съществуващата забрана за използване на мобилни телефони по време на учебните часове (ЗПУО, чл. 172. Новата формулировка може да доведе до пълна забрана за използване на мобилни устройства, включително отнемането им за цял ден и налагане на санкции при употребата им при възникване на спор дали е имало уважителна причина за това. Това би могло да има крайно неблагоприятни и опасни последствия. 1. Всяка мислима процедура за задължаване на учениците да оставят телефоните си за целия ден би била унизителна за тях и затрудняваща учителите.	Не се приема	Изследвания на ОИСР показват, че учениците у нас използват значително повече от своите връстници в останалите страни телефоните за цели, различни от образователните, което води до дългосрочни негативни последици.

		2. Телефоните са буквално спасение за много деца. За тези, които се чувстват изолирани от съучениците си, и в междучасието се обаждат на приятел. За тези, които са станали обект на злепоставяне, вербално насилие или дори физическо от страна на връстници или учители и в междучасието се обаждат на родителите си - не с оглед на разправа, а споделяне и утеха. За тези, които са получили паник атака по време на изпитване или са закъснели за час и искат да обяснят, преди родителят им да види електронния дневник. За тези, които се чувстват зле физически или психически, но медицинската сестра / психологът не е на работа и наблизо няма ДОВЕРЕН учител, на когото да споделят и да им обърне внимание. 3. Крайно време е да започнем да вземаме решения, основаващи се на научни изследвания, анализи и прогнози. През м. февруари 2025 г. в сп. Lancet беше публикувано мащабно изследване, показващо, че сама по себе си забраната за телефони в училищата не води нито до подобряване на образователните резултати, нито до положителен ефект върху благополучието на учениците, нито дори до намаляване на общото екранно време. Училищното образование у нас се намира в тежка криза, част от която е липсата на усещане за смисъл у учениците и чувството, че са бездушни обекти на обучително и възпитателно въздействие в система, предназначена да служи преди всичко сама на себе си. Учебният материал не съответства на потребностите им и не способства развиването на умения, които са им необходими днес и ще им бъдат необходими в бъдеще. Оценяването е фокусирано върху тестове, които не измерват полезни знания и умения и не дават полезна обратна връзка, за сметка на това води до силен стрес, възпрепятстващ ученето, и често се използват като наказателен инструмент от учителите. Липсват възможности за свободно целеполагане, избор на средства за следване на поставените цели и самооценка. Липсва уважение към личността на ученика, възможности за изразяване на мнение и водене на дебати, за реално участие в управлението на училищния живот и мн. др. Всичко това неминуемо води до усещане за безсилие и незначимост, което често		

		стои в корена на агресивното, антисоциално или самоувреждащо поведение и импулса за нарушаване на правилата. В този контекст всеки разговор за санкции и забрани води само и единствено до задълбочаване на проблема. Вместо това следва да работим активно за качествена промяна в подготовката на учителите, учебната програма и училищната култура като цяло, за да създадем човеколюбива и уважителна среда, възпитаваща по естествен път. Най-просто казано: да правим така, че учениците да не злоупотребяват с телефоните си не поради страх от наказание, а от интерес към случващото се в часа и уважение към съучениците и учителя. Не бива да забравяме, че това и сега става изключително успешно в много класни стаи благодарение на добри педагогически практики. Необходимо е да търсим начини да ги подкрепяме и разпространяваме, а не още повече да отблъскваме учениците от училището. Предложение: към сега съществуващия чл. 172, ал. 1, т. 12 от ЗПУО („да не използват мобилните си телефони по време на учебните часове“) да се добави: „освен за образователни цели“.		
		5. Предложение в ЗИД, § 100 Възразявам със следните мотиви: Законите са задължителни за всички. Оттам нататък споразумения се сключват между равноправни партньори по въпроси, които ги засягат лично и не са изрично уредени в нормативната уредба. Не е ясно: - Какъв правен статут би имало подобно споразумение? Какво следва от отказа да бъде подписано или от неизпълнението на подписано споразумение? - Кой ще го изготвя? Как ще бъдат балансирани ангажиментите на двете страни? - Ще бъде ли индивидуално договорено с всеки родител? - Ще може ли родителят да се възползва от услуги на адвокат при договаряне на споразумението?	Приема се	Ѝразпоредбата отпада от Законопроекта

		- Как ще се гарантират правата на родителите, които не могат да си позволят адвокатска услуга? - Какъв избор ми имал родител, който не е съгласен със споразумението, изготвено от училището? Нека да припомним, че родителите често нямат реален избор на училище (класиране по райони, наличие на само едно училище в населеното място, кандидатстване с НВО, ограничено предлагане на определени профили и професии и др.) Те нямат и реално, ефективно влияние върху вземането на решения, в които на теория би трябвало да имат, в т.ч. по въпроси като униформи, правила за мобилните устройства, избираеми учебни часове, чужди езици и нива, на които се изучават, спорт, допълнителни профилиращи предмети и пр. Вместо да се търсят механизми за осъществяване на действителен избор и за разширяване на възможностите за родителско участие в училищния живот, ЗИД на практика предлага те предварително да се подписват, че са съгласни с всичко. Това, заедно с ограничаването на ролята на обществените съвети, също залегнало в ЗИД, още повече поставя родителите в подчинена позиция, вместо да насърчава ролята им на активни партньори – едно от доказаните с множество научни изследвания у нас и по света условия, необходими за успешното и устойчиво образование на децата.		
		6. САМОСТОЯТЕЛНА ФОРМА НА ОБУЧЕНИЕ Предложение в Закона за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование, § 43 Едно от много малкото хубави неща в ЗПУО е възможността за обучение в т. нар. самостоятелна форма по желание на родителите. Детето учи у дома (или в учебно заведение, което не се вълнува от изискванията на МОН), а в края на годината се явява на изпити по всички предмети. Защо да не развалим и това? Факт, че формулировката в ЗИД дава възможност за различни тълкувания (което само по себе си е нередно), но най-очевидното е задължаване за явяване на изпити по два пъти годишно. Това обаче:	Приема се частично	Целта е записаните в СФО след първия учебен срок да полагат изпити за определяне на срочна, а не за годишна оценка. Текстът ще бъде прецизиран.

		⚠ Би затруднило много децата и родителите: както заради двойния стрес и двойната загуба на време, така и заради необходимостта още повече да се съобразяват с "държавния" учебен материал и неговото разпределение ⚠ Още повече би демотивирало училищата да предлагат тази форма (и сега са малко тези, на които им се занимава с организирането на изпити; представям си, ако трябва да го правят два пъти годишно).		
503.	Симона Василева monivanova@abv.bg 19 юни 2025 г. в 16:29:38 Електронна поща	В качеството си на учител в детска градина, съвместно с други колеги от различни региони в страната, желаем да изразим своето неприемане и несъгласие с предвидените за изменение и допълнение членове и точки в ЗПУО, а именно: 1. **§ 7. Член 16 се изменя така:** (4) Езикова подкрепа включва: 1. обща подкрепа за личностно развитие чрез допълнителни модули или допълнително обучение по български език, както и чрез консултации по български език; 2. интеграционно обучение в индивидуална форма; 3. подготвителен езиков клас. Категорично НЕ сме съгласни с въвеждането на така предвидения "езиков клас". Аргументите ни са, че така в регионите с ромски и/или турски малцинства ще започе явна и неявна борба за деца. В Асеновград например са 10 на брой детски градини, които и в момента заради делегираните бюджети се борят за всяко дете. Така е и на много други места. След като вече и втора възрастова група се води "подготвителна", а това значи, че започва езиковото обучение по бълг. език да се преподава по-интезивно, как за II, III и IV групи ако детето не овладее в достатъчна степен бълг. език, това ще се случи в нововъведения "езиков клас"?	Не се приема	Разширява се възможността за езикова подкрепа в зависимост от степента на владеене на български език, което е предпоставка за усвояване на компетентностите по останалите предмети
		2. § 115. В чл. 228 се правят следните изменения и допълнения: 7. Досегашната ал. 7 става ал. 8 и се изменя така:	Приема се за сведение	Предложението ще бъде предоставено за обсъждане при

		„(8) В 3-дневен срок след изтичане на срока по ал. 6 комисията се произнася по възражението, като може да потвърди или да повиши резултата от оценяването на труда.“		изменения и допълнения на ДОС за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти.
		8. Досегашната ал. 8 става ал. 9 и се изменя така: „(9) Учители, директори и други педагогически специалисти, получили най-ниския резултат от скалата на оценяване, се освобождават от заеманата длъжност на основание чл. 328, т. 5 от Кодекса на труда.“ НЕ сме съгласни с така предложените промени в този член , защото изписано по този начин, според нас е предпоставка за отстраняване на "неудобни" учители и директори, било на лична, етническа, политическа и всякаква друга основа. Освен това, натовареността на учителите с все повече неосвидетелствани, а явно присъстващи в групите/класовете деца и ученци със СОП, предвиденото в ЗПУО ЕЖЕГОДНО оценяване на труда им би било допълнително натоварване и излишен стрес. По новата ал. 9 не става ясно дали оценяването се отнася спрямо всички учители в детска градина/училище или по принцип спрямо дадена скала - "получили най-ниския резултат от скалата на оценяване....." Молив Ви за преразглеждане на предложените промени по чл. 16 и чл.228, както и съответните към тях алинеи, цитирани по-горе!	Прима се за сведение	Предложението не въвежда автоматично уволнение, а правна възможност, основана на оценка, преминала през определена процедура. Освобождаването става по общия ред на Кодекса на труда, което гарантира и процесуални права на засегнатите лица. Освен това, оценяването подлежи на вътрешна проверка и може да бъде организирано по прозрачен и документиран начин. Предложението ще бъде предоставено за обсъждане при изменения и допълнения на ДОС за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти.
504.	Добромира Николова, *д*иректор СУЕЕ „Св. Константин-Кирил Философ“, гр. Русе office@souee.bg 19 юни 2025 14:41 Електронна поща	СТАНОВИЩЕ на МО по Немски език за проектозакона за изменение и допълнение на ЗПУО (Илианка Димитрова, председател на МО по немски език) След внимателно разглеждане и обсъждане на този проектозакон ние изразяваме следното становище: 1. Подкрепяме възможността учениците от 1 клас, които не са усвоили компетентностите, заложени в учебната програма по БЕЛ, да повтарят класа, но не повече от веднъж.	Приема се за сведение	Изразена е подкрепа
		2. Подкрепяме увеличаването на правата на учителите при работата им с ученици с проблемно поведение. В тази връзка считаме, че	Изразява подкрепа	Изразена е подкрепа

		мярката за наказание „Предупреждение за преместване в друго училище“, както и санкцията „Преместване в друго училище“ има смисъл да се прилага и на ученици в класове от началния етап, при които всички останали приложени преди това механизми за работа с тях не са дали положителен резултат. За жалост наблюдаваме все повече такива ученици в последно време, които пречат на учителите да осигуряват ред и спокойна учебна атмосфера.		
		3. Подкрепяме създаването на чл. 210 а в §100, съгласно който родителите подписват споразумение с детската градина или училището за спазване на правилника на институцията. Считаме, че родителите така ще бъдат по-осъзнато съпричастни и отговорни към процеса на възпитание на техните деца.	Изразява подкрепа	Изразена е подкрепа
		4. Подкрепяме създаването на т. 33а към §141, в която се акцентува върху изграждането на социално-емоционални умения у учениците – себепознание, самоконтрол, социални умения, взаимодействие с останалите и отговорност при вземане на решения. В нашата работа наблюдаваме напоследък още в началните класове, че на децата им липсва емоционална интелигентност, което им създава по-нататъшни проблеми.	Изразява подкрепа	Изразена е подкрепа
		5. Подкрепяме §123 – чл. 244а за мониторинг на обученията за учители, осъществявани от различни институции и организации.	Приема се за сведение	Подкрепящ коментар
		6. **Не** подкрепяме въвеждането на нов учебен предмет „Добродетели и религии“. Добродетелите са част от личностното изграждане и развитие на всеки човек от най-ранна възраст, които се формират първо в семейството, а в последствие и в съвместната работа на родители и учители. И сега възпитателната дейност в училище се осъществява в различните учебни часове, на практика от всички учители. За желаещите да изучават религия е предоставена възможност за това в избираемите учебни часове.	Приема се за сведение	Предложеният нов учебен предмет добродетели и религии ще се изучава наред с останалите общообразователни учебни предмети, които формират характера на светското образование. Критическото мислене е меко умение, включено в ключовите компетентности, което се развива при обучението по всички учебни предмети. Чрез включването му в задължителните учебни часове не се

				отнема правото на родителите да възпитават децата си. Законопроектът отчита конституционно установените права в чл. 37, като се предоставя избор между алтернативни учебни програми за конфесионално или неконфесионално обучение. Съобразно свободно упражненото си право на вероизповедание или религиозни или атеистични възгледи учениците ще избират измежду вариантите на програми по учебния предмет. Разделянето на децата в зависимост от алтернативната учебна програма не е принудително, а се основава на избора на учениците и техните родители.
505.	Добромира Николова, *д*иректор СУЕЕ „Св. Константин-Кирил Философ“, гр. Русе office@souee.bg 19 юни 2025 14:41 Електронна поща	**СТАНОВИЩЕ** **на Марияна Трифонова Янкова-Рачева, Старши учител по история и цивилизации** **по Проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование (ПР №002-01-22/23.05.2025 г.)** Като действащ учител в системата на училищното образование, изразявам следното **становище** по предложените изменения в ЗПУО: **1. Подкрепа за ключови изменения** Подкрепям редица от направените предложения, които адресират съществени дефицити в образователната система, а именно:	Приема се за сведение	Изразена е подкрепа

		• Въвеждането на понятието за **благополучие** на децата, учениците и педагогическите специалисти (чл. 3, ал. 2, т. 12; ал. 3–5), както и социално-емоционалните умения (чл. 77, ал. 3). • Подкрепата за деца, **които не владеят български език в достатъчна степен**, чрез системата на езикова подкрепа (чл. 16, нова редакция). • Създаването на **Национален център за кариерно ориентиране** (чл. 51а), който може да допринесе за намаляване на разрива между образованието и пазара на труда. • Регламентацията на новия учебен предмет **„Добродетели и религии“** с алтернативни програми – с и без елементи на конфесионалност (чл. 76, ал. 8). • Механизмите за **образователна десегрегация** и предотвратяване на вторична сегрегация (чл. 62, ал. 5 и 6; чл. 99, ал. 8 и 9).		
		2. Критични бележки и притеснения от практиката **2.1 Административна и методическа натовареност на учителя** Макар законопроектът да говори за благополучие, той не съдържа **конкретни мерки за намаляване на административното натоварване**. Напротив – с въвеждането на нови форми на подкрепа, рамкови учебни програми и стандарти, се увеличава обемът на документацията, без съответна кадрова и времева компенсация. **2.2 Езиковата подкрепа – добър замисъл, но рисков при реализация** Новата глава за езикова подкрепа (чл. 16) е концептуално полезна, но: • не гарантира наличието на обучени специалисти; • не осигурява ясно финансиране на групите; • задължението на родителите (чл. 16, ал. 6) не е подкрепено с реални механизми за приобщаване; • липсва обвързаност с дигитална или учебно-ресурсна база.	Приема се за сведение	Предложеният нов учебен предмет добродетели и религии ще се изучава наред с останалите

		2.3 Въвеждането на нов предмет – „Добродетели и религии“ Този предмет е възможност, но и предизвикателство: • Не се гарантира достатъчна квалификация на преподавателите; • Няма яснота как ще се избира между конфесионална и неутрална версия и как ще се защитят светският характер на образованието и правата на родителите. **2.4 Смесване на роли при индивидуална и комбинирана форма на обучение** В чл. 107 и чл. 108 се допуска екипът за подкрепа да взема решение за промяна във формата на обучение, но без съгласие на родителя. Това е **сериозно ограничаване на родителските права** и нарушава принципа на партньорство.		общообразователни учебни предмети, които формират характера на светското образование. Критическото мислене е меко умение, включено в ключовите компетентности, което се развива при обучението по всички учебни предмети. Чрез включването му в задължителните учебни часове не се отнема правото на родителите да възпитават децата си. Законопроектът отчита конституционно установените права в чл. 37, като се предоставя избор между алтернативни учебни програми за конфесионално или неконфесионално обучение. Съобразно свободно упражненото си право на вероизповедание или религиозни или атеистични възгледи учениците ще избират измежду вариантите на програми по учебния предмет. Разделянето на децата в зависимост от алтернативната учебна програма не е принудително, а се основава на избора на учениците и техните родители. **По т. 2.4.** С предложената промяна се цели изборът на формата на обучение

<table>
<tr><td></td><td></td><td></td><td>Приема се частично</td><td>за конкретния ученик да се основава на обективна функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екипа за подкрепа за личностно развитие в училището. Направена е редакция в текста, съгласно която е определено, че този избор се прави след обсъждане с родителя и след писмено изразено мнение от родителя. С тази редакция се подчертава ролята на родителя и на процеса на обсъждане с него на вземането на решението относно формата на обучение. Направено е и допълнение в текста, с което е определена процедура, съгласно която при несъгласие на родителя с определената от екипа в училището форма на обучение, той има право да подаде заявление за извършване на повторна функционална оценка от регионалния екип към съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование относно определянето на формата на обучение.</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>3. Препоръки
<table>
<tr><th>Проблем</th><th>Препоръка</th></tr>
<tr><td>Административна тежест</td><td>Да се въведе лимит за задължителна документаци
да се предвиди заплащане или освобождаване от ч
от часовете при поемане на допълнителни функци</td></tr>
</table></td><td>Приема се за сведение</td><td>Направени са препоръки</td></tr>
</table>

		<table><tr><td>Езикова подкрепа</td><td>Да се изисква предварителна оценка на ресурсната обезпеченост и наличие на обучени кадри преди създаване на подготвителни езикови класове.</td></tr><tr><td>Предмет „Добродетели и религии“</td><td>Да се гарантира светският характер на образованието чрез ясен контрол върху програмите и възможност родителите да избират участие.</td></tr><tr><td>Формите на обучение</td><td>Да се предвиди задължително писмено съгласие от родителя при всяка промяна във формата на обучение на дете със СОП.</td></tr></table>		
		4. Заключение Проектът на закон включва много важни и навременни предложения, но изисква **допълнителна прецизност** в три ключови посоки: • Реално облекчаване и подкрепа на учителя, а не само концептуално добри намерения; • Гарантиране на приобщаването не само нормативно, но и ресурсно и кадрово; • Защита на правата на децата, родителите и учителите като равноправни участници в образователната общност.	Приема се за сведение	Не се съдържа конкретно предложение
506.	Величко Христов Христов velichkohristov93@gmail.com Система за документооборот „ЕВЕНТИС“ – вх. № 94-3799/18.06.2025 г.	Казвам се Величко Христов Христов и съм ученик в 8. клас. Пиша Ви във връзка с обявеното намерение за въвеждане на забрана за използването на мобилни телефони в училищна среда. Като пряк участник в учебния процес, бих искал да изразя уважително своето несъгласие с подобна забрана и да споделя защо вярвам, че тя няма да има положителен ефект върху образованието ни. Ето част от моите аргументи: Мобилните телефони могат да се използват с образователна цел, като речници, калкулатори, приложения за учене и бързи справки по време на час – когато учителят прецени, че това е уместно. Те осигуряват важна връзка с родителите, особено преди и след часовете, или при спешен случай. Пълната забрана не учи на отговорност – по-добре би било училищата да възпитават разумно и отговорно поведение при	Не се приема	Изследвания на ОИСР показват, че учениците у нас използват значително повече от своите връстници в останалите страни телефоните за цели, различни от образователните, което води до дългосрочни негативни последици.

		използването на технологии. Нужен е диалог и гъвкавост, тъй като различните възрасти и ситуации изискват различен подход – не е редно всички ученици да се третират еднакво. Убедено вярвам, че съвременното образование трябва да използва технологиите, а не да ги изключва напълно. Вместо забрана, може да се обсъди регламент за използване, изготвен с участието на ученици, родители и учители. Благодаря Ви, че прочетохте това становище. Надявам се моето мнение да бъде взето предвид при бъдещите дискусии и решения по темата.		
507.	Иван Стоянов Милев allforone54fan@gmail.com Система за документооборот „ЕВЕНТИС“ – вх. № 94-3814/18.06.2025 г.	Казвам се Иван Стоянов Милев и живея в гр. София, ж.к. Стрелбище ул. Кестенова гора № 21. Пиша Ви във връзка с информацията за въвеждане на пълна забрана за използване на мобилни телефони в учебните заведения. С настоящия имейл искам да изразя категоричното си несъгласие с подобна мярка. Смятам, че пълната забрана е крайна и не отговаря на нуждите на съвременното образование. В днешно време мобилните телефони могат да бъдат ценен инструмент за учене, достъп до електронни ресурси, развитие на дигитална култура и осигуряване на връзка при спешни ситуации. Вместо тотална забрана, би било по-подходящо да се изготвят ясни правила за разумна и контролирана употреба на мобилни устройства в класната стая. Това би подпомогнало изграждането на отговорност и самодисциплина у учениците. Моля, вземете под внимание мнението ми като гражданин и преразгледайте предвидените мерки. Благодаря предварително за вниманието.	Не се приема	Изследвания на ОИСР показват, че учениците у нас използват значително повече от своите връстници в останалите страни телефоните за цели, различни от образователните, което води до дългосрочни негативни последици.
508.	Добри Митрев Българска стопанска камара Система за документооборот „ЕВЕНТИС“ – вх. № 18-235/19.06.2025 г.	Във връзка с публикуваните за обществено обсъждане промени в Закона за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), Българската стопанска камара (БСК) приветства амбициите на Министерството на образованието и науката (МОН) за реформиране и модернизиране на българското образование, в съответствие с определени принципи и основни цели, и чрез изпълнение на национални политики, в успешно партньорство между институциите, родителите, социалните партньори и бизнеса.		

		Във връзка с това в настоящото становище представяме нашите коментари и предложения. **КОМЕНТАРИ** 1**. Разглеждане на належащи промени в рамките на цялостен подход за реформиране и модернизиране на образователните политики** Предложените промени в ЗПУО, макар и насочени към същински проблемни области в образованието в България, се отнасят до отделни аспекти от политики и практики в разнообразни области на образователния процес, учебното съдържание, поведението и обхвата на учениците, както и отговорностите на отделни заинтересовани и отговорни страни. Липсва преглед и анализ на приноса на тези частични промени за цялостното развитие на дадената политика. Най-често са посочени преимуществата на дадено предложение, без обаче да са разгледани обвързаността на предложението с други аспекти на политиката, както и потенциални рискове и вторични последици. Такъв е примерът с предложението за определянето на природоматематическите гимназии за специализирани и за осигуряване на възможност за приетите ученици след 4-ти клас да продължат обучението си в тях и след 7-ми клас без изпити. Решавайки благоприятно един аспект за една група ученици, приети още след 4-ти клас, това предложение в същото време ще премести натиска за прием от 7-ми в 4-ти клас. Същевременно, ще се затрудни достъпът до тези училища за ученици без възможности за допълнително семейно насърчаване до 4-ти клас, както и ще намали бройката на новопостъпващите ученици след 7-ми клас. Възможно е и поставянето на новопостъпилите ученици в по-неравностойно положение с вече учещите в математическите училища, тъй като се очаква последните да са учили по по-различни и интензивни програми. Тези аспекти на неравностоен прием в 4-ти клас и по-стеснено и потенциално затруднено преминаване на нови ученици след 7-ми клас в математическите училища и гимназии, в крайна сметка, трудно		

		кореспондират с основната цел за разширяване на базата от повече на брой и по-добре подготвени математици в училище. 2**. Аргументация на предлаганите промени** Предложените промени в ЗПУО, макар и насочени към значими проблеми в образованието в България, не са базирани на проучване и на причинно-следствен анализ, които изискват идентифициране на проблема, изследване на причините, довели до неговото възникване или продължително съществуване, оценка на прилаганите до момента мерки, както и задълбочено аргументиране на избора на нови мерки или инструментариум, които ще заместят неработещите или неефективни към момента мерки. Наличните аргументи към някои от предлаганите мерки, опиращи се на практиката, макар и показващи добра чувствителност към ситуацията на терен, са далеч от оптималния вариант за предлагане на по-добри или по-работещи от наличните решения. Подобно е и становището на Администрацията на Министерския съвет по отношение на аргументирането на предлаганите промени в предварителната Оценка на въздействието към ЗИД на ЗПУО. 3**. Фокус върху структурни проблеми в образованието**. Предложените от МОН промени в Проекта на ЗИД на ЗПУО засягат някои важни проблеми като отпадането на ученици, както и въпроси относно квалификацията на учителите, като не засягат или се отнасят само частично до много други, които са посочени като изискващи действие от страна на МОН в Одитния доклад на Сметната палата и други национални и международни анализи (Стратегия за уменията, ОИСР напр.) Такива са, например, въпросите, свързани със структурата на образователната система, въпросите за разработване и актуализиране на учебно съдържание и учебни програми и др. **ПРЕДЛОЖЕНИЯ** 1. Предвид на идентифицирани в голяма степен частични и недостатъчно изследвани и аргументирани предложения по множество от образователните политики *предлагаме отлагане на*		

		внасянето на ЗИД на ЗПУО за разглеждане в Парламента в този му вид до преодоляване на тези слабости. 2. *Предлагаме създаването на структурирани продължително действащи тематично-ориентирани обществени форуми/формати за обществен диалог (напр., от типа Форум за дуално обучение от периода 2015-2016 г.)* за определяне и, след това – анализиране и обсъждане на необходимите същностни промени в образованието с цел постигане на обществено приемливо разбиране и консенсус за най-ефективните мерки и дейности за решаване на основните проблеми. Теми за такива формати могат да са, например: (а) Учебни програми – с поставяне за обсъждане на въпросите за концепцията за учебни програми, въвеждането на нови предмети, въвеждането на новите технологии, разработване и утвърждаване на механизъм за изменение на учебните програми и учебното съдържание, включващ вътрешни правила и процедури, определящи стъпките, през които преминават процесите по разработване, утвърждаване, преглед, анализ и оценка на приложимостта на учебните програми и тяхната актуализация, които гарантират и предприемане на последващи действия, в случай на идентифициране на пречки за ефективното им прилагане (Одитен доклад на Сметната палата, Препоръка № 16); (б) Обхват и мотивиране за включване и успешно завършване на клас, етап, степен от образованието – с обсъждане на отговорностите на отделните институции; мерките при отпадане, включително и превантивни такива; както и подходящи алтернативни пътеки за повторно включване в обучение; (в) Структура на образованието – с обсъждане на въпроси за обхвата на основното образование – до 8-ми или 9-ти клас, както и вида на образователните институции, образователните пътеки и проходимостта между тях и пазара на труда; (г) Ефективност на управление на политиката за професионална квалификация на учителите – с разглеждане на въпросите за определяне на потребностите от обучение, предлагане	Приема се за сведение Приема се за сведение	Предложението не се отнася до въпроси, предложени за обществено обсъждане Проектът на ЗИД на ЗПУО анкета за обратна връзка от участниците и рейтинг на предлаганите програми, както и мониторинг на обученията

		на механизми за проследяване на качеството и удовлетвореността и др. 3. *В съответствие с декларираното желание за партньорство между институциите, родителите, социалните партньори и бизнеса, предлагаме включването на тези и други подходящи заинтересовани страни и отговорни институции редом с професионалната колегия в обществения диалог* по дефиниране на структуроопределящите области и най-работещите мерки и инструменти за модернизиране на образованието. https://www.bulnao.government.bg/bg/documents/14499/OD_Education_Quality_0624.pdf; https://www.oecd.org/en/publications/oecd-skills-strategy-bulgaria_c2eb2f34-en.html		
509.	Инициативна група на училищни психолози и педагогически съветници Система за документооборот „ЕВЕНТИС“ – вх. № 18-234/19.06.2025 г.	Във връзка с предложените изменения в Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), ние, долуподписаните педагогически специалисти, изразяваме своите сериозни притеснения и отправяме конкретни предложения за прецизиране на текстовете, които пряко засягат ежедневната ни работа и, най-важното, благосъстоянието и приобщаването на нашите ученици. I. **Противоречие в ролята на психолозите и педагогическите съветници** Предложението за изменение на Чл. 203, ал. 1, т. 1, според което психологът/ педагогическият съветник могат да правят мотивирано писмено предложение за налагане на санкцията „преместване в друга паралелка в същото училище“, е в категорично противоречие с основната им, приобщаваща роля. Както е разписано в Наредбата за приобщаващото образование, функцията на тези специалисти е подкрепяща, а не рестриктивна. Тяхната задача е да изграждат доверие, да консултират, да посредничат и да търсят решения за преодоляване на трудностите в поведението и приобщаването. Превръщането им в субект, предлагащ санкция, може да подкопае фундаментално отношенията им с учениците и родителите и да компрометира тяхната ефективност като подкрепящи специалисти. Следва да подчертаем,	Не се приема	Ролята на психолога и педагогическия съветник в този процес е да изрази мотивирано становище предвид работата му с ученика и психологическото консултиране, което е извършил с него, което пък от своя страна му позволява да се обоснове относно поведението на ученика и необходимостта от осъществяване на точно определени мерки за подкрепа.

		че училищният психолог/ педагогическият съветник е помагащ специалист и участието му в процедури по санкции е свързано с гарантиране на интереса на детето т.е. създаване на условия за изслушване без влияния, възможност да се чуе неговото мнение/позиция по случая.		
		II. Недостатъчно гарантирано присъствие на подкрепящи специалисти при изслушване Изменението на § 96, ал. 3, изречение второ. което гласи „.Изслушването се извършва от директора или оправомощено от него лице, а при необходимост - в присъствието на психолог/ педагогически съветник“, е крайно недостатъчно. Считаме, че присъствието на психолог/ педагогически съветник трябва да бъде препоръчително при всяко изслушване и дори задължително при някои случаи, свързано с дисциплинарно производство. Тяхното професионално мнение и експертиза са ключови за обективната оценка на ситуацията, за разбиране на причините за поведението на ученика и за предлагане на адекватни мерки, които не са само наказателни, а преди всичко възпитателни и подкрепящи. Само така може да се гарантира спазването на принципа за приобщаващо образование.	Не се приема	На участието на психолога и педагогическия съветник в този процес е отдадено необходимото значение.
		III. Несъответствие на "предупредителните мерки" с Наредбата за приобщаващото образование Предложените "предупредителни мерки" в новите текстове, без да са ясно дефинирани и обвързани с подкрепящи дейности, не корелират и дори са в противоречие с Наредбата за приобщаващото образование. Член 45 от Наредбата ясно описва дейностите за въздействие върху вътрешната мотивация на ученика, които целят преодоляване на проблемното поведение и справяне със затрудненията. Тези дейности са фокусирани върху: • Обсъждане между ученика и класния ръководител за изясняване на проблема и подкрепа. • Използване на посредник при конфликт.	Не се приема	Описаните както в чл. 186, ал. 1 на действащия ЗПУО, така и в чл. 45 от Наредбата за приобщаващото образование, дейности по мотивация и преодоляване на проблемното поведение не са в противоречие с предложените в Законопроекта предупредителни мерки. Тези дейности се реализират винаги, когато е необходимо да се въздейства върху мотивацията и поведението на ученика, независимо дали се налагат предупредителни мерки и санкции,

		• Консултиране с психолог/педагогически съветник. • Включване в групи за социални умения. • Насочване към занимания, съобразени с потребностите. • Индивидуална подкрепа (наставничество). • Участие в обществено полезни дейности. • Други дейности, определени в правилника. В този смисъл, въвеждането на "предупредителни мерки" като отдел на категория, без ясна връзка и приоритет на горепосочените подкрепящи дейности, е напълно излишно и объркващо. Настояваме категорията "предупредителни мерки" да отпадне от предложените промени в ЗПУО, тъй като тя не допринася за възпитателния процес и е в тотално противоречие с принципите на подкрепа, залегнали в Наредбата за приобщаващото образование. Всяко въздействие върху поведението трябва да е с акцент върху подкрепата и развитието на ученика по един от посочените в Наредбата начини.		но още повече се осъществяват и се акцентира на тях, когато се налагат такива предупредителни мерки и санкции.
		IV. Липса на логика и яснота относно процедурата за "предупредителни мерки" Ако "предупредителните мерки" влизат в сила от следващата учебна година, това предполага, че те трябва да бъдат официални, да изискват заповед от директора и писмено уведомяване на родителя, подобно на санкциите. Въпреки това, текстът не дефинира ясно: Кой налага всяка една от "предупредителните мерки"? Изисква ли се писмено уведомяване на родителя за всяка такава мярка? Необходима ли е Заповед от директора за всяка "предупредителна мярка"? Какъв е срокът за вписването им в електронния дневник? Особено объркващо е, ако "забележката" се налага от класния ръководител, а другите "предупредителни мерки" — от директора. Това създава категориална и процедурна неяснота, която ще доведе до объркване и произвол при прилагане в училищата. Необходимо е ясно разграничение и дефиниция на всяка мярка и нейната процедура.	Не се приема	Условията и редът за налагане на предупредителни мерки и санкции се определят в държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

		Предложената промяна в Чл. 202, ал. 3, гласяща "(3) Когато санкциите или предупредителните мерки са наложени до 30 учебни дни преди края на втория учебен срок, те влизат в сила от началото на следващата учебна година", създава сериозна липса на логика и процедурна неяснота.		
		V. Възстановяване на "забележката" като санкция В предложените промени, санкцията "забележка" липсва от списъка със санкции и е прехвърлена към "предупредителните мерки". Считаме, че "забележката" е резонно да бъде възстановена като самостоятелна санкция. В много случаи тя има силен стопиращ ефект върху нежелано поведение и представлява първата, често достатъчна, форма на дисциплинарно въздействие. Тя служи като ефективен инструмент за промяна в поведението на ученика, преди да се наложат по-тежки мерки, и е важно да запази своя статут на санкция в йерархията на дисциплинарните мерки.	Не се приема	„Забележката“ е определена като предупредителна мярка, за да може да се налага от всеки учител, който преподава на ученика, като по-лека мярка, която цели именно да окаже стопиращ ефект върху нежеланото поведение без да се стига до санкция.
		VI. Прецизиране на дефинициите Настояваме за прецизиране на предложените дефиниции, тъй като те имат ключово значение за разбирането и прилагането на Закона: „1а. ,.Благополучие“ е динамично състояние, позволяващо реализиране на потенциала на децата, учениците и педагогическите специалисти, развиване на заложбите и способностите им и устояване на ежедневните стресови ситуации.“ Предлагаме по-широка и точна дефиниция, която да акцентира върху цялостното благосъстояние и психичното здраве: „1 а. „Благополучие в училищна среда“ е динамично състояние на физическо, емоционално, психическо и социално здраве, което позволява на децата, учениците и педагогическите специалисти да се чувстват сигурни, подкрепени, мотивирани и способни да се развиват пълноценно, справяйки се ефективно със стресовите ситуации.“ ,.33а. „Социално-емоционални умения“ са уменията за осъзнаване и управление на вътрешни състояния, нагласи и поведение на	Приема се за сведение	Използваните дефиниции са в съответствие с приетите в европейски документи.

		индивида и включват себепознание, самоконтрол, социални умения, взаимодействие с останалите и отговорност при вземане на решения.“ Предлагаме дефиницията да бъде допълнена, за да обхване по-пълноценно важни аспекти на тези умения: „33а. „Социално-емоционални умения“ са уменията за осъзнаване и управление на вътрешни състояния, нагласи и поведение на индивида и включват себепознание, самоконтрол, самодисциплина, социални умения, емпатия, взаимодействие с останалите и отговорност при вземане на решения.“ Вярваме, че тези предложения ще допринесат за подобряване на законовите текстове и ще гарантират, че българското образование остава фокусирано върху подкрепата, развитието и приобщаването на всеки ученик, съобразно най-добрите педагогически практики и принципите на човеколюбието. Обсъдили и внесли предложението на 03.06.2025 група психолози и педагогически съветници от цялата страна		
510.	Емилия Кирилова Славова eslavova@gmail.com Система за документооборот „ЕВЕНТИС“ – вх. № 94-3890/19.06.2025 г.	Моля да бъде включено следното становище на страницата за обществено обсъждане на ЗПУО в strategy.bg: По повод предложението за въвеждане на нов задължително-избираем предмет "Добродетели и религия" (с варианти: религия – православие, религия – ислям или добродетели/етика) изказвам **острото си несъгласие** с това предложение със следните мотиви: Въпреки широко огласените намерения да се постигне обществен консенсус по темата, такъв консенсус НЯМА. Напротив: има множество реакции против, ето само част от тях: * Петиция срещу въвеждането на този предмет в тази форма с 8900 гласа против (https://www.peticiq.com/signatures/473707/); * Позиция на Асоциация "Родители" (https://roditeli.org/pozicziya-na-asocziacziya-roditeli-otnosno-vavezhdaneto-na-zadalzhitelen-predmet-po-religiya-v-uchilisthe/); *Анкета сред родители на Асоциация "Родители" с красноречиви резултати (https://roditeli.org/wp-content/uploads/2025/03/roditeli-religia-v-uchilishte-top-lines-report.pdf);	Приема се за сведение	Предложеният нов учебен предмет добродетели и религии ще се изучава наред с останалите общообразователни учебни предмети, които формират характера на светското образование. Критическото мислене е меко умение, включено в ключовите компетентности, което се развива при обучението по всички учебни предмети. Чрез включването му в задължителните учебни часове не се отнема правото на родителите да възпитават децата си. Законопроектът отчита конституционно установените права

		* Позиция на Национална мрежа за децата по предложенията за изменения в ЗПУО (https://nmd.bg/podkrepa-i-razvitie-a-ne-sankczii-i-podchinenie-v-uchilisthe/); *120 въпроса на Национална мрежа за децата относно религията в училище (https://nmd.bg/naczionalna-mrezha-za-deczata-roditeli-grazhdanski-organizaczii-i-aktivisti-s-nad-120-vaprosa-kam-ministerstvo-na-obrazovanieto-i-naukata/); * Отворено писмо на представители на българската академична общност относно въвеждането на религия в училище (https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSeQ_bPTuH2nr-nwIC5isVgRmZ5D6uegSZUzJGIu4bkKmu4J1Q/viewform) * Становище на Обществения съвет към 41 ОУ „Св. Патриарх Евтимий“ относно концепцията на МОН за изучаване на добродетели и религи (https://www.facebook.com/vera.asenova); * Становище на граждански организации и експерти от сферата на образованието относно “Концепция за изучаване на добродетели и религии – програма „добродетели/ етика“ (https://zaednovchas.bg/reformata-v-obrazovanieto-iziskva-poveche-ot-30-dni/); * Петиция до Омбудсмана на РБ в защита на светския характер в българското образование (https://www.peticiq.com/485611); *Два протеста под надслов "Училището не е църква!" на 8 май и 15 май 2025 г.; * Множество изразени позиции в медиите против въвеждането на този предмет на интелектуалци и университетски преподаватели: проф. Амелия Личева, проф. Валерия Фол, проф. Веселин Дафов, д-р Женя Лазарова, проф. Калин Янакиев, проф. Олег Йорданов, проф. Сергей Игнатов и т.н.; * Дори православни формации изразяват негативно отношение към това предложение, както става ясно от сайта Hristianstvo.bg (https://hristianstvo.bg/от-евангелие-към-методичка/; https://hristianstvo.bg/когато-вярата-се-подменя-с-национална/; https://hristianstvo.bg/религия-православие-патриотизъм-иде/ и т.н.)		в чл. 37, като се предоставя избор между алтернативни учебни програми за конфесионално или неконфесионално обучение. Съобразно свободно упражненото си право на вероизповедание или религиозни или атеистични възгледи учениците ще избират измежду вариантите на програми по учебния предмет. Разделянето на децата в зависимост от алтернативната учебна програма не е принудително, а се основава на избора на учениците и техните родители.

		Струва си МОН внимателно да се запознае с всяко от изброените възражения и да преосмисли позицията си, според която предложението се радва на широк обществен консенсус. **Консенсусът по-скоро е в обратната посока: подобен предмет, наложен като задължителен, е опасен и вреден. Затова предлагам:** **Оттегляне на предложението по чл. 11, ал. 1 „**Обучение, свързано с религиите, включително с елементи на конфесионално обучение, в системата на предучилищното и училищното образование се осъществява само при условията и по реда на този закон.“ и свързаните с него промени в останалата част на ЗПУО. **Часът по религия следва да остане както е в момента - като избираем предмет.** Противното би обезсмислило твърдението, че всяко дете ще има **избор**. Най-ясният гарант за подобен избор и именно предметът да остане **избираем**. Ако се въвежда нов час, целящ да осъществи възпитателна функция, борба с агресията, създаване на добродетели, възпитаване на ценности и пр., то той следва да е изцяло светски (**без конфесионални елементи**), да се посещава от **всички ученици** (а не да се прилага сегрегация на религиозна основа), и да се обмисли внимателно след **широк дебат** между професионалните общности: педагози, психолози, философи, литератори, специалисти по гражданско образование и т.н. Този час не бива да се свързва с която и да е религиозна общност, защото това е автоматична предпоставка за разделение сред учениците, а също и сред обществото. Конфесионалното образование има своето място и то е в храма: чрез неделни училища, летни училища, извънкласни клубове по интереси, всякакви доброволчески инициативи и пр. Живеем в демократична държава, член на Европейския съюз, и никой не ограничава правата на вярващите да упражняват своята религия, нито правата на децата да се запознават с различните религии. Но това трябва да стъпва на изцяло доброволна основа и не бива да минава през институционално наложеното и задължително за всички образование в страната.		

		МОН следва да се съобрази с обществените нагласи и да не допусне поредното разделение в обществото около това силно контестирано предложение. Д-р Емилия Славова, университетски преподавател, инициатор на "12 писма до дванайсетокласниците", съосновател на първия родителски кооператив в България		
11.	Люси Паунова lusi_paunova@abv.bg June 19, 2025 8:09:14 PM Електронна поща	• Защо учениците със специални образователни потребности нямат право да повтарят учебната година/дори ако искат/, а здравите деца имат право?Що за несправедливост и дискриминация!!!Би трябвало да имат право да повтарят по здравословни причини, когато се налага или имат желание. • Болните деца, които учат по-бавно и по-трудно от здравите, понякога имат нужда да наваксат пропуските си от минали години/като повтарят учебната година/, за да могат да вървят след това в крак със здравите. • Моето дете е хиперактивно, но с нормално умствено развитие, с много интереси и наклонности, а здравословното му състояние позволява завършване на средното образование и нормална професионална реализация и приобщаване към обществото.Преди няколко години то имаше много голям проблем с вниманието. Затова го записах да учи три години ментална аритметика , която не беше препоръчана от лекар, но имаше голям ефект върху съсредоточаването му.Но за съжаление през тези 3 години изпусна учебен материал, защото не посмях да го товаря едновременно с менталната аритметика и целия учебен материал, тъй като щях да съсипя здравето му с такова нечовешко натоварване.След менталната аритметика години наред се опитва да догони пропустатия учебен материал, но не може, защото това не е в човешките възможности дори за здравите деца.Стремейки се да догони дори премина на индивидуално обучение по много предмети, но се оказа че това ще направи почти невъзможно завършването на средното образование.	Не се приема	На учениците със специални образователни потребности се осигурява както обща, така и допълнителна подкрепа за личностно развитие. В рамките на общата подкрепа те могат да бъдат подкрепяни чрез допълнително обучение по различни учебни предмети, по които имат пропуски, а в рамките на допълнителната подкрепа – да се получават ресурсно подпомагане от ресурсни учители и други специалисти, които адаптират учебното съдържание спрямо потребностите на конкретния ученик и персонализират преподаването и ученето. Практиката показва, че учениците със специални образователни потребности не се нуждаят от повтаряне на класа, а именно от описаната по-горе подкрепа, тъй като повтарянето на класа затруднява тяхната социализация и адаптация в учебната среда и се отразява негативно върху взаимодействието им с техните връстници.

		• Догонването на учебния материал на практика е изтезание за болните деца и е жестоко за тяхното здраве като натоварване.Те се нуждаят от промяна на Закона, която да им позволи да повтарят една или повече учебни години, за да могат след това да разгърнат всичките си възможности.Нека законодателят да прояви разбиране и човечност към тези деца и да не спъва тяхното развитие и професионална реализация.		
512.	Маги Хараламписва magikaralasheva@gmail.com 19 юни 2025 г. в 18:47:11 Електронна поща	**Относно предложението за въвеждане на нов задължително-избираем предмет "Добродетели и религии"** Заставам напълно зад това становище! (становището е на Цвета Брестничка, писател и граждански активист) По повод предложението за въвеждане на нов задължително-избираем предмет "Добродетели и религии" (с варианти: религия – православие, религия – ислям или добродетели/етика) изразявам острото си несъгласие с това предложение със следните мотиви: 1. Смесването на възпитание в добродетели и религиозно възпитание е подвеждащо: научният консенсус е, че няма сериозни доказателства за връзката на религиозното възпитание с по-високи нива на добродетелност. Нещо повече, статистика показва голяма степен на съвпадение на страните с ниска престъпност и страните с ниска степен на религиозност: от първите 30 страни с най-ниски нива на престъпност 16 са от страните с най-ниска религиозност и само 2 - от тези с най-висока религиозност. И обратното сред първите 30 страни с най-висока престъпност присъстват 8 от страните с най-висока религиозност и само 1 от страните с най-ниска религиозност. 2. Отношението към религията е една от най-чувствителните теми при самоидентификацията на всеки човек. Всяка религия приема и утвърждава правотата на собствената си доктрина като единствено вярната картина на света. Всички други гледни точки по презумпция се приемат за неверни, грешни и дори греховни. Разделянето на	Приема се за сведение	Предложеният нов учебен предмет добродетели и религии ще се изучава наред с останалите общообразователни учебни предмети, които формират характера на светското образование. Критическото мислене е меко умение, включено в ключовите компетентности, което се развива при обучението по всички учебни предмети. Чрез включването му в задължителните учебни часове не се отнема правото на родителите да възпитават децата си. Законопроектът отчита конституционно установените права в чл. 37, като се предоставя избор между алтернативни учебни програми за конфесионално или неконфесионално обучение. Съобразно свободно упражненото си право на вероизповедание или религиозни или атеистични възгледи учениците ще избират измежду вариантите на програми по учебния предмет.

		децата от най-ранна училищна възраст по религиозен признак е съществена предпоставка за напрежение и конфликти както между различните групи ученици, така и между техните родители. Училището не е подготвено да се справя с подобни конфликтни ситуации, което неизбежно ще води до ескалацията им, а това е най-малкото, от което всички имаме нужда. 3. Въпреки че предметът е заявен като задължително-избираем, образователната система не е в състояние да гарантира свободата на избор на ВСЯКО дете и неговото семейство. Нито училищата-мастодонти, нито малките селски училища имат ресурс да осигурят квалифицирани учители за 2-3 деца, ако техният избор се различава от избора на мнозинството ученици в училището. Това означава, че под прикритието на избираем предмет, деца ще бъдат задължавани да учат по програма, която е в разрез с разбиранията и избора на семейството. Такова посегателство върху свободата на съвестта е недопустимо в една правова европейска държава. В допълнение това ще доведе и до съдебни дела от страна на родителите - още един риск, с който училището трябва да се справя. 4. Въвеждането на предмет "Добродетели и религии" разбуни духовете в обществото още на ниво предложение и породи остри конфронтации между привържениците и противниците на предложението. Обществен консенсус по темата няма. Това означава, че въвеждането на подобен предмет ще породи силна съпротива и разделение в обществото, както и съмнения за скрити мотиви и намерения. Ролята на образователната система е да създава консенсусна картина за света, а не да всява раздори и противопоставяния. 5. И в момента учебната програма на учениците е претоварена, те са лишени от възможност да се движат и спортуват достатъчно и от достатъчно време да развиват талантите и интересите си по подходящ начин. Всичко това е сред съществените причини за агресията, предизвикателното поведение и антисоциалните прояви на децата. Въвеждането на още един допълнителен час натоварване няма да подобри, а ще влоши ситуацията.		

		Като вземам предвид необходимостта от засилване ролята на училищното образование при формирането на добродетели и ценности у децата, предлагам: 1. Оттегляне на предложението за въвеждане на задължително-избираем предмет "Добродетели и религии" и свързаните с него промени в останалата част на ЗПУО. Предметът "Религия" да остане свободно-избираем, както досега и усилията на МОН да са насочени към осигуряване на възможност този избор да е реален. 2. Проучване, избиране, адаптиране и пилотиране на утвърдени по света модели за развиване на социално-емоционалните умения на учениците и постепенно прилагане на тези модели във всички училища. Възпитанието в добродетели и ценности не става чрез преподаване, а чрез ежедневно практикуване и подкрепяща училищна среда. Ако все пак се върви към въвеждането на допълнителен специализиран предмет, то би следвало той да е неконфесионален, единен за всички ученици и да създава споделени ценности.		
513.	Нина Христова nina_rs@abv.bg 19 June 2025 at 9:41:01 Електронна поща	**Прием в МГ** Изказвам мнение относно отпадането на прием в 7-ми клас на деца, които вече са си извоювали правото да са там. Казвам "извоювали" защото точно това е начина да се влезе в 5-ти клас в такива училища. Децата се класират на базата на явяване на 3 тежки състезания и 1 училищна олимпиада, оценки от НВО в 4 клас и оценки по математика и средния успех от свидетелството за завършен 4 клас. На практика се оценяват на база резултати от 6 изпита - състезанията + НВО. Явяват се на задачи с повишена трудност извън изучаваното в у-ще. Приема след 7-ми клас е на база само резултатите от НВО. Да, спор няма че там влизат децата с най висок резултат, но това е материал изучаван само и единствено в училище и омаловажава положения извънреден труд на децата до 4-ти клас, защото както знаете, на състезания и олимпиади материала не присъства у учебния план.	Приема се за сведение	Изразена е подкрепа

		Така или иначе в училище се влиза след някакъв изпит. Защо трябва да има значение 4 или 7 клас е той? Също така ако децата приети в 5-ти клас остават автоматично до 12 клас, това не ощетява останалите деца, тъй като всяка Математическа гимназия пуска още паралелки за прием след 7-ми клас.		
514.	Tatyana t4526515@gmail.com June 19, 2025 7:10:58 PM Електронна поща	**Без религия** Ще се направи огромна грешка с въвеждането на предмет религия в училище. През 1789 се случва нещо изключително - френската буржоазна революция. Ражда се светската държава, а църквата се изолира от училище. Да не допускаме попове в училище - те имат доктрина, противоположна на светската. Има си начин - неделни училища и строг контрол на службите върху това, което се говори там. И заплахата Русия е огромна.	Приема се за сведение	Предложеният нов учебен предмет добродетели и религии ще се изучава наред с останалите общообразователни учебни предмети, които формират характера на светското образование. Критическото мислене е меко умение, включено в ключовите компетентности, което се развива при обучението по всички учебни предмети. Чрез включването му в задължителните учебни часове не се отнема правото на родителите да възпитават децата си. Законопроектът отчита конституционно установените права в чл. 37, като се предоставя избор между алтернативни учебни програми за конфесионално или неконфесионално обучение. Съобразно свободно упражненото си право на вероизповедание или религиозни или атеистични възгледи учениците ще избират измежду

				вариантите на програми по учебния предмет. Разделянето на децата в зависимост от алтернативната учебна програма не е принудително, а се основава на избора на учениците и техните родители.
515.	Велимира Великова, родител velimiraa@gmail.com 19 юни 2025 г. в 23:29:21 Електронна поща	**Относно предложението за въвеждане на нов задължително-избираем предмет Добродетели и религии** Във връзка с предложенията за изменение на Закона за предучилищното и училищното образование и включването на нов учебен предмет „Добродетели и религии“, бих искала да изразя своето несъгласие с тази инициатива и да представя аргументи защо считам, че подобен предмет няма място в светската образователна система. 1. Ценностите се възпитават чрез личен пример, не чрез учебна програма Добродетелите са част от възпитанието, което започва и се формира в семейството. Училището би следвало да ги подкрепя чрез среда, личен пример и ежедневни практики, но не и да ги „преподава“ като учебен предмет, особено при липса на обективни критерии за оценка. 2. Рискове при смесване на религия и държавно образование Дори с възможност за избор между програма с или без конфесионални елементи, предметът неизбежно отваря врата за въвеждане на религиозно съдържание в светското училище. Това поставя под въпрос принципа на неутралност и равнопоставеност в образованието и създава предпоставки за разделение и напрежение в класната стая.	Приема се за сведение	Предложеният нов учебен предмет добродетели и религии ще се изучава наред с останалите общообразователни учебни предмети, които формират характера на светското образование. Критическото мислене е меко умение, включено в ключовите компетентности, което се развива при обучението по всички учебни предмети. Чрез включването му в задължителните учебни часове не се отнема правото на родителите да възпитават децата си. Законопроектът отчита конституционно установените права в чл. 37, като се предоставя избор между алтернативни учебни програми за конфесионално или неконфесионално обучение. Съобразно свободно упражненото си право на вероизповедание или религиозни или атеистични възгледи учениците ще избират измежду

		3. Темата е твърде чувствителна и лична Религиозните и морални убеждения са строго личен въпрос. Въвеждането на такъв предмет, дори с възможност за избор, неизбежно води до разделение между учениците и родителите, създавайки ситуация на принудителен избор между варианти, които не всички ще приемат като подходящи. 4. Липсва яснота относно съдържание и кадрова обезпеченост До този момент няма яснота какво точно ще включва предметът, кой ще го преподава и по какви критерии ще се оценява. Това поставя под съмнение както ефективността му, така и готовността на системата да го въведе без риск от формализъм или противопоставяне. 5. Образователните приоритети са другаде Считам, че ресурсите и усилията трябва да се насочат към реални нужди на учениците - подобряване на четивната и функционалната грамотност, дигитална и медийна култура, критическо мислене, социално-емоционално учене - без да се навлиза в личната сфера на убеждения. С уважение призовавам Министерството на образованието и науката да преосмисли предложението за въвеждане на този предмет и да го оттегли от пакета с изменения.		вариантите на програми по учебния предмет. Разделянето на децата в зависимост от алтернативната учебна програма не е принудително, а се основава на избора на учениците и техните родители.
516.	Росица Палешникова, председател на Медицинска	В портала за обществени консултации е публикуван Проект на Закона за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование. С настоящото, Медицинска федерация на КТ „Подкрепа“ изразява своето становище относно някои от текстовете в представения проект:	Приема се за сведение	Със Законопроекта не се променя статутът на самостоятелните детски ясли, само се урежда възможност за интеграция на услугите в

	федерация „Подкрепа“ Система за документооборот „ЕВЕНТИС“ – вх. № 18-236/19.06.2025 г.	В проекта на ЗИД на ЗПУО се предвиждат текстове, чрез които се създават нормативни предпоставки за бъдещо пряко и непосредствено отражение върху организацията и дейността на детските ясли и яслените групи към детските градини. Анализът на текстовете дава основание да се твърди, че те са в унисон с многократните през последните години опити да се измести акцента и фокуса от полагането на нужната медицинска грижа за децата в най-ранна детска възраст (0-3 години) към образователния и възпитателен процес. Медицинска федерация „Подкрепа“ трайно и последователно стои зад позицията си, че конюнктурните промени, свързани с кадровото обезпечаване на дейността на детските ясли и яслените групи към детските градини, не може и не следва да се решават чрез изменения в нормативната уредба, които **драстично противоречат на целите, философията, традициите и обществената предназначеност на ясленото дело.** Продължаваме да твърдим, че тези проблеми трябва да намерят решение чрез предприемане на дългосрочни и ефективни мерки за отстраняване на същинските причини за създалата се кадрова криза. Изключително притеснителен е факта, че отново се търсят и намират нормативни решения, чрез които се пренебрегват с лека ръка натрупани с годините традиции, опит, методология и експертиза, като единствената цел, която реално прозира зад това, е да се намери инцидентно и краткосрочно решение на **кадрови проблем, който е плод на недалновидно и неефективно управление на системата на здравеопазване въобще и в частност на системата по предоставяне на здравни грижи в ранна детска възраст.** Експериментите със здравната грижа за децата в най-ранна детска възраст могат да имат непредвидими, пагубни и необратими последици в дългосрочен план. В мотивите към законопроекта почти липсва ясно и конкретно аргументиране на предложените изменения и допълнения, които са свързани с полагането на грижа за децата в яслена възраст. Посочва се, че нормативните изменения са в отговор на необходимостта от *„синхронизация, от една страна, на изискванията за ранната*		здравеопазването, образованието и социалната сфера.

		детска грижа, независимо дали е предоставена в детски ясли или в яслени груп към детски градини, и от друга, приемственост между ранната детска грижа и предучилищното образование като отделни етапи на ОГРДВ, без да се променят организацията, структурата и управлението на детските ясли, нито правомощията по компетентност на съответните министри". Тези мотиви са категорично неубедителни и необосновани, защото: - И към днешна дата, подходът на отглеждането на децата в детските ясли и във яслните групи и комплексен и интегриран. Дейността в детските ясли в България и сега се осъществява чрез **многофункционална кадрова обезпеченост** – директор, медицински персонал, педагог, психолог, детегледачки, друг помощен персонал, като от всички тях се изисква притежаване на необходимото образование и квалификация. С други думи и сега се прилага **системен подход и тясно сътрудничество между различните сектори** – образование, здравеопазване, социална сфера, неправителствени организации и т.н. - Същинската цел на планираните промени в нормативната база прозира чрез формулировката на авторите на законопроекта, които са посочили в мотивите, че „*нов момент е приемането на съвместна наредба на министъра на образованието и науката и на министъра на здравеопазването, регламентираща държавни образователни изисквания за придобиване на* ***професионална квалификация „специалист по ранна детска грижа" в отговор на нарастващия недостиг от медицински сестри в детските ясли*** *и нуждата от подготвени специалисти, които да отговорят на комплексните потребности при отглеждането, възпитанието, социализацията и обучението на децата преди постъпването им в детска градина".* С други думи, предложените текстове имат за действителна цел създаването на законови предпоставки, при които медицинските специалисти, полагащи грижа за децата в яслена възраст да бъдат заменени от „хибридни (на практика „псевдо-„) специалисти, на които ще се осигурят някакви минимални знания в областта на здравеопазването,		

		педагогиката и други, за да се отговори на потребността от квалифициран медицински персонал. Очакването, че това решение ще позволи адекватна „здравна закрила на децата“, каквото е изискването и целта на Закона за здравето, е меко казано оптимистично. Продължаваме да смятаме, че това е експериментален и хазартен подход в една толкова важна за обществото ни област, каквото и грижата за отглеждането на нашите деца и тяхното здраве. - Посоченото в мотивите не отговаря на действителното положение и в частта, в която се твърди, че те няма да променят *„организацията, структурата и управлението на детските ясли, нито правомощията на компетентност на съответните министри“.* Всъщност, видим е опита да се свали фокуса и акцента от здравното обгрижване и същото да отстъпи пред приоритетно поставяне на грижата в лоното на образователните дейности, което е неоправдано и погрешно приоритизиране за деца от тази възрастова група. Своеобразно потвърждение за тези изводи се съдържа в предложението за изменение на разпоредбата на чл. 250, ал. 1 от ЗПУО, в която се регламентира, че МОН организира воденето на национална електронна информационна система за предучилищното и училищното образование. Вносителите на законопроекта предлагат да се добави изречение второ, според което „*в системата се включват данни и за децата в яслените групи към детските градини“.* Това е индикация за намерението децата в яслените групи да се приобщят към системата на предучилищното и училищното образование, а към момента ясленото дело е част от системата на здравеопазването и продължава да се финансира чрез бюджетни средства за дейност „Здравеопазване“. Коментираната дотук явно целена и търсена чрез проекта промяна се потвърждава и от опитите да се вмъкне и/или измени използваната терминология, така че същата да съответства на намеренията за „прехвърляне“ на яслената грижа към системата на за предучилищното образование. Предлагат се текстове, в които се		

		прави опит именно в ЗПУО да се дефинират понятията „ранно детско развитие“ и „ранна детска грижа“, като в същото време се предлага и изменение на Закона за здравето, в който да се посочва, че „*Детските ясли са организационно обособени структури за ранна детска грижа, в които медицинските и други специалисти осъществяват отглеждане, възпитание, социализация и обучение на деца в съответствие със стандартите ранна детска грижа по чл. 24, ал. 4 от ЗПУО“.* Предлага се също, в чл. 24, ал. 4 от ЗПУО думите „ранно детско развитие“ да се заменят с „ранна детска грижа“. Така текстът би придобил следната редакция „*Децата, постъпили в яслени групи в детските градини, се отглеждат, възпитават, социализират и обучават по стандарти за* ***ранна детска грижа,*** *приети с наредба на министъра на здравеопазването и министъра на образованието и науката*“. Чрез промените (дефинициите) предложени в чл. 5 и измененията на 1л. 24 от ЗПУО, авторите на законопроекта видимо се опитват да наложат разбирането, че в ясления възраст се полага „ранна детска грижа“, която трябва да се възприема като елемент от „ранното детско развитие“. Подобен извод намира потвърждение в предложения текст на нова ал. 5 в чл. 5 от ЗПУО: „***Ранното детско развитие се осигурява чрез системата*** *на образование и грижи в ранна детска възраст.* ***Системата на образование и грижи в ранна детска възраст включва ранна детска грижа*** *в яслена възраст и предучилищно образование“.* У нас, към момента, в множество стратегически и нормативни документи се е наложило използването на понятието „ранно детско развитие“. Опитите за неговото ново дефиниране и отграничаване, съчетано с въвеждането на понятието „ранна детска грижа“ няма да допринесат за въвеждане и прилагане на едно унифицирано уреждане на изискванията към отглеждането, социализацията и обучението на децата, какъвто резултат според вносителите се очаква да бъде постигнат чрез предложените нормативни промени. Напротив, ще се получи допълнително „разминаване“ между използваните до момента термини и понятия в различните актове. Не		

		разбираме, как предложените текстове съответстват на възприетото в множество актове значение на терминологията, според което „Ранно детско развитие“ (Early Childhood Development) и „Ранна детска грижа и образование“ (Early Childhood Care and Education / ECCE or ECEC) не са в съотношение помежду си като цяло и част от него, а са взаимодопълващи се и взаимообслужващи се понятия. Развитието включва и поставя фокус върху вътрешното израстване на детето, а грижата се свежда до условията и средата за развитие. Вярно е, че в много документи на UNESCO, UNICEF и СЗО често се използва понятието „грижа“ – ECEC / ECCE (Early Childhood Care and Education) с цел да се подчертае интегрирания характер на услугите, но в този уклон се съдържа и риск от институционален фокус, при който вътрешният свят на детето, неговото здравно, емоционално и когнитивно развитие да останат остава в сянка. С оглед на всичко горепосочено, Медицинска федерация „Подкрепа“ категорично **възразява срещу и не подкрепя** предложените нормативни текстове, съдържащи се в § 2, § 11, § 21, § 125 и § 149 от Проекта на ЗИД на ЗПУО и настоява същите да отпаднат от обсъждания проект.		
517.	Снежана Апостолова snezhana.apostolova.pp@gmail.com 20 юни 2025 г. в 7:43:47 Електронна поща	**Избираем предмет “Добродетели и религии”** По повод предложението за въвеждане на нов задължително-избираем предмет "Добродетели и религии" (с варианти: религия – православие, религия – ислям или добродетели/етика) изразявам острото си несъгласие с това предложение със следните мотиви: 1. Смесването на възпитание в добродетели и религиозно възпитание е подвеждащо: научният консенсус е, че няма сериозни доказателства за връзката на религиозното възпитание с по-високи нива на добродетелност. Нещо повече, статистика показва голяма степен на съвпадение на страните с ниска престъпност и страните с ниска степен на религиозност: от първите 30 страни с най-ниски нива на престъпност 16 са от страните с най-ниска религиозност и само 2 - от тези с най-висока религиозност. И обратното сред	Приема се за сведение	Предложеният нов учебен предмет добродетели и религии ще се изучава наред с останалите общообразователни учебни предмети, които формират характера на светското образование. Критическото мислене е меко умение, включено в ключовите компетентности, което се развива при обучението по всички учебни предмети. Чрез включването му в задължителните учебни часове не се отнема правото на родителите да възпитават децата си.

		първите 30 страни с най-висока престъпност присъстват 8 от страните с най-висока религиозност и само 1 от страните с най-ниска религиозност. 2. Отношението към религията е една от най-чувствителните теми при самоидентификацията на всеки човек. Всяка религия приема и утвърждава правотата на собствената си доктрина като единствено вярната картина на света. Всички други гледни точки по презумпция се приемат за неверни, грешни и дори греховни. Разделянето на децата от най-ранна училищна възраст по религиозен признак е съществена предпоставка за напрежение и конфликти както между различните групи ученици, така и между техните родители. Училището не е подготвено да се справя с подобни конфликтни ситуации, което неизбежно ще води до ескалацията им, а това е най-малкото, от което всички имаме нужда. 3. Въпреки че предметът е заявен като задължително-избираем, образователната система не е в състояние да гарантира свободата на избор на ВСЯКО дете и неговото семейство. Нито училищата-мастодонти, нито малките селски училища имат ресурс да осигурят квалифицирани учители за 2-3 деца, ако техният избор се различава от избора на мнозинството ученици в училището. Това означава, че под прикритието на избираем предмет, деца ще бъдат задължавани да учат по програма, която е в разрез с разбиранията и избора на семейството. Такова посегателство върху свободата на съвестта е недопустимо в една правова европейска държава. В допълнение това ще доведе и до съдебни дела от страна на родителите - още един риск, с който училището трябва да се справя. 4. Въвеждането на предмет "Добродетели и религии" разбуни духовете в обществото още на ниво предложение и породи остри конфронтации между привържениците и противниците на предложението. Обществен консенсус по темата няма. Това означава, че въвеждането на подобен предмет ще породи силна съпротива и разделение в обществото, както и съмнения за скрити мотиви и намерения. Ролята на образователната система е да създава		Законопроектът отчита конституционно установените права в чл. 37, като се предоставя избор между алтернативни учебни програми за конфесионално или неконфесионално обучение. Съобразно свободно упражненото си право на вероизповедание или религиозни или атеистични възгледи учениците ще избират измежду вариантите на програми по учебния предмет. Разделянето на децата в зависимост от алтернативната учебна програма не е принудително, а се основава на избора на учениците и техните родители.

		консенсусна картина за света, а не да всява раздори и противопоставяния. 5. И в момента учебната програма на учениците е претоварена, те са лишени от възможност да се движат и спортуват достатъчно и от достатъчно време да развиват талантите и интересите си по подходящ начин. Всичко това е сред съществените причини за агресията, предизвикателното поведение и антисоциалните прояви на децата. Въвеждането на още един допълнителен час натоварване няма да подобри, а ще влоши ситуацията. Като вземам предвид необходимостта от засилване ролята на училищното образование при формирането на добродетели и ценности у децата, предлагам: 1. Оттегляне на предложението за въвеждане на задължително-избираем предмет "Добродетели и религии" и свързаните с него промени в останалата част на ЗПУО. Предметът "Религия" да остане свободно-избираем, както досега и усилията на МОН да са насочени към осигуряване на възможност този избор да е реален. 2. Проучване, избиране, адаптиране и пилотиране на утвърдени по света модели за развиване на социално-емоционалните умения на учениците и постепенно прилагане на тези модели във всички училища. Възпитанието в добродетели и ценности не става чрез преподаване, а чрез ежедневно практикуване и подкрепяща училищна среда. Ако все пак се върви към въвеждането на допълнителен специализиран предмет, то би следвало той да е неконфесионален, единен за всички ученици и да създава споделени ценности.		
518.	Биляна Янева, родител bibata@gmail.com 20 юни 2025 г. в 9:32:49 Електронна поща	Бих искала да се възползвам от предоставената възможност за обществено обсъждане на "Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование" в качеството си на родител и данъкоплатец на РБ. **1. Повтаряне на 1 клас.**		Повтарянето на 1. клас е предвидено само веднъж и само при невладеене на български език, което е ключово за напредък и по останалите предмети

		Проблем: За тази толкова крехка възраст тази мярка изглежда прекалено строга и ненужна. Може да има дълбоки последици върху детската психика в този етап на развитие и като цяло детето да изгради негативно отношение към образователния процес по пътя си напред. Когато едно дете не се справя, в успешните образователни системи му се осигурява подкрепа, защото отговорността винаги е на възрастните. Предложение: Да бъдат осигурени ресурсни учители, които да влизат в редовните часове и да помагат индивидуално на децата, които не се справят сами.	Не се приема	Ресурсни учители се осигуряват, но за подкрепа на ученици със специални образователни потребности, а не за всички ученици.
		2. Въвеждане на предмет "Добродетели и религии". След като се запознах с целия дебат по отношение на този нов предмет, считам, че за целите, за които се планира създаването му, би имало по-успешни методологии. Синът ми прекара първите 4 години от образованието си в международно училище в Сингапур и там за социално емоционалното саморегулиране на децата използват предмет по **Благосъстояние (Wellbeing)**. Много ефективен метод за регулиране емоциите и поведението на учениците. Предложение: Въвеждане на нов предмет или практика (може да се провежда и в часовете на класния ръководител) "Благосъстояние". Дейностите по този предмет представляват практически упражнения за децата и екипни игри, в които могат да изразяват себе си/емоциите си, да рефлектират и разбират своите съученици. От нашия опит подобно отделено време в училище с децата действа изключително благотворно и позитивно за изграждане на положителна среда в училище и развиване на социално емоционалните умения.	Приема се за сведение	Предложеният нов учебен предмет добродетели и религии ще се изучава наред с останалите общообразователни учебни предмети, които формират характера на светското образование. Критическото мислене е меко умение, включено в ключовите компетентности, което се развива при обучението по всички учебни предмети. Чрез включването му в задължителните учебни часове не се отнема правото на родителите да възпитават децата си. Законопроектът отчита конституционно установените права в чл. 37, като се предоставя избор между алтернативни учебни програми за конфесионално или неконфесионално обучение. Съобразно свободно упражненото си право на вероизповедание или религиозни или атеистични възгледи

				учениците ще избират измежду вариантите на програми по учебния предмет. Разделянето на децата в зависимост от алтернативната учебна програма не е принудително, а се основава на избора на учениците и техните родители.
		3. Приетите в математически гимназии в 4-ти клас остават в тях без изпит в 7-ми клас. Проблем: Ранно профилиране на децата. Още от предучилищна възраст свръхамбициозни родители започват да готвят усилено и целенасочено децата си по математика с уроци, състезания и безкрайно решаване на тестове в период, в който те трябва да имат по-широка база с умения, интереси и време за игра. Има опасност и от т.нар. ранен "burn out" на тези деца. Решение: Подобряване на програмата по математика в началните училища на достъпно за всички деца ниво, откриване на паралелки или СИП-ове по математика и кандидатстване в математически гимназии след 7ми клас.	Не се приема	В рамките на избираемите учебни часове всяко училище може да предлага според възможностите си и интересите на учениците разширена подготовка в областта на различни учебни предмети, в т.ч. извън математика и природни науки.
		4. Налагане на санкции. Проблем: Когато едно дете се държи лошо, означава, че преминава през проблем. Санкция без подкрепа не би имала положителен ефект за неговото поведение и промяна. Предложение: Указване на подкрепа с психолог и включване на детето в дейности, в които детето да се чувства полезно и да намери изгубения смисъл.	Приема се частично	И в момента в ЗПУО са определени такива дейности за повишаване на мотивацията и за преодоляване на проблемното поведение на учениците.
		5. Езикова подкрепа. Тук отново мога да споделя опит от системата, в която учи нашето дете. В първи клас постъпи в английско училище без никакви знания по английски език. В часовете по английски беше извеждан от редовната класна стая заедно с други деца, които не говорят английски и в отделен кабинет учеха езика със специалист - учител	Не се приема	Ресурсните учители осъществяват ресурсно подпомагане като част от допълнителната подкрепа за

		по "Английски като втори език". Във всички останали часове детето присъстваше в редовната класна стая с другите деца. Резултатът беше зашеметяващ - за по-малко от година той вече не се нуждаеше от допълнителната програма по английски. Предложение: Обучение и осигуряване на ресурсни учители по "Български като чужд език". Това са специални учители, които преподават с различни от стандартните, методи на чуждоговорящи деца. Надявам се, че становището ми ще бъде полезно за въвеждане на бъдещите изменения в закона за предучилищно и училищно образование и че ще бъдат взети най-добрите решения за благоденствието и здравословното развитие на децата на България.		личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности, но не и на всички деца и ученици, които се нуждаят от езикова подкрепа.
519.	Елица Митева e_kmit@abv.bg 20 юни 2025 г. в 9:40:14 Електронна поща	По повод предложението за въвеждане на нов задължително-избираем предмет "Добродетели и религии" (с варианти: религия – православие, религия – ислям или добродетели/етика) изразявам острото си несъгласие с това предложение със следните мотиви: 1. Смесването на възпитание в добродетели и религиозно възпитание е подвеждащо: научният консенсус е, че няма сериозни доказателства за връзката на религиозното възпитание с по-високи нива на добродетелност. Нещо повече, статистика показва голяма степен на съвпадение на страните с ниска престъпност и страните с ниска степен на религиозност: от първите 30 страни с най-ниски нива на престъпност 16 са от страните с най-ниска религиозност и само 2 - от тези с най-висока религиозност. И обратното сред първите 30 страни с най-висока престъпност присъстват 8 от страните с най-висока религиозност и само 1 от страните с най-ниска религиозност. 2. Отношението към религията е една от най-чувствителните теми при самоидентификацията на всеки човек. Всяка религия приема и утвърждава правотата на собствената си доктрина като единствено вярната картина на света. Всички други гледни точки по презумпция се приемат за неверни, грешни и дори греховни. Разделянето на децата от най-ранна училищна възраст по религиозен признак е	Приема се за сведение	Предложеният нов учебен предмет добродетели и религии ще се изучава наред с останалите общообразователни учебни предмети, които формират характера на светското образование. Критическото мислене е меко умение, включено в ключовите компетентности, което се развива при обучението по всички учебни предмети. Чрез включването му в задължителните учебни часове не се отнема правото на родителите да възпитават децата си. Законопроектът отчита конституционно установените права в чл. 37, като се предоставя избор

		съществена предпоставка за напрежение и конфликти както между различните групи ученици, така и между техните родители. Училището не е подготвено да се справя с подобни конфликтни ситуации, което неизбежно ще води до ескалацията им, а това е най-малкото, от което всички имаме нужда. 3. Въпреки че предметът е заявен като задължително-избираем, образователната система не е в състояние да гарантира свободата на избор на ВСЯКО дете и неговото семейство. Нито училищата-мастодонти, нито малките селски училища имат ресурс да осигурят квалифицирани учители за 2-3 деца, ако техният избор се различава от избора на мнозинството ученици в училището. Това означава, че под прикритието на избираем предмет, деца ще бъдат задължавани да учат по програма, която е в разрез с разбиранията и избора на семейството. Такова посегателство върху свободата на съвестта е недопустимо в една правова европейска държава. В допълнение това ще доведе и до съдебни дела от страна на родителите - още един риск, с който училището трябва да се справя. 4. Въвеждането на предмет "Добродетели и религии" разбуни духовете в обществото още на ниво предложение и породи остри конфронтации между привържениците и противниците на предложението. Обществен консенсус по темата няма. Това означава, че въвеждането на подобен предмет ще породи силна съпротива и разделение в обществото, както и съмнения за скрити мотиви и намерения. Ролята на образователната система е да създава консенсусна картина за света, а не да всява раздори и противопоставяния. 5. И в момента учебната програма на учениците е претоварена, те са лишени от възможност да се движат и спортуват достатъчно и от достатъчно време да развиват талантите и интересите си по подходящ начин. Всичко това е сред съществените причини за агресията, предизвикателното поведение и антисоциалните прояви на децата. Въвеждането на още един допълнителен час натоварване няма да подобри, а ще влоши ситуацията.		между алтернативни учебни програми за конфесионално или неконфесионално обучение. Съобразно свободно упражненото си право на вероизповедание или религиозни или атеистични възгледи учениците ще избират измежду вариантите на програми по учебния предмет. Разделянето на децата в зависимост от алтернативната учебна програма не е принудително, а се основава на избора на учениците и техните родители.

		Като вземам предвид необходимостта от засилване ролята на училищното образование при формирането на добродетели и ценности у децата, предлагам: 1. Оттегляне на предложението за въвеждане на задължително-избираем предмет "Добродетели и религии" и свързаните с него промени в останалата част на ЗПУО. Предметът "Религия" да остане свободно-избираем, както досега и усилията на МОН да са насочени към осигуряване на възможност този избор да е реален. 2. Проучване, избиране, адаптиране и пилотиране на утвърдени по света модели за развиване на социално-емоционалните умения на учениците и постепенно прилагане на тези модели във всички училища. Възпитанието в добродетели и ценности не става чрез преподаване, а чрез ежедневно практикуване и подкрепяща училищна среда. Ако все пак се върви към въвеждането на допълнителен специализиран предмет, то би следвало той да е неконфесионален, единен за всички ученици и да създава споделени ценности.		
520.	Emilia Slavova 19 юни 2025 г. 15:48:46 ч. Портал за обществени консултации	**Няма обществен консенсус за въвеждането на задължително-избираемия предмет Добродетели и религия!** По повод предложението за въвеждане на нов задължително-избираем предмет "Добродетели и религия" (с варианти: религия – православие, религия – ислям или добродетели/етика) изказвам **острото си несъгласие** с това предложение със следните мотиви: Въпреки широко огласените намерения да се постигне обществен консенсус по темата, такъв консенсус НЯМА. Напротив: има множество реакции против.	Приема се за сведение	Предложеният нов учебен предмет добродетели и религии ще се изучава наред с останалите общообразователни учебни предмети, които формират характера на светското образование. Критическото мислене е меко умение, включено в ключовите компетентности, което се развива при обучението по всички учебни предмети. Чрез включването му в задължителните учебни часове не се отнема правото на родителите да възпитават децата си.

				Законопроектът отчита конституционно установените права в чл. 37, като се предоставя избор между алтернативни учебни програми за конфесионално или неконфесионално обучение. Съобразно свободно упражненото си право на вероизповедание или религиозни или атеистични възгледи учениците ще избират измежду вариантите на програми по учебния предмет. Разделянето на децата в зависимост от алтернативната учебна програма не е принудително, а се основава на избора на учениците и техните родители.